

Stephen Baxter

VOR

Stephen Baxter se narodil v roce 1958 a vyrůstal v Liverpoolu. V Cambridgi vystudoval matematiku a v Southamptonu dosáhl doktorátu z filozofie. Nyní pracuje v oblasti informačních technologií. Své první povídky prodal Baxter Interzone v roce 1968, stal se vítězem soutěže Writers of the Future. Je ženatý a žije v Buckinghamshire.

„*Vor* je dobrá hard SF, jaká se dnes vidí už jen zřídka. Exotická věda a technika zde fungují do nejmenších detailů. Nejpůsobivější jsou však zcela nová technická zařízení, která si Baxter nepotřeboval vypůjčovat z dobře známého skladiště SF rekvizit. Lidé, obývající Baxterův podivný svět, jsou také vykresleni se svými bolestmi a zmatky, láskami a nenávistmi.“

JOE HALDEMAN

„Vysoce původní a přesvědčivá kniha. Baxter nabízí nejpodivnější vesmíry, jaké by pravděpodobně nemohly existovat – dokud vám neukáže jak. Důmyslná věda, bizarní prostředí a spousta akce ve skutečně exotickém vesmíru. Pokud chcete vědět, co znamená písmeno „S“ v „SF“, měli byste si přečíst tuto knihu.“

CHARLES SHEFFIELD

**Stephen
Baxter**

VOR

laser

Název originálu: **RAFT**

Obálka: **Oliviero Berni**

Grafická úprava obálky: **Petr Bauer**

Překlad: **Zdeněk Milata**

Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright © 1991 by Stephen Baxter

All Rights Reserved

Copyright © 2000 for the Czech translation Z. Milata

Copyright © 2000 for Cover by O. Berni

Copyright © 2000 for the Czech edition by *Laser* – books s. r. o.

ISBN 80-7193-071-7

Mé ženě Sandře

Poděkování

Musím vyjádřit své díky Larrymu Nivenovi, Davidu Brinovi a Ericu Brownovi, kteří se obtěžovali přečíst a podrobně okomentovat koncept této knihy a v ní popsaného vesmíru. Díky jejich přínosu kvalita tohoto románu značně vzrostla. Také děkuji Arthuru C. Clarkovi, Bobu Shawovi, Charlesu Sheffieldovi, Joe Haldemanovi a Davidu Pringlemu za jejich pochvalná a povzbudivá slova. A konečně toho hodně dlužím Malcolmů Edwardsovi, svému vydavateli (nakladatelství Grafton), za jeho trpělivost, povzbuzování a pozornost, které této mé práci věnoval.

Kapitola 1

Poté, co implodovala slévárna, se Reesova zvědavost na okolní svět stala nesnesitelnou.

Směna začala docela normálně tím, že mu Sheen, vedoucí směny, zabušila pěstí na stěnu kabiny. Rozespalý Rees se vykulil ze spací sítě, pomalu se začal potácet nepořádkem, který tam panoval, a prokousávat se ranní rutinou.

Ze zrezivělého kohoutku neochotně vytékal mikroskopický pramének vody. Tekutina byla kalná a nahořklá. Přinutil se vypláchnout si ústa, ošplíchnout obličej a vlasy. Při představě, kolika lidskými těly tato voda prošla od chvíle, kdy byla poprvé odsáta z prolétajícího mračna, se otrásl; poslední zásobní strom z Voru přivolali před deseti směnami a věkovitý recyklační systém Pásu již vykazoval jisté opotřebení.

Navlékl si umazanou kombinézu. Začínala mu být malá. Bylo mu patnáct tisíc směn, byl snědý, hubený – jsem už docela vysoký a pořád rostu, pomyslel si zasmušile. Tento postřeh způsobil, že ucítil bodnutí zármutku nad ztrátou rodičů; tohle byla jediná věc, která mu je připomínala. Otec, který matku o moc dlouho nepřežil, zemřel před pár stovkami směn na oběhové problémy a vyčerpání. Jednou rukou zavěšený za rám dveří obhlížel Rees malou kabinu s kovovými stěnami a vzpomínal, jak se zdála přeplněná, když ji sdílel s rodiči.

Zahnal takové myšlenky a protáhl se úzkým rámem dveří.

Několik vteřin mrkal, oslněn proměnlivým hvězdným svitem... a zaváhal. Ve vzduchu byl cítit dusivý zápach. Hutný, jako by se páčil masák. Něco hořelo?

Jeho kabinu spojovalo se sousedovou několik metrů roztřepeného lana a zrezivělé potrubí; několik stop po laně ručkoval a pak na něm zůstal viset. Pozorně sledoval okolí a hledal zdroj nepatřičného zápachu. Mlhovina byla, jako vždy, zbarvena do krvavě

červena. Zatímco mu oči těkaly kolem, v koutku mysli se pokusil tuto červeň změřit – byla temnější než minulou směnu? V Mlhovině nad ním i pod ním byly rozptýleny různé objekty. Mračna vypadala jako malé našedlé plachty, rozprostřené na míle daleko. Mezi mračna a skrze ně, jako pomalý, nekonečný déšť, padaly hvězdy a narážely do Jádra. Světlo koulí, které měly kilometry v průměru, vrhalo na mračna a rozptýlené stromy letící stíny, obrovité skvrny, jež vypadaly jako velryby. Tu a tam zahlédl malý záblesk, který označoval konec krátké existence hvězdy.

Kolik tady těch hvězd bylo?

Jako dítě se Rees s očima doširoka otevřenýma potuloval mezi kabely a počítal je, dokud mu vystačila čísla nebo trpělivost. Nyní předpokládal, že hvězd je bezpočet, že je jich víc, než má vlasů na hlavě... nebo myšlenek v mysli či slov na jazyku. Zvedl hlavu a pozoroval nebe pokryté hvězdami. Připadal si jako v obrovském oblaku světla; se vzrůstající vzdáleností se koule hvězd stávaly pouhými body, takže samotné nebe vypadalo jako zářivá, rudozlatá opona.

Znovu ucítil pach spáleniny; pronikal řídkým vzduchem. Ovinul si kolem nohou lano a uvolnil si ruce, nechal rotaci Pásu, aby mu narovнала páteř a z tohoto nového pohledu obhlédl svůj domov. Pás tvořil kruh zhruba o průměru osmi set metrů, řetězec rozbitých příbytků a dílen, propojených lany a potrubími. Uprostřed Pásu se nacházel samotný důl, vychladlé hvězdné jádro široké stovky metrů; těžební kabely volně visely z Pásu k povrchu jádra a oškrabávaly několik stop zrezivělého menisku za sekundu.

Tu a tam byla ke stěnám a stropům Pásu připevněna masivní ústí trysek z bílého kovu; každých pár minut z některé z nich vytryskl oblak páry a Pás sebou škubl nepostřehnutelně rychleji, když se zbavil zpomalujících vlivů tření vzduchu. Prohlížel si roztržený okraj nejbližší trysky; byla upevněná na sousedově střeše. Vypadala, že ji odkudsi narychlo odřízli a přivařili sem. Jako obvykle jeho pozornost rozptylovaly nahodilé úvahy. Z jaké lodi nebo jakého zařízení ta tryska pochází? Kdo byli ti lidé, kteří ji odřízli? A proč sem přišli...?

Znovu ucítil závan ohně. Potřásl hlavou a pokusil se soustředit.

Pochopitelně probíhal čas výměny směn a ve většině kabin Pásu to bylo patrné. Unavení a umazaní dělníci mířili ke svým spacím sítím – a o čtvrt obvodu Pásu dále se v mračnu kouře nacházela slévárna. Spatřil muže, kteří se znovu a znovu nořili do šedavé mlhy. Vždy, když se objevili, vlekli cosi ochablého a zčernalého.

Těla?

Slabě vykřikl, popadl lano a rychle přeručkoval přes difusní gravitační studny střech a stěn kabin ke slévárně.

Na okraji kouřové clony zaváhal. Zápach spáleného masáku způsobil, že se mu prázdný žaludek obrátil. Z mlhy se jako ze snu vynořily dvě postavy. Mezi sebou nesly zkrvavený neidentifikovatelný ranec. Rees se ukotvil a natáhl se, aby jim pomohl; pokusil se neodvrátit, když se mu zuhelnatělé maso začalo v rukou rozpadat.

Bezvládnou postavu, zabalenou do ušpiněných pokrývek, teď opatrně vlekli pryč. Jeden ze zachránců se před Reesem napřímil; z obličeje ušpiněného sazemi zářily bílé oči. Chvilku mu trvalo, než poznal Sheen, předáka své směny. Gravitační přitažlivost jejího horkého, ušpiněného těla mu způsobila vzdálené bodnutí v břicho a ihned se zastyděl, když si uvědomil, že dokonce i za téhle situace očima sleduje kapičky potu na Sheenině krvi umazané hrudi.

„Jdeš pozdě,“ řekla a její kouřem chraplavý hlas zněl jako mužský.

„Omlouvám se. Co se stalo?“

„Imploze. Cos myslel?“ Odhodila si z čela sežehnuté vlasy, otočila se a ukázala do hustého závoje kouře. Rees zahlédl, co zbylo ze slévárny; původně čtvercový tvar byl zkroucený, jakoby rozdrcený nějakou obrovitou rukou. „Zatím dva mrtví,“ oznámila Sheen. „Sakra. Tohle je třetí havárie za posledních sto směn. Kdyby byl Gord dostatečně silný na tenhle zatracený pitomý vesmír, nemusela bych kolegy seškrabávat jako připálený masák. Sakra, sakra.“

„Co mám dělat?“

Otočila se a podrážděně na něj pohlédla; ucítil záblesk rozpaků a na tváři se mu objevily obavy. Zdálo se, že její podrážděnost trochu

opadla. „Pomoz nám vytáhnout zbytek. Drž se u mě a budeš v pořádku. Zkus dýchat nosem, jo?“

Odvrátila se a vnořila se zpět do oblaku kouře. Rees zaváhal jen okamžik a pak si pospíšil za ní.

Zatímco zraněné shromáždily jejich rodiny a jemně je přivázaly do čekacích kabin, mrtvá těla byla očištěna a pak vypuštěna do povětří Mlhoviny. Požár ve slévárně uhasili a dým se brzy rozptýlil. Gord, hlavní inženýr Pásu, se plazil ruinami. Inženýr byl malý blondák; když začal plánovat obnovu slévárny, zoufale vrtěl hlavou. Rees pozoroval, jak příbuzní mrtvých a raněných Gorda nenávistně sledují, zatímco pracuje. Sérii implozí přece nemohli svalovat na hlavního inženýra?

... Ale když ne na Gorda, tak na koho?

Reesovu směnu zrušili. Pás měl druhou slévárnu odvrácenou od trosek o sto osmdesát stupňů a Rees předpokládal, že na další pracovní směnu bude povolán tam, ale prozatím měl volno.

Pomalů se přitahoval zpět do kabiny. Fascinovaně zíral na krvavé stopy, které jeho ruce zanechávaly na lanech a střechách. Měl pocit, že má hlavu pořád plnou kouře. Ve dveřích své kabiny se na pár minut zastavil a pokoušel se z povětří nasát trochu čistého kyslíku, ale zarudlý a proměnlivý hvězdný svit se zdál stejně hustý jako kouř. Občas se povětří Mlhoviny téměř nedalo dýchat.

Kdyby tak bylo nebe modré, napadlo ho nejasně. Zajímalo ho, jak asi modrá vypadá... Dokonce i za dětství jeho rodičů, jak říkával otec, se na nebi nacházely stopy modré už jen za hvězdami a mraky, daleko na okraji Mlhoviny. Zavřel oči a pokoušel si představit barvu, kterou nikdy neviděl, a myslel přitom na chlad a čistou vodu.

Jak jen se ten svět od otcových časů změnil. Proč? A změní se znovu? Vráť se modrá a ostatní chladné barvy – nebo se bude rudá prohlubovat, až nabude barvy zmasakrovaného těla –

Rees se vtáhl do kabiny a otočil kohoutkem. Shodil oděv a dřel si krví umazanou kůži, dokud to nezačalo bolet.

Maso se mu v rukou odlupovalo jako slupka shnilého fruťáku; zaleskla se bílá kost –

S očima dokořán ležel v síti a vzpomínal.

V dále třikrát zazvonil zvonek. Takže uběhla jen půlsměna – musí přetpět další směnu a půl, celých dvanáct hodin, než bude mít důvod opustit kabinu.

Ale jestli tu zůstane, zblázní se.

Vykulil se ze sítě, natáhl si kombinézu a vyklouzl z kabiny. Nejrychlejší cesta k Provijantákovi vedla podél Pásu, kolem zničené slévárny; po krátké úvaze se otočil a vyrazil jinudy.

Lidé, které míjel, mu mávali z oken nebo venkovních sítí, někteří se chabě soucitně pousmáli. Na Pásu žilo jen pár stovek lidí, takže tragédie zasáhla téměř každého. Z mnoha kabin se ozývaly zvuky tlumeného nářku a výkřiky bolesti.

Rees bydlel sám, odkázán na vlastní společnost, na Pásu však znal skoro každého. Nyní se posunoval kolem kabin lidí, kteří mu byli trochu bližší a kteří právě trpěli nebo umírali; on ale pospíchal dál a cítil, jak kolem něj houstne osamělost jako oblak kouře.

Bar U Provijantáka měl dvacet metrů v průměru a patřil mezi největší budovy Pásu; lemovala jej šplhací lana a barový pult zaujímal téměř celou jednu stěnu. Tuto směnu tam bylo narváno; pach alkoholu a tabáku, hlahol hlasů, proplétající se masa horkých těl – směs pachů a zvuků Reese udeřila, jako by narazil do zdi. Barman Jame hbitě obsluhoval zákazníky a z šedé změti vousů se mu dral chraplavý smích. Rees se držel na okraji hlučného davu a neměl příliš chuti vrátit se do opuštěné kabiny, ale opilství a chechtot, které ho obklopovaly, jej odrazovaly a tak se obrátil k odchodu.

„Reesi! Počkej...“

Byla to Sheen. Protlačila se k němu ze skupinky mužů; jeden z nich – obrovitý, strach nahánějící horník zvaný Roch – za ní opile hulákal. Sheeniny tváře se leskly potem, připálené vlasy si už odstříhla; stačila se umýt a byla oblečena v nové a čisté krátké tunice. Když promluvila, hlas, ostrý z kouře, zněl stále drsně. „Viděla jsem tě, jak jsi přišel. Tumáš. Vypadáš, že to potřebuješ.“ Podala mu nápoj v matné kouli.

Rees náhle upadl do rozpaků: „Právě jsem se chystal odejít –“

„Já vím.“ Bez úsměvu se k němu přiblížila a strčila ho koulí do hrudi. „Stejně si to vezmi.“ Znovu ucítil, jak ho gravitační přitažlivost Sheenina těla zahřála v žaludku – proč vnímal její gravitační pole odlišně od těch ostatních? – a proč si tak znepokojivě uvědomoval její nahé paže?

„Díky.“ Vzal si nápoj a přísál se k plastikovému dudlíku koule; na jazyk se mu vyřinula pálivá lihovina. „Možná jsem to potřeboval.“

Sheen ho pozorovala s nelíčenou zvědavostí. „Reesi, seš divnej, že?“

Rees upřený pohled opětoval, zrak mu sklouzl po hladké kůži kolem dívčiných očí. Zarazilo ho poznání, že nemůže být o mnoho starší než on. „Jak jsem divný?“

„Žiješ si sám pro sebe.“

Pokrčil rameny.

„Koukej, z toho vyrosteš. Potřebuješ společnost. Všichni ji potřebujeme. Zvláště po směně, jako byla tahle.“

„Co jsi měla předtím na mysli?“ zeptal se náhle.

„Kdy?“

„Po implozi. Řekla jsi, jak je těžké zbudovat něco, aby to bylo dost silné pro tenhle vesmír.“

„Co s tím?“

„No... a jaký jiný vesmír je?“

Vysála svůj nápoj a nevšimala si skupinky, která na ni zezadu pokřikovala. „Koho to zajímá?“

„Můj otec říkával, že nás důl všechny pozabíjí. Lidé nebyli stvořeni, aby pracovali tam dole a plazili se v kolových sedačkách při pěti géčkách.“

Zasmála se. „Reesi, ty seš číslo. Ale já teď opravdu nemám náladu na metafyzický diskuse. Mám chuť se dokonale zmrtvit z tohohle zkvašeného fruťáku. Takže jestli chceš, přidej se ke mně a k chlapcům, nebo se běž rozplývat nad hvězdami. Jasný?“ Když odplouvala, tázavě se ohlédla; nuceně se pousmál a zavrtěl hlavou. Doplachtila zpět ke své společnosti a zmizela v klubku nohou a rukou. Rees dopil, proboujel se k barovému pultu, aby vrátil prázdnou kouli, a šel pryč.

Těžký mrak, těhotný deštěm, se vznášel nad Pásem a omezoval viditelnost na několik metrů; povětrí, které s sebou přinesl, se zdálo mimořádně nahořklé a řidké.

Rees se potuloval po lanech, která ovíjela jeho svět, a svaly mu bez přestání pracovaly. Dokončil celá dvě kolečka, během nichž rychle míjel baráky a kabiny příbuzných z dětství, jak pospíchal pryč od známých tváří. Vlhký mrak, řídký vzduch, omezení Pásem, to vše mu v hrudi vyvolávalo podivné pocity. Hlavou se mu honily otázky. Proč materiály a metody práce, které zde lidé využívali, nedokázaly vzdorovat silám tohoto světa? A proč byla lidská těla vzhledem k těmto silám tak slabá?

Proč museli rodiče zemřít, aniž by mu odpověděli na otázky, které ho již od dětství pronásledovaly?

Zlomky racionality se míhaly v kalných vodách Reesovy vyčerpané mysli. Rodiče nechápali své osudy o nic lépe než on; neexistovalo nic kromě legend, které mu před svým hořkým koncem vyprávěli. Pohádky pro děti o Lodi, Posádce, něčem, co nazývali Bolderovým prstencem... Ale rodiče se s tím vyrovnali. Zdálo se, že oni i zbytek obyvatel Pásu – dokonce i ti nejvýbojnější divoáci jako Sheen – svůj osud přijali jako samozřejmost. Vypadalo to, že nezodpovězené pochybnosti sužovaly pouze Reese.

Proč nemohl být jako ostatní?

Proč nedokázal danou skutečnost přijmout a sám být přijat?

Aby dal odpočinout rozbolavělým rukám, nechal se unášet a mlžný opar mu omýval tvář. V celém svém vesmíru znal jen jedinou entitu, se kterou o tomhle mohl hovořit – a která by mu alespoň částečně smysluplně odpovídala na otázky.

A tou entitou byl jeho těžební stroj.

Náhle se instinktivně rozhlédl. Nacházel se asi sto metrů od nejbližší těžní věže; ruce a nohy jej k ní nesly s obnovenou silou. Mlžný opar Reese halil, když vstupoval na těžní stanoviště. Celou směnu ztratili kvůli truchlení a za dvě tři hodiny začnou s kalnými zraky přicházet dělníci další směny.

Tahle stanice byla trochu větší než jiné krychlové železné boudy, zavěšené na Pásu. Dominoval jí masivní buben, obtočený tenkým

kabelem. Kolem bubnu byl rám s navíjecím zařízením, vyrobený z jakéhosi nerezavějícího kovu. Na volně visícím kabelu bylo připevněno těžké sedadlo s obrovskými, bachratými koly. Sedačka, opatřená opěrkou hlavy a krku, byla tlustě polstrována. Řídící panel, upevněný ke vzpěře na jednom konci bubnu, měl čtvercový tvar o straně délky lidské paže a byl vybaven barevnými, jako pěst velkými vypínači a číselníky. Rees rychle nastavil na panelu sestupnou sekvenci a buben navijáku se začal chvět.

Vklouzl na sedadlo a pečlivě si pod zády a nohama uhladil šaty. Pomačkaný oděv by ho na povrchu hvězdy řezal jako nůž. Na řídícím panelu zaplálo rudé světlo, které vrhlo temné stíny, a spodní část kabiny s tichým zaskřípěním sklouzla stranou. Práci věkovitého soustrojí doprovázel chorál skřípotů a vrzání; buben se roztočil a kabel se začal odvíjet.

Rees se s otrášením spouštěl podlahou stanice do husté mlhy. Sedačku táhlo dolů vodící lano. Chlapec věděl, že kabel prochází mlhou vzdáleností čtyř set metrů až k povrchu hvězdy. Známý pocit sílící gravitace mu stlačil žaludek jako něžné ruce. Pás se otáčel trochu rychleji, než byla přirozená oběžná rychlost – aby se řetězec kabin udržel napjatý – a několik metrů pod pásem dostředivá síla mizela, takže Rees byl krátce ve skutečném stavu beztlíže. Pak vstoupil do gravitační studny jádra hvězdy a jeho váha prudce vzrostla. Padla mu na hrudník a žaludek jako olovo.

Navzdory rostoucímu nepohodlí se cítil uvolněně. Napadlo ho, co by si asi mysleli jeho kolegové, kdyby ho teď spatřili. Rozhodnout se pro sestup do dolu, když pracovní směna odpadla... a proč? Promluvit si s těžebním strojem?

Před očima mu přeplula Sheenina oválná, inteligentní, skeptická a pragmatická tvář.

Ucítil, jak mu zahořely tváře a náhle byl rád, že jeho sestup kryje mlha. Pronikl jí a pod ním se objevilo jádro hvězdy. Byla to pórovitá koule železa o průměru padesáti metrů, viditelně zjizvená lidskými stroji a rukama. Vodící kabel – a jeho bráškové se rovnoměrně vinuli kolem Pásu – oškrabával železný rovník rychlostí několika stop za sekundu.

Sestup se zpomalil; představil si, jak se čtyři sta metrů nad ním naviják napjal, aby se vzepřel proti drtivé přitažlivosti hvězdy. Nyní váha rostla rychleji a šplhala ke svému strašlivému vrcholku pěti gé. Kola sedačky se s hučením roztočila, pak velice opatrně olízla pohyblivý železný povrch. Ten dotek mu uštědřil ránu, která mu vyrazila dech. Kabel se rychle uvolnil, švihl sebou a zmizel v mlze. Sedačka popojela a zastavila několik metrů od trasy kabelu.

Rees v tichu pusté hvězdy několik minut odpočíval a čekal, až se mu dech stabilizuje. Zdálo se, že má krk, záda i nohy pohodlně usazené v silném polstrování a že ho záhyby kůže ani oděvu neřežou. Opatrně zvedl pravou ruku; měl pocit, jako by mu předloktí poutaly železné obruče, ale dokázal dosáhnout na malou řídicí páku umístěnou v opěradle sedačky.

Zakroutil hlavou o několik stupňů vlevo a vpravo. Jeho sedačka osamoceně trčela uprostřed železné krajiny. Povrch pokrývala silná vrstva rzi, kterou přerušovala očištěná místa, několik centimetrů hluboké prohlubeniny a maličké krátery. Horizont byl vzdálen jen asi dvanáct metrů; vypadalo to, jako by seděl na vrcholku kopule. Pás, který se míhal za vrstvou mlhy kolem hvězdy, byl řetězcem budek rotujících oblohou. Lana Pásu každých pět minut mocně zatáhla kabinami a dílnami – kvůli dostatečné rotaci.

Rees se často snažil v mysli dopracovat k souhrnu událostí, které tuhle podívanou způsobily. Hvězda musela dosáhnout konce aktivního života před mnoha staletími a zanechala po sobě pomalu rotující jádro doběla rozžhaveného kovu. Ze žhavého moře se utvořily ostrovy tuhého železa, které do sebe vzájemně narážely, až postupně splynuly. Nakonec kovová slupka ztuhla, zesílila a vychladla. Při tomto procesu zůstaly uvnitř uvězněny bubliny vzduchu, takže kouli proděravěly jeskyně a tunely jako řešeto – a tak umožnily přístup lidem. Nakonec začalo na lesklý kov působit kyslíkem přesycené povětří Mlhoviny a pokrylo ho patinou hnědého oxidu.

Jádro hvězdy bylo nyní pravděpodobně chladné až do středu, ale Rees si rád představoval, že od povrchu cítí slabé sálání horka, jakoby posledního ducha ohně hvězdy –

Vysoko nad ním prořízl ticho jekot. Povětřím prolétlo jako blesk něco blýskavého a s malým bouchnutím narazilo do rezavého povrchu metr od Reesovy sedačky. Zanechalo v povrchu čerstvý kráter o průměru půl palce; chomáč páry se pokoušel zvednout proti gravitační přitažlivosti hvězdy.

Nyní vzduchem svištělo více těchto malých střel a hvězda zvučela nárazy.

Děšť. Pádem skrze gravitační studnu s pěti gé byl přeměněn v krupobití odpařujících se projektilů.

Rees zaklel a natáhl se k řídicímu panelu. Sedačka se začala valit po jádře a každý náraz a prohlubenina v povrchu mu vyrážely dech. Stále byl vzdálen ještě několik metrů od nejbližšího vchodu do těžebního pracoviště. Jak mohl být tak bezstarostný, že sestoupil na povrch – sám – když hrozil děšť? Liják zhoustl a bušil do kovu všude kolem něj. Schoulil se, vmáčkl se do sedačky a čekal, až ho kapky deště zasáhnou do hlavy a odhalených paží.

Ústí těžební šachty tvořil dlouhý obdélník vyřezaný ve rzi. Sedačka sjížděla po mírném svahu do hlubin hvězdy bolestně pomalu. Konečně se mu nad hlavou objevil strop šachty a děšť nyní neškodně pleskal na zrezivělý povrch.

Rees pár minut odpočíval, aby si uklidnil rozbušené srdce, a pak se rozjel dál po pozvolné, mírně stočené rampě; světlo Mlhoviny sláblo a nahradil je bílý jas řetězce svítlen vnitřního osvětlení. Když kolem nich projížděl, zblízka si je prohlédl. Nikdo nevěděl, jak tyhle koule velikosti pěsti fungují. Očividně zde svítidla zářila bez jakékoli údržby už po staletí – rozhodně většina z nich; občas byl řetězec přerušen svítilnou, která zářila slabě nebo vůbec ne. Rees se vždy zachvěl, když projížděl temnými místy; mysl mu jako obvykle uháněla do budoucnosti, ve které by horníci nepotřebovali starověké svítilny.

Po padesáti metrech úzké šachty – třetině cesty po obvodu hvězdy – hluk deště ustal a světlo Mlhoviny zmizelo. Dorazil do široké, válcovité jeskyně, jejíž strop se nacházel asi deset metrů pod povrchem hvězdy. Zde stěny nepokrývala rez a ve světle svítlen jasně zářily. Toto byl vstup do samotného dolu; ve stěnách jeskyně bylo proraženo pět okrouhlých ústí úzkých šachet, které vedly do

nitra hvězdy. Krtci – těžební stroje – kopali a čistili v šachtách železo a dopravovali ho ve zpracovatelných hroudách k povrchu.

Skutečným úkolem lidí tady dole bylo doplňovat omezené rozhodovací schopnosti těžebních strojů – například nastavovat kvóty nebo nařizovat hloubení nových šachet kolem rozbitých kolových sedaček. Málo lidí dokázalo více... ačkoliv někteří horníci, třeba Roch, vykládali spoustu opileckých historek o své zdatnosti v podmínkách extrémní gravitace.

Z jedné šachty přicházel vrčivý, škrábavý zvuk. Rees otočil sedačku. Po pár minutách se ve světle jeskyně objevila tupá špice a z ústí tunelu se bolestně pomalu vynořil jeden ze strojů, kterým horníci říkali Krtci.

Krtek vypadal jako těžkopádný kovový válec, nějakých pět metrů dlouhý. Pohyboval se na šesti bachratých kolech. Před' Krtka byla opatřena řadou vrtacích zařízení s rukám podobnými klepety, která zpracovávala železo hvězdy. Zadní část stroje nesla široký koš, jenž obsahoval několik kusů čerstvě natěženého železa.

Rees vyštěkl: „Stav!“

Krtek se pomalu zastavil. Odpověděl jako vždy: „Rozsáhlá porucha senzorů.“ Slabý, plochý hlas vycházel odněkud z odřeného trupu stroje.

Rees si často představoval, že kdyby věděl, co se za tímhle krátkým hlášením skrývá, pochopil by daleko více z toho, čemu na tomto světě nerozumí.

Krtek vysunul z přídě paži. Natáhl ji do koše na zádi a začal zvedat hroudy velké jako hlava a ukládat je na hromadu na podlahu jeskyně. Rees ho při práci pár minut pozoroval. Zařízení na přídě stroje, nápravy kol a místa, kde byly upevněny koše, nesly patrné známky neumělého svařování; také kryt Krtka pokrývaly dlouhé tenké jizvy, které jasně ukazovaly, kde bylo zařízení před dlouhou dobou odříznuto. Rees napůl přivřel oči, takže viděl jen široký, válcovitý tvar Krtka. Co jen mohlo být připevněno k těm jizvám na trupu? Se zábleskem pochopení si představil trysky, které udržovaly Pás na oběžné dráze, připevněné ke Krtkovi. V mysli mu vířily části strojů, které se spojovaly, rozpojovaly a znovu spojovaly v různých nepravděpodobných seskupeních. Mohly být trysky skutečně kdysi

součástí Krtka? Mohl Krtek kdysi být nějaký druh létajícího stroje, přizpůsobený na práci tady dole?

Ale v místě jizev byla nejspíš kdysi ještě další zařízení – zařízení dávno odstraněná, která si ani nedokázal představit – možná ty „senzory“, o kterých Krtek mluvil.

Pocítil, jak se v něm vzedmula vlna iracionální vděčnosti. V celém jeho drtivém vesmíru představovali ti záhadní Krtci jedinou neobvyklost, jedinou odlišnost; představovali cosi, s čím si mohla představivost pohrávat. O tom, že by věci mohly být někde a někdy jiné, než byly tady, začal poprvé uvažovat před stovkou směn, když se ho Krtek nečekaně zeptal, zda nepovažuje vzduch Mlhoviny za hůře dýchatelný.

„Krtku.“

Z přídě Krtka se rozvinula článkovitá kovová paže a na Reese se zaměřila kamera.

„Obloha dnes vypadá trochu červenější.“

Přemísťování kusů železa se nezpomalilo, ale malý objektiv se zastavil. Někde na přídi stroje začala pulzovat červená kontrolka. „Prosím, vlož data ze spektrometru.“

„Nevím, o čem to mluvíš. A i kdybych věděl, tak žádný ‚spektrometr‘ nemám.“

„Prosím, kvantitativně urči vstupní data.“

„Stále ti nerozumím,“ odvětil Rees trpělivě.

Stroj ho několik dalších sekund pozoroval. „Jak červená je obloha?“

Rees otevřel ústa – a zaváhal, hledal slova. „Nevím. Červená. Sytější. Ne tak tmavá jako krev.“

Objektiv se rozzářil jasně rudým svitem. „Prosím, kalibruj.“

Rees si představil, jak se dívá na oblohu. „Ne, ne tak jasná.“

Záře procházela širokým spektrem přes karmínovou až do špinavě červené.

„Trochu zpátky,“ řekl Rees. „... Tahle. Myslím, že je to ono.“

Objektiv potměl. Kontrolka na přídi stále rudě pulzovala, nyní se zář ustálila a začala jasnět. Rees si vzpomněl na varovné světlo na zařízení navijáku a ucítil, jak mu pod příkrovem tíhy naskočila husí kůže. „Krtku. Co to světlo znamená?“

„Poplach,“ odpověděl stroj svým plochým hlasem. „Zhoršení prostředí – ohrožení života. Doporučeno použití ochranných pomůcek.“

Rees rozuměl slovu „ohrožení“, ale co znamenal zbytek? Jaké ochranné pomůcky? „Sakra, Krtku, co máme dělat?“

Ale Krtěk neodpověděl; trpělivě pokračoval ve vykládání koše.

Rees ho pozoroval a myšlenky mu uháněly jako o závod. Události posledních pár směn mu zapadly do povrchu mysli jako kousky skládačky.

Tohle byl pro lidi tvrdý vesmír. Imploze to potvrdila. A teď, jestli rozuměl alespoň něčemu z toho, co Krtěk řekl, se zdálo, že rudá barva oblohy je zlou předzvěstí zkázy jich všech, jako by sama Mlhovina byla nějakým obrovským, nepochopitelným varovným světlem.

Pocit uvěznění se vrátil a jeho váha ho drtila více než přitažlivost jádra hvězdy. Nikdo by nikdy jeho znepokojení nepochopil. Byl jen hloupý kluk a své obavy, založené na náznacích a útržcích, sám chápal jen částečně.

Bude stále ještě dítětem, až nadejde konec?

Hlavou mu bleskly apokalyptické scény: představoval si, že hvězdy blednou, mračna houstnou, samotný vzduch mu hořkne v plicích –

Musel se dostat na povrch, na Pás a dál; musel toho zjistit více. A v celém jeho vesmíru bylo jediné místo, kam mohl jít.

Vor. Nějak se musí dostat na Vor.

S pocitem, že našel nový cíl, mlhavý, ale naléhavý, otočil sedačku k výstupní rampě.

Kapitola 2

Strom tvořilo padesát metrů široké kolo dřeva a listoví. Rotace se zpomalovala, zdráhavě klesal do gravitační studny jádra hvězdy.

Pallis, pilot stromu, visel za ruce a chodidla pod sukovitým kmenem. Jádro hvězdy a její důl s vířícím Pásem měl za zády. Skrze chomáče listoví kritickým okem upřeně sledoval potrhaný kouř, jenž visel nad vyššími větvemi. Nikde je nekryla dostatečně silná vrstva kouře: jasně viděl hvězdný svit, který skrze ni stékal a smáčel okrouhlé listy stromu. Přejel rukama po nejbližší větvi a ucítil nejisté chvění útlého dřevěného listu vrtule. Dokonce i tady, v místě, kde větve vyrůstaly z kmene, cítil rozbouřenou nejistotu stromu. O stromu byly známy dvě skutečnosti. Snažil se uniknout smrtící gravitační studni hvězdy – ale zároveň se pokoušel prchnout ze stínu mraku kouře, který ho usměrňoval zpět do studny. Obratný stromař uměl udržet tyto dvě skutečnosti v křehké rovnováze; strom by měl ve vratké vyváženosti doletět do požadované vzdálenosti. Nyní se větve stromu zakously do ovzduší, což stromem škublo o dobrý metr vzhůru. Pallise to málem setráslo. Z listoví vypadlo mračno kluzáků; malá okrouhlá stvoření mu bzučela kolem tváře a paží, jak se pokoušela dostat zpět do bezpečí.

Zatracený kluk –

Plynulým pohybem paží se vztekle přitahoval listovím do vrchní části stromu. Potrhaná pokrývka kouře a páry mu visela několik metrů nad hlavou, propojena s větvemi chabými stužkami dýmu. Brzy zjistil, že přinejmenším v polovině ohnišťových misek, připevněných k větvím, dřevo již vyhořelo.

A Govera, jeho takzvaného pomocníka, nebylo nikde vidět.

Pallis obemkl listoví prsty na nohou a napřímil se. V padesáti tisíci směnách byl podle měřítek Mlhoviny starý, ale břicho měl stále ploché a pevné jako kmen některého stromu z jeho milované flotily.

Většina lidí by se styděla za síť jizev od větví, která mu pokrývala tvář, předloktí a ruce a která v okamžicích vzteku rudě zaplála.

A teď právě jeden z těchto okamžiků nadešel.

„Govere! U Kostí, co si myslíš, že děláš?“

Nad jednou mísou na okraji stromu se objevila hubená, bystrá tvář. Gover se vyhoupl z hnízda z listí a rychle uháněl přes plochou střechu listoví. Do útlých zad mu bušil ranec.

Pallis stál se založenýma rukama a svaly se mu nadouvaly. „Govere,“ opakoval tiše, „ptám se tě znovu. Co si myslíš, že děláš?“

Gover zvedl ruku a hřbetem si otřel nos. Když ji odtáhl, leskla se. „Už jsem skončil,“ zamumlal.

Pallis se nad ním naklonil. Goverův pohled uhnul pilotovým očím. „Skončíš, až ti řeknu. Ne dřív.“

Gover neodpověděl.

„Koukej –“ Pallis šťouchl prstem do Goverova rance. „Stále ještě máš půlku dřeva. Ohně uhasínají. A koukni, v jakém stavu je kouřová stěna. Má více děr než tvůj zatracený nátělník. Díky tobě můj strom neví, má-li jet dopředu anebo couvat. Necítíš, jak se chvěje?“

Teď mě, Govere, poslouchej. Ty jsi mi úplně ukradený, ale o svůj strom se musím postarat. Ještě jednou ho rozrušíš a hodím tě přes okraj. Když budeš mít štěstí, Kostové tě budou mít k večeři a já s ním poletím domů na Vor sám. Jasně?“

Gover se před ním hrbil a rukama lhostejně škubal za potrhaný lem nátělníku. Pallis nechal chvílku působit napětí, pak zasyčel: „A teď sebou hni!“

Gover se spěšně přesunul k nejbližšímu kotlíku a začal vytahovat z rance dřevo. Brzy stoupaly vzhůru stuhý čerstvého dýmu, přidávaly se k potrhanému oblaku a chvění stromu polevilo.

V Pallisovi zvolna vřel vztek, když pozoroval chlapcovy nemotorné pohyby. V minulosti už měl pár mizerných pomocníků, ale za starých časů většina z nich projevila vůli se učit. Zkoušeli to. A postupně, jak si na tvrdé směny zvykli, z tehdejších mladých lidí vyrostli zodpovědní muži a ženy, jejichž myslí zhouževnatěly stejně jako těla. Ale tahle cháska ne. Ne tato mladá generace. S tímhle chlapcem Goverem letěl potřetí. A hoch se stále choval vzpurně a byl

stejně nemotorný, jako když ho před časem ke stromům přidělili; Pallis by ho nejraději vrátil Vědě.

Oči mu bez přestání těkaly po rudé obloze. Padající hvězdy vypadaly jako řada bodů, které mizely do dálky, hlubiny Mlhoviny daleko pod ním se topily v temném karmínu. Bylo tohle nostalgické pohrdání dnešní mládeží příznakem stárnutí...? Nebo se lidé skutečně změnili?

Nebylo pochyb, že svět kolem něj se změnil. Jiskřivě modrá nebesa a vydatné vánky mládí dnes byly už jen vzpomínkou; samotný vzduch se přeměnil v kalný dým a zdálo se, že mysli lidí zhořkly společně s ním.

Jedna věc byla jistá. Jeho stromy neměly tohle šero rády.

Povzdechl si a pokusil se odpoutat od zkoumání vlastního nitra. Hvězdy padaly pořád a nezáleželo na tom, jakou barvu má obloha. Život šel dál a on měl svou práci.

Po chodidlech nahých nohou mu přeběhly slabounké vibrace, které mu sdělily, že strom je již téměř stabilizován a vznáší se nad ústím gravitační studny jádra hvězdy. Gover se tiše pohyboval mezi ohnišťovými kotlíky. Sakra, kluk tu práci uměl udělat dobře, když k tomu byl přinucen. Tohle mu šlo na nervy nejvíc. „Dobrá, Govere, chci, abys tuhle vrstvu udržoval, zatímco budu ze stromu pryč. Pás je malé místo; hned poznám, že nedáváš pozor. Jasně?“

Gover přikývl, aniž by na něj pohlédl.

Pallis sestupoval skrze listoví a myšlenky se mu stočily k obtížnému jednání, které ho čekalo.

Reesova směna právě skončila. Vyčerpaně se protáhl dveřmi slévárny.

Chladnější vzduch mu vysušil pot z čela. Po lanech a střeších se vlekl ke kabině a s určitým zájmem si prohlížel ruce a paže. Když jeden ze starších dělníků převrhl pánev, Rees jen tak tak uskočil před sprškou roztaveného kovu; drobné kapky mu přistály na kůži a vypálily v ní malé důlky, které –

Nad Pásem se zatřepotal obrovský stín. Závan vzduchu se mu otřel o záda. Vzhlédl a ucítil, jak se mu na zátylku usadil překvapivý chlad.

Strom působil na karmínové obloze velkolepě. Tucet paprskovitých větví a jejich listnatá pokrývka se otáčely s poklidnou vyrovnaností; kmen vypadal jako mohutná dřevěná lebka, zářící v oceánu vzduchu.

Na tohle čekal. Nadešla příležitost uniknout z Pásu...

Zásobovací stromy představovaly jediné známé dopravní prostředky k cestě z Pásu na Vor. A tak v okamžiku, kdy se po implozi slévárny Rees rozhodl dostat se odsud na prvním stromě, který Pás navštíví, začal shromažďovat zásoby potravy, do látky balil sušené maso a koule plnil vodou –

Občas se během spací směny probudil, ležel, zíral na své provizorní přípravy a na čele mu vystoupily slabé vrásky, když přemítal, zda najde odvahu udělat rozhodující krok.

Ten okamžik právě nadešel. Při pohledu na velkolepý strom zkoumal své pocity: věděl, že není žádný hrdina a napůl očekával, že ho jako provazová síť sevře strach. Ale žádný strach necítil. Dokonce i nepříjemná bolest v rukou polevila. Zůstalo jen radostné vzrušení; volné nebe bylo budoucností, ve kterém si naděje jistě najde místo.

Pospíchal do kabiny, kde popadl balík zásob, svázaných k sobě, pak vyšplhal po venkovní stěně.

Z kmene stromu se odvinulo lano. Viselo na délku padesáti metrů k Pásu a otíralo se o obíhající kabiny. Po rozkomíhaném provaze sebejistě šplhal dolů muž; byl zjizvený, starý a svalnatý, skoro jako by tvořil součást samotného stromu. Muž Reesův pohled ignoroval, bez zaváhání sešplhal volným prostorem na kabinu a vydal se svou cestou kolem Pásu.

Rees visel za jednu ruku na své kabině. Rotace Pásu ji nesla přímo k lanu, volně visícímu ze stromu; když bylo metr daleko, chňapl po něm a bez váhání začal šplhat pryč od Pásu.

Jako vždy při výměně směn bylo U Provijantáka narváno. Pallis čekal venku a pozoroval, jak se potrubí a hranaté kabiny Pásu otáčejí kolem jádra hvězdy. Konečně se objevila Sheen se dvěma koulemi naplněnými nápoji.

Odpluli do relativního soukromí potrubí, které se táhlo do dálky, a tiše pozvedli koule. Krátce na sebe pohlédli. Pallis se trochu zmateně odvrátil – pak se za to zastyděl.

Ke Kostem s tím. Minulost byla pryč.

Nasál alkohol a pokusil se nezašklebit. „Mám dojem, že se to pití zlepšuje,“ řekl konečně.

Lehce zvedla obočí. „Omlouvám se, líp to udělat neumíme. Bezpochyby máš trochu vybranější chuť.“

Cítil, jak mu z hrdla uniká povzdech. „Sakra, Sheen, nechme těch pŕetek. Ano, Vor má na alkohol stroj. Ano, to, co z něj vychází, je zatraceně lepší materiál než tyhle recyklované chcanky. To ví každý. Ale tohle pití je skutečně trochu lepší, než bývalo. Dobrý? Můžeme teď pokračovat v našem obchodě?“

Lhostejně pokrčila rameny a usrkla nápoje. Pozoroval, jak se jí rozptýlené světlo zachycuje ve vlasech a znovu s ním trhlo, jak ho její půvab přitahoval. Sakra, měl by z toho už vyrůst. Musí to být už pět tisíc směn, co spolu spali, údy propleteny v její spací síti, když Pás tiše rotoval kolem své hvězdy...

Byla to jednorázovka, narazili na sebe dva unavení lidé. A teď k čertu s tím, tady jde o obchod. Ve skutečnosti předpokládal, že ji horníci použijí jako vyjednávачe, protože věděli, jak na něj působí. Byla to tvrdá hra. A stávala se ještě tvrdší...

Pokusil se soustředit na to, co říkala. „... takže nám klesla produkce. Nemůžeme naplnit zásilku. Gord říká, že potrvá padesát směn, než bude slévárna opět funkční. Takže taková je situace.“ Ztichla a vzdorně na něj hleděla.

Oči mu sklouzly z dívčiny tváře a váhavě přeběhly po Pásu. Zničená slévárna tvořila sežehlou, zmuchlanou ránu v řetězci kabin. Krátce si dovilil představu, jak to tam během neštěstí vypadalo – stěny se hroutily dovnitř, pánve rozstříkovaly roztavené železo –

Otřásl se.

„To je mi líto, Sheen,“ řekl pomalu. „Skutečně. Ale –“

„Ale plnou taxu nám nenecháš,“ dodala hořce.

„Sakra, já pravidla nedělám. Tam nahoře mám plný strom zásob a jsem připraven dát vám je za železo – v platném výměnném poměru.“

S očima upřenýma na nápoj sykla skrze zaťaté zuby. „Pallisi, nenávidím doprošování. Ty ani nevíš, jak já nenávidím doprošování. Ale my ty zásoby potřebujeme. Z kohoutků nám teče svinstvo, máme raněné a umírající –“

Polkl poslední doušek nápoje. „Nech toho, Sheen,“ vyslovil drsněji, než měl v úmyslu.

Zvedla hlavu a pohlédla na něj štěrbínami víček. „Potřebujete náš kov. Na to, Voraři, nezapomínej.“

Zhluboka se nadechl. „Sheen, máme jiný zdroj. Ty to víš. Dávná Posádka našla dvě hvězdná jádra na pravidelných kruhových oběžných drahách kolem Jádra –“

Tiše se zasmála. „A ty zase víš, že ten důl už nic neprodukuje. Že, Pallisi? Ještě nevíme, co se tam stalo, ale tohle víme. Tak si přestaňme hrát.“

Stud se v něm zvedl jako bublina; cítil, jak mu rudnou tváře a představil si, jak mu vystupují jizvy jako nafialovělá síť. Takže to věděli. Alespoň, napadlo ho sklíčeně, alespoň jsme evakovali ten jediný další důl Mlhoviny, když hvězda padala příliš blízko. Alespoň natolik jsme byli čestní. Ale nebyli jsme dost čestní na to, abychom neutajili všechnu tu námahu, abychom udrželi výhodu vůči těmto lidem –

„Sheen, takhle se nikam nedostaneme. Dělán jen svou práci a tohle je mimo mou kompetenci.“ Podal jí nápojovou kouli. „Máte směnu na to, abyste se rozhodli, zda budete akceptovat moje podmínky. Pak, bez ohledu na to, jak se rozhodnete, odletím. A – koukej, Sheen, na jednu věc nezapomeňte. My umíme recyklovat naše železo zatraceně rychleji, než vy dokážete recyklovat vaše jídlo a vodu.“

Nevzrušeně ho pozorovala. „Doufám, že ti vysají kosti, Voraři.“

Cítil, jak mu poklesla ramena. Otočil se a pomalu se začal přesunovat k nejbližší stěně, ze které by mohl vyskočit na lano, jež stále viselo se stromu.

Na strom šplhal zástup horníků. Horníci nesli na zádech přivázané pláty železa. Pod dohledem pilota byly pláty daleko od

sebe bezpečně připoutávány na okraji stromu Na Pás horníci sestupovali obtěžkáni krabicemi s jídlem a soudky čerstvé vody.

Rees, který to z listoví pozoroval, nemohl pochopit, proč tolik beden s jídlem zůstalo na stromě.

Zůstával ovinutý kolem větve široké půl metru – dával pozor, aby si neporezal dlaně na jako nůž ostrých čelních břitech – a kolem těla si přidržoval vrstvu listoví. Neměl ponětí o čase, ale nakládání stromu muselo zabrat několik směn. Celou dobu měl oči široce otevřené a bdělé. Věděl, že jeho nepřítomnost v práci projde nepovšimnuta přinejmenším několik směn – s neurčitým smutkem si pomyslel, že možná potrvá i déle, než se někdo začne starat natolik, aby ho začal hledat.

No, život na Pásu má už za sebou. Ať už mu budoucnost připravuje jakákoliv nebezpečí, alespoň to budou nebezpečí nová.

V současnosti měl jen dva problémy. Hlad a žízeň...

Pohroma ho potkala vzápětí, co si našel tohle skryté místo mezi listy. Jeden z dělníků Pásu zakopl o jeho malou zásobárnu. Horník si myslel, že patří opovrhované posádce Voru a tak ji rozdělil mezi své druhy. Rees si uvědomil, že může být rád, že se vyhnul odhalení... ale nyní neměl žádné zásoby a požadavky hrdla a žaludku mu naplňovaly hlavu.

Ale nakonec bylo nakládání dokončeno a když pilot se svým stromem vyrazil, Rees zapomněl dokonce i na žízeň.

Když poslední horník sklouzl na Pás, začal Pallis navíjet provaz a všet ho na hák upevněný na kmeni. Návštěva skončila. Sheen na něj již nepromluvila a několik směn musel snášet pochmurné ticho cizinců. Potřásl hlavou a s úlevou stočil myšlenky k letu domů. „Dobrá, Govere, ukaž, jak se umíš ohánět! Chci, abys přemístil kotlíky na spodní stranu stromu, naplnil je a zapálil dřív, než smotám tenhle provaz. Nebo by sis radši počkal na další strom?“

Gover se pustil poměrně rázně do práce a brzy se pod stromem rozprostřela pokrývka kouře, která zakryla pohled na Pás a jeho hvězdu.

Pallis stál poblíž kmene a chodidly a dlaněmi citlivě vnímal vzrušené vzdouvání mízy. Jako by skoro cítil myšlenky té velké

rostliny, když reagovala na temnotu, která se pod ní rozprostřela. Kmen slyšitelně zahučel; větve se zakously do vzduchu; listoví se zachvělo, zašustilo a vylétli kluzáci, zmatení z náhlé změny rychlosti vzduchu; a pak se velká rotující základna s radostí začala zvedat a odlétat od hvězdy. Pás a jeho lidské utrpení mizely jako zrnko prachu, pomalu padající do Mlhoviny, a Pallis, s rukama a chodidly přitisknutými k letícímu dřevu, byl tam, kde se cítil nejšťastnější.

Spokojenost mu vydržela půldruhé směny. Potuloval se po dřevěné plošině a s potěšením pozoroval hvězdy, které klouzaly tichým povětřím. Let neprobíhal hladce. Govera sice z jeho neustálého podřimování nevyrušil, ale pro Pallisovy zkušené smysly to bylo jako řídit kluzák ve vichřici. Přitiskl ucho k deset stop vysoké stěně kmene; cítil, jak peň, ve snaze vyrovnat rotaci stromu, bzučí ve vakuové komoře.

Jako by náklad nebyl vyvážen... Ale to bylo vyloučeno. Sám dohlížel na uskladnění, aby se ujistil, že je pravidelně rozmístěný po okraji. Nepovšimnout si tak značné nevyváženosti představovalo totéž, jako by zapomněl dýchat.

Tak co?

Znechuceně zavrčel, odstrčil se od kmene a vyrazil k okraji. Začal prověřovat připoutaný náklad, metodicky znovu zkontroloval každý plát a soudek a v mysli si vybavil postup nakládání stromu –

Pomalu se zarazil. Jedna krabice s jídlem byla proražena; na dvou místech porušený plastický obal skrýval jen polovinu obsahu, druhá půlka zmizela. Spěšně prověřil nejbližší soudek s vodou. Byl otevřený a prázdný.

Ucítil, jak mu nozdrami uniká horký dech. „Govere! Govere, pojď sem!“

Chlapec se přiloudal, tvář staženu obavami.

Pallis stál nehybně, dokud se k němu Gover nepřiblížil na dosah; pak mu pravá ruka vystřelila a popadla uředníka za rameno. Chlapec zalapal po dechu a pokusil se vykroutit, ale z pevného sevření se nedokázal uvolnit. Pallis ukázal na porušené obaly. „Co tomu říkáš?“

Gover zíral na soudky. Zdálo se, že je upřímně zděšen. „No, já jsem to neudělal, pilote. Tak hloupý přece nejsem – au!“

Pallis zabořil palec hlouběji do chlapcova ramene a hledal nerv. „Copak jsem to jídlo uchránil před horníky, jen aby sis mohl nacpat tu svou neužitečnou držku? Ty malý vysávači kostí, myslím, že jsem s tebou právě teď skončil. Až se vrátíme na Vor, postarám se, aby nepřešel ani jediný den tvého života, aniž by se svět nedověděl, jaký proľhaný, zlodějský... malý...“

Náhle ztichl a jeho vztek se vytratil.

Pořád bylo něco špatně. Hmotnost zásob vybraných z krabic nebyla dost velká, aby se s ní dalo počítat při narušení rovnováhy. A co se týká Govera – no, určitě se dříve projevil jako zloděj, lhář a bůhvíco ještě, ale měl pravdu: takhle hloupý asi skutečně nebyl.

Váhavě pustil chlapcovo rameno. Gover si je mnul a rozzlobeně na pilota hleděl. Pallis se poškrábal na bradě. „Jestli jsi to nevzal ty, Govere, tak kdo tedy? Co?“

Ke Kostem, měli černého pasažéra.

Rychle klesl na všechny čtyři a přitiskl chodidla i dlaně ke dřevu větve. Zavřel oči a dovolil, aby k němu promlouvalo slabounké chvění. Jestli nerovnováha nebyla na okraji, pak tedy kde...?

Náhle se narovnal a skoro přeběhl čtvrtinu cesty kolem okraje, dlouhými prsty na nohou se zachytával listoví. Na pár sekund se zarazil a znovu ovinul ruce kolem větve, pal pokračoval pomaleji ke středu stromu a na půli cesty ke kmeni se zastavil.

V listoví zahlédl malé hnízdo. Skrze trsy listů viděl útržky vybledlé látky, černé kudrnaté nepoddajné vlasy, volně visící ruku; usoudil, že je to ruka chlapce nebo mladého muže, ale byla silně mozolnatá a pokrytá spoustou drobných ranek.

Pallis se narovnal do plné výšky. „No, tady máme tu neočekávanou hmotnost, učedníku. Dobrou směnu, pane! Přál byste si snídani?“

Hnízdo explodovalo. Kluzáci vystřelili ze spleti větví a jakoby pobouřeně vyrazili pryč; nakonec před Pallisem napůl stál chlapec, oči měl kalné spánkem a brada mu vyděšeně poklesla.

Gover se přikradl vedle Pallise. „Ke Kostem, to je důlní krysa.“

Pallis pohlédl z jednoho chlapce na druhého. Zdálo se, že jsou stejně staří. Gover byl dobře živený, ale ochablý, černému pasažérovi vystupovala žebra jako anatomickému modelu a svaly odpovídaly

dospělému muži; dlaně poznamenaly hodiny dřiny. Hoch měl černě orámované oči. Pallis si vzpomněl na zničenou slévárnu a zauvažoval, jaké hrůzy tenhle mladý horník už viděl. Chlapec nyní vzdorně vypjal hrud' a ruce sevřel v pěst.

Gover se se založenýma rukama ušklíbl. „Pilote, co budeme dělat? Shodíme ho Kostům?“

Pallis se na něj se zavrčením otočil. „Govere, občas je mi z tebe nanic.“

Gover ucouvl. „Ale –“

„Už jsi vyčistil kotlíky? Ne? Tak to udělej. A hned!“

Gover na černého pasažéra vrhl poslední zlý pohled a nemotorně se odlouдал.

Černý pasažér jeho odchod pozoroval s úlevou a pak se otočil k Pallisovi.

Pilotův vztek zmizel. Pozvedl ruce dlaněmi vzhůru. „Uklidni se. Neublížím ti... a toho povaleče se bát nemusíš. Řekni mi, jak se jmenuješ.“

Chlapcova ústa se pohnula, ale žádný zvuk z nich nevyšel; olízl si rozpraskané rty a podařilo se mu ze sebe vypravit: „Rees.“

„Dobrá. Já jsem Pallis. Jsem pilot stromu. Víš, co to znamená?“

„Já... ano.“

„Ke Kostem, musíš mít strašnou žízeň, že? Není divu, že jsi ukradl tu vodu. Ukradls ji, že? A jídlo?“

Chlapec váhavě přikývl. „Omlouvám se. Zaplatím ti to –“

„Kdy? Až se vrátíš na Pás?“

Chlapci se v očích zablesklo a zavrtěl hlavou. „Ne. Já se zpátky nevrátím.“

Pallis sevřel ruce v pěst a opřel si je v bok. „Teď mě poslouvej. Budeš se muset vrátit. Dovolí ti zůstat na Voru, dokud nepoletíš další zásobovací strom, ale pak popluješ zpět. Očekávám, že si cestu odpracuješ. Souhlasíš?“

Rees znovu zavrtěl hlavou, tvář staženu do odhodlané masky.

Pallis mladého horníka pozoroval a cítil, jak v něm roste nevíтанá náklonnost. „Máš hlad, že? A vsadím se, že i žízeň. Pojd'. Mám v kmeni svůj – a Goverův příděl.“

Vedl chlapce přes povrch stromu. Pokradmu pozoroval, jak chlapec opatrně našlapuje na listnatý povrch, chodidly vyhledává pevné body a pak stoupá do listoví, což mu umožňovalo na stromě „stát“. Kontrast s Goverovým nemotorným klopýtáním byl markantní. Pallise napadlo, jaký stromař by z chlapce mohl být...

Po dvanácti metrech vyrušili hejno kluzáků; tvorečci vyrazili Reesovi přímo do tváře a on překvapeně o krok ucouvl. Pallis se zasmál. „Neboj se. Kluzáci jsou neškodní. Jsou to semena, ze kterých strom vyrůstá...“

Rees přikývl. „To jsem si myslel.“

Pallis zvedl obočí. „Skutečně?“

„Ano. Je vidět, že mají stejný tvar; rozdíl je jen ve velikosti.“

Pallis tomu vážnému, vyprahlému hlasu překvapeně naslouchal.

Dorazili ke kmeni. Rees se postavil před vysoký válec a prsty se mu rozběhly po sukovitém dřevu. Pallis zatajil úsměv. „Přilož ke dřevu ucho. No, zkus to.“

Rees uposlechl s rozpačitým výrazem – který přešel do skoro komické radosti.

„To je peň, který se otáčí uvnitř kmene. Víš, strom je živý, včetně nitra.“

Rees vykulil oči.

Nyní se Pallis otevřeně rozesmál. „Ale mám dojem, že ty nezůstaneš naživu příliš dlouho, pokud se nenajíš a nenapiješ. Tady...“

Poté, co nechal chlapce čtvrt směny prospat, zapráhl ho Pallis do práce. Brzy se skláněl nad kotlíkem a dřevěnými tvarovanými noži seškrabával ze železa popel a saze. Pallis zjistil, že svou práci vykonává rychle a dobře, ať na něj dohlíží či ne. Gover z tohoto srovnání opět vyšel hůř... a podle pohledů, které po Reesovi vrhal, jak si Pallis všiml, to Gover věděl.

V polovině směny Pallis přinesl Reesovi kouli vody „Tumáš; zasloužíš si pauzu.“

Rees si dřepł do listoví a procvičoval ztuhlé ruce. Tvář mu umazal pot a saze. Vděčně nasál nápoj. Z náhlého popudu Pallis řekl:

„V těchto kotlících se udržuje oheň. Možná jsi to uhádl. Víš, k čemu se používají?“

Rees zavrtěl hlavou a unavený obličej mu rozzářil zájem.

Pallis popsal jednoduchý senzorický aparát stromu. Strom byl v podstatě velikou vrtulí. Obrovská rostlina reagovala na dvě základní formy stimulů – gravitační pole a světlo – a ve své nekultivované podobě velké lesy stromů všech velikostí a věku prolétaly mračny Mlhoviny, jejich listy a větvoví zachytávaly hvězdný svit, potravu ze vznášejících se rostlin a živočichů, vlhkost z mohutných dešťových mraků.

Rees poslouchal a vážně přikyvoval. „Takže stromy se vzduchem pohybují rychlejší – nebo pomalejší – rotací a mohou šplhat pryč od gravitačních studní nebo směrem ke světlu.“

„Správně. Uměním pilota je nastavit pokrývku kouře, zakrýt světlo a řídit tak let stromu.“

Rees se zamračil a hleděl zamyšleně před sebe. „Nechápu, jak strom může měnit svou rotační rychlost.“

Pallise dotaz znovu překvapil. „Kladeš dobré otázky,“ řekl pomalu. „Zkusím to vysvětlit. Kmen tvoří dutý válec; obsahuje další pevný válec nazývaný peň, který je uložen ve vakuové komoře. Kmen a zbytek stromu jsou z lehkého jemně vláknitého dřeva, ale peň je z daleko hutnějšího materiálu a vakuovou komoru vyztužuje síť vzpěr a žebroví, aby nedošlo ke zborcení. V komoře se otáčí peň a vlákna připomínající svaly způsobují, že rotuje rychleji než kluzák.

Když chce strom zrychlit rotaci, peň trochu zpomalí a jeho rotace se přenese na strom. Při zpomalení jako by strom předal část své rotace zpátky pni.“ Hledal slova, aby to Reesovi objasnil lépe; hlavou mu létaly matné, napůl pochopené útržky školení, které mu Vědci poskytli: momenty setrvačnosti, zachování úhlového momentu...

Nechal toho a pokrčil rameny. „Lépe ti to vysvětlit neumím. Pochopils?“

Rees přikývl. „Myslím, že ano.“ Vypadal, že je Pallisovým vysvětlením podivně potěšen; ten výraz pilotovi připomněl Vědce, se kterými pracoval, spokojený výraz, když zjistili, jak věci fungují.

Z okraje stromu je vztekle pozoroval Gover.

Pallis pomalu přešel na své stanoviště u kmene. Zajímalo ho, jakého vzdělání se průměrnému horníkovi mohlo dostat. Měl podezření, že Rees umí dokonce i číst. Jako dítě byl dost silný, aby pracoval ve slévárně nebo na drtivém povrchu železné hvězdy, aby prostě začal život plný dřiny, která vysávala svaly...

A k tomu ho přinutila ekonomika Mlhoviny, připomněl si trpce, ekonomika, které on – Pallis – pomáhal udržet si pozici.

Otráveně zavrtěl hlavou. Pallis nikdy nepřijal teorii obvyklou na Voru, že horníci jsou jakýmsi druhem podlidí, dobrých tak akorát pro dřinu, kterou vykonávají. Jaký byl průměrný věk horníků? Třicet tisíc směn? Možná méně? Bude Rees žít dost dlouho na to, aby se naučil, co to úhlový moment je? Jaký skvělý stromař by z něj mohl být... nebo, připustil smutně, možná ještě lepší Vědec.

V hlavě se mu začal formovat nejasný plán.

Na konci směny přišel Rees ke kmeni a vyzvedl si svůj přiděl. Mladý horník se nepřítomně rozhlížel po prázdné obloze. Jak strom šplhal k Voru, pryč od Jádra a směrem k okraji Mlhoviny, ovzduší se znatelně pročistilo.

Vítr, který kvílel ve větvoví, přinesl vzdálený zvuk: disharmonický řev, mohutný a tajemný.

Rees tázavě pohlédl na Pallise. Pilot stromu se usmál. „Píseň velryby.“ Rees se dychtivě rozhlédl, ale Pallis ho upozornil: „Já bych se nevzrušoval. Zvíře může být na míle daleko...“ Pilot Reese zamyšleně pozoroval. „Reesi, něco jsi mi ještě neprozradil. Jsi černý pasažér, že? Ale nemůžeš mít žádnou skutečnou představu o tom, co Vor je. Tak... proč jsi to udělal? Před čím jsi utekl?“

Rees nakrčil čelo, když otázku zvažoval. „Před ničím jsem neutekl, pilote. Důl je tvrdé místo, ale byl to můj domov. Ne. Odešel jsem, abych našel odpověď.“

„Odpověď? Na co?“

„Proč Mlhovina umírá.“

Pallis pozoroval vážnou tvář mladého horníka a cítil, jak ho v zádech zamrazilo.

Rees se probрал z příjemného spánku v hnízdě z listů. Pallis se nad ním skláněl, orámovaný jasným nebem. „Změna směny,“ oznámil rázně. „Všechny nás čeká tvrdá práce: přistání a vykládka a –“

„Přistání?“ Rees potřásl hlavou, aby si ji pročistil od spánku. „Tak jsme přiletěli?“

Pallis se zazubil. „Copak to není jasné?“

Uhnul. Na obloze za ním visel obrovitý Vor.

Kapitola 3

Hollerbach zvedl bystré oči od laboratorní zprávy. Sundal si brýle, položil je před sebe na desku stolu a metodicky si začal masírovat místo mezi očima. „Tak si sedni, Mithi,“ řekl unaveně.

Kapitán Mith nepřestával rázovat po kanceláři. Tvář pod černým plnovousem měl staženu vztekem a mohutné břicho se mu natřásalo. Hollerbach si všiml, že Mithova kombinéza je na okrajích roztřepená a i zlaté vyšívaní na límci vypadalo vybledle. „Posadit se? Jak se, sakra, můžu posadit? Předpokládám, že víš, že mám Vor na starosti.“

Hollerbach si v duchu povzdechl. „Samozřejmě, ale –“

Mith vzal z přeplněné police mechanické planetárium a zamával s ním na Hollerbacha. „Zatímco vy, Vědci, se jen poflakujete, mí lidé churaví a umírají –“

„Oh, ke Kostem, Mithi, ušetři mě tohohle pokrytectví!“ Hollerbach vysunul čelist. „Tvůj otec byl stejný. Samé poučování a skutek utek.“

Mithovi pohoršením spadla čelist. „Tak hele, Hollerbachu –“

„Laboratorní testy zaberou čas. Pamatuj, že vybavení se kterým pracujeme, je stovky tisíc směn staré. Děláme co můžeme a ani všechny výhrůžky Mlhoviny nedokážou naši práci urychlit. A polož to planetárium, pokud ti to nevadí.“

Mith pohlédl na zaprášený nástroj. „A proč bych, sakra, měl, ty starý prd'olo?“

„Protože je jediné v celém vesmíru. A nikdo neví, jak ho opravit. A sám jsi starý prd'ola.“

Mith zavrčel – ale pak se rozesmál štekavým smíchem. „No dobrá, dobrá.“ Položil planetárium zpět na polici a ke stolu si přitáhl tvrdou židli. Posadil se a mohutné břicho mu kleslo mezi roztažená stehna. Pohlédl ztrápeně na Hollerbacha. „Podívej, Vědče, neměli

bychom se hádat. Pochop, jaké mám starosti a jak vyděšená je posádka.“

Hollerbach položil ruce na desku stolu; z pokožky na něj zíraly jaterní skvrny. „Samozřejmě, že chápu, kapitáne.“ V prstech převracel starodávné brýle. Povzdechl si: „Podívej, nemusíme čekat na laboratorní výsledky. Vím zatraceně dobře, co zjistíme.“

„Cože?“ Mith pozvedl ruce dlaněmi vzhůru.

„Trpíme nedostatkem vitamínů a proteinů. Děti jsou postiženy poruchami kostí, kůže a růstu tak starobylými, že lékařské protokoly z Lodi se o nich ani nezmiňují.“ Vzpomněl si na vlastního vnuka, starého ani ne čtyři tisíce směn; když Hollerbach vzal do rukou jeho hubené nožičky, ucítil, jak jsou kosti pokřivené... „Nemyslíme si, že by automaty na jídlo nefungovaly správně.“

Mith si odfrkl. „Jak si můžeš být tak jist?“

Hollerbach si znovu promnul oči. „Samozřejmě, že si nejsem jist,“ odsekl podrážděně. „Podívej, Mithi, já jen přemýšlím. Můžeš to akceptovat nebo si počkat na výsledky testů.“

Mith se opřel v židli a udělal smířlivé gesto. „Dobrá, dobrá. Pokračuj.“

„Výborně. Automatům rozumíme z celého vybavení Voru nejlépe, protože je to nezbytné. Vyšetřujeme zvířata, ale nečekám, že bychom zjistili, že je něco v nepořádku.“

„Tak co tedy?“

Hollerbach se zvedl ze židle a pocítil známé bodnutí v pravém boku. Přešel k otevřeným dveřím své kanceláře a vyhlédl ven. „Copak to není jasné? Mithi, když jsem byl kluk, obloha se modrala jako oči miminka. Nyní máme děti, dokonce i dospělé, kteří neví, jak modrá vypadá. Ta zatracená Mlhovina hořkne. Automaty se krmí organickými složkami atmosféry Mlhoviny – a, samozřejmě, létajícími rostlinami a zvířaty. Mithi, nastala situace, že když vložíš odpadky, dostaneš odpadky. Stroje nedokážou zázraky. Ze svinstva, které je venku, neumí produkovat slušné jídlo. A v tom je ten problém.“

Mith dlouhou chvíli tiše seděl. Pak se zeptal: „Co s tím můžeme dělat?“

„Co já vím,“ odsekl trochu drsně Hollerbach. „Ty jsi kapitán.“

Mith vstal ze židle a přivalil se k Hollerbachovi; zátylek starého Vědce ovanul horký dech a Hollerbach ucítil gravitační přitažlivost kapitánova těžkého břicha. „Sakra, přestaň se ke mě chovat tak povýšeně. Co mám říct posádce?“

Hollerbach náhle pocítil velkou únavu. Jednou rukou se natáhl po dveřním rámu a přál si, aby jeho židle nestála tak daleko. „Řekni jim, ať se nevzdávají naděje,“ řekl tiše. „Řekni jim, že děláme, co se dá. Nebo jim neříkej nic. Záleží na tobě.“

Mith se zamyslel. „Samozřejmě, že ne všechny testy jsou hotovy.“ V hlase mu zazněla stopa naděje. „A ještě jste neskončili s kontrolou strojů, že?“

Hollerbach se zavřenýma očima zavrtěl hlavou. „Ne, ještě jsme neskončili.“

„Možná, že nakonec zjistíte, že ty stroje přece jen mají nějakou poruchu.“ Mith plácl Hollerbacha po rameni rukou velkou jako talíř. „Dobrá, Hollerbachu. Díky. Průběžně mě informuj.“

Hollerbach ztuhl. „Samozřejmě.“

Pozoroval Mitha, jak odchází po palubě a břicho se mu natřásá. Mith příliš moudrosti nepobral – ale byl to dobrý chlap. Možná ne tak dobrý jako jeho otec, ale mnohem lepší než někteří z těch, kteří se dožadovali jeho odvolání.

Možná má nějaký vtipálek pravdu, že je Vor v současnosti v tísní. A potřebuje někoho, kdo je udrží naživu, až se ovzduší stane jedovatým –

Zasmál se sám sobě. Ale no tak, Hollerbachu, opravdu se z tebe stává starý prďola.

Uvědomil si, že ho svědčí holé temeno lebky a pohlédl k nebi. Ta hvězda nad nimi zářila jako žhnoucí bod a její složitá oběžná dráha ji přiváděla stále blíže, Voru do cesty. Dost blízko, aby spálila kůži, že? Nemohl se upamatovat, kdy v minulosti dovolili hvězdě padat tak hrozivě blízko; Vor měl být už dávno odsunut. Musí si promluvit s Navigátorem Cipsem a jeho hochy. Nedokázal si představit, o co se to pokoušejí.

Nyní nad ním přeletěl stín a Hollerbach rozeznal siluetu stromu, vznešeně rotujícího vysoko nad Vorem. To se Pallis vracel z Pásu. Další správný chlap, tenhle Pallis... jeden z mála, kteří zbyli.

Sklopil oslněné oči na pláty paluby pod nohama. Přemýšlel, kolik lidských životů stálo udržet tenhle malý kovový ostrov, který již tak dlouho plave ve vzduchu. A k čemu to vedlo, aby se posledních pár vzdorujících generací nakonec pustilo do boje s jedovatým ovzduším?

Možná by bylo lepší neuhýbat s Vorem hvězdě z cesty. Nechat vše explodovat v jediném posledním výbuchu lidské pompy –

„Pane?“ před ním stál Grye, jeden z jeho asistentů, kulatý mužík nervózně svíral ošoupaný fascikl papírů. „Skončili jsme další běh testů.“

Takže práce byla pořád. „Tak tady jen tak nestůjte, člověče, nemáte co na práci? Nejste tady pro ozdobu. Vezměte to dovnitř a řekněte mi, co jste zjistili.“

Otočil se a vešel do kanceláře.

Vor na obloze rostl, dokud nezakryl polovinu Mlhoviny. Hvězda se vznášela asi deset kilometrů nad Vorem, kilometr v průměru, nezkrotná koule žlutého ohně, a Vor vrhal na kilometry prašného ovzduší rozšiřující se stín.

Rees a Gover přikládali pod Pallisovým vedením do kotlíků a mávali širokými lehkými příkrývkami, jimiž usměrňovali kouř. Pallis kritickým okem sledoval baldachýn dýmu; stále nebyl spokojen a na chlapce štěkal a vrčel. Ale strom rovnoměrně a jistě stoupal Mlhovinou a prováděl pomalou otáčku směrem k Okraji Voru.

Při práci Rees vzbudil Pallisův hněv neustálým vyptáváním na nezvyklé podrobnosti Voru. Ten zdola vypadal jako půl kilometru široký roztrpený kotouč; kovové pláty rozptylovaly svit hvězd a světlo prosakovalo spoustou děr v palubě. Když strom připloval k Okraji, Vor zblízka připomínal záplatovanou elipsu a když Rees sledoval povrch nad svou hlavou, zpozoroval na okrajích nejbližších plátů očazené šrámy, způsobené svařováním.

Konečně se strom s nápořem větru zvedl nad Okraj a před Reesem se začal otvírat pohled na horní část Voru. Zjistil, že je proti své vůli přitahován k okraji stromu; zabořil ruce do listoví a s otevřenými ústy zíral, jak se na něj valí záplava barev, zvuků a pohybů.

Obrovitý talíř Voru překypoval životem. Body světél byly po jeho povrchu rozesety jako chomáče cukráků. Palubu hustě pokrývaly budovy všech velikostí a tvarů, postavené z dřevěných panelů nebo z vlnitého plechu, promíchané dohromady jako hračky. Kolem celého Okraje se tyčily stroje o výšce dvou mužů jako tiché strážce; a v srdci Voru, jako velryba uvězněná mezi krychlovými konstrukcemi, spočíval obrovský stříbrný válec.

Na Reesovy smysly zaútočila směsice pachů – ostrý ozón ze strojů, dílen a továren na Okraji, kouř hořícího dřeva z tisíce komínů, stopy vůní exotických jídel, připravovaných v kabinách.

Lidí zde bylo více, než Rees dokázal spočítat. Bylo jich tak mnoho, že populace Pásu by se mezi nimi snadno ztratila. Lidé proudili po Voru v obrovských proudech; houfy dětí, které tu pobíhaly, občas vybuchly salvou smíchu.

Rees rozeznával masivní pyramidy, ne vyšší než do pasu, připevněné na palubě. Přimhouřenýma očima přehlédl palubu; pyramidy stály všude. Vedle jedné spatřil pár lidí, který tam postával a tiše rozprávěl, muž přejížděl nohou po kovovém povrchu jehlanu; a támhle mezi řadou pyramid pobíhala skupinka dětí a hrála složitou hru na honěnou.

A z každé pyramidy stoupalo přímo vzhůru lano. Rees při sledování lana zaklonil hlavu a zalapal po dechu.

Ke každému z lan byl přivázán kmen stromu.

Reesovi stačil jeden létající strom víc než dost. Nyní nad Vorem spatřil mohutný les. Všechna vertikální lana byla zcela napjatá. Rees téměř cítil úsilí přivázaných stromů, jak se vzpírají gravitační síle Jádra. Světlo Mlhoviny filtrovaly šiky rotujících stromů, takže paluba Voru byla pohroužena do příjemného šera a kluzáci, kteří tančili kolem lesa, tlumili světlo do pastelově růžové barvy.

Reesův strom vystoupal až na nejvyšší úroveň lesa. Vor se opět změnil v pouhý ve vzduchu zavěšený ostrov, ověnčený hradbou rotujícího listoví. Obloha nad Reesem se zdála temnější než obvykle, takže usoudil, že se nachází na samotném okraji Mlhoviny. Shlížel dolů na mlhy, které obklopovaly Jádru, a jedinou známkou lidské přítomnosti v celém tomto vesmíru byl Vor, kousek železa, jenž se vznášel v ovzduší.

Na rameno mu dopadla těžká ruka. Rees nadskočil. Za ním stál Pallis a nad hlavou se mu vznášel baldachýn kouře. „Co je?“ zavrčel. „Ještě nikdy jsi neviděl pár tisíc stromů?“

Rees cítil, jak rudne. „Já...“

Po Pallisově zjizveném obličejí se rozprostřel široký úsměv. „Koukej, já ti rozumím. Většina lidí to bere jako samozřejmost. Ale já, pokaždé když to vidím odsud zvenčí – mám příjemný pocit.“ V Reesově hlavě vířily stovky otázek. Jaký je to pocit, projít se po povrchu? Jaké to bylo, stavět Vor, zavěšený v prázdnotě nad jádrem?

Ale teď neměl čas, čekala je práce. Vyskočil a zahákl se prsty v listoví jako skutečný stromař.

„Tak tedy, horníku,“ řekl Pallis, „poletíme. Musíme klesnout do tohohle lesa. Ať jsou tedy kotlíky plné až po okraj; chci, aby kouřová pokrývka nahoře byla tak silná, že se po ní budu moci projít. Jasně?“

Konečně se Pallis zdál s polohou stromu nad Vorem spokojen. „Dobrý, kluci. Teď!“

Gover a Rees běhali mezi kotlíky a strkali do plamenů kusy vlhkého dřeva. Dým se valil vzhůru a zvětšoval baldachýn kouře. Gover při práci kašlal a klel, Reesovi slzely oči a čadivý dým ho škrábal v krku.

Strom se pod nimi zakymácel, takže to Reese málem vrhlo do listoví, a začal klesat, vzdaloval se od příkrovu kouře. Rees přelétl očima oblohu. Padající hvězdy kroužily kolem zřetelně pomaleji než dřív a tak usoudil, že strom, ve snaze uniknout z temnoty dýmu, ztratil dobře třetinu své rotace.

Pallis přiběhl ke kmeni a odvinul lano. Protáhl hlavu a ramena listovím a začal lano spouštět. Rees pozoroval, jak se snaží, aby se nezachytilo o ostatní stromy.

Konečně strom proklouzl vnější úrovní lesa. Rees pozorně sledoval stromy, které míjeli. Všechny se pomalu otáčely a důstojně napínaly své provazy. Tu a tam spatřil muže a ženy – proplétali se mezi listovím, mávali Pallisovi a z dálky zaznívaly jejich hlasy.

Když pronikli do příšeří lesa, Rees vycítil nejistotu stromu. Listy se natáčely sem a tam, jak reagovaly na nepravděpodobné plochy světla, které procházelo listovím. Konečně začal zpomalovat – skvělé

rozhodnutí, napadlo Reese – a otáčení zrychlilo; plynule se zvedl o několik metrů – a náhle se zastavil. Lano, připevněné ke kmeni, se napjalo; když se kolem stromu utahovalo, chvělo se a vytvářelo ve vzduchu oblouk. Rees sledoval linii provazu: vzdálenější konec lana, podle jeho očekávání, dopadl na palubu Voru a dva muži jej upevnili k jedné z pyramid.

Klesl na kolena a dotkl se důvěrně známého dřeva. Míza tryskala z tvarované větve a způsobovala, že se povrch chvěl jako kůže. Rees cítil, jak strom lomcuje provazem v pokusu uvolnit se z této pasti a v žaludku pocítil podivný dotek soucitného porozumění.

Pallis ještě několikrát prověřil lano a rychle přešel po dřevěné plošině a zkontroloval, zda jsou všechny kotlíky uhašeny. Nakonec se otočil ke kmeni a z otvoru ve dřevě vytáhl svazek listin. Přikrčil se a s tichým zašustěním proklouzl listovím – pak se znovu vynořila jeho hlava. Pallis se rozhlížel, dokud nespatrił Reese. „Ty nejdeš, hochu? Víš, nemá cenu tady zůstat. Tahle stará holka pěkných pár směn nikam nepoletí. Pojd', nezdržuj Govera od jídla.“

Rees se váhavě vydal ke kmeni. Pallis sestoupil první. Když zmizel, Gover zasyčel: „Jsi daleko od domova, důlní kryso. Pamatuj – tady nemáš nic. Vůbec nic.“ A uředník vklouzl do stěny z listí.

Rees ho s bušícím srdcem následoval.

Klouzali voňavým šerem lesa po provaze jako tři kapky vody.

Rees ručkoval po tenkém laně. Zpočátku to šlo snadno, ale postupně ho sílící gravitační pole začalo tahat za nohy. Pallis a Gover čekali u konce lana a vzhlíželi k němu. Rychle překonal posledních pár stop, vyhnul se šikmým stěnám kotevního jeblanu a lehce přistál na palubě.

Přicházel muž s odrbanou složkou. Byl to obr s černými vlasy a vousy, které jen stěží zakrývaly masku jizev ještě zarudlejší, než byla Pallisova. Rameno kombinézy zdobil úzký, černý prýmek. Zamračil se na Reese; chlapec před silou jeho upřeného pohledu ucouvl. „Vítej zpátky, Pallisi,“ halasil muž vesele. „I když až odsud vidím, že jsi polovinu zásob přivezl zpátky.“

„Ne tak docela, Deckere,“ odvětil Pallis chladně a podal mu lejstra. Oba muži se dali do práce a začali procházet Pallisovy listiny. Gover netrpělivě postával opodál a hřbetem ruky si otíral nos. A Rees jen zíral s rozšířenýma očima.

Paluba se táhla skrze síť lan do dálky, kterou dokázal jen stěží odhadnout. Viděl budovy a husté proudy lidí, které kypěly životem a aktivitou. Ze všech těch dojmů se mu zatočila hlava a skoro si přál být zpátky v uklidňujícím náručí Pásu.

Potrásł hlavou, aby závrať zahnal. Soustředil se na nejbližší věci: nízkou gravitační přitažlivost a lesklý povrch paluby, který měl pod nohama. Zkusmo na palubu poklepal. Ozval se slabý zvonivý zvuk.

„Jen klid,“ zavrčel Pallis. Velký pilot dokončil své záležitosti a nyní stál před ním. „Pláty jsou sice v průměru jen asi milimetr silné, ale podepírají je pilíře.“

Rees se zhoupł v kolenou a vyskočil několik centimetrů do vzduchu. Když znovu zlehka přistával, cítil gravitaci. „Vypadá to na polovinu gé.“

Pallis přikývl. „Skoro čtyřicet procent. Nacházíme se v samotné gravitační studni Voru. Samozřejmě, že na nás působí také gravitační síla Jádra Mlhoviny – ale ta je slaboučká a v každém případě bychom ji nemohli cítit, protože Vor obíhá kolem Jádra.“ Zvedł hlavu k létajícímu lesu. „Víš, většina lidí si myslí, že stromy drží Vor, aby se nezřítil na Jádru. Ale jejich úkolem je stabilizovat Vor, aby se nepřeklopil, eliminovat vliv větru a, když je zapotřebí, umožní nám pohybovat Vorem...“ Pallis se sklonil a pohlédl Reesovi do tváře, jizvy v obličejí měl zarudlé. „Jsi v pořádku? Vypadáš, jako bys měl trochu závrať.“

Rees se pokusil usmát. „Je mi dobře. Myslím, že jsem jen trochu vyvedený z míry, že se už nenacházím na pětiminutové oběžné dráze.“

Pallis se zasmál. „Však si zvykneš.“ Narovnal se. „A teď, mladý muži, se musím rozhodnout, co s tebou.“

Při představě, že by ho pilot opustil, pocítil Rees mravenčení v týle a sám před sebou se za tuto reakci zastyděl. Copak odvážně opustil domov jen proto, aby se stal závislým na laskavosti nějakého cizince? Kam se poděla jeho odvaha?

Narovnal se a soustředěně poslouchal, co Pallis říká.

„...musím vyhledat Důstojníka,“ brblal pilot a škrábal se ve strništi na bradě. „Nahlásit tě jako černého pasažéra. Získat pro tebe dočasné třídní zařazení, než odletí další strom. Všechno to papírování, sakra...”

Ke Kostem, jsem příliš unavený. A hladový a špinavý. Nechme to na příští směnu, Reesi, a než se to vyřídí, můžeš nocovat v mé kabině. Ty také, Govere, i když z toho velkou radost nemám.“

Učedník zíral do dálky a při pilotových slovech se ani neotočil.

„Ale nemám dost zásob pro tři kluky ve vývinu, jako jsme my. Jak to vidím, tak dokonce ani pro jednoho. Govere, zajdi na Okraj a vyber několik směnových hodnot na mé číslo, ano? Ty také, Reesi, proč ne? Alespoň si to tu prohlídneš. Já půjdu oškrábat pár vrstev prachu ze své kabiny.“

A tak Rees následoval učedníka mezi spoustou vertikálních lan. Gover si to namířil Vorem a ani se neuráčil na Reese počkat; v tomhle temném, stromy zastíněném světě byl učedník Reesovým jediným pevným bodem, proto horník nesměl Goverova nevábná záda ztratit z dohledu.

Dorazili k průchodu pod spleť lan. Byla tam spousta lidí. Gover se zarazil na okraji průchodu a zůstal stát v zachmuřeném tichu, zjevně na něco čekal. Rees se postavil vedle něj a rozhlížel se kolem. Prázdná, asi deset metrů široká rovná cesta vypadala jako tunel zastřešený stromy. Lemovala ji světla a Rees si všiml, že koule připevněné k lanům jsou stejné jako ty v hlubinách hvězdného dolu.

Lidé byli všude, dokonce i podél cesty rychle postupovaly v obou směrech proudy lidí. Někteří z nich na Reese zmateně zírali, ale většina se zdvořile odvracela. Všichni vypadali čistě a upraveně – ačkoliv měli prázdný pohled a bledé tváře, jako by Vor sužovala nějaká choroba. Muži, stejně jako ženy, nosili kombinézy z jakéhosi jemného šedého materiálu; některým se na ramenou nebo manžetách skvěly zlaté prýmký, často utkané do složitých obrazců. Rees krátce pohlédl na vlastní oděv a překvapeně zjistil, že je věkovitým potomkem šatů obyvatel Voru. Že by horníci nosili obnošené šaty z Voru?

Zajímalo ho, co by na to řekla Sheen...

Před Reesem stáli dva malí chlapci a zírali doširoka otevřenýma očima na jeho ušmudlanou halenu. Rees, celý v rozpacích, zasyčel na Govera: „Na co čekáme? To nemůžeme jít dál?“

Gover otočil hlavu a upřel na Reese pohled plný mrzutého opovržení.

Rees se pokusil na chlapce usmát. Ti však stále jen mlčky hleděli.

Vtom se od středu Voru začal ozývat tichý hukot. Rees s úlevou vstoupil do průchodu a povšiml si, že k němu z davu sklouzlo několik zvláštních pohledů. Gover postoupil a zvedl ruku. Rees ho zvědavě pozoroval –

– a hukot se změnil v řev. Rees se otočil a spatřil tupý čenich Krtka, který se hnal k němu. Klopýtl a couvl; rychle jedoucí válec jen těsně minul jeho hrud'. Krtek zastavil několik metrů za Goverem a Reesem. Na vrchním krytu Krtka byla připevněna řada prostých sedadel a lidé, kteří na nich seděli, ho lhostejně pozorovali.

Rees se přistihl, že otevírá a zavírá ústa. Očekával, že na Voru uvidí podivuhodné věci, ale – tohle? Malým chlapcům nad jeho výrazem údivem spadla brada. Gover se zašklebil. „Copak, důlní kryso? Ještě nikdy jsi neviděl autobus?“ Učedník přistoupil ke Krtkovi a zkušeně vklouzl na prázdné sedadlo.

Rees zavrtěl hlavou a pospíchal za učedníkem. Kolem spodní části Krtka se táhla malá plošina. Rees na ni vystoupil a opatrně klesl na sedadlo vedle Govera – a Krtek se dal do pohybu. Reesem to smýklo, až narazil na boční opěradlo sedačky, zavrtěl se v ní, napřímil se a konečně mohl sledovat, jak hladce kloužou nad hlavami davu.

Chlapci běželi za Krtkem, křičeli a mávali; Reese napadlo, že nejlépe udělá, když je bude ignorovat. Po několika metrech se chlapci unavili a zůstali stát.

Rees pohlédl na hubeného muže středního věku se zlatým pleteným prýmkem na manžetě, který seděl vedle něj. Muž ho pozoroval s výrazem pohrdání, pak se skoro nepostřehnutelně odsunul na vzdálenější konec svého sedadla.

Rees se otočil ke Goverovi. „Nazýváš mě ‚důlní kryso‘. Co přesně znamená ‚krysa‘?“

Gover se ušklíbl. „Tvor ze Země. Havěť, ta nejpodřadnější havěť. Už jsi slyšel o Zemi? To je místo –“ zdůraznil – „odkud jsme přišli.“

Rees se nad tím zamyslel, pak si začal prohlížet stroj, na kterém jeli. „Jak říkáte tomuhle?“

Gover na něj pohlédl se soucitným úšklebkem. „Tohle je autobus, důlní kryso. To jsou ty výhody civilizovaného světa.“

Rees pozoroval povrch válce pod nákladem sedadel a cestujících. Ano, byl to Krtek; viděl na něm sežehnutá místa, odkud bylo – něco – odříznuto. Na náhlý popud se předklonil a pěstí bouchl do stěny „autobusu“. „Stav!“

Gover ho okázale ignoroval. Rees si byl vědom, že ho jeho hubený znechucený soused zvědavě pozoruje – a pak autobus hlasitě oznámil: „Rozsáhlá porucha senzorů.“

Hlas zazněl odněkud zpod hubeného muže; ten vyskočil a s otevřenými ústy zíral na sedadlo pod sebou.

Přes svůj odpor pohlédl Gover na Reese se zájmem. „Jak jsi to udělal?“

Rees se usmál a vychutnával si tento okamžik. „Oh, to nic nebylo. Víš, tam, odkud pocházím, máme také autobusy. Někdy ti o nich budu vyprávět.“

A spokojeně se uvelebil na sedačce a začal si užívat projížďky.

Cesta po pár minutách skončila. Autobus pravidelně zastavoval a na každé zastávce cestující vystupovali a nastupovali.

Náhle vyjeli z tunelu lan a vyrazili do volného prostoru paluby. Reese oslnilo nestíněné světlo Mlhoviny. Když se ohlédl, lana vypadala jako stovky stop vysoká stěna kovové tkaniny, zastřešená listnatými kotouči.

Příd' autobusu se začala zvedat.

Rees si nejprve myslel, že je to jen jeho představa. Pak si všiml, že se cestující na sedadlech posunuli; náklon se stále zvětšoval, až se Reesovi zdálo, že sklouzne po kovovém svahu dolů k lanům.

Zavrtěl unaveně hlavou. Na jednu směnu měl překvapení až dost. Kdyby ho Gover alespoň upozornil na to, co se bude dít –

Zavřel oči. Dělej, myslí, přikázal sám sobě. Představil si Vor, jak ho viděl shora. Vypadal zakřiveně? Ne, až k Okraji byl plochý, tím si byl jist. Tak o co jde?

Náhle ho zasáhl strach. Napadlo ho, že Vor padá! Nejspíš lana na tisícovce stromů praskla, Vor se nejspíš převrací a celý ten lidský náklad přepadne do volného prostoru –

Když mu to po chvilce přemýšlení došlo, oddechl si. Autobus šplhal ven z gravitační studny Voru, která byla v jeho středu nejhlubší. Kdyby nyní selhaly brzdy autobusu, skutálel by se po plošině od Okraje zpět k centru Voru... jako by se valil z kopce. Ve skutečnosti byl Vor, samozřejmě, plochý a stabilizovaný v prostoru, ale jeho centrální gravitační pole způsobovalo, že každému, kdo stál poblíž Okraje, se jevil nakloněný.

Když se svah vyrovnal, autobus se s otřásáním zastavil. Podél cesty bylo na palubě postaveno schodiště; vedlo k vlastnímu Okraji. Cestující seskočili. „Zůstaň tady,“ přikázal Gover Reesovi a po mělkých schodech se vydal za ostatními.

Skoro na Okraji se rýsovala jakási veliká silueta – tohle jistě musel být zásobní stroj. Cestující před ním utvořili malou frontu.

Rees poslušně zůstal na své sedačce. Rád by si to zařízení na Okraji prohlédl. Ale na to bude čas některou jinou směnu, až načerpá energii.

Bylo by pěkné dojít na samotný okraj a pohlédnout do hlubin Mlhoviny... Možná by zahlédl i Pás.

Cestující se jeden po druhém vraceli a nesli si balíky se zásobami podobné těm, které Pallis dovezl na Pás. Poslední cestující udeřil do přední části autobusu, starý odřený stroj se dal do pohybu a vydal se po imaginárním svahu.

Pallisovu kabinu tvořila prostá krychle rozdělená na tři místnosti: byla tam jídelna, obývací pokoj s židlemi a závěsnými sítěmi a umývárna se zabudovaným umyvadlem, záchodem a hlavicí sprchy.

Pallis se převlékl do dlouhé, těžké róby. Na hrudi roucha bylo zelenou stužkou vyšito vypodobnění stromu, ve kterém Rees rozpoznal znak Pallisovy Třídy stromařů. Řekl Reesovi a Goverovi, aby se umyli. Když byla řada na Reesovi, úzkostlivě přistoupil k

lesklým kohoutkům; v čisté, perlivé kapalině, která z nich vycházela, jen stěží rozpoznal vodu.

Pallis připravil k jídlu hustou masákovou polévku. Rees se uvelebil se zkříženými nohama na podlaze kabiny a hladově se pustil do jídla. Gover se posadil na židli a zahalil se do obvyklého ticha.

Kromě dvou věcí byl Pallisův domov prost veškeré výzdoby. Jednou byla klec, sestavená z dřevěných latěk, která visela ze stropu; v ní se vznášelo a rejdlilo pět nebo šest mladých stromů a jejich nedospělé větévky vířily. Naplňovaly pokoj pohybem a vůní dřeva. Rees spatřil, jak pár kluzáků, ozdobených zářivými květy, vyrazilo ke světlům kabiny a s lehkým zklamáním narazili do stěny klece. „Až budou příliš velcí, pustím je,“ vysvětlil Pallis Reesovi. „Prostě mi dělají společnost. Víš, někteří tahle mimina převazují drátem, aby jim zabránili v růstu, deformují jejich tvar. Nedokážu si představit, že bych něco takového udělal. Nezáleží na tom, jak hezký je výsledek.“

Druhou ozdobou byla fotografie, obrázek ženy. Takové věci znali i na Pásu – staré, vybledlé obrázky se v rodinách dědily z generace na generaci – ale tato fotografie zářila novotou. S Pallisovým svolením ji Rees zvedl – a otřeseně rozpoznal usměvavou tvář.

Otočil se k Pallisovi. „To je Sheen.“

Pallis se na židli nespokojeně zavrtil a jizvy mu zaplály rudou barvou. „Měl jsem vědět, že ji znáš. Bývali jsme – přátelé.“

Rees si představil pilota a svou vedoucí směny spolu. Ta představa se mu zdála trochu zvláštní – ale ne tak podivná jako některé páry, které viděl v minulosti. Pallis a Sheen byli představou, se kterou mohl žít.

Vrátil fotku do rámu a zamyšleně se pustil do zbytku jídla.

Při změně směny se uložili k spánku.

Reesovi se v síti leželo pohodlně. Uvolnil se a cítil se jako doma. Příští směna přinese spoustu změn, překvapení a zmatků, ale až to přijde, tak se tomu postaví. Dalších pár hodin byl v bezpečí, uložen v náručí Voru jako v dlani teplé ruky.

Hollerbacha vyrušilo ze soustředění podobného transu uctivé zaklepání. „Eh? Sakra, kdo je?“ Jeho staré oči potřebovaly pár vteřin,

než se zaostřily – mysl ještě dalších pár, než se vyčistila od teorií, které v ní vířily – Vědec myslel na výsledky testů potravin. Natáhl se pro brýle. Samozřejmě, že mu starověký artefakt zrak neupravil, ale skleněné disky přece jen trochu pomohly.

V zorném poli se mu objevil vysoký, zjizvený muž a váhavě vstoupil do kanceláře. „To jsem já, Vědče. Pallis.“

„Oh, pilot. Myslím, že jsem viděl přilétat tvůj strom. Cesta byla dobrá?“

Pallis se unaveně usmál. „Obávám se, že ne, pane. Horníci mají pár problémů –“

„Nemáme je snad všichni?“ zavrčel Hollerbach. „Jenom doufám, že ty pitomé blbečky naším jídlem neotravujeme. Tak, Pallisi, co pro tebe mohu udělat – oh, ke Kostem, už si vzpomínám. Přivedl jsi mi toho ztraceného kluka, že?“ Nakoukl za Pallise; tam se samozřejmě rýsovala hubená, drzá Goverova postava. Hollerbach si povzdechl. „Raději bys měl, chlapče, vyhledat Gryně a vrátit se ke svým obvyklým povinnostem. A ke studiu. Možná z tebe Vědce přece jen uděláme, co? Nebo,“ zamumlal, když Gover odešel, „tě spíše sám vykopnu přes Okraj. Je to všechno, Pallisi?“

Pilot stromu vypadal rozpačitě, nemotorně se pootočil a síť jizev mu rudě zaplála. „Ne tak docela, pane. Reesi!“

Do kanceláře vstoupil další chlapec. Tenhle byl snědý, hubený, oděný v potřhaných zbytcích kombinézy. Udiveně se zastavil ve dveřích, oči upřené na podlahu.

„Pojď dál, hochu,“ vyzval jej Pallis vlídně. „To je jen koberec, nekouše.“

Cizí chlapec opatrně přešel po koberci k Hollerbachovu stolu. Zvedl oči – a opět mu brada šokovaně poklesla.

„Dobrý Bože, Pallisi,“ Hollerbach si rozpačitě přejel rukou po holé lebce, „cos mi to sem přivedl? Viděl už někdy Vědce?“

Pallis si odkašlal; zdálo se, že se pokouší zakrýt smích. „Nemyslím, že jde zrovna o tohle, pane. Se vši úctou, pochybuji, že chlapec kdy viděl kohokoli tak starého, jako jste vy.“

Hollerbach otevřel ústa – pak je opět zavřel. Nyní si chlapce prohlédl pozorněji. Neušly mu velké svaly a zjizvené dlaně a paže. „Odkud jsi, chlapče?“

Rees zřetelně vyslovil: „Z Pásu.“

„Je to černý pasažér,“ řekl omluvně Pallis. „Cestoval se mnou a –“

„A zase pojedete rovnou domů.“ Hollerbach se pohodlně opřel a založil si utlé paže na hrudi. „Je mi líto, Pallisi, ale už teď je Vor přelidněn.“

„Já vím, pane, mám s sebou příslušné formuláře. Jen co bude strom naložen, hoch může odletět.“

„Tak proč jsi ho sem přivedl?“

„Protože...“ Pallis zaváhal. „Je to chytrý kluk, Hollerbachu,“ rychle dokončil. „Umí – získat z autobusu hlášení o stavu –“

Hollerbach pokrčil rameny. „Tohle udělá pěkných pár chytrých kluků každou směnu.“ Udiveně zavrtěl hlavou. „Ach Bože, Pallisi, ty se nikdy nezměníš, že? Vzpomínáš si, jak jsi mi jako kluk přinesl polámané kluzáky? A já jsem jim musel připevnit malé papírové dlahy. Samozřejmě, že jim to moc nepomohlo, ale ty ses cítil lépe.“

Pallisovy jizvy divoce potemněly; vyhnul se Reesovu zvědavému pohledu.

„A teď mi přivedeš tohohle chytrého, mladého černého pasažéra a – co? – čekáš, že ho přijmu jako šéfa učedníků?“

Pallis pokrčil rameny. „Myslel jsem, že dokud strom nebude připraven...“

„To jsi myslel špatně. Mám moc práce, pilote.“

Pallis se otočil k chlapci. „Řekni mu, proč jsi tady. Řekni mu, co jsi na stromě řekl mně.“

Rees upřeně hleděl na Hollerbacha. „Odešel jsem z Pásu, abych zjistil, proč Mlhovina umírá,“ řekl prostě.

Vědec se proti své vůli zaujatě napřimil. „Skutečně? My víme, proč umírá. Nedostatek vodíku. To je jasné. Ale netušíme, co s tím dělat.“

Rees ho pozoroval a zjevně přemýšlel. Pak se zeptal: „Co je vodík?“

Hollerbach dlouhými prsty zabubnoval na desku stolu, už už se chystal nařídít Pallisovi, aby odešel... Ale Rees čekal na odpověď a v očích měl pozorný zájem.

„Hmm. To se jednou větou vysvětlit nedá, chlapče.“ Znovu zabubnoval prsty. „No, nemělo by to uškodit – a mohlo by to být zajímavé –“

„Pane?“ zeptal se Pallis.

„Umíš to s koštětem, chlapče? Kosti ví, že by se nám hodil někdo, kdo by nahradil toho neschopného učedníka Govera. Ano, proč ne? Pallisi, vezmi ho ke Gryovi. Ať mu přidělí nějakou práci a Gryovi ode mě vzkaz, ať s ním začne základní výuku. Alespoň bude užitečný, když už jí to naše zatracené jídlo. Pamatuj, jen do odletu stromu.“

„Díky, Hollerbachu –“

„Vypadni, Pallisi. Vyhrál jsi svou bitvu. Takže dovol, abych se teď vrátil ke své práci. A propříště si ty své chromé kluzáky nech!“

Kapitola 4

Odkudsi se ozval zvuk zvonku, který mu napověděl, že je konec směny. Rees si stáhl ochranné rukavice a znaleckým pohledem přelétl laboratoř. Po jeho usilovném úklidu se podlaha i stěny ve světle koulí, připevněných na stropě, jen leskly.

Pomalu vyšel z laboratoře. Na nechráněné kůži ucítil pálení žáru z hvězdy nad Vorem. Rozhodl se pro chvílku odpočinku a začal plnými doušky lokat vzduch, zbavený antiseptického pachu. Záda a stehna měl rozbolavělá a kůže na pažích ho na mnoha místech svědila: památka po sprškách silného čistícího prostředku.

Zdálo se, že odlet dalšího stromu, několik desítek směn vzdálený, je v nedohlednu. Hltal exotické vůně a pozoruhodnosti Voru, neboť tušil, že se návrat k životu v osamělé kabině na Pásu blíží; uchovával si tyto vzpomínky jako poklad – stejně jako Pallis Sheeninu fotografii.

Musel si přiznat, že navzdory Hollerbachovým mlhavým slibům mu toho ukázali velmi málo a naučili ještě méně. Vědci mu nebyli moc sympatičtí – většina z nich byla středního věku, trpěla nadváhou a nacházela se ve stavu permanentního podráždění. Oháněli se útržky prýmků, které označovaly jejich postavení, motali se kolem svých podivných přístrojů a ignorovali ho. Grye, asistent, jehož úkolem bylo ho vyučovat, udělal jediné: opatřil mu dětskou obrázkovou knihu, aby mu pomohla ve čtení, spolu s hromadou zcela nesrozumitelných laboratorních hlášení.

I když se toho naučil dost o úklidu, bylo mu z toho smutno.

Ale příležitostně, jen občas, jeho představitivost, která vířila jako kluzák, něco zaujalo. Například ta řada láhví, vystavená jako v baru v jedné z laboratoří. Láhve byly naplněny mízou v různém stádiu tuhnutí –

„Ty! Jak se jmenuješ? Sakra, ty, chlapče! Ano, ty!“ Rees se otočil a spatřil, jak k němu balancuje stoh zaprášených svazků knih. „Ty, chlapče z dolu. Pojd' sem a pomoz mi s tím...“ Nad svazky se objevila okrouhlá tvář s holou lebkou a Rees poznal Cipse, Hlavního navigátora. Zapomněl na svou bolest, pospíšil si k supícímu Cipsovi a opatrně odebral horní polovinu hromady. Cipse si s úlevou oddechl. „Dal sis načas, že?“

„Omlouvám se...“

„Tak dělej, pospěš si, jestli tyhle spisy rychle neodneseme na Můstek, věř mi, že ti hlupáci z mého týmu zase zmizí v hospodách a další směna bude v háji.“ Rees zaváhal a Cipse se po pár krocích otočil. „Ke Kostem, chlapče, jsi stejně hluchý jako hloupý?“ Rees se přistihl, jak se ptá: „Já... chcete po mě, abych tyhle věci odnesl na Můstek?“

„Ne, samozřejmě, že ne,“ ztěžka si povzdechl Cipse.

„Chci, abys běžel na Okraj a vysypal je dolů, co jiného...? Oh, sakra – dělej, dělej!“ A znovu vyrazil. Rees na celou půlminutu zkameněl. Můstek...! Pak se rozběhl za Cipsem k srdci Voru.

Město na Voru mělo jednoduchou strukturu. Viděno shora – bez pokrývky stromů – se jevilo jako řada soustředných kružnic.

Vnější kruh, nejbližší k okraji, byl skoro prázdný; stály tam pouze impozantně veliké zásobní stroje. Za ním následoval hlučný a zakouřený pás skladišť a průmyslových agregátů. Pak přišlo na řadu obytné pásma, řetězec kabin ze dřeva a kovu. Rees pochopil, že nejnižší vrstvy obyvatelstva obývají kabiny nejbližší průmyslové oblasti. Za obytnými prostory se nacházelo malé území s různými specializovanými budovami: výcvikové středisko, primitivní nemocnice – a laboratoře třídy Vědců, kde bydlel a pracoval Rees. A konečně vnitřní kruh Voru – kam Rees dříve neměl přístup – který byl vyhrazen Důstojníkům.

Ve středu, v ose samotného Voru, byl uložen lesklý válec, kterého si Rees všiml při příletu.

Můstek... A nyní mu možná dovolí na něj vstoupit. Důstojnické kabiny byly větší a lépe zařízené než ty, jež patřily obyčejným lidem. Rees si s respektem prohlížel vyřezávané dvevní rámy a okna

zdobená záclonami. Tady neviděl pobíhat žádné děti ani tu nebyli upocení dělníci; Cipse zpomalil uspěchaný krok do důstojnější chůze a kynul na pozdrav mužům a ženám se zlatými prýmký, které potkávali.

Když zakopl o zvednutý plát paluby, vystřelila Reesovi nohou bolest. Náklad knih se rozlétl po zemi, omšelé, žluté stránky se rozevřely a odhalily tabulky a čísla; každou stranu označovala tajemná písmena „IBM“.

„Oh, ke Kostem, ty neschopná důlní kryso!“ zlobil se Cipse. Kolem procházeli dva mladí důstojníčtí kadeti; prýmký na nových čepicích se jim ve světle hvězdy blýskaly a oni si s tichým smíchem ukazovali na Reese.

„Omlouvám se,“ Reesovi hořely tváře. Jak mohl klopýtnout? Palubu tvořila mozaika svařených železných plátů... ne? Pohlédl k podlaze. Pláty byly pokřivené a pobité nýty a, na rozdíl od rezavého zbarvení železných plechů všude jinde, se jejich povrch stříbřitě leskl. Na jednot z plátů o několik desítek centimetrů dále spatřil hranatý obdélníkový nákres. Byl zoufale neúplný, jako by na zakřivenou stěnu kdysi namalovali velká písmena a pak povrch rozřezali a znovu sestavili.

„Dělej, dělej,“ bručel Cipse.

Rees posbíral knihy a pospíchal za Cipsem. „Vědče,“ zeptal se nervózně, „proč je zde paluba tak odlišná?“

Cipse na něj vrhl krátký, podrážděný pohled. „Protože vnitřní část Voru, chlapče, je nejstarší. Ostatní oblasti jsme připojili později. Sestrojili jsme je z hvězdného kovu, kdežto tato část byla postavena z částí trupu. Jasně?“

„Trupu? Trupu čeho?“

Ale Cipse pospíchal dál a neodpovídal.

Reesova představivost vířila jako mladý strom. Pláty z trupu lodi! Představil si trup Krtka; kdyby ho rozřezali a znovu sestavili, pak by z něj také byla nepravdělná, lomenými křivkami pokrytá věc.

Ale plášť Krtka byl příliš malý, aby pokryl celou tuto oblast. Představil si obrovského Krtka s mohutnými, zakřivenými stěnami, jak se mu vznáší vysoko nad hlavou... To by ale nebyl Krtek. Pak tedy Lod'? Že by pohádky pro děti o Lodi a její Posádce přece jen

mluvily pravdu? Cítil, jak se v něm hromadí pocit marnosti a připadal mu skoro jako bolest, kterou občas cítil, když se naklonil k Sheeninu chladnému tělu... Kdyby mu alespoň někdo řekl, o co tady jde!

Konečně prošli vnitřním kruhem obydlí a dorazili k Můstku. Rees si uvědomil, že se mu krok navzdory vůli zpomaluje, v hrudi mu divoce bušilo srdce.

Můstek byl nádherný. Průměr válce byl dvojnásobkem jeho výšky a na délku měřil asi sto kroků; spodní stranu měl úhledně zapuštěnu v palubě. Rees si vzpomněl, že při průletu pod Vorem spatřil druhou polovinu válce, která visela pod pláty paluby jako nějaký obrovský hmyz. S hromadou knih v náručí přistoupil blíže k zakřivené stěně. Matný povrch stříbřitého kovu zjemňoval ostrý hvězdný svit na růzovozlatý lesk. Do stěny byl vyřezán klenutý dveřní rám; jeho linie představovaly tu nejjemnější a nejčistší práci, jakou Rees kdy viděl. Pláty rozebraného trupu obklopovaly válec a Rees si povšiml, jak úhledně jsou odříznuty a připevněny ke stěně.

Pokusil si představit lidi, kteří tuto precizní práci provedli. Měl mlhavou představu bytostí, podobných bohům, které zářivými čepelemi krájel jiný, obrovský válec... A pozdější generace přidaly hrubé přístavky kolem zářivého srdce Voru, jehož elegance a síla mizela s přibývajícími stovkami a tisíci směn.

„...řekl jsem teď, důlní kryso!“ Navigátorova tvář zrudověla vztekem, Rees se vytrhl ze snění a pospíchal za Cipsem ke dveřím.

Ze zářivého nitra Můstku se vynořil další Vědec a převzal Reesův náklad. Cipse Reesovi věnoval poslední krátký pohled. „Teď se vrať ke své práci a buď rád, že neřeknu Hollerbachovi, aby tě přidělil k regeneračním rostlinám –“ Brblající Navigátor se otočil a zmizel v nitru Můstku.

Reesovi se ani trochu nechtělo opustit tohle magické místo. Natáhl ruku a špičkami prstů klepl do stříbrné stěny – překvapeně ruku stáhl. Povrch hřál skoro jako kůže a byl neskutečně hladký. Položil ruku na stěnu a nechal dlaň klouzat po povrchu. Necítil vůbec žádné tření, jako by stěnu pokrývala nějaká mastná tekutina –

„Kohopak to tu máme? Důlní krysa nám ohlodává Můstek?“

Prudce se otočil. Dva mladí Důstojníci, kterých si povšiml již dříve, stáli nyní před ním s rukama v bok a nenuceně se ušklíbili. „No, chlapče?“ vyzval ho ten vyšší. „Máš tady něco na práci?“

„Ne, já –“

„Protože jestli ne, tak ti říkám, abys raději zmizel zpátky na Pás, kde jsou zalezlé i ostatní krysy. Nebo bychom ti snad měli pomoci, co říkáš, Jorge?“

„Proč ne, Doave?“

Rees pozoroval uvolněné, pohledné mladé muže. Sotva pro něj měli příkřejší slova než Cipse... ale mládí těchto kadetů, způsob, jakým se bezmyšlenkovitě opičili po starších, činily jejich opovržení téměř nesnesitelným a Rees cítil, jak se v něm vzrůstá horký vztek.

Ale nemohl si dovolit nadělat si nepřátele.

Úmyslně se od kadetů odvrátil a chtěl je obejít... Ale vyšší kadet, Doav, se mu postavil do cesty. „No, kryso?“ Natáhl ukazováček a bodl Reese do ramene – a Rees, téměř proti své vůli, ho popadl za prst, lehce pootočil zápěstím a zkroutil kadetovi ruku. Mladý muž musel vysunout loket, aby mu Rees prst nezlomil. Poklesl v kolenou a téměř před Reesem klečel. Bolestí mu na čele vystoupil lesklý pot, ale zaťal zuby, aby nevykřikl nahlas.

Jorgův úsměv zmizel, ruce mu nejistě visely podél těla.

„Jmenuji se Rees,“ pronesl horník pomalu. „Zapamatuj si to.“

Uvolnil sevření. Doav klesl na kolena a svíral si poraněnou ruku. Vzhlédl k Reesovi. „Budu si tě pamatovat, Reesi, to se neboj,“ zasyčel.

Rees, který svého výbuchu už litoval, se otočil a odcházel. Kadeti zůstali stát a zlobně ho pozorovali.

Rees pomalu utíral prach v Hollerbachově kanceláři. Ze všech míst, kam mu jeho práce umožňovala přístup, ho tahle místnost zajímala nejvíce. Konečky prstů přejížděl po řadách knih; jejich stránky zašly věkem a zlacené nápisy na hřbetech byly téměř sedřené. Sledoval písmeno po písmenu: E... n... c... y... k... Kdo nebo co byla „Encyklopedie“? Krátce se zasn timer nad tím, že by ji vytáhl a otevřel...

Znovu jím proběhla téměř sexuální touha po vědění.

Vzápětí jeho pohled upoutal stroj, věc s nádhernými hřídelkami a ozubenými kolečky o velikosti spojených dlaní. Ve středu se stříbřitě leskla koule; devět nabarvených kuliček bylo zavěšeno na drátech kolem koule. Vypadalo to nádherně, ale co to k čertu bylo?

Rychle se rozhlédl. Kancelář byla prázdná. Nedokázal odolat pokušení. Zvedl zařízení a vychutnával dotek kovového podstavce strojků –

„Neupust’ to, ano?“

Nadskočil. Složitě zařízení začalo bolestně pomalu padat k zemi. Zachytil ho a vrátil zpět na jeho místo v polici. Otočil se. Ve dveřích se rýsovala silueta Jaen. Širokou, pihovatou tvář jí zdobil úsměv. Po pár sekundách úleku jí úsměv vrátil. „Mockrát děkuji.“

Učednice došla k Reesovi. „Bud’ rád, že jsem to jenom já. Kdyby to byl kdokoli jiný, okamžitě bys letěl z Voru.“

Pokrčil rameny, docela ho potěšilo, že přišla. Jaen, starší učednice Hlavního navigátora Cipse, byla jen o několik stovek směn starší než Rees. Ona jediná z těch pár obyvatel laboratoří vůči němu projevovala něco jiného než jen opovržení. Občas se dokonce zdálo, jako by zapomněla, že Rees je důlní krysa... Jaen, dívka s obtloustlou, podsaditou postavou, chodila sebejistým, leč těžkopádným krokem. S nepříjemným pocitem si uvědomil, že ji srovnává se Sheen. Jeho náklonnost k Jaen vzrůstala, věřil, že by se mu mohla stát dobrou přítelkyní.

Ale gravitace jejího těla na něj nepůsobila tak intenzivně jako gravitace hornické dívky.

Jaen se vedle něj zastavila a konečky prstů přeběhla po malém přístroji. „Chudáčku Reesi,“ posmívala se mu. „Vsadím se, že ani nevíš, co to je, že?“

Pokrčil rameny. „Víš, že bych prohrál.“

„Říká se tomu planetárium.“ Hláskovala mu to. „Je to model Sluneční soustavy.“

„Čeho?“

Jaen si povzdechla, pak ukázala na stříbrnou kuličku ve středu planetária. „Tohle je hvězda. A tyhle ostatní, předpokládám, že jsou koule – železa, které kolem ní obíhají. Nazývají se planety. Lidstvo –

alespoň lidé na Voru – původně pochází z jedné z těchto planet. Myslím, že ze čtvrté. Nebo možná ze třetí.“

Rees se poškrábal na bradě. „Opravdu? Nemohlo jich být příliš mnoho.“

„Proč ne?“

„Málo místa. Na tak velké planetě by působilo příliš vysoké gé. Jádro hvězdy u nás doma je široké jenom padesát metrů – a je to z větší části vzduch – a na povrchu má gravitaci pěti gé.“

„Jo? No, tahle planeta byla daleko větší. Měřila –“ Rozpráhla ruce. „Kilometry v průměru. A přitažlivost nebyla tak drtivá. Bylo to tam jiné.“

„Jak jiné?“

„...Nejsem si jistá. Ale přitažlivost na povrchu měla pravděpodobně hodnotu, nevím to přesně, jen asi tří nebo čtyř gé.“

Zamyslel se nad tím. „V tom případě, co je gé? Chci říct, proč je gé tak velké, jak je – proč není větší nebo menší?“

Jaen chtěla ještě něco dodat; nyní se zlostně zamračila. „Reesi, nemám nejmenší tušení. Ke Kostem, ty kladeš tak hloupé otázky. Skoro mám chuť neříct ti o planetáriu tu nejzajímavější věc.“

„Co?“

„Ta soustava byla obrovská. Doba oběhu planety trvala tisíc směn... a hvězda uprostřed měřila v průměru milion kilometrů!“

Zamyslel se nad tím. „Kecy,“ zkonstatoval.

Zasmála se. „Co ty víš?“

„Taková hvězda nemůže existovat. Implodovala by.“

„Ty víš všechno.“ Ušklíbala se na něj. „Jenom doufám, že jsi dost chytrý na to, abys z Okraje přivlekl zásoby. Pojd', Grys nám sepsal seznam věcí, které máme vyzvednout.“

„Oukej.“

Posbíral si úklidové náčiní a následoval Jaenina široká záda z Hollerbachovy kanceláře. Ještě jednou se krátce ohlédl na planetárium, které se lesklo ve stínu police.

Milion kilometrů? To je, samozřejmě, směšné.

Ale co když...?

Seděli vedle sebe v autobuse, cesta pod obrovskými koly stroje hladce ubíhala.

Rees pozoroval skvrnité pláty Voru, lidi, kteří spěchali za svými úkoly a povinnostmi, o jejichž povaze toho ani teď ještě mnoho nevěděl. Ostatní spolucestující během jízdy seděli tiše, někteří si četli. Tyhle příležitostné ukázky gramotnosti Reese skoro šokovaly.

Přistihl se, že vzdychá.

„Co je s tebou?“

Posmutněle se na Jaen usmál. „Promiň. To jenom... že za tu krátkou dobu, co jsem zde, jsem se toho naučil strašně málo.“

Zamračila se. „Myslela jsem si, že jsi dostal instruktážní lekce od Cipse a Grye.“

„Ne tak docela,“ přiznal se. „Myslím, že vím, jak na to pohlížejí. Také bych nechtěl ztrácet čas s nějakým černým pasažérem, kterého za pár směn stejně odvezou zpátky a vykopí doma.“

Poškrábala se na nose. „To by mohl být důvod. Ale ti dva nikdy nepromeškali příležitost předvádět přede mnou své vědomosti. Reesi, ty dáváš zatraceně těžké otázky. Mám dojem, že se tě tak trochu bojí.“

„To je hloupost –“

„Podívejme se pravdě do očí, většina těch starých pitomců toho mnoho neví. Myslím, že Hollerbach ano a jeden nebo dva další. Ale zbytek se jen drží pokynů ze starobylých knih a doufá, že všechno dobře dopadne. Podívej se na to takhle: oni spravují starověké zařízení dřevem a kousky provazu... Kdyby se přihodilo něco skutečně nečekaného, byli by ztraceni – stejně, jako když jim někdo položí podivnou otázku.“

Rees se nad jejím odhalením zamyslel a uvědomil si, jak se jeho pohled na Vědce od okamžiku jeho příletu změnil. Nyní viděl, že jsou to jen slabí lidé, stejní jako on, kteří bojují seč jim síly stačí se stále se zhoršujícím světem. „Nicméně,“ oponoval, „to na věci nic nemění. Pokaždé, když otevřu oči, vynoří se otázky, na které nedostávám odpověď. Například na každé stránce všech těch Cipsových knih je napsáno ‚IBM‘. Co to znamená?“

Zasmála se. „Dostals mě. Možná to má něco společného se způsobem, jak tyto knihy byly vyrobeny. Víš, pocházejí z Lodi.“

Jeho zájem rychle vzrostl. „Z Lodi? Víš, slyšel jsem o ní tolik historek, že ani netuším, co z toho je pravda.“

„Já to chápu tak, že Lod' skutečně existovala. Byla rozmontována, aby se postavila základna Voru.“

Rees informaci zvážil. „A původní Posádka vytiskla tyto knihy?“

Zaváhala, na tohle jí již zjevně znalosti nestačily. „Byly vyrobeny o několik generací později. První Posádka měla jejich obsah uložen v jakémsi stroji.“

„Jakém stroji?“

„...Nevím. Možná mluvícím stroji, jako jsou autobusy. Ale sloužil jako něco víc než jen nahrávací zařízení. Uměl dělat odhady a výpočty.“

„Jak?“

„Reesi,“ řekla ostře, „kdybych to věděla, tak bych nějaký sestrojila. Jasně? Nicméně, jak šel čas, stroj začal mít poruchy a obsluha se obávala, že nebude moci pokračovat ve výpočtech. Takže než stroj přestal fungovat, vytiskl všechno, co znal. Včetně starodávných tabulek narvaných ‚logaritmy‘, které nám pomáhají při výpočtech. To byly ty věci, které Cipse přenášel na Mústek. Možná se jednoho dne naučíš logaritmy používat.“

„Jo. Možná.“

Autobus se vyvalil z houští lan a Rees zamžoural v ostrém světle hvězdy nad Vorem.

Jaen právě říkala: „Rozumíš tomu, co Cipse dělá, že?“

„Myslím, že ano,“ odvětil pomalu. „Cipse je Navigátor. Jeho práce je vypočítat, kam by se Vor měl přemístit.“

Jaen přikývla. „A důvodem, proč to děláme je, že ho musíme odklidit z cesty hvězdám, které padají z okraje Mlhoviny.“ Trhla palcem vzhůru ke žhnoucí kouli. „Jako je tahle. Na Mústku uchovávají záznamy blížících se hvězd a tak mohou Vor včas posunout. Počítám, že se brzy budeme posunovat... Ten pohled stojí za to, Reesi; doufám, že to nepropásneš. Všechny stromy se nakloní současně, po palubě bude fičet vítr – jestli projdu zkouškami, zařadí mě do přesouvacího týmu.“

„To máš dobré,“ řekl kysele.

S náhlou vážností ho popleskala po ruce. „Neztrácej naději, horníku. Ještě pořád jsi na Voru.“

Usmál se na ni a zbytek cesty strávili v tichu. Autobus dorazil ke kraji gravitační studny Voru. Proti nebi se jako ostrí nože rýsoval Okraj. Autobus zastavil vedle širokých schodů. Rees a Jaen se přidali k řadě cestujících před zásobním automatem. Operátor zasmušile seděl vedle stroje a jeho silueta, narýsovaná proti nebi, připadala nepřítomně zírajícímu Reesovi mlhavě známá. Zásobovací stroj měl tvar nepravidelného kvádrů o výšce dvou mužů. V široké přední straně zely výstupní otvory. Jednoduchý ovládací panel, umístěný mezi nimi, připomněl Reesovi Krtka. Na vzdálenější straně čněla ven do atmosféry Mlhoviny hubice, podobná obrovitým ústům; Rees se naučil, že suroviny, které stroj potřebuje, hubicí nasává z ovzduší, bohatého na živiny, a nebylo těžké si představit, jak se stroj těmito kovovými rty zhluboka nadechuje.

Jaen mu zamumlala do ucha: „Víš, je napájen miniaturní černou dírou.“

Nadskočil: „Čím?“

Ušklíbla se. „Ty nevíš? Později ti to vysvětlím.“

„Bavíš se dobře, že?“ zasyčel.

Hvězdný svit mimo přístřešek létajícího lesa zintenzívněl. Rees cítil, jak mu do očí stékají kapičky potu. Zamrkal a zjistil, že zírá na širokou šíji muže, který stál před ním. Kůže pokrytá hrubými černými chlupy se u límce vlhce leskla. Muž zvedl širokou buldočí tvář ke žhavé kouli. „Zatracené vedro,“ zavrčel. „Nevíš, proč ještě pořád trčíme pod tou příšernou hvězdou? Mith by měl pohnout tou svou tlustou prdelí a něco s tím udělat. Co?“ Tázavě pohlédl na Reese.

Rees se místo odpovědi nejistě usmál. Muž na něj vrhl zvláštní pohled a pak se odvrátil.

Po několika nepříjemných minutách začala řada řádnout a cestující, obtíženi balíky potravin, soudky vody a ostatních věcí, se kolem nich tlačili po schodech dolů. Mrzutý operátor pozoroval, jak Rees a Jaen přistoupili ke stroji. Jaen začala na řídicím panelu vyklepávat registrační číslo jednoho z Vědců a pak složitou řadu, která popisovala jejich požadavky. Rees obdivoval způsob, jakým jí

prsty běžaly po klávesnici – další dovednost, kterou nebude mít šanci se někdy naučit...

Uvědomil si, že se na něj operátor šklebí. Muž se založenými pažemi seděl na vysoké dřevěné stoličce; obnošenou kombinézu zdobily vyšité černé proužky. „Podívejme,“ protáhl. „Důlní krysa.“

„Nazdar, Govere,“ odpověděl upjatě Rees.

„Pořád se flákáš u těch starých prd'olů z Vědy, co? Myslel jsem, že tě už dávno hodili do hubice. Vy, důlní krysy, jste dobří akorát tak...“

Rees zat'ál pěsti a bicepsy se mu téměř bolestivě napjaly.

„Koukám, že jsi pořád stejně hnusný, Govere,“ vyštěkla Jaen. „Od Vědců tě sice vykopli, ale jak se zdá, rozvoji tvého charakteru to příliš nepomohlo.“

Gover vycenil žluté zuby. „Odešel jsem sám. Nestrávím přece celý život s těmi neschopnými starými darmožrouty. V Infrastruktuře dělám alespoň skutečnou práci. Učím se tu užitečné věci.“

Jaen opřela ruce v bok. „Govere, nebýt Vědců, byl by Vor zničen již před mnoha generacemi.“

Gover potáhl nosem a zatvářil se znuděně.

„Jasně. Klidně si tomu věř.“

„To je pravda.“

„Možná kdysi byla. Ale teď? Proč nás tedy neodsunou zpod té věci na nebi?“

Jaen se vztekle nadechla... a pak zaváhala, neboť nemohla nalézt jednoduchou odpověď.

Nezdálo se, že by Govera jeho malé vítězství zajímalo. „Na tom nezáleží. Mysli si, co chceš. O lidech, kteří skutečně tento vor udržují ve vzduchu – o Infrastruktuře, stromařích, tesařích a kovodělnících – o nás všech brzy uslyšíte. A to bude začátek dlouhého pádu všech parazitů.“

Jaen se zamračila. „Co tím chceš říct?“ Ale Gover se jen cynicky usmál a odvrátil se a muž za nimi zavrčel: „Dělejte, vy dva, hněte sebou.“

S nákladem zásob se vrátili do autobusu. Rees projevil obavy: „Možná si nevymýšlí, Jaen? Co když nedovolí Vědcům a Důstojníkům dále pracovat?“

Zachvěla se. „Pak to bude konec Voru. Ale já Govera znám, on jen předvádí vlastní důležitost, abychom si mysleli, jak je rád, že ho přeřadili k Infrastruktuře. On se nezmění.“

Rees se zamračil. Možná, pomyslel si.

Ale Gover vypadal velmi sebejistě.

O pár směn později si Reese nechal zavolat Hollerbach.

Před kanceláří Hlavního vědce se Rees zastavil a chvíli zhluboka dýchal. Měl pocit, jako by balancoval na Okraji Voru; příštích pár okamžiků mohlo rozhodnout o tom, jak bude utvářen zbytek jeho života.

Napřímil se a vstoupil do kanceláře.

Ve světle koule nad stolem se Hollerbach nakláněl nad nějakými listinami. Když Rees vešel, zamračeně vzhledl. „Eh? Kdo je to? Oh, ano, ten hornický mladík. Pojď dál, pojď dál.“ Mávl rukou k židli před svým stolem, pak se pohodlně opřel v křesle a kostnaté ruce si založil za hlavou. Světlo nad stolem způsobovalo, že se Vědcovy oční důlky zdály strašlivě hluboké.

„Chtěl jste mě vidět.“

„Ano, chtěl,“ Hollerbach na Reese hleděl zpříma. „Tak tedy, slyšel jsem, že jsi tady užitečný. Jsi dobrý pracant a to je dneska vzácné... Takže ti děkuji za všechno, co jsi tady udělal. Ale,“ pokračoval mírně, „zásobovací strom je naložen a připraven odletět na Pás. Příští směnu. Musím teď rozhodnout, zda na něm odletíš nebo ne.“

Reesovým tělem proběhlo vzrušení; možná měl pořád ještě šanci zasloužit si zde zůstat. V očekávání nějaké zkoušky si narychlo opakoval útržky získaných znalostí.

Hollerbach vstal z křesla a začal se procházet po kanceláři. „Víš, že jsme přelidnění. A tíží nás... problémy se zásobovacími automaty, takže tím je to horší. Na druhé straně – teď, když jsem se zbavil toho neschopného Govera, uvolnilo se v laboratořích místo. Ale musím mít skutečné odůvodnění, abych si tě tady mohl nechat.“

Rees vyčkával.

Hollerbach se zamračil. „Řídíš se vlastním rozumem, že, chlapče? Výborně... Kdybys mi nyní, před svým odletem, mohl

položit jedinou otázku – a já bych ti zaručil, že ji zodpovím jak nejlépe budu umět – na co by ses zeptal?“

Rees cítil, jak se mu rozbušilo srdce. To byla ta zkouška, ten okamžik, kdy se Okraj zakymácel – ale přišla v tak neočekávané formě. Jedinou otázku! Jak vybrat ten jediný správný klíč, jenž odemkne tajemství, do kterých jeho mysl buší jako kluzák do kulové svítliny?

Vteřiny odtikávaly a Hollerbach ho klidně pozoroval, hubené ruce sepnuty před obličejem.

Konečně Rees téměř impulsivně vyhrkl: „Co je gé?“

Hollerbach se zamračil. „Objasni to.“

Rees začal pěstí. „Žijeme ve vesmíru plném silných, posouvajících se gravitačních polí. Ale máme standardní jednotku tíhového zrychlení... gé. Proč by to tak mělo být? A proč má zrovna přesně takovou hodnotu, jakou má?“

Hollerbach přikývl. „A jakou čekáš odpověď?“

„Že tohle gé souvisí s místem, odkud člověk pochází. Musela to být velická oblast se stejnoměrnou gravitací s hodnotou, které my říkáme gé. Takhle se stala standardem. Nikde v tomto vesmíru žádné takové místo není – dokonce ani Vor. Takže možná v minulosti na nějakém obrovském Voru, který byl zničen –“

Hollerbach se usmál a kůže na kostnaté čelisti se mu napjala. „To není špatná myšlenka... Co kdybych ti řekl, že v tomto vesmíru nikdy žádné takové místo nebylo?“

Rees se nad tím zamyslel. „Pak bych předpokládal, že sem lidé přišli odjinud.“

„Jsi si tím jist?“

„Samozřejmě, že ne,“ bránil se Rees. „Musel bych své tvrzení ověřit... najít více důkazů.“

Starý Vědec zavrtěl hlavou. „Chlapče, myslím, že máš ve své nevyškolené hlavě více vědeckých metod než celé kádry mých takzvaných asistentů.“

„Ale jak zní odpověď?“

Hollerbach se zasmál. „Ty jsi vzácný případ, že? Zajímá tě více vědění než tvůj vlastní osud... No dobrá, řeknu ti to. Uvažuješ naprosto správně. Lidé do tohoto vesmíru nepatří. Přiletěli jsme sem

v Lodi. Prolétli jsme něčím, co se nazývá Bolderův prstenec, který je jakýmsi druhem brány. Někde v kosmu, na druhé straně toho prstence, leží svět, odkud pocházíme. Mimochodem – je to planeta; koule, ne Vor, která má dvanáct tisíc kilometrů v průměru. Na jejím povrchu působí gravitace přesně jedno gé.“

Rees se zamračil: „Pak tedy musí být tvořena nějakým plynem.“

Hollerbach vzal z police planetárium a pozoroval malinké planety. „Ve skutečnosti je to koule železa. Tady... by nemohla existovat.

Víš, klíčem k tomuto absurdnímu místu, na kterém jsme uvázli, je gravitace; tady je bilionkrát silnější než ve vesmíru, odkud pocházíme. Tady by gravitace na povrchu naší domovské planety měla bilion gé – pokud by planeta okamžitě neimplodovala. A nebeská mechanika je jen hloupý vtíp. Náš domovský svět oběhl svou hvězdu za tisíc směn. Tady by mu to trvalo sedmnáct minut!

Reesi, nevěříme, že Posádka sem s Lodí *chtěla* přiletět. Nejspíš to byla nehoda. Úder gravitace rozdrtil velkou část Lodi. Včetně toho, co používali jako pohon. Museli spadnout do Mlhoviny. Stěží chápali, co se děje a zoufale se snažili přijít na způsob, jak nedopadnout na Jádru...“

Rees si vzpomněl na implozi slévárny a jeho představivost začala kreslit obrázek...

... Členové Posádky spěchají chodbami padající Lodi, kolem zlověstně šlehají plameny a naplňují průchody kouřem. Trup je porušen, trhlinami ve stříbřitých stěnách Proniká dovnitř do kabin syrové ovzduší Mlhoviny. Posádka vidí létající stromy a obrovité, pochmurné velryby, vše naprosto odlišné od čehokoli, co kdy spatřili...

„Jen Kosti vědí, jak přežili prvních pár směn. Ale přežili; zapráhli stromy a podařilo se jim vymanit ze spárů Jádra; postupně se lidé rozšířili Mlhovinou, na Pásové světy a dál –“

„Cože?“ Rees se prudce vrátil do přítomnosti. „Ale já jsem myslel, že popisujete, jak se sem dostali lidé z Voru... předpokládal jsem, že lidé na Pásu a další –“

„Pocházejí ještě odjinud?“ Hollerbach se velmi unaveně usmál. „Spíše nám vyhovuje v tomhle poměrném pohodlí tady na Voru téhle

propagandě věřit, ale faktem zůstává, že všichni lidé Mlhoviny mají původ na Lodi. Ano, dokonce i Kostové. A ve skutečnosti tento mýtus o různých původech pravděpodobně lidstvu škodí. Potřebujeme se křížit, abychom rozšířili náš genetický potenciál...”

Rees se nad tím zamyslel. Zpětně si vybavil, kolik je zjevných podobností mezi životem zde a na Pásu. Ale myšlenka na očividné rozdíly, na neúprosně drsnější život na Pásu, ho naplnila chladnou zuřivostí.

Proč by, například, nemohl mít Pás vlastní zásobní stroje? Jestliže měli stejný původ, zasloužili si horníci i stejná práva jako obyvatelé Voru...

Zamyslet se nad tím bude mít čas později. Pokusil se soustředit na to, co říká Hollerbach „... Takže s tebou, mladý muži, budu mluvit na rovinu. Víme, že s Mlhovinou je už skoro konec. A pokud něco nepodnikneme, bude konec i s námi.“

„Co se stane? Ovzduší bude nedýchatelné?“ Hollerbach opatrně vrátil planetárium na místo v polici.

„Nejspíš. Ale dlouho předtím zmizí hvězdy. Ochladí se, nastane tma... a stromy začnou chřadnout.

Nezůstane nic, co by dál udržovalo rovnováhu. Spadneme na Jádro, o to jde. To bude jízda...

Pokud nechceme podstoupit tuhle jízdu smrti, Reesi, potřebujeme Vědce. Mladé, zvědavé, kteří by vymysleli způsob, jak uniknout z pasti, kterou se Mlhovina stává. Reesi, tajemství Vědce nespočívá v tom, co ví, ale jak se ptá. Myslím, že ty víš, jak na to. Možná, v každém případě...”

Rees cítil, jak rudne. „Znamená to, že mohu zůstat?“

Hollerbach popotáhl nosem. „Nezapomeň, že je to jen podmíněčné, dokud si budu myslet, že jsi tady užitečný. Musíme ti zajistit skutečné vzdělání. Trochu více prožeň Grye, ano?“ Starý Vědec se dobelhal ke stolu a klesl do křesla. Vytáhl z kapsy róby brýle, posadil si je na nos a znovu se sklonil nad spisy. Krátce vzhlédl k Reesovi. „Ještě něco?“

Rees zjistil, že se usmívá. „Mohu vám položit ještě jednu otázku?“

Hollerbach se podrážděně zamračil. „No, když to musí být –“

„Vyprávějte mi o hvězdách. O těch na druhé straně Bolderova prstence. Skutečně mají milion kilometrů v průměru?“

Hollerbach se pokoušel udržet podrážděný výraz, ale ten se změnil v pousmání. „Ano. A některé jsou ještě mnohem větší! Vzdálenosti mezi nimi jsou obrovské, takže krouží po téměř prázdné obloze. A existují ne tisíc směn, jako ty chudinky tady, ale tisíce bilionů směn!“

Rees se pokusil představit si něco tak velkolepého.

„Ale... jak?“

Hollerbach začal vyprávět.

Kapitola 5

Po rozmluvě s Hollerbachem zavedl Grye Reese na ubytovnu. V dlouhé nízké budově Rees rozpačitě následoval spěchajícího Vědce uličkou mezi dvěma řadami prostých lůžek v místnosti o kapacitě asi padesáti lidí. Vedle každé palandy stála skříňka a věšák na oblečení; Rees zjistil, že zvědavě zírá na pár osobních věcí roztroušených po podlaze, na horních deskách skříněk – hřebeny, břitvy, zrcátka, prostá šitíčka, tu a tam rodinné fotografie nebo obrázky mladých žen. Jeden mladý muž – podle rudých stužek, které mu zdobily kombinézu, další vědecký učeník – polehával na palandě. Nad Reesovým neupraveným zevnějškem pozvedl úzké obočí, ale na pozdrav pokývl celkem přátelsky. Rees zrudl, pozdrav opětoval a dál pospíchal za Gryem.

Zajímalo ho, co je tohle za místo. Pallisova kabina – kde bydlel po příletu – představovala nesrovnatelný luxus oproti tomu, na co byl zvyklý na Pásu. Tohle zdaleka nevypadalo tak velkolepě, ale samozřejmě to stále bylo obydlí nějaké vyšší třídy. Asi to tady měl Rees uklidit; možná bude spát někde poblíž –

Dorazili k lůžku bez prostěradla a přikrývek, otevřená dvířka skřínky odhalovala její prázdnotu. Grye mávl prezíravě rukou.

„Myslím, že tohle bude stačit.“ Otočil se a odcházel ubikací k východu.

Rees zmateně vyrazil za ním.

Grye se k němu otočil. „Ke všem zatraceným Kostem, chlapče, co je s tebou? Nerozumíš jednoduché řeči?“

„Promiňte –“

„Tady.“ Grye znovu ukázal na lůžko a promluvil pomalu a přehnaně srozumitelně, jako by hovořil k malému dítěti. „Od nynějška budeš spát tady. Mám ti to napsat?“

„Ne –“

„Ulož si osobní věci do skříňky.“

„Já žádné nemám –“

„Pokrývky dostaneš ve skladu,“ dodal Grye. „Ostatní ti řeknou, kde to je.“ A bez ohledu na Reesův nechápavý pohled se otočil, svižně vyšel z budovy a pospíchal za vlastní prací.

Rees se posadil na měkké, čisté lůžko a přeběhl prsty po obrysech úhledné skříňky. Jeho skříňky.

Zrychlil se mu dech a ucítil, jak se mu po tváři rozlévá horko. Ano, tohle byla jeho skříňka, jeho lůžko – tohle místo na Voru mu patří.

Skutečně to dokázal.

Seděl na palandě několik hodin a nevnímal pobavené pohledy ostatních obyvatel ubikace. Jen zůstat v klidu, bezpečí a vydržet do začátku zítřejšího vyučování; to prozatím stačilo.

„Slyšel jsem, jak jsi obalamutil starého Hollerbacha.“

Slova proplula Reesovým otupením; vzhlédl a zjistil, že zírá do pohledné, ale kruté tváře důstojnického kadeta, který ho obtěžoval před Můstkem – snažil se rozvzpomenout na jeho jméno – Doav? „Jako by nestačilo, že musíme žít v těchhle barabiznách. Teď je navíc budeme muset sdílet s lidmi, jako je tahle krysa –“

Rees nahlédl do vlastního nitra a ucítil pouze klid a smíření. Nenastal čas bojovat. S rozmyslem pohlédl Doavovi do očí, pomalu se široce usmál a mrkl.

Doav si odfrkl a odvrátil se. S hřmotem a boucháním do okolních skříňek posbíral své věci a přestěhoval se z lůžka pár míst od Reese na vzdálený konec baráku.

Později hoch, který dříve Reesovi přátelsky pokývl na pozdrav, prošel kolem jeho lůžka. „S Doavem si nedělej starosti. Všichni nejsme tak strašní.“

Rees mu poděkoval uznalým posunkem. Ale povšiml si, že chlapec se blíže k němu nepřesunul. Když nastal konec směny a ke spánku se přišlo uložit více učedníků, ukázalo se, že Reesova palanda je ostrovem obklopeným hradním příkopem prázdných míst.

Uleh na neustlanou postel, natáhl nohy a začal se usmívat, protože ho to ani trochu netrápilo.

V teoretických lekcích se Rees naučil, že na Voru je beztřídní společnost. Hodnosti Vědců, Důstojníků a ostatních byly dostupné komukoliv bez ohledu na jeho původ a záleželo pouze na vlastnostech a příležitostech. „Třídy“ na Voru vznikly podle úloh původní Posádky napůl legendární Lodi; označovaly povolání a funkci, tohle mu řekli, žádnou moc a postavení. Takže Důstojníci nebyli vládnoucí třídou, ale sloužili zbytku, neboť nesli největší zodpovědnost za každodenní udržování pořádku a infrastruktury. Podle téhle definice byl Kapitán tím nejnižším ze všech, obtížen nejtěžším břemenem.

Tohle ho učili.

Rees, jehož zkušenost s lidskou společností se omezovala na drsné prostředí Pásu, nejprve uvěřil tomu, co ho tak slavnostně a vážně učili a Doava s jeho snobskou krutostí a dalšími projevy nevyzrálosti pustil z hlavy. Ale jak se okruh Reesových znalostí rozšiřoval a jeho chápání – získávané oficiálně i neoficiálně – rostlo, utvořil si poněkud odlišný obrázek.

Samozřejmě, že bylo možné, aby se mladý člověk, který nepocházel z třídy Důstojníků, Důstojníkem stal. Ale kupodivu, nikdy se to nedělo. Ostatní třídy, které nepožívaly takové po právu zděděné moci jako Důstojníci, reagovaly budováním vlastních základů moci, jakých jen byly schopny. Takže pracovníci Infrastruktury obestřeli strojařské součástky Voru tajemnou záhadou, známou pouze zasvěceným, a bez uchlácholení klíčových postav – lidí, jako byl Pallisův známý Decker – by mohli použít svou moc k uzavření vody nebo potravinových zásob, ucpat kanály vybudované v palubě nebo znemožnit život na Voru stovkami jiných způsobů.

Dokonce ani Vědci, jejichž hlavním důvodem existence byla snaha o poznání, se tomuto soupeření nevyhnuli. Přítomnost Vědců byla pro přežití Voru velmi důležitá. Jejich znalosti a konstruktivní způsob myšlení byly základem pro posuny Voru, usměrňování epidemií a rekonstrukce částí samotného Voru. A bez tradice, kterou Vědci udržovali – a která vysvětlovala, jak vesmír funguje a jak by v něm lidé mohli přežít – by se zcela jistě, během několika tisíců směn, rozpadla křehká sociální a technická síť, která Vor tvořila. Není to

oběžná dráha kolem Jádra, co drží Vor ve vzduchu, říkal si Rees; je to přetrvávající lidská inteligence.

Tato životně důležitá, téměř posvátná zodpovědnost však – jak si Rees uvědomoval – Vědcům nebránila používat svých výjimečných znalostí k získání jakékoli výhody stejně bezohledně, jako to dělal kterýkoliv z Deckerových dělníků, který ucpával kanály. Vědci plnili povinnost vyplývající ze zákona – vzdělávat každého učedníka na dozorčí postavení bez ohledu na třídu – do určité, velmi nepatrné úrovně. Ale pouze učedníkům Vědy, jako byl Rees, dovolili dovědět se více než jen holá fakta a jen oni směli spatřit starověké knihy a nástroje...

Vědecké poznatky byly pečlivě uloženy. Ale pouze ti, kteří k Vědcům měli blízko, alespoň tušili pravdivé skutečnosti o lidském původu, o okolí Voru a o Mlhovině. Jak Rees poslouchal klábosení v jídelnách a frontách před stroji na jídlo, začal chápat, že většinu lidí více zajímá výška jejich podílů za směnu nebo výsledky náhražkových sportovních závodů než širší problémy přežití celé rasy. Chovali se, jako by Mlhovina byla věčná a samotný Vor byl připevněn na vrcholku ocelového pilíře, v bezpečí na věčné časy!

Nevzdělané masy poháněly módní trendy, záliby a projevy řečníků... dokonce i na Voru. V lidských koloniích mimo Vor – na hornickém Pásu, jak Rees věděl z vlastních zkušeností, a nejspíš i na legendárním ztraceném světě Kostů – se chápání lidské minulosti a složení vesmíru zredukovalo téměř jen na smyšlené příběhy.

Naštěstí pro Vědce většinu učedníků z jiných tříd takový stav věcí vyhovoval. Zvláště důstojníci kadeti seděli během vyučování s výrazem opovržení, očividně dychtiví opustit tuhle suchopárnou záležitost a věnovat se běhu života, používání moci.

Takže Vědci byli ponecháváni na pokoji, ale Rees si nebyl jist moudrostí jejich politiky. Samotný Vor, v porovnání s Pásem zatím stále pohodlný a dobře zásobený, rozkládal nedostatek. Šířila se nespokojenost – protože lidé postrádali znalosti, aby pochopili (více nebo méně) skutečný přínos, který pro jejich blaho dělaly privilegovanější třídy – tyto třídy často sloužily jen za cíl nejasného vzteku.

Vytvořila se nestabilní směs.

A Rees si uvědomoval, že zotročení vědění má ještě další nepříznivý účinek. Přeměňování skutečností v jakési vzácnosti je činilo posvátnými, neměnnými; tak zjistil, že Vědci studují staré tisky a přednášejí moudré litanie, které sem přivezla Loď a její Posádka a bezděky – nebo snad nechápavostí – udržují myšlenky, které mohly být ve skutečnosti – tohle neříkat nahlas – nepřesné a chybné!

Navzdory těmto pochybnostem a nezodpovězeným otázkám Rees zjistil, že směny, které následovaly po přijetí za učedníka, byly nejšťastnější dobou jeho života. Jako plnoprávný učedník mohl absolvovat nejen plané sezení nad Gryeovými obrázkovými knihami; nyní sedával ve třídách s ostatními učedníky a učil se konstruktivním, pevně stanoveným způsobem. V době mimo vyučování studoval knihy a fotografie – a nikdy nezapomněl na věkovitý obrázek, pohřbený v jednom omšelém šanonu, fotografii modrého okraje Mlhoviny.

Modrého!

Tato magická barva mu naplnila oči, každý kousek tak jasný a svěží, jak si to vždy představoval.

Zpočátku Rees trapně sedával s učedníky o několik tisíc směn mladšími, než byl sám, ale chápání se mu k nevraživému obdivu učitelů rychle zlepšovalo a záhy dohonil své vrstevníky a mohl se připojit k vyučování samotného Hollerbacha.

Hollerbachův styl vyučování působil stejně živě a poutavě jako Vědec sám. Bez zažloutlých textů a starověkých fotografií starý Vědec vyzýval své svěřence, aby mysleli samostatně a rozvíjeli pojmy, které on popsal slovy a gesty. Při jedné jeho směně dostal každý žák za úkol sestrotit jednoduché kyvadlo – těžké kovové závaží připevněné na provázku – a měřit čas jednotlivých kyvů nad plamenem svíčky. Rees nastavil své kyvadlo podle Hollerbachových instrukcí na výkyvy o několika stupních a pečlivě počítal kyvy. Mlhavě si uvědomoval, že o pár lavic dál Doav provádí experiment apaticky; kdykoli Hollerbach svůj soustředěný zrak odvrátil, silně znuděný Doav do závaží před sebou strčil.

Studentům nezabralo příliš času stanovit, že perioda kyvu závisí pouze na délce provázku – a nikoli na hmotnosti závaží.

Reesovi se tenhle prostý fakt zdál úžasný (a ještě více ho nadchlo, že na to přišel sám); po vyučování zůstal v malé studentské laboratoři mnoho hodin a experiment obměňoval tak, že zkoumal různé hmotnosti kyvadla a větší amplitudy kyvu.

Příští vyučování všechny překvapilo. Hollerbach důležitě vstoupil a očima si změřil studenty, pak jim nařídil, aby vzali trojnožky s přípevněnými kyvadly a pokynul jim, aby ho následovali. Pak se otočil a vypochoďoval z laboratoře.

Studenti šli nervózně za ním, v rukou svírali trojnožky a Doav převracel oči v sloup nad celou tou příšernou otravou.

Hollerbach je vedl na studijní vycházku ven zpod baldachýnu rotujících stromů. Nebe bylo bezmračné a pláty paluby pokrýval hvězdný svit. Přes značný věk udržoval Hollerbach svižné tempo, dokud se nezastavil pod otevřeným nebem pár kroků za okrajem létajícího lesa. Rees předpokládal, že není jediný, koho trochu rozbolely mladé nohy. V přímém hvězdném svitu zamrkal a zvědavě se rozhlédl; od té doby, kdy začal navštěvovat vyučování, sotva mívál příležitost vyjít si touhle cestou a zdánlivý náklon nýťované paluby pod nohama mu připadal nezvyklý.

Hollerbach se slavnostně usadil na plátech paluby a zkřížil nohy, pak nařídil studentům, aby také usedli. Připevnil k palubě řadu svíček. „Nyní, dámy a pánové,“ zahřměl, „bych byl rád, kdybyste zopakovali svůj experiment z naší poslední lekce. Nastavte si kyvadla.“

Třídou proběhlo zdušené sténání, které Hollerbach pravděpodobně nezaslechl. Studenti začali s pokusy a neúnavný Hollerbach vstal a začal se mezi nimi procházet. „Pamatujte, že jste Vědci,“ říkal jim. „Jste tady, abyste pozorovali, ne hádali; jste tady, abyste měřili a porozuměli...“

Reesovy výsledky byly... zvláštní. Když Hollerbachova zásoba svíček vyhořela, pečlivě si prošel výsledky svých opakovaných pokusů.

Konečně si Hollerbach vyžádal jejich pozornost. „Závěry, prosím? Doave?“

Rees uslyšel, jak si kadet tlumeně povzdechl. „Žádný rozdíl,“ řekl lhostejně. „Stejný výsledný oblouk jako posledně.“

Rees se zamračil. To bylo špatně. Periody, které naměřil, měly větší hodnoty než včera – řekněme, že ne o mnoho, ale zcela zřetelně větší.

Ticho se prodlužovalo. Doav se neklidně zavrtěl.

Pak mu to dal Hollerbach sežrat. Rees měl co dělat, aby se nešklebil, když starý Vědec začal nadávat na kadetovu nedbalou práci, jeho zabeđenou mysl, lenost, nezpůsobilost nosit zlaté prýmký. Ke konci už Doaovi rudě hořely tváře.

Hollerbach se zhluboka nadechl a zabručel: „Tak jak je to? Baerte...?“

Odpověď tohoto učedníka se shodovala s Reesovými výsledky. Hollerbach se zeptal: „Takže co se stalo? Jak se změnily podmínky experimentu?“

Studenti zvažovali vliv hvězdného záření na závaží kyvadla, větší nepřesnost metody měření – to, že se plameny Hollerbachových svíček daleko více třepaly tady venku než v laboratoři – a přednesli mnoho dalších nápadů. Hollerbach vážně naslouchal a občas přikývl.

Nic z toho však Reese nepřesvědčilo. Zíral na jednoduché zařízení a přál si, aby mu vyjevilo svá tajemství.

Nakonec to Baert váhavě zkusil: „A co gravitace?“

Hollerbach zvedl obočí: „Co s ní?“

Baert, vysoký, štíhlý chlapec, si nyní nejistě promnul úzký nos. „Jsme tady trochu dál od gravitačního středu Voru, že? Takže gravitační síla zde působí na závaží kyvadla trochu méně...“

Hollerbach neříkal nic a jen ho ostře pozoroval. Baert zrudl a pokračoval: „Je to gravitace, co svou silou způsobuje, že se kyvadlo kývá. Takže – když je gravitační síla menší, perioda bude větší... Dává to smysl?“

Hollerbach pokýval hlavou ze strany na stranu. „Tohle je alespoň trochu méně pochybné než některé jiné návrhy, které tady zazněly. Ale pokud je to tak, jaký je přesný vztah mezi gravitační silou a periodou?“

„To nemůžeme definovat,“ vyhrkl Rees. „Ne bez dalších údajů.“

„Tak tohle,“ ocenil Hollerbach, „je nejrozumnější věc, jakou kdo z vás během této směny řekl. Dobrá, dámy a pánové, navrhuji, abyste pokračovali ve shromažďování důkazů. Dejte mi vědět, co jste zjistili.“ Prkenně vstal a odešel.

Studenti se s různým stupněm nadšení rozešli za svými úkoly. Rees se odhodlaně pustil do výzkumu a po několik dalších směn slídl po palubě vybaven kyvadlem, poznámkovým blokem a zásobou svíček. Zapisoval periody kyvadla, dělal si pečlivé poznámky a grafy v logaritmickém měřítku; starostlivě pozoroval, jak rovina kyvu kyvadla tvoří různé úhly s povrchem a ukazuje, jak se místní svislá rovina mění s jeho pohybem po palubě Voru. A sledoval pomalé, nepravidelné kývání kyvadla na samotném Okraji.

Konečně donesl svá pozorování Hollerbachovi. „Myslím, že to mám,“ řekl váhavě. „Doba kmitu je přímo úměrná druhé odmocnině délky kyvadla... a také nepřímo úměrná druhé odmocnině tíhového zrychlení.“

Hollerbach neříkal nic. Sepjal ruce, pokryté jaterními skvrnami, před obličejem a vážně si Reese prohlížel.

Konečně Rees vyhrkl: „Mám pravdu?“

Hollerbach vypadal zklamaně. „Musíš se naučit, chlapče, že v téhle práci neexistují správné odpovědi. Jsou jen dobré domněnky. Udělal jsi empirickou prognózu; dobře, to je pěkné. Nyní ji musíš ověřit v teorii, kterou ses naučil ve vyučování.“

Rees si v duchu povzdechl. Ale odešel a udělal to.

Později ukázal svá zjištění ohledně síly a směru gravitačních polí Voru Hollerbachovi. „Způsob, jakým se pole mění, je složitý,“ řekl. „Nejdřív jsem si myslel, že se budou zmenšovat jako převrácená mocnina vzdálenosti od středu Voru, ale vy víte, že to není pravda...“

„Tohle platí pouze pro hmotné body nebo pro dokonale sférická tělesa. Ne pro něco s tvarem jídelního talíře, jako je Vor.“

„Takže co je...?“

Hollerbach ho pouze pozoroval.

„Já vím,“ povzdechl si Rees. „Měl bych jít a zjistit to. Že?“

Zabralo mu to více času než problém s kyvadlem. Musel se naučit integrovat ve třech dimenzích... používat silové vektory a ekvipotenciální plochy... a vytvářet citlivé aproximační předpoklady.

Ale dokázal to. A když byl hotov, přišel na řadu další problém. A pak další a další...

Ale nebyla jen práce.

Jedné směny nabídl Baert, se kterým Rees navázal nesmělé přátelství, Reesovi zbylý lístek na něco, čemu se říkalo Divadlo světla. „Nebudu předstírat, že jsem si tě vybral za společníka jako prvního,“ šklebil se Baert. „Vypadala trochu lépe než ty... Ale nechci přijít o tu podívanou a promarnit lístek.“

Rees mu poděkoval, převraceje v rukou proužek lepenky. „Divadlo světla? Co to je? Co se tam dělá?“

„Na Pásu není příliš mnoho divadel, že? Nu, jestli jsi o tom ještě neslyšel, počkej a uvidíš...“

Divadlo bylo umístěno za lesem úvazných provazů, asi ve třech čtvrtinách cesty k Okraji. Ze středních oblastí Voru fungovala k Divadlu autobusová doprava, ale Baert s Reesem se rozhodli jít pěšky. Když dorazili k oplocení, které obklopovalo Divadlo a sahalo jim do výše hlavy, paluba se zdála tak příkře nakloněná, že se chůze změnila ve skutečné šplhání. Tady venku, na volné palubě, daleko od pokrývky lesa, byl žár hvězdy nad Vorem téměř hmatatelný a oba dorazili s tvářemi smáčenými potem.

Baert se nemotorně otočil, nohy v trepkách zapřeny do nýtovaného svahu, a zašklebil se na Reese pod sebou. „Pěkný výšlap,“ zafuněl. „Ale bude stát za to. Nezapomněls svůj lístek?“

Rees šmátral po kapsách, dokud nenalezl drahocenný kousek lepenky. Zmateně pozoroval, jak Baert předložil lístky uvaděči, a pak Baerta následoval úzkou brankou.

Divadlo světla tvořil asi padesát metrů dlouhý ovál, jenž klesal po zdánlivém svahu paluby. Přes horní část Divadla byly upevněny lavičky. Rees a Baert zaujali svá místa a Rees fascinovaně zíral dolů na malé pódium, instalované na kůlech, takže spočívalo v místní vodorovné ose – v úhlu k „nakloněné“ palubě – a za pódíem viděl, jak se střed Voru, obrovský kovový svah hranatých budov a

rotujících šumících stromů, odklání a slouží představení jako mohutný divadelní horizont.

Divadlo se rychle naplnilo. Rees odhadoval, že je tu místo asi pro sto diváků a trochu se zachvěl při představě tolika lidí na jednom místě. „Něco k pití?“

Prudce se otočil. Vedle jeho sedadla se objevila oslnivě krásná dívka s podnosem sklenic. Pokusil se na ni usmát a zformulovat odpověď, ale ve způsobu, jak stála, bylo něco divného...

Bez námahy nebo nepohodlí stála kolmo k palubě, na zdánlivý náklon nebrala ohled a chovala se stejně přirozeně, jako by podlaha byla vodorovná. Rees cítil, jak mu klesá čelist a všechna jeho pečlivě zkonstruovaná odůvodnění klamného náklonu paluby se vypařila. Protože pokud ona stála svise, tak on seděl v úhlu a za zády měl prázdný prostor –

Se zdušeným výkřikem přepadl dozadu.

Baert Reesovi se smíchem pomohl nahoru a dívka mu s omluvným úsměvem podala sklenici nějakého průzračného, sladkého nápoje. Rees cítil, jak mu tváře rudnou jako hvězdy. „Co to mělo být?“

Baert potlačil smích. „To se jim stává pořád. Měl jsem tě na to upozornit, skutečně...“

„Ale jak takhle může chodit?“

Baert pokrčil hubenými rameny. „Kdybych to věděl, už by to nebyla legrace. Magnetické podrážky na botách? Legrační je, že ta dívka tě nepřevrhla... Zradilo tě vlastní vnímání, chyba tvého smyslu pro rovnováhu.“

„Jo, hrozná sranda.“ Rees mrzutě ucucával z nápoje a pozoroval dívku, jak se pohybuje davem. Zdálo se, že kráčí lehce a přirozeně a ať přemýšlel jak chtěl, nepodařilo se mu zjistit, jak dívka udržuje rovnováhu. Avšak brzy byly k vidění efektnější kousky. Například žongléři. Metali kužely, které létaly obloukem v nemožných úhlech a neomylně se jim vracely zpátky do rukou.

Během potlesku řekl Rees Baertovi: „Vypadá to jako magie.“

„Žádná magie,“ odvětil Baert. „Prostá fyzika; toť vše. Hádám, že ti z toho lezou tvé hornické oči z důlků, že?“ Rees se zamračil. Na Pásu nebylo mnoho času na žonglování... a bezpochyby práce

horníků nějakým nepřímým způsobem za všechny tyhle radovánky platila. Nenápadně se rozhlédl po zbytku publika. Spousta zlatých a rudých prýmků a pouze nemnoho černých a jiných barev. Jen pro vyšší třídy? Potlačil osten podráždění a obrátil pozornost zpět k vystoupení.

Brzy přišel na řadu hlavní bod programu. Na pódium připevnili trampolínu a dav ztichl. Někáký dechový nástroj vyloudil jakousi smutnou melodii a na pódium vyskočili muž a žena, odění v jednoduchých cvičebních trikotech. Jednou se publiku uklonili, vyhoupli se na trampolínu a společně se začali vznášet vysoko v ovzduší prozářeném hvězdným svitem. Zpočátku předváděli jednoduché manévry – pomalé, ladné přemety a otočky – lahodily oku, ale nebyly příliš obtížné.

Pak se akrobaté společně odrazili od trampolíny, vyskočili vysoko, na vrcholcích stoupání se setkali – a bez vzájemného doteku kolem sebe rotovali, dokud nebyli oba vrženi daleko od sebe.

Baert zalapal po dechu. „No, a jak udělali tohle?“

„Gravitace,“ zašeptal Rees. „Na sekundu obíhali kolem středu vlastní hmotnosti.“

Tanec pokračoval. Akrobaté se otáčeli kolem sebe a vrhali pružná těla do nacvičených parabol a uchvácený Rees je přivřenýma očima pozoroval. Fyzik v jeho mysli analyzoval propracované pohyby tanečníků. Středy hmotností, umístěné někde ve výši jejich pasu, sledovaly hyperbolické dráhy v kolísavých gravitačních polích Voru, pódia a samotných tanečníků, takže pokaždé, když se tanečníci vymrštili z trampolíny, dráha jejich těžiště byla více či méně daná... Ale tanečníci ozdobili tuto dráhu pohyby štíhlých těl tak klamně, že vytvářeli iluzi svobodného letu vzduchem, nezávisle na gravitaci. Reese napadlo, jak je paradoxní, že bilionkrát větší gé tohoto vesmíru umožňuje lidem takovou volnost.

Nyní se tanečníci vrhli do závěrečného precizního oblouku, jejich těla kroužila, pohledy se do sebe zaklesly jako planety tváří v tvář. Pak byl náhle konec; tanečníci stáli ruku v ruce na trampolíně a Rees křičel a dupal s ostatními. Takže s bilionkrát větší gravitační silou se dalo dělat i něco víc, než ji jen měřit nebo s ní bojovat –

Záblesk, horký závan větru, nečekaný oblak kouře. Trampolína se vznesla, na okamžik se změnila ve tvora podobného ptáku, jenž se třepotá na křídlech, a pak se sama stala tanečníkem; umělci byli s křikem vrženi do vzduchu. Nakonec trampolína dopadla v roztržštěných troskách zpět na pódium a tanečníci na ni.

Ztuhlé obecenstvo ztichlo. Jen z trosek pódia se ozýval slabý přerušovaný nárek a Rees nevěřícně pozoroval, jak se po zbytcích trampolíny šíří rudohnědá skvrna.

Statný muž s oranžovými prýmký vyběhl ze zákulisí a autoritativně se postavil před publikum. „Sedněte si,“ nařídil. „Ať se nikdo nepokouší odejít.“ Zůstal tam stát a dohlížel, zda publikum poslouchá jeho rozkazy. Rees se rozhlédl a u východů z Divadla spatřil další oranžové prýmký a stále více se jich prodíralo k ruinám pódia.

Baertova tvář zbledla. „Bezpečnost,“ zašeptal. „Podléhají přímo Kapitánovi. Nevidíš je příliš často, ale oni jsou tu pořád... ať už skryti nebo ne.“ Baert zůstal se založenými rukama nečinně sedět. „To je zmatek. Dříve, než nás odsud pustí, všechny nás vyslechnou; zabere to hromadu hodin –“

„Baerte, já vůbec ničemu nerozumím. Co se stalo?“

Baert pokrčil rameny. „A co si myslíš? Samozřejmě bomba.“

Rees ucítil ozvěnu zmatku, který ho zachvátil, když kolem prošla dívka s nápoji. „Někdo to udělal úmyslně?“

Baert na něj nevrle pohlédl a neodpověděl.

„Proč?“

„Nevím. Já ty lidi neomlouvám.“ Baert se poškrábal na nose. „Ale už takových útoků, většinou namířených přímo proti Důstojníkům nebo místům, kde rádi pobývají – jako je tohle – pár bylo.“

Víš, příteli, ne všichni na Voru jsou šťastní,“ pokračoval. „Mnoho lidí si myslí, že Důstojníci dostávají více, než na co mají právo.“

„Takže se uchylují k akcím, jako byla tahle?“ odvrátil se Rees. Na rudě potřísněné trampolíně ležela ochablá těla gravitačních tanečníků. Pozoroval scénu se zvláštním pocitem neskutečna. Vzpomněl si na vlastní záblesk vzteku na Baerta ani ne hodinu před

tímto neštěstím. Asi by pochopil motivy lidí, skrytých za tímto činem – proč by jedna skupina měla sklízet ovoce práce jiné skupiny? – ale zabíjet kvůli tomu?

Bezpečáci s oranžovými prýmky utvořili frontu a začali dav vyšetřovat. Rees a Baert rezignovaně seděli a v tichu čekali, až přijdou na řadu.

Navzdory ojedinělým incidentům, jakým byl útok v Divadle, považoval Rees svůj nový život za vzrušující a prospěšný a směny mu ubíhaly neuvěřitelně rychle. Zdálo se, že až příliš rychle dokončil Tisící směnu, absolvoval tím první stupeň vzdělání a nastal čas, aby byl jeho výkon odměněn.

A tak jednoho dne seděl na vyzdobeném autobuse a prohlížel si rudé prýmky Vědce (třetí třída), čerstvě přiřité na rameni kombinézy a chvíli se pocitem, že sní. Autobus projížděl předměstími Voru. Z autobusu se ozývaly výkřiky a smích tuctu mladých cestujících, Reesových kolegů, učedníků-absolventů.

Jaen, široký nos nepatrně nakrčený, ho pozorovala s pobaveným zájmem; ruce jí spočívaly v klíně uniformy. „Máš nějaký problém?“

Pokrčil rameny. „Je mi prima. Znáš mě. Jsem takový vážný typ.“

„Zatracená pravda. Hele.“ Jaen se natáhla k chlapci, který seděl po Reesově druhém boku, a vzala od něj láhev s úzkým hrdlem. „Napij se. Absolvoval jsi první stupeň. Tohle je tvá Tisící směna a máš právo si ji užít.“

„No, to není přesné. Nezapomeň, že jsem začínal pomalu. Pro mě je to spíše tisíc a čtvrt –“

„Oh, ty jsi nudný patron, napij se, než tě vykopnu z autobusu.“

Rees se zasmál, vzal si od ní láhev a zhluboka si přihnul.

Občas vyzkoušel ostré likéry v baru U Provijant'áka; i když většina z nich byla silnější než tento šumivý víňák, žádný na něj neměl takový účinek. Brzy měl pocit, že světelné koule, které lemují alej provazů, vyzařují daleko příjemnější světlo a Jaenina gravitační přitažlivost, promísená s jeho, vytvořila zdroj tepla a klidu; připadalo mu, že pronikavá konverzace ostatních společníků je svěží a zábavná.

Nálada mu vydržela, i když vyjeli zpod baldachýnu létajících stromů a dorazili do stínu Plošiny. Od Okraje vybíhal dovnitř veliký kovový převis, který vytínal černý obdélník na karmínovém nebi; jeho opěry vypadaly jako vychrtlé paže. Autobus dýchavičně zastavil vedle širokého schodiště. Rees, Jaen a ostatní se vyhrnuli z autobusu a začali šplhat po schodech na Plošinu.

Slavnost Tisící směny byla již v plném proudu, hemžilo se tam asi sto absolventů z různých tříd Voru. Bar, upravený z prkenných desek, měl velký obrat a hlučná skupina hudebníků vyluzovala rytmický hluk – poblíž nízkého pódia kapely dokonce i několik párů váhavě tančilo. Rees s Jaen, přátelsky do sebe zavěšení, se vydali na procházku po stěnách Plošiny.

Při stavbě Plošiny uskutečnili skvělý nápad: upevnit k Okraji plát o sto metrech čtverečních v takovém úhlu, který se rovnal místní vodorovné ose, obklopit ho stěnami ze skla a odkrýt tak efektní výhled na vesmír. Na vnitřním okraji se skvěl samotný Vor, který Reesovi připadal jako obrovská nakloněná hračka. Blízkost monumentálního svahu propůjčovala pobytu na bezpečném, plochém povrchu pocit závratného vzrušení, stejně jako v Divadle.

Kraj Plošiny, namířený do prostoru, byl zavěšen nad okrajem Voru a část podlahy byla vyložena tabulemi skla. Rees zůstal stát nad hlubinami Mlhoviny a zmocnil se ho pocit, jako by se vznášel ve vzduchu. Viděl stovky hvězd rozptýlených v trojrozměrném poli. Ozařovaly ovzduší jako míle široké světelné koule a uprostřed tohoto výhledu, směrem k ukrytému Jádru Mlhoviny, se hvězdy hromadily, takže to vypadalo, jako by pohlížel do obrovské hvězdné šachty.

„Reesi, blahopřeji.“ Rees se otočil. Hollerbach, vyzáblý, vážný a naprosto nevšimavý ke všemu tomu veselí, stál vedle něj.

„Děkuji, pane.“

Starý Vědec se k němu spiklenecky naklonil.

„Samozřejmě, že jsem od začátku nepochyboval, že si povedeš dobře.“

Rees se zasmál. „Mohu vám říct, že já jsem občas pochyboval.“

„Tisíc směn, že?“ Hollerbach se poškrábal na tváři. „No, věřím, že dojdeš mnohem dál... A zatím ti, chlapče, prozradím něco, o čem bys mohl přemýšlet. Dávná první Posádka neměřila čas jen na

směny. Víme to z jejich záznamů. Ano, používali směny, ale znali i jiné jednotky: ‚den‘, který trval asi tři směny a ‚rok‘, který měl přibližně tisíc směn. Jak jsi starý?“

„Myslím, že je mi kolem sedmnácti tisíc, pane.“

„Takže by ti mělo být kolem sedmnácti let, že? Tak tedy – k čemu myslíš, že se jednotky ‚den‘ a ‚rok‘ vztahují?“ Ale než stačil Rees odpovědět, Hollerbach zvedl ruku a odcházel. „Baerte! Takže oni tě nechali projít tak daleko navzdory mým snahám o opak –“

Podél stěn byly rozloženy mísy se sladkostmi. Jaen okusovala nějakou nadýchanou věc a nepřítomně ho tahala za ruku. „Pojď. Ještě nemáš dost vědy a prohlídky?!“

Rees na ni pohlédl, směsice viňáku a hvězd ho zcela omámila. „Hm? Víš, Jaen, když odhlédnu od historek o našem domovském vesmíru, vypadá to tu občas opravdu nádherně.“ Usmál se. „A ty také nevypadáš zle.“

Bouchla ho na solar plexus. „Ani ty. Teď si pojďme zatančit.“

„Cože?“ Reesova euforie vyprchala. Nakoukl jí přes rameno na vír tančících párů. „Podívej, Jaen, v životě jsem netancoval.“

Zamlaskala. „Nebud' takový zbabělec, ty důlní kryso. Tihle lidé jsou jen bývalými učedníky, stejně jako ty a já, a jednu věc ti řeknu najisto: nebudou tě pozorovat.“

„No...“ začal, ale bylo příliš pozdě; rozhodně mu stiskla paži a vedla ho do středu plošiny.

Hlavu měl plnou vzpomínek na nešťastné gravitační tanečníky v Divadle světla a jejich úchvatný, efektní balet. Kdyby žil padesát tisíc směn, nikdy by nedosáhl takového půvabu.

Naštěstí tento tanec neměl s baletem nic společného.

Mladí muži si měřili dívky na vzdálenost několika metrů podlahy. Ti, kteří tančili, byli nadšenci, ale ne experti, Rees je pár sekund pozoroval, pak začal napodobovat jejich rytmické kolébání.

Jaen k němu trhla hlavou. „Vypadáš děsně. Ale koho to zajímá?“

V podmínkách nízkého g – gravitace tady působila poloviční silou než poblíž laboratoří – měl tanec snovou pomalost. Po chvilce se Rees uvolnil a posléze si uvědomil, že ho tanec baví – dokud se mu nezamotaly nohy; s rámusem pomalu narazil na Plošinu. Jaen si

jednou rukou zakryla tvář a potlačovala úsměv, kolem se ozval krátký smích. Vyškrábal se na nohy. „Omlouvám se –“

Kdosi ho poklepal po rameni. „To bys měl.“

Otočil se. Za ním stál s širokým, blýskavým úsměvem vysoký mladý muž s prýmky mladšího Důstojníka. „Doave,“ zeptal se Rees pomalu, „tys mi podrazil nohu?“

Doav vyrazil štěkávký smích.

Rees cítil, jak se mu na pažích napjaly svaly. „Doave, celý poslední rok jsi mě provokoval...“ Doav vypadal zmateně.

„...Chci říct, posledních tisíc směn.“ A to byla pravda; Rees dokázal snášet stálé drzosti, facky a krutosti Doava a jemu podobných od začátku do konce pracovního dne... ale dal by přednost tomu, kdyby nemusel. Od incidentu v Divadle si uvědomoval, že takové postoje, jaký zastával Doav, jsou příčinou velké části bolesti a utrpení na Voru a nejspíš díky tomu nadejde něco ještě horšího.

Nyní mu viňák tepal v hlavě jako krev. „Kadete, jestli musíme něco urovnat –“

Doav na něj upřel opovržlivý pohled. „Ne tady. Ale už brzy. Oh, ano, už brzy.“ Otočil se k Reesovi zády a protlačil se zástupem.

Jaen uhodila Reese do paže tak silně, až ucukl bolestí. „Musíš z každé události udělat představení? Pojd', půjdeme se napít.“ Začala si razit cestu k baru.

„Nazdar, Reesi.“

Rees se zarazil, pak počkal, až Jaen vklouzla do tlačenice kolem baru. Před ním postával hubený mladík s vlasy přilepenými k lebce. Oděv mu označovaly černé prýmky Infrastruktury a Reese pozoroval chladným, hodnotícím pohledem.

Rees si povzdechl. „Gover. Myslel jsem, že to nebude nejlepší směna, jakou jsem kdy zažil.“

„Cože?“

„Toho si nevšímej. Naposledy jsem tě viděl krátce po příletu.“

„Jo, ale není těžké pochopit, že jsme se dlouho nepotkali.“ Gover jemně cvrknul do Reesova prýmku. „Pohybujeme se v jiných kruzích, že?“

Rees, už dost rozčilený po incidentu s Doavem, pozoroval Govera tak klidně, jak jen to dokázal. Gover měl stále tytéž ostré rysy a zlostný, nedůtklivý výraz – ale vypadal důležitě, byl mnohem sebejistější.

„Takže se pořád flákáš u těch starých prd'olů v laboratořích, co?“

„Govere, na tohle odpovídat nebudu.“

„Nebudeš?“ Gover si přetřel dlaní nosní dírky. „Jak tě tak vidím v téhle uniformě na hraní, zajímalo by mě, jak teď hodnotíš sám sebe. Vsadím se, že od té doby, co jsi zde přistál, jsi neodvedl práci – skutečnou práci – ani za jedinou směnu. Rád bych věděl, co by si nyní o tobě pomysleli tví kamarádi krysy. Co?“

Rees cítil, jak se mu krev znovu žene do tváří, viňák jako by zhořkl. Zaseli do něj sémě zmatku. Byl vztek na Govera jen způsobem jak krýt sebe sama před pravdou, že zradil své kolegy z Pásu...?

„Co chceš, Govere?“

Gover přistoupil k Reesovi o krok blíž. Jeho dech pronikl pachem vinných výparů v Reesových nozdrách. „Poslouchej, důlní kryso, věř si tomu nebo ne, ale chci ti prokázat službu.“

„Jakou službu?“

„Dojde k velkým změnám,“ řekl lživě Gover. „Chápeš, co říkám? Věci nezůstanou takové, jaké jsou, navždy.“ Měřil si Reese a zjevně neměl v úmyslu pokračovat.

Rees se zamračil. „O čem to mluvíš? O nespokojencích?“

„Tak je někteří nazývají. Jiní jim říkají hledači spravedlnosti.“

Rees měl pocit, jako by se halas veselících se absolventů vzdálil, jako by se on a Gover vznášeli ve vzduchu na jakémsi vlastním Voru. „Govere, já jsem byl tu směnu v Divadle světla. To byla ta spravedlnost?“

Gover přimhouřil oči.

„Reesi, viděl jsi, jak nás elita tohohle Voru drží při Zemi – a jak jejich odporný ekonomický systém degraduje zbytek lidské populace Mlhoviny. Blíží se čas, kdy za to budou pykat.“

Rees na něj upřeně pohlížel. „Ty k nim patříš, že?“

Gover se kousl do rtu. „Možná. Podívej, Reesi, riskuji, když s tebou takhle mluvím. A jestli mě zradíš, popřu, že jsme spolu hovořili.“

„Co ode mě chceš?“

„Těhle záležitosti se účastní správní chlapi. Muži jako Decker, Pallis –“

Rees se hlasitě rozchechtal. Decker – obrovitý dělník z Infrastruktury, se kterým se setkal po přistání – ten ano, tomu by uvěřil. Ale Pallis? „Ale jdi, Govere.“

Gover zůstal klidný.

„Sakra, Reesi, ty víš, co si o tobě myslím. Jsi důlní krysa. Nepatříš sem, mezi slušné lidi. Ale to, odkud pocházíš, z tebe dělá jednoho z nás. Jediné, co chci je, abys šel se mnou a poslechl si, co říkají. Díky tvému přístupu do budov Vědců bys mohl být... užitečný.“

Rees se pokusil vyjasnit si myšlenky. Gover byl zkažený zahořklý mladý muž a jeho argumenty – například protichůdná směs pohrdání a apelu na kamarádké city, kterou na Reese zaměřil – byly prosté a zmatené. Ale sílu dodávala Goverovým slovům jejich strašlivá pravda. Částečně Reese trochu vyděsilo, že někdo takový jako Gover ho dokázal tak rychle zmást – ale v nitru mu jako reakce na vnitřní zmatek vzplál vztek.

Ale jestli k nějaké revoluci dojde – jestli budou laboratoře rozbity a Důstojníci uvěznění – co pak?

„Govere, podívej se vzhůru.“

Gover pozvedl tvář.

„Vidíš tu hvězdu? Jestli Vorem nepohneme, tak ta hvězda o nás zavadí. A pak se usmažíme. A i kdybychom to přežili – podívej se ještě dál.“ Rozmáchlým gestem ukázal po celém rudě skvrnitém nebi.

„Mlhovina umírá a my zahyneme s ní. Jenom Vědci, Govere, podporováni ostatními obyvateli Voru, nás před takovým nebezpečím mohou zachránit.“

Gover se zamračil a odplivl si na palubu. „Ty tomu vážně věříš? Ale jdi, Reesi. Něco ti řeknu. Mlhovina by nás všechny uživila ještě

hodně dlouho – kdyby se zdroje rozdělovaly rovným dílem. A to je všechno, co chci.“ Odmlčel se. „No?“

Rees zavřel oči. Diskutovali by nebeští vlci o Goverově případu, až by sestoupili na vrak Voru a dočista obrali kosti jeho dětí? „Ztrat’ se, Govere,“ řekl unaveně.

Gover se zašklebil. „Pokud si to přeješ. Nemohu říct, že odcházím nerad...“ Opovržlivě se na Reese ušklíbl. Pak proklouzl davem a zmizel Reesovi z očí.

Zdálo se, jako by halas, který kolem Reese vládl, k němu vůbec nedoléhal. Probojoval si tlačenicí cestu k baru a objednal čistou kořalku. Palčivou tekutinu na jeden hlt vypil.

Přidala se k němu Jean a popadla ho za paži. „Hledala jsem tě. Kde...?“ Pak ucítila pod oděvem Reesovy napjaté svaly a když k ní otočil tvář, bezděky před jeho vzteklým výrazem ucouvla.

Kapitola 6

Před vstupem na Můstek stál Vědec druhé třídy. Pozoroval příchod nového Vědce třetí třídy a pokoušel se zakrýt úsměv. Mladíkova uniforma se skvěla novotou a on sám zíral na stříbrný povrch Můstku s velikou úctou. Bledost jeho tváře byla evidentně způsobena oslavami Tisící směny, které skončily pravděpodobně pouze před pár hodinami... Když si Vědec druhé třídy připomněl vlastní Tisící směnu a svůj vlastní příchod na Mústek před dobrými třemi tisíci směnami, připadal si docela starý.

Tenhle chlapec měl alespoň zvědavý pohled. Vědec se setkával s tolika učedníky, kteří byli přinejlepším vzdorovití a rozmrzelí, přinejhorším pohrdaví; a počet absentérů a propuštěných se stále zvyšoval. Když se mladý muž přiblížil, napřáhl ruku.

„Vítej na Můstku,“ pozdravil Vědec druhé třídy Rees.

Mladík – blondák s předčasnými šedinami jménem Nead – se nejspíše usmál.

Dveře hlídal mohutný, zachmuřený strážný. Upřel na Neada výhružný pohled a Rees si všiml, jak se chlapec roztřásl. Rees si povzdechl. „To je v pořádku, hochu, tohle je jen starý Forv, zapamatovat si tváře je jeho práce.“ Rees si trochu smutně uvědomil, že teprve poslední dobou začala být taková přísná bezpečnostní opatření nezbytností, neboť se stále klesajícími zásobami potravin se nálada na Voru zhoršovala a krutost a četnost útoků „nespokojenců“ se stupňovala. Čas od času Reese napadlo, zda –

Potřásl hlavou, aby zahnal chmurné myšlenky; čekala jej práce. Procházel s chlapcem, který doširoka vyvaloval oči, blýskavými chodbami. „To prozatím stačí, aby sis o tomhle místě udělal jakousi představu,“ začal. „Mústek je válec dlouhý sto metrů. Tahle chodba se táhne kolem střední části. Vnitřek je rozdělen do tří místností – velké střední komory a dvou menších komor směrem k oběma

koncům. Myslíme si, že v těch menších se kdysi nacházely velíny, možná skladiště; víš, zdá se, že Můstek tvořil část původní Lodi...”

Dorazili do jedné z menších komor. Zaplňovaly ji knihy, hromady lejster a zařízení všemožných tvarů a velikostí. V prachu seděli dva Vědci a nad něčím se soustředěně nakláněli. Nead se narovnal a hnědé oči upřel na Reese. „K čemu se tato místnost používá nyní?”

„Dnes slouží jako knihovna,” tiše odpověděl Rees. „Můstek je nejbezpečnější místo, jaké máme. Je chráněno před vlivem počasí, nepředvídanými událostmi – takže zde skladujeme naše záznamy. Všechno, co chceme uchovat: jednu kopii od všeho životně důležitého spolu s podivnými artefakty, které nám z minulosti zůstaly...”

Prošli další chodbou k úzkému schodišti v podlaze. Začali sestupovat ke dveřím na vnitřní stěně, které vedly do střední komory Můstku. Reese napadlo, že by měl chlapce upozornit, aby při došlápnutí dával pozor – pak se rozhodl, že to neudělá a myslí mu proběhlo lehce zlomyslné pobavení.

Nead udělal tři, čtyři kroky dolů – pak zamával pažemi a přepadl. Neupadl; místo toho provedl ve schodišťové šachtě pomalý kotrmelec. Vypadalo to, jako by spadl do nějaké neviditelné tekutiny.

Rees se široce usmál.

Nead hekal a pokoušel se dosáhnout na stěnu. Dlaněmi se opřel o kov, ustálil svou polohu a vyškrábal se na schody. „Ke Kostem,” zaklel, „co to tam dole je?”

„Neboj se, je to neškodné. Mě to také poprvé dostalo. Neade, teď jsi Vědec. Zamysli se. Co se stalo, když jsi scházel po těch schodech?” Chlapec vypadal zaraženě.

Rees si povzdechl. „Prošel jsi rovinou paluby Voru, že? Gravitační přitažlivost Voru obstarává kovová paluba. Takže tady – uprostřed Voru a vlastně v jeho rovině – nepůsobí žádná přitažlivost. Chápeš? Vstoupil jsi do zóny bez tíže.”

Nead zmateně otevřel ústa – pak je opět zavřel.

„Na to si zvykneš,” vyštěkl Rees. „A možná to časem i pochopíš. Tak jdeme.”

Zavedl ho chodbou do ústřední komory a s uspokojením naslouchal, jak Nead lapá po dechu.

Vstoupili do prostorné místnosti o průměru asi padesáti metrů. Větší část podlahy byla průhledná a tvořila obrovské okno, které umožňovalo nahlédnout do hlubin Mlhoviny – téměř to působilo závrať. Okno lemovaly pochmurné stroje vyšší než člověk. Rees si uvědomil, že Neadovu nezkušenému pohledu musí stroje, které se ježí objektivy a anténami a zírají do hlubin Mlhoviny, připadat jako obrovský nezvyklý hmyz. Místnost voněla čistým pachem ozónu a mazacích olejů, servomotory tiše hučely.

Tuto směnu zde pracoval asi tucet Vědců. Pohybovali se kolem strojů, seřizovali je a do bloků si zapisovali hojné poznámky. A protože rovina Voru procházela průhlednou podlahou zhruba ve výšce pasu, Vědci se pohupovali ve vzduchu jako bárky na neviditelném rybníku, středy jejich gravitačních polí oscilovaly nad a pod rovnovážnou linií s periodou dvou až tří sekund. Rees na tuhle scénu pohlédl jakoby novými očima, a musel skrýt další úsměv. Jeden malý kulatý mužík zcela bezděčně sklonil horní část těla, aby se mohl zblízka podívat na panel snímačů. Kalhoty mu průběžně sklouzávaly směrem k rovnovážné linii, takže mu odhalily krátké holé nohy.

Zůstali stát na nízké lávce, pak Rees vykročil a za chvíli již plaval ve vzduchu, nohy se mu vznášely několik centimetrů nad průhlednou podlahou. Nead nervózně váhal. „Pojď, je to snadné,“ zavolal na něj Rees. „Prostě plav ve vzduchu nebo poskakuj nahoru a dolů, dokud nenarazíš na podlahu.“

Nead sestoupil z lávky a svalil se. Pomalu se pohupoval ve svislé poloze. Připomínal Reesovi dítě, které poprvé vstoupilo do bazénu. Po pár sekundách se mladíkovou tváří pomalu rozšířil úsměv; brzy klouzal místností a nohama se lehce dotýkal okna pod sebou.

Rees ho vzal na prohlídku strojů.

Nead vrtěl hlavou. „To je úžasné.“

Rees se usmál. „Tohle zařízení je nejzachovalejší vybavení Lodi. Vypadá, jako by ho vyložili teprve minulou směnu... Tomuhle místu říkáme observatoř. Všechny snímače určené pro velké zatížení jsou namontovány zde a tady – jako člen mého týmu fyziků zkoumajících

Mlhovinu – budeš trávit nejvíce času.“ Zastavili se vedle tři metry dlouhého tubusu, posázeného čočkami. Rees přeběhl dlaní po jakoby klenoty posázeném těle přístroje. „Tenhle drahoušek je můj nejoblíbenější,“ řekl. „Je nádherný, že? Je to dalekohled, který pracuje na všech vlnových délkách – včetně vizuální. S jeho pomocí vidíme přímo do nitra Mlhoviny.“

Nead se nad tím zamyslel, pak vzhledl ke stropu. „Nepotřebujeme se někdy podívat i ven?“

Rees souhlasně přikývl. Mladík kladl dobré otázky. „Ano, potřebujeme. Jsou způsoby, jak střechu zprůhlednit – ve skutečnosti, pokud chceme, můžeme zatemnit podlahu.“ Mrkl na stavový panel velikosti dlaně. „Máme štěstí; právě neprobíhají žádná pozorování. Uděláme si krátkou exkurzi Mlhovinou. Ze svých studií bys měl většinu věcí, o kterých budu mluvit, znát a podrobnosti tě zatím zajímat nemusí...“ Pomalu vyklepal na klávesnici, připevněnou pod snímačem, řadu příkazů. Začal si uvědomovat, že ho chlapec zvědavě pozoruje. Napadlo ho, že na Voru, kde pracovala stovka zásobních automatů, možná ještě nikdy neviděl nikoho zacházet s klávesnicí tak neobratně –

Bodnutí starého vzteku ho šokovalo. Nevadí...

Kruh stropu zprůhledněl a odhalil rudé nebe. Rees ukázal na obrazovku monitoru, namontovanou na štíhlém stojanu poblíž dalekohledu. Obrazovka náhle potemněla a objevily se na ní útvary v podobě oválných chomáček; čočky hrály všemi barvami, od červené přes žlutou až po čistě modrou. Nead znovu zalapal po dechu.

„Projdeme si pár základních faktů,“ začal Rees. „Víš, že žijeme v Mlhovině, tvořené mrakem plynů ve tvaru elipsy o délce asi osm tisíc kilometrů. Každá částice Mlhoviny obíhá kolem Jádra. Vor se také pohybuje po oběžné dráze, ukotven v Mlhovině jako moucha na rotujícím talíři; oběhneme kolem Jádra přibližně každých dvanáct směn. Hornický Pás je blíže Jádru, takže celkový oběh mu trvá asi jen devět směn. Když piloti létají mezi dolem a Vorem, jejich stromy vlastně mění oběžné dráhy...! Naštěstí gradienty orbitálních rychlostí jsou tady tak malé, že rychlosti, dosahované stromy, jsou dostatečně velké k překonání vzdálenosti z jedné oběžné dráhy na druhou. Samozřejmě, že piloti si musí svou cestu pečlivě naplánovat, aby,

když přiletí na oběžnou dráhu Pásu, nebyl důl zrovna na druhé straně Jádra...

Nyní se díváme skrze střechu observatoře ven z Mlhoviny. Normálně nám tento pohled zakrývá atmosféra, ale dalekohled dokáže oddělit atmosférický rozptyl a ukázat nám, co bychom viděli, kdyby neexistovalo ovzduší.“

Nead zblízka pohlédl na obrázek. „Co jsou tyhle skvrnky? To jsou hvězdy?“

Rees zavrtěl hlavou. „To jsou další Mlhoviny: některé jsou větší než ta naše, jiné menší, některé mladší – to jsou ty modré – a další zase starší. Až kam dohlédneme tímto dalekohledem – a to představuje stovky milionů kilometrů – je jich vesmír plný.

Dobrá; podívejme se dovnitř.“ Jediným klepnutím na klávesnici se obrázek změnil a odhalil fialové nebe; bílé hvězdy se třpytily jako drahokamy.

„To je nádhera,“ vydechl Nead. „Ale to nemůže být naše Mlhovina –“

„Ale je,“ usmál se smutně Rees. „Díváme se na nejvzdálenější vrstvu, kde se vylučují nejjednodušší plyny – vodík a helium. Tam se utvářejí hvězdy. Turbulence způsobují tvorbu shluků o vyšší hustotě, ty pak implodují a k životu se probudí nové hvězdy.“ Když začínal jejich pomalý pád do Mlhoviny, hvězdy, koule fúzního ohně, utvářely v řídké atmosféře hutné zakřivené vlny. Rees pokračoval: „Hvězdy svítí asi tisíc směn, než vyhoří a jako koule chladného železa spadnou do Jádra... Alespoň většina z nich; jedno nebo dvě jádra skončí na stabilní oběžné dráze kolem Jádra. Z těch se pak stávají hvězdné doly.“

Nead se zamračil. „A co když trajektorie padající hvězdy protne oběžnou dráhu Voru –“

„Pak vznikne problém a my musíme pomocí stromů změnit oběžnou dráhu Voru. Naštěstí se hvězda k Voru přibližuje tak pomalu, že dokážeme sledovat její dráhu směrem k nám...“

„Jestliže stále vznikají nové hvězdy, proč lidé říkají, že Mlhovina umírá?“

„Protože je jich daleko méně než dříve. Když se Mlhovina utvářela, skládala se téměř jen z čistého vodíku. Hvězdy přeměnily

mnoho vodíku na helium, uhlík a těžké prvky. Takto vznikaly složité látky, které podmiňují život Mlhoviny.

Nebo spíše náš život. Ale pomalá smrt se blíží a Mlhovina vyhasíná. Z tohoto úhlu pohledu jsou kyslík, uhlík a ostatní prvky jen zplodinami. Protože jsou těžší než vodík, usazují se kolem Jádra, množství zbylého vodíku se stále snižuje a dnes obestírá Mlhovinu jen tenkou slupkou.“

Nead zíral na rozptýlené mladé hvězdy. „Co se nakonec stane?“

Rees pokrčil rameny. „Pozorovali jsme jiné mlhoviny. Poslední hvězdy zeslábnou a zemrou. Bez energie přestane existovat život létajících tvorů Mlhoviny – velryb, nebeských vlků, stromů a menších tvorů, kterými se živí.“

„Takové věci jako velryby skutečně jsou? Myslel jsem, že to jsou jen pohádky –“

Rees pokrčil rameny. „Nikdy jsme je tady venku neviděli, ale máme spousty svědectví cestovatelů, kteří pronikli do hlubin Mlhoviny.“

„Cože? Chcete říct těch, kteří doletěli k hornickému Pásu?“

Rees potlačil úsměv. „Ne, ještě dále než k Pásu. Mlhovina je velická, chlapče; je to místo, ve kterém se skrývají mnohá tajemství. Možná jsou tam i ztracené lidské kolonie, možná, že Kostové skutečně existují a všechny ty legendy o polozvířecích velrybích zpěvácích, ztracených na nebesích... jsou pravdivé.“

Chlapec se zachvěl.

„Samozřejmě,“ přemítal Rees, „o přirozeném životě Mlhoviny se můžeme jen dohadovat. Například, jak může vůbec existovat? Naše záznamy ukazují, že v našem domovském vesmíru životu trval vývoj tisíce bilionů směn. Mlhovina není zdaleka tak stará – a když zemře, pořád bude ještě daleko mladší. Takže – jak tady vznikl život?“

„Začal jste mi vyprávět, co se stane, až zmizí hvězdy...“

„Ano. Mlhovina potmění, teplota začne rovnoměrně klesat – atmosféra ztratí schopnost odolávat gravitační přitažlivosti Jádra – a zhroutí se. Nakonec bude Mlhovina zredukována na několik palců tlustou slupku kolem Jádra, která se pomalu propadne dovnitř...“

Pobledlý mladík pomalu přikývl.

„Dobrá,“ řekl rázně Rees. „Teď se podívejme dovnitř – za úroveň Voru, která je tisíc kilometrů od okraje Mlhoviny – a do jejího středu.“

Nyní monitor zaplnilo známé, zrzavé nebe. V ovzduší svítily rozptýlené hvězdy. Rees klepl na klávesu – a hvězdy začaly vystřelovat ven z obrazu. Ohnisko záběru letělo do Mlhoviny, až nabyli dojmu, že padají.

Konečně závoj hvězd začal řídnout a v jeho středu se objevil temnější shluk hmoty.

„To, co tady vidíš, je vrstva úlomků, která obíhá poblíž Jádra,“ vysvětloval tiše Rees. „V nitru této Mlhoviny je černá díra. Jestli ještě nevíš, co černá díra přesně je, nevádí... V průměru má asi setinu centimetru. Velký objekt, který nazýváme Jádru, je neproniknutelná masa hmoty, která obklopuje díru. Skrze tohle mračno úlomků do samotného Jádru nevidíme, ale domníváme se, že má tvar elipsoidu o délce asi osmdesáti kilometrů. A někde uvnitř Jádru se nachází samotná černá díra a oblast disku kolem ní, oblast asi třicet metrů široká, v níž rozdrčená hmota při vtahování do díry přestává existovat...“

Na povrchu Jádru dosahuje gravitační síla díry několika stovek gé. Na vnějším okraji Mlhoviny – kde se nacházíme my – klesá na jedno procento gé, ale i když je tady tak nízká, gravitační síla díry drží tuto Mlhovinu pohromadě.

A kdybychom mohli cestovat do samotného Jádru, zjistili bychom, že tam gravitace stoupá do tisíců, milionů gé. Hollerbach má pár teorií o tom, co se děje poblíž Jádru a v jeho nitru, říká tomu ‚gravitační chemie‘.“

Nead se zamračil. „Tomu nerozumím.“

„To se vsadím, že ne,“ zasmál se Rees. „Ale stejně se ti to pokusím objasnit, alespoň budeš vědět, na co se máš ptát...“

Víš, v tom každodenním zmatku postihuje – dokonce i nás Vědce – sklon zapomínat na hlavní, udivující vlastnost tohoto vesmíru – že gravitační konstanta je bilionkrát větší než ve vesmíru, ve kterém člověk vznikl. Známe makroskopické účinky – například, že lidské tělo má poměrně značné gravitační pole! – ale co malé, miniaturní, přímo mikroskopické účinky?

V původním, lidském vesmíru,“ pokračoval Rees, „je gravitace důležitou silou pouze v mezihvězdném měřítku. Ale v malém rozsahu – v měřítku jednotlivých atomů – je gravitace tak nízká, že je v podstatě zanedbatelná. Dokonce i elektromagnetická síla je jí nadřazena. A to je důvodem, proč jsou naše těla chodící klece elektromagnetismu a přitažlivé elektrické síly mezi molekulami řídí chemii, která udržuje naše bytí.

Ale tady...“ Zamyšleně si promnul nos. „Tady věci fungují jinak. Za určitých okolností zde může být v atomovém měřítku gravitace stejně důležitá jako ostatní síly – nebo dokonce důležitější.

Hollerbach hovoří o novém druhu ‚atomu‘. Jeho základní částice by byly těžké – možná malinké černé díry – a atom by byl vázán gravitací do nových, složitých struktur. Mohl by vzniknout nový druh chemie – gravitační chemie; nová sféra přírody, o jejíž formě dokonce i Hollerbach začal sotva teoretizovat.“

Nead se zamračil. „Ale proč tuhle ‚gravitační chemii‘ nepozorujeme?“

Rees souhlasně přikývl. „Dobrá otázka. Hollerbach počítá, že musí nastat ty pravé podmínky: správná teplota a tlak, značné gravitační gradienty –“

Ozvala se tlumená rána.

Můstek se lehce otřásl, jako by jím prošla vlna. Obrázek na monitoru zmizel.

Rees se prudce otočil. Do nosu ho udeřil ostrý zápach kouře a spáleniny. Vědci do sebe zmateně naráželi, ale přístroje vypadaly neporušeně. Kdesi někdo křičel.

Neadovo čelo zbrázdil strach. „Je tohle normální?“

„Přichází to z knihovny,“ zamumlal pro sebe Rees. Pak se obrátil k Neadovi: „Ne, to tedy rozhodně není normální.“ Zhluboka se nadechl, aby se uklidnil, a když opět promluvil, hlas mu zněl pevně. „V pořádku, Neade. Chci, aby ses odsud dostal, jak nejrychleji dokážeš. Počkej, dokud...“ Reesův hlas se rozplynul.

Nead na něj nechápavě pohlížel. „Dokud co?“

„Dokud pro tebe nepošlu. Teď sebou hni.“

Chlapec napůl plaval k východu a razil si cestu davem Vědců.

Rees se pokoušel nevnímat paniku, která se kolem něj šířila, a prsty se mu rozběhly po klávesnici dalekohledu, aby zajistil vzácný přístroj v klidové poloze. Krátce se podívil vlastní chladné rozvaze. Ale nakonec si uvědomil, že pouze reaguje na tvrdou, strašlivou skutečnost. Lidé byli nahraditelní. Dalekohled ne.

Když se odpoutal od klávesnice, zjistil, že je observatoř prázdná. Papíry a malé nářadí se válely po neporušitelné podlaze nebo se vznášely v rovnovážné vrstvě. A ve vzduchu stále visel zápach spáleniny.

S pocitem lehkosti přešel místnost a vyšplhal ven do chodby. Kouř zhoustl, štípal ho do očí, a když dorazil do knihovny, v myšlenkách se mu spojily představy implodované slévárny a Divadla světla, jako by jeho mysl byla dalekohledem zaměřeným do pohřbených hlubin minulosti.

Vstup do knihovny vypadal jako stará zkažená ústa. Knihy a lejstra se změnily ve zčernalé listy rozprášené kolem stěn; zničený papír nasákl vodou, jak se Vědci snažili svůj poklad zachránit. Stále tam zůstávali tři muži, kteří bušili do doutnajících stránek vlhkými pokrývkami. Když vstoupil Rees, jeden z nich se otočil. Rees poznal Grye, jemuž po začerněných tvářích stékaly slzy.

Rees opatrně přejel prstem po polici zničených knih. Jak moc toho bylo této směny ztraceno? Jaká moudrost, která je všechny mohla zachránit před dusivou smrtí Mlhoviny, navždy zmizela?

Něco mu zakřupalo pod nohama. Na podlaze ležely roztroušené střepy skla a Rees poznal uražené a zakouřené hrdlo láhve od viňáku. Krátce se podívil tomu, že tak prostý vynález, jako je láhev naplněná hořlavým olejem, dokáže napáchat takové škody.

Nemohl tady už nic udělat. Krátce se dotkl Gryeova ramene, pak se otočil a odešel z Můstku.

Po strážném ve dveřích nebyla ani stopa. Venku panoval chaos. Před Reesem se vynořil rozmazaný obraz běžících postav, plamenů na obzoru, zvednutých pěstí a do uší ho udeřil halas zlobných hlasů. Celou scénu dokresloval ostrý hvězdný svit a činil ji skvrnitě bezbarvou.

A je to tady. Jeho poslední naděje, že dnešní incident je jen dalším útokem na laboratoře, se rozplynula. Křehká pavučina důvěry a tolerance, která držela Vor pohromadě, se nakonec zhroutila...

O pár stovek metrů dál spatřil skupinu mladíků. Obklopovala mohutného muže a Rees měl dojem, že poznává Kapitána Mitha. Velký muž klesl pod záplavou ran. Zpočátku, jak si Rees všiml, se pokoušel chránit si hlavu a rozkrok, ale po tváři a šatech se mu rychle šířila krev a za chvíli pěsti a nohy bušily do mohutného beztvareho těla, které už nekladlo odpor.

Rees se odvrátil.

V popředí na palubě otupěle seděla skupinka Vědců. Zírali do prázdná a obklopovali hromádku, která vypadala jako zuhelnatělý stoh knih – nejspíš vytažených z ohně.

Ale uprostřed spaleniny spatřil bílou kost.

Ucítil, jak se mu svírá hrdlo; zhluboka se nadechl a sebral veškeré své síly. Teď nebyl vhodný čas podlehnout panice.

Všiml si Hollerbacha. Starý Hlavní vědec seděl trochu stranou od ostatních a upřeně pozoroval pokroucené zbytky svých brýlí. Když k němu Rees přistoupil, vzhlédl, tvář kolem očí mu zdobila téměř legrační maska ze sazí. „Eh? Á to jsi ty, chlapče. Pěkná věcička, že?“

„Hollerbachu, co se stalo?“

Hollerbach si pohrával s brýlemi. „Podívej se na tohle. Byly půl milionu let staré a absolutně nenahraditelné. Samozřejmě, nebyly k ničemu –“ zvedl zamžený pohled. „Není snad jasné, co se stalo?“ vyštěkl a v hlase mu zaznělo něco z jeho dřívější energie. „Revoluce. Zklamání, hlad, nouze – vybíjejí si emoce na všem, co mají po ruce. A to jsme my. Ztraceně hloupá situace –“

V Reesovi vzplál neočekávaný hněv. „Řeknu vám, co je hloupé. Vy, lidé, kteří jste zbytek Voru – a mé vlastní lidi na Pásu – udržovali v nevědomosti a o hladu. To je hloupé...“

Hollerbachovy oči ve vráscité tváři vypadaly nesmírně unaveně. „No, hochu, možná máš pravdu, ale já s tím teď nic dělat nemohu a ani jsem nikdy nemohl. Má práce byla udržet Vor v pořádku. A kdo to bude dělat v budoucnu, co?“

„Důlní krysa.“ Hlas za ním zněl udýchaně, téměř praskal radostným veselím. Rees se otočil. V Goverově zarudlé tváři se

leskly pronikavé oči. Prýmký měl z ramenou strhané a ruce až po lokty umazané krví. Za ním přicházel tucet nebo ještě více mladíků; když pozorovali domovy Důstojníků, tváře se jim dychtivě zkřivily.

Rees si uvědomil, že sevřel ruce v pěst – a úmyslně se napřímil. Nezměněným hlasem řekl: „Měl jsem s tebou zatočit už dávno. Co chceš, Govere?“

„Máš poslední šanci, kryso,“ oslovil ho tiše Gover. „Pojď s námi nebo ber to, co naservírujeme těmhle starým, hnusným prd'olům. Dávám ti jedinou šanci.“

Napjaté pohledy Govera i Hollerbacha byly téměř hmatatelné; pach kouře, hluk, zkrvavená těla na palubě, to všechno se mu jakoby sbíhalo ve vědomí a Rees pocítil tíhu, jako kdyby nesl na zádech váhu Voru a všech jeho obyvatel.

Gover čekal.

Kapitola 7

Rotace uvázaného stromu byla konejšivě mírná. Pallis seděl vedle hřejivého kmene stromu a pomalu žvýkal svou letovou dávku.

Z houštiny listoví vykoukla hlava a ramena. Objevil se mladý muž se špinavými a zcuchanými vlasy a řídkým vousem, potem přilepeným k hrdlu. Nejistě se rozhlédl.

Pallis tiše prohodil: „Doufám, že máš dobrý důvod rušit můj strom, chlapče. Co tady děláš?“

Návštěvník se protáhl listím. Pallis si povšiml, že z kombinézy, kterou měl chlapec na sobě, někdo nedávno strhl prýmký. Hanba, napadlo Pallise, že stejně tak nebyla servána sama kombinéza – a vyprána.

„Buď zdrav, pilote. Jmenuji se Boon z Bratrstva Infrastruktury. Výbor mi nařídil, abych tě vyhledal –“

„Je mi jedno, jestli tě sám Joe Kosta nakopl do prdele, aby ti pomohl se sem dostat,“ přerušil ho Pallis nevzrušeně. „Ptám se tě znovu. Co chceš na mém stromě?“

Boonův úsměv zmizel. „Výbor tě chce vidět,“ vyřizoval slabým hlasem. „Pojď na Plošinu. Hned.“

Pallis si uřízl proužek masáku. „S tím tvým zatraceným Výborem nechci mít nic společného, chlapče.“

Boon se nejistě poškrábal v podpaždí. „Ale ty musíš. Výbor... to je rozkaz –“

„Dobrá, hochu, zprávu jsi doručil,“ vyštěkl Pallis. „Teď vypadni z mého stromu.“

„Mohu jim vyřídit, že přijdeš?“ Místo odpovědi Pallis přejel špičkou prstu po ostří nože. Boon rychle zmizel v listoví.

Pallis zabodl nůž do dřevěného kmene, otřel si ruce do suchého listu a přitáhl se k okraji stromu. Ležel tváří dolů mezi voňavými

listy, které umožňovaly majestátní rotaci stromu, a klouzal pohledem po Voru.

Pod baldachýnem lesa prosvítala temná paluba: z trosek budov dosud stoupaly proužky dýmu a Pallis si povšiml tmavých pásů v alejích provazových stěn. To byla novinka; takže oni porozbíjeli kulová světla. Jaký to byl pocit, rozbít tu úplně poslední? napadlo ho. Zhasnout poslední kousek starobylého světla – jaký by to byl pocit zestárnout a vědět, že to byla tvoje ruka, která tu věc udělala?

V době výbuchu revolučního násilí se Pallis prostě uchýlil ke stromům. Se zásobou vody a potravin doufal, že zde mezi svými milovanými větvemi, vzdálen od bolesti a vzteku, jež se přelévaly po Voru, bude mít klid. Dokonce uvažoval o odletu, že se prostě sebere a sám odletí pryč. Kosti vědí, že nebyl vázán loajalitou k žádné ze stran v téhle absurdní bitvě.

Ale stále byl člověkem. Stejně jako postavy pobíhající po Voru – dokonce i ten samozvaný Výbor – a ti zatracenci na Pásu. A až tohle všechno skončí, někdo pro ně znovu bude muset vozit potraviny a železo.

Takže se držel mimo vzpouru a doufal, že ho nechají na pokoji...

Ale s tím teď byl konec.

Povzdechl si. Takže, Pallisi, můžeš se ukrýt před tou jejich zatracenou revolucí, ale vypadá to, že ona se neskrývá před tebou.

Samozřejmě, že jít musel. Kdyby otálel, přišli by si pro něj s láhvemi hořlavého oleje...

Zhluboka se napil vody, zastrčil si nůž za opasek a hladce proklouzl listovím.

Kráčel alejí a mířil k Okraji.

Alej zela prázdnotou.

Rozechvěle naslouchal, zda neuslyší ozvěny davu, který se tu před pár směnami ještě mačkal.

Ale širokou hlavní třídu zahalovalo hluboké, strašidelné ticho. Dřívější zápach spáleného dřeva přehlušil lepkavý pach připomínající seškvarené maso; otočil tvář ke klidnému baldachýnu lesa a nozdrami zapátral po vánku větví, který voněl dřevem.

Stav osvětlení vypadal podle jeho očekávání, z většiny kulových světel visely na kabelech jen implodované zbytky, což alej odsuzovalo k polosvitu. Vor se stal ponuře temným, pokrývka šera se tu a tam zvedala a odhalovala krátké pohledy na tento nový, strašný svět. Spatřil malé dítě – olizovalo zbytky na dávno prázdné paletě od potravin. Povšiml si postavy, která visela na provaze přivázaném ke stromovým lanům; pod ní na palubě vysychala kaluž čehosi hnědého a hustého –

Pallis ucítil, jak se mu zvedl žaludek. Pospíchal dál.

Od Plošiny pochodovala skupina mladých mužů, prýmký měli z ramen okázale strhané. Oči jim radostně zářily, když procházeli kolem, a Pallis jim, navzdory svým svalům, raději ustoupil z cesty.

Konečně dorazil k okraji houští lan a – s určitou úlevou – vykročil pod odkryté nebe. Stoupal po zdánlivém svahu k Okraji, až konečně vyšplhal po širokém, nízkém schodišti na Plošinu. Zalomcovaly jím nesouvislé vzpomínky. Od oslavy své Tisící směny zde nebyl. Vzpomínal si na blýskavé kostýmy, smích, pití, vlastní klátivou nemotornost...

Dnes se tady neslavilo.

Na vrcholku schodiště mu cestu zahradili dva muži. Byli přibližně stejné výšky jako Pallis, ale poněkud mladší; ve tvářích se jim zračilo neurčité nepřátelství.

„Jsem Pallis. Stromař. Přišel jsem se setkat s Výborem.“

Nedůvěřivě si ho prohlíželi. Pallis si povzdechl. „Jestli mi vy dvě kostěné hlavy uhnete z cesty, budu moci udělat to, proč jsem přišel.“

Ten menší, hranatý holohlavý muž, vykročil k němu. Pallis si všiml, že drží dřevěnou hůl. „Poslouchej –“

Pallis se usmál a pod košilí se mu napjaly svaly.

Vyšší strážný ho zarazil: „Nech toho, Seele. Čekají ho.“

Seel se zamračil a pak zasyčel: „Později, panáčku.“

Pallisův úsměv se ještě rozšířil: „Bude mi potěšením.“

Protlačil se mezi vrátnými, zamířil do nitra Plošiny a sám se podívoval vlastnímu jednání. Proč mu ti dva byli tak protivní? Bylo v tom násilí, chuť pořádně si do někoho praštit a tím se pěkně uvolnit?

Pěkná reakce v těchto nejistých časech, Pallisi.

Kráčel pomalu ke středu Plošiny. Tohle místo stěží připomínalo dřívější časy. Poloprázdné krabice s jídlem ležely poházené po podlaze. Pohled na promrhané jídlo probudil v Pallisovi vzteklost vzpomínku na hladové dítě ani ne půl kilometru odsud.

Plošina byla hustě poseta stoly, sroubenými z desek a podstavců. Na nich ležely trofeje různého druhu – fotografie, uniformy, zlaté přímky, přístroj, který se nazýval planetárium a který, jak si Pallis vzpomínal, viděl v Hollerbachově kanceláři – ale také knihy, grafy, přehledy a hromady papíru. Bylo zřejmé, že pokud na Voru ještě existovala nějaká vláda, měla svou základnu tady.

Pallis se kysele ušklíbl. Bylo to bezpochyby opravdu symbolické gesto, přemístit vedení ze zkorumpovaného středu Voru na tohle úchvatné a výhodné místo... Ale co když začne pršet a všechny ty papíry zmoknou?

Nicméně – nezdálo se, že se o takové věci nebo o znovunastolení pořádku a vlády vůbec právě teď někdo příliš stará. Zbylá skupina poražených, ušmudlaných Vědců se shromáždila ve středu Plošiny, a osazenstvo Plošiny se shluklo v pevném klubku na stěně namířené do Mlhoviny, Pallis k nim pomalu docházel. Noví vládcové Voru, povětšinou mladí muži, se smáli a z ruky do ruky kolovala láhev kořalky. Pozorovali nějakou atrakci na okraji stěny.

„Nazdar, pilote.“ Nepříjemně známý hlas zněl povýšeně. Pallis se otočil. Proti němu stál Gover s rukama v bok, hubenou tvář zkřivenou úšklebkem.

„Gover. To je překvapení. Měl jsem čekat, že tady budeš. Víš, co se říká, že?“

Goverův úsměv se vytratil.

„Když prohrábneš bečku hoven, co asi vyplave na povrch?“

Goverovi se zachvěl spodní ret. „Dej si pozor, Pallisi. Časy na Voru se změnily.“

„Vyhrožuješ mi, Govere?“ zeptal se vesele Pallis.

Na dlouhé sekundy se mu mladíkův zrak zabodl do očí; pak Gover sklopil zrak – jeho zamrknání Pallisovi stačilo k poznání, že vyhrál.

Uvolnil svaly a vzrušení z tohoto malého triumfu rychle vyprchalo. Málem dvě rvačky za pár minut. Strašné.

„Trvalo ti dost dlouho, než jsi přišel,“ dorážel Gover.

Pallis dovolil očím pozorovat okolí. „Nebudu se vybavovat s loutkou, když vím, čím ruka tahá za provázky,“ zamumlal. „Řekni Deckerovi, že jsem zde.“

Gover zrudl nespokojeností. „Decker tady nevelí. My neuznáváme žádné vedení –“

„Samozřejmě, že ne,“ přitakal unaveně Pallis. „Jen pro něj dojdi. Jasně?“ A obrátil pozornost ke vzrušené skupině poblíž okraje.

Gover se odploužil.

Pallisovi umožňovala jeho výška výhled přes hlučný dav, shromážděný kolem zubaté trhliny ve skleněné stěně Plošiny. Mrazivý vánek se proháněl kolem okrajů paluby; navzdory zkušenostem s létáním se Pallisovi při představě nekonečného pádu stáhl žaludek. Trhlinou vysunuli do prostoru kovový trám. Na trám stál mladý muž oblečený do potřhané, ušpiněné uniformy, kterou dosud zdobily důstojnické prýmký. Vztyčenou hlavu měl tak zkrvavenou, že ho Pallis nedokázal poznat. Rozesmátý dav se Důstojníkovi poškleboval, strkali do něj pěstmi a holemi a nutili ho, aby krůček po krůčku postupoval po trám.

„Chtěl jsi mě vidět, pilote?“

Pallis se otočil. „Deckere, dlouho jsme se neviděli.“

Decker přikývl. Jako trámy široké výložky, umně vyšité černou nití, se mu sotva vtěsaly na kombinézu. Mohutná, široká tvář budila dojem zjizvené masky.

Pallis ukázal na mladého Důstojníka balancujícího na trám. „Proč nezastavíš tuhle krvelačnou hru?“

Decker se usmál. „Nemám tu žádnou moc.“

„Kecy.“

Decker zaklonil hlavu a rozchechtal se.

Decker byl stejně starý jako Pallis. Vyrůstali v chlapecké rivalitě, i když Pallis vždy považoval toho druhého za schopnějšího. Ale jejich cesty se v dospělosti brzy rozdělily. Decker nikdy nedokázal přijmout disciplínu kterékoliv třídy a tak zklamán klesl do infrastruktury. Časem Pallisovu tvář zbrázdily jizvami větve stromů, zatímco Deckerova se stala mapou ran pěstí, bot a nožíů...

Ale vždycky více rozdal, než dostal. A pomalu si vypracoval jisté neoficiální postavení: pokud jsi chtěl, aby se něco udělalo rychle, šel jsi za Deckerem... Takže Pallis věděl, kdo z téhle vzpoury vyšel s úsměvem, i kdyby ji sám nepodnítil.

„Dobrá, Pallisi,“ kývl Decker. „Proč jsi mě chtěl vidět?“

„Chci vědět, proč jste mě ty a ta tvoje banda krvežíznivých učedníků stáhli z mého stromu.“

Decker se podrbal v šedivých vousech.

„No, jednáme, samozřejmě, pouze jako mluvčí Prozatímního výboru –“

„Samozřejmě.“

„Máme nějaký náklad, který chceme dopravit na Pás. Potřebujeme, abys ten let vedl.“

„Náklad? Náklad čeho?“

Decker kývl ke skupince Vědců. „Pro začátek tuhle chásku. Na práci v dole. Rozhodně alespoň většinu z nich; ty mladé a zdravé si necháme.“

„Jak šlechetné.“

„A vezmeš s sebou zásobní automat.“

Pallis se zamračil. „Ty dáváš Pásu jeden z našich strojů?“

„Víš, kdybys studoval naši historii, věděl bys, že na něj mají právo.“

„Nemluv mi tady o historii, Deckere. V čem je háček?“

Decker našpulil rty. „Ukázce bratrské lásky tohoto Voru vůči našim bratrům na Pásu, jak bychom to nazvali, by se v současné době neměl rozumný člověk bránit.“

„Takže se chceš zalíbit davu. Ale pokud Vor ztratí své ekonomické výhody nad Pásem, budeš také ztracen.“

Decker se usmál. „Tohle budu řešit, až přijde čas. Let na Pás je dlouhý, Pallisi, to víš sám nejlíp. A cestou se může přihodit cokoliv.“

„Máš v úmyslu obětovat jeden z našich strojů? Ke Kostem, Deckere –“

„Nic takového jsem neřekl, starý příteli. Jediné, co jsem tím myslel, bylo, že přeprava stroje pomocí stromu – nebo flotily stromů – je pro tvé stromaře obrovský technický úkol.“

Pallis přikývl. Decker měl samozřejmě pravdu. Budou muset použít šest nebo sedm stromů a stroj zavěsit mezi ně. Bude potřebovat své nejlepší piloty, aby formaci udrželi po celou cestu na Pás... hlavou mu defilovaly jména a tváře...

A Decker se na něj široce usmíval. Pallis se podrážděně zamračil. Stačilo, aby mu kdokoli, podobně jako nyní Decker, předhodil zajímavý problém a všechno ostatní se mu vykourilo z hlavy.

Decker se otočil a pozoroval činnost svých revolucionářů.

Mladého Důstojníka už dostrkali dobře metr za skleněnou stěnu. Na tvářích mu zasychaly slzy smíšené s krví. Pallis si všiml, že mladíkovi povolil močový měchýř; v klíně se mu začala šířit vlhká skvrna a dav zařval smíchy.

„Deckere –“

„Nemůžu ho zachránit,“ zavrčel Decker pevně. „Nesundal si prýmký.“

„To ho šlechtí.“

„Je to pitomý sebevrah.“

Nyní se ze skupiny schoulených Vědců vymrštila postava.

Byl to snědý mladý muž. „Ne!“ vykřikl. Vrhł se do davu a zjizvenými pěstmi začal rozdávat rány. Vědec brzy zmizel pod lavinou ran a kopanců; nakonec ho, pokrytého krví a otrhaného, také zatlačili na trám. A i přes čerstvé šrámy, špínu a plnovous Pallis s úlekem tohoto impulsivního mladého muže poznal.

„Rees,“ vydechl.

Rees pohlédl na zvednuté tváře, které na něj štekaly: v hlavě mu po utržených ranách zvonilo. Vzadu nad hlavami davu spatřil skupinku Vědců a Důstojníků; tiskli se k sobě, neschopni ani sledovat jeho smrt.

Důstojník se k němu naklonil blíž, aby překřičel „Měl bych ti poděkovat, důlní kryso.“

„Nenamáhej se, Doave. Zdá se, že ještě nejsem připraven pozorovat, jak člověk umírá osamocen. Dokonce ani ty.“

Nyní na ně začaly dorážet pěsti a hole.

Rees opatrně o krok ustoupil. Copak putoval takovou dálku, tolik se toho naučil... jen proto, aby skončil takhle?

...Vzpomněl si na začátek revoluce, na okamžik, kdy se před Můstkem setkal s Goverem. Když se posadil mezi Vědce a dal tak najevo, kam patří, Gover si odplivl na palubu a otočil se k němu zády.

Hollerbach zasyčel: „Ty zatracený mladý blázne. Co si myslíš, že děláš? Nejdůležitější je přežít. Jestli nebudeme pokračovat v práci, tenhle stav se bude směnu od směny zhoršovat.“

Rees zavrtěl hlavou. Hollerbachova slova nepostrádala logiku – ale jistě existovalo pár věcí, důležitějších než pouhé přežití. Kdyby byl tak starý jako Hollerbach, asi by se na věci díval jinak...

Jak směny ubíhaly, zbavili ho jídla, vody, přístřeší a spánku a přinutili ho pracovat těmi nejprimitivnějšími nástroji na základních údržbářských úkolech. Tiše snášel postupné pokořování a čekal, až tahle doba temna opustí Vor.

Ale revoluce zvítězila. Nakonec jeho skupinu přivedli sem. Předpokládal, že některé z nich nebo všechny vybrali ke splnění nějakého nového úkolu. Byl připraven přijmout svůj osud – dokud pohled na mladého Důstojníka, který měl zemřít, nezničil jeho pečlivě udržovanou trpělivost.

Doav se nyní zdál klidný, smířený s osudem; přikývl a vrátil Reesovi pohled. Rees napřáhl ruku. Důstojník ji pevně stiskl.

Oba se otočili ke svým trýznitelům.

Několik mladíků, povzbuzovaných druhy, vylezlo na trám. Rees předloktím odrážel údery jejich holí, ale byl nucen centimetr po centimetru ustupovat.

Pod bosýma nohama ucítil okraj kovového trámu, chlad volného prostoru.

Ale někdo si razil cestu davem.

Pallis následoval Deckera mezi lůzou a s trochou pobavení pozoroval, jaké úcty se tomu mohutnému muži dostává. Když dorazili ke stěně, Decker se optal: „Takže tu máme hrdiny dva, že?“

Kolem se zvedla vlna smíchu.

„A nemyslíte, že je to plýtvání?“ dumal Decker nahlas. „Ty – ty jsi Rees, že? – chtěli jsme si tě tu nechat. Práce je tu spousta a my potřebujeme silné svaly. Teď nás tvá hloupost o ně připraví... Něco vám řeknu. Ty. Důstojníku.“ Decker pokýval rukou. „Slez dolů a přidej se támhle k těm zbabělcům.“ Ozvala se vlna nesouhlasných výkřiků; Decker ji nechal odplynout a pak tiše dodal: „Samozřejmě, že to je jen můj návrh. Je snad vůle Výboru proti?“

Pochopitelně, že ne. Pallis se usmál. „Pojď, chlapče.“

Doav se nejistě otočil k Reesovi. Rees přikývl a jemně ho postrčil k Plošině. Důstojník opatrně přešel po trámu a sestoupil na palubu; když procházel davem k Vědcům, byl nucen snášet zlomyslné rány a kopance. Rees osaměl.

„A co se týká téhle důlní krysy –“ Dav zařval očekáváním. Decker si zvednutím ruky vyžádal ticho. „Co se jeho týká, napadá mě mnohem tvrdší osud, než je skok z trámu. Pošleme ho zpátky na Pás! Tam upotřebí veškeré své hrdinství, aby se postavil tváří v tvář horníkům, od kterých utekl –“

Poslední slova zanikla v souhlasném řevu. Paže se natáhly a strhly Reese z trámu.

Pallis zamumlal: „Deckere, kdybych si myslel, že to pro tebe bude něco znamenat, poděkoval bych ti.“

Decker ho ignoroval. „Nu, pilote, poletíš se svým stromem tak, jak žádá Výbor?“

Pallis si založil ruce na prsou. „Já jsem pilot, Deckere, ne vězeňský dozorce.“

Decker zvedl obočí. Jizvy, které se mu táhly po tvářích, zbělely. „Rozhodnutí záleží, samozřejmě, na tobě; jsi občanem Svobodného Voru. Ale pokud neodvezeš tuhle vědeckou cháttru, nevím, jak je dokážeme nakrmit.“ S předstíranou vážností si povzdechl. „Na Pásu by přinejmenším mohli mít alespoň nějakou šanci. Tady těžko – víš, časy jsou zlé. Pro ně by bylo asi nejlepší, kdybychom je hned teď naházeli přes tenhle okraj.“ Pozorně sledoval Pallise černýma, prázdnýma očima. „Co ty na to, pilote? Mám poskytnout svým mladým přátelům skutečnou zábavu?“

Pallis cítil, jak se chvěje. „Deckere, ty jsi fakt parchant.“

Decker se tiše zasmál.

Nastal čas k nalodění Vědců. Pallis naposledy obešel Okraj a prověřil zásobní moduly, přivázané k vytvarovanému dřevu.

Dva muži z Výboru, kteří se nenuceně prosmýkli listovím, táhli mezi sebou provaz. Jeden z nich, mladý, vysoký a předčasně plešatý, kývl Pallisovi na pozdrav. „Dobrou směnu, pilote.“

Pallis si jej chladně změřil a ani se neobtěžoval odpovědět.

Ti dva si přivázali nohy k větvím, plivli si do dlaní a začali za provaz tahat. Konečně skrze listoví provlekli balík špinavé látky. Oba muži balík odhodili do větví, odvázali provaz a opět ho spustili listovím dolů.

Balík se pomalu narovnal. Pallis ho obešel.

Spatřil člověka, muže se svázanýma rukama a nohama: Vědec, jak se dalo soudit podle zbytků červených prýmků na potřhaném oděvu. Rozhoupal svázané ruce a podařilo se mu posadit se. Pallis se naklonil, popadl muže za límec a postavil ho na nohy. Vědec na něj vděčně pohlédl; skrze nános špíny Pallis poznal Cipse, bývalého Hlavního navigátora.

Muži z Výboru se opírali o kmen stromu, zjevně čekali, až dole k provazu přivážou dalšího „pasažéra“. Pallis nechal Cipse být a přešel k nim. Popadl plešatého muže za rameno a stiskl ho tak tvrdě, že to muže přinutilo se otočit.

Holohlavý muž na něj nejistě zíral. „Nějaký problém, pilote?“

Pallis zavrčel se zaťatými zuby: „Nezajímá mě, co se děje tam dole, ale na mém stromě se bude dělat všechno podle mých příkazů. A já říkám, že tihle muži nastoupí na můj strom důstojně.“

Zaťal prsty do mužova ramene, až chrupavka křupla.

Plešatec se vykroutil z Pallisova sevření. „Jen klid, sakra, děláme jen svou práci. Nechceme mít žádné potíže.“

Pallis se otočil a vrátil se k Cipsovi. „Navigátore, vítej na palubě,“ pozdravil formálně. „Byl bych poctěn, kdybych se s vámi mohl rozdělit o jídlo.“

Cipse zavřel oči a měkké tělo se mu roztrásl.

Letka stromů pomalu klesala do nitra Mlhoviny. Zanedlouho se před nimi na nebi objevil Pás; Rees ponuře pozoroval řetěz otlučených budek a potrubí, které se táhlo kolem rezavého hvězdného jádra. Mezi kabinami se tu a tam plazili mravencům podobní lidé a kolem Pásu visel na obloze oblak žlutého kouře, jenž vycházel ze dvou sléváren.

Otupěle obsluhoval kotlíky s ohněm. Tohle byla noční můra: krutá parodie jeho nadějemi naplněného letu na Vor, který podnikl před tak mnoha směnami. Poslední dobou se Vědcům vyhýbal. Tiskli se k sobě v úzkém kroužku kolem Grye a Cipse, sotva promluvíli a dělali jen to, co se jim řeklo.

Předpokládalo se, že to jsou inteligentní lidé s představivostí, pomyslel si hořce Rees, ale pak si uvědomil, že je budoucnost zrovna nepovzbuzuje k použití představivosti a on neměl to srdce hanět je za jejich lhostejnost.

Reesovým jediným, malým potěšením bylo trávit hodiny u kmene stromu a pozorovat formaci, která se vznášela pár set metrů nad ním. Šest stromů se otáčelo v rozích neviditelného šestiúhelníku; stromy udržované ve stejné rovině se nacházely tak blízko, že se o sebe téměř otíraly listy, ale díky umění pilotů nebyla během kilometry dlouhého klesání vzduchem porušena ani větévka. A v síti, upevněné šesti silnými lany, byl pod stromy zavěšen hranatý zásobní stroj. Rees viděl zbytky plátů paluby, na které byla původně upevněna základna stroje.

Dokonce i teď mu při pohledu na letku stromů srdce poskočilo. Lidé byli schopni takové krásy, tak velkých činů...

Pás se proměnil v řetěz domků a továren. Rees spatřil povědomé tváře, které se jako malinké flíčky zvedaly a pozorovaly jejich přilet.

Pallis se k němu u kmene připojil. „Takže takhle to končí, mladý horníku,“ utrousil mrzutě. „Omlouvám se.“

Rees na něj pohlédl s lehkým údivem; na pilotově tváři, otočené k blížícímu se Pásu, rudě hořely jizvy. „Pallisi, nemáš proč se omlouvat.“

„Kdybych tě tenkrát vyhodil, prokázal bych ti službu. Tam dole tě, chlapče, čekají těžké časy.“

Rees pokrčil rameny. „Pro mě to nebude tak těžké jako pro ně.“ Ukázal palcem k Vědcům. „A nezapomeň, že jsem měl na vybranou. Mohl jsem se přidat k revoluci a zůstat na Voru.“

Pallis se poškrábal ve vousech. „Nejsem si jist, zda chápu, proč jsi to neudělal. Kosti vědí, že jsem se starým systémem nesympatizoval; způsob, jakým tvé lidi vykořisťovali, tě musel dopalovat.“

„Samozřejmě. Ale... neletěl jsem na Vor, pilote, abych tam házel zápalné bomby. Chtěl jsem zjistit, co špatného se děje s tímto světem.“ Pousmál se. „Byl jsem naivní, že?“

Pallis pozvedl tvář: „Zatraceně, měl jsi právo to zkusit, chlapče. Ty problémy, které jsi viděl, nezmizely.“

Rees vrhl pohled na rudě zbarvené nebe. „Ne, nezmizely.“

„Neztrácej naději,“ řekl pevně Pallis. „Starý Hollerbach pokračuje v práci.“

Rees se zasmál. „Hollerbach? Toho neodstranili. Pořád potřebují někoho, aby to fungovalo – aby jim někdo našel příručky na opravu zásobních strojů, možná aby se pokusil odsunout Vor zpod padající hvězdy – a kromě toho si myslím, že dokonce i Decker se ho bojí...“

Teď se zasmáli oba. Dlouhé minuty zůstali u kmene a pozorovali, jak se Pás blíží.

„Pallisi, udělej pro mě něco.“

„Co?“

„Řekni Jaen, že jsem se na ni ptal.“

Pilot stromu položil Reesovi na rameno mohutnou ruku. „Jo, hochu. Zatím je v bezpečí – Hollerbach jí zajistil místo ve svém týmu – a já udělám, co bude v mých silách; aby tam i zůstala.“

„Díky. Já –“

„A vyřídím jí, že ses po ní ptal.“

Provaz, uvázaný ke kmeni stromu, se začal otírá o střechy kabin Pásu. Rees měl sestoupit jako první. Horník, tvář napůl zničenou rudou spáleninou, ho vážně pozoroval. Rotace pásu ho odnášela od stromu, Rees se natáhl po vodícím lanu a pomohl druhému Vědci sestoupit na střechy.

Brzy se hejno Vědců neobratně spouštělo kolem Pásu po rozhoupaném provaze. Z Pásu je vykulenýma očima sledoval chumel dětí s vyhublými tvářemi.

Rees uviděl Sheen. Jeho bývalá nadřícená visela z kabiny, jednu hnědou nohu zakotvenou v provaze, a s širokým úšklebkem pozorovala procesí.

Rees nechal nemotorný průvod přejít. Zamířil k Sheen. Zachytil se nohama za provaz, narovnal se a pohlédl jí do tváře.

„Hle, hle,“ řekla tiše. „Mysleli jsme, že jsi mrtvý.“

Upřeně ji pozoroval. Horká přitažlivost dlouhých údů mu stále byla nepřijemná, ale dívčina tvář s očima zapadlýma ve stinných prohlubních působila vychrtle. „Změnila ses, Sheen.“

Vyprskla smíchy. „Pás taky, Reesi. Máme tu těžké časy.“

Přimhouřil oči. Její hlas se stopami zoufalství zněl téměř krutě. „Jestli ti zbyla špetka rozumu,“ vyštěkl, „dovolíš mi, abych vám pomohl.“

Zavrtěla hlavou. „Není čas na vzdělávání, chlapče. Je čas na přežití.“ Prohlédla si ho od hlavy k patě. „A věř mi, ty a zbytek tvých změkčilých kolegů to pěkně tvrdě zjistíte.“

Neskutečné šouravé procesí nepřestávalo pozorovat lano, které viselo se stromu a téměř zaplnilo celý obvod Pásu.

Rees zavřel oči. Kdyby jen všechen ten blázinec zmizel, kdyby mu jen dovolili vrátit se ke své práci –

„Reesi!“ ozval se Cipsův chabý hlas. „Člověče, musíš nám pomoci, řekni těmhle lidem, kdo jsme...“

Rees setrásl zoufalství a pustil se po střeších.

Kapitola 8

Mechanismus navijáku spouštěl sedačku k hvězdnému jádru. Rees zavřel oči, uvolnil svaly a pokoušel si vyprázdnit mysl.

Přežít další směnu: to byla nyní hlavní priorita. Jen jedinou směnu...

Pokud pro Grye, Cipse a ostatní představovalo vyhnanství na Pásu pád do pekla, pro Reese to bylo bolestivé otevření staré rány. Všechny podrobnosti Pásu – odřené kabiny, déšť, jenž syčel na povrchu jádra – se mu vršily ve vědomí a smazávaly ty tisíce směn na Voru.

Návratem na Pás se vše definitivně změnilo. Předtím měl alespoň naději... Teď mu nezbylo nic.

Sedačka se zakymácela. Pod nohama se mu zhoupla rezavá kopule a vzápětí ucítil silnou přitažlivost gravitačního pole hvězdy.

Pás se také změnil, přemítal... a k horšímu. Zdálo se, že se horníci chovají daleko neurvaleji než dřív a samotný pás vypadal ošuntělý a méně udržovaný. Zjistil, že dodávky z Voru vážnou stále častěji. Zásoby nepřilétaly a příšerný kruh se uzavíral. Počet nemocných a podvyživených rostl a v dlouhodobém měřítku stále vyšší úmrtnost způsobovala, že horníci dosahovali stanovených kvót čím dál obtížněji. A bez železa neměli na jídlo z Voru nárok – což jejich podmínky dále zhoršovalo.

Taková situace byla neudržitelná, něco se muselo stát. Ale co? Dokonce i jeho staří známí – jako Sheen – se zdráhali mluvit, jako by ukřývali nějaké ostudné tajemství. Udělali horníci nějaká nová opatření, objevili jiné, temnější způsoby, jak uniknout z téhle pasti, kterou nedostatek jídla představoval? Pokud ano, tak jaké?

Kola narazila na povrch hvězdy a na ramena mu dopadla tíha plných pěti gé, až zalapal po dechu. Ztěžklou rukou uvolnil lano a zamířil se sedačkou k nejbližšímu vchodu do dolu.

„Zase pozdě, ty neschopný parchante.“ Dunivý hlas vycházel z šera ústí dolu.

„Ne, Rochu, jdu včas a ty to víš,“ odpověděl klidně Rees. Zastavil sedačku na vrcholku rampy, která klesala do dolu.

Z šera s vrčením vyjela sedačka. Navzdory současné nouzi zůstával horník Roch stále obrovitý. Vous mu splýval s chlupy na hrudi, slepenými potem, břicho jako měch přetévalo přes opasek. Duhovky očí mu lemovalo zarudlé bělmo a když otevřel ústa, spatřil Rees zčernalé pahýly zubů. „Neodmlouvej, Voraři.“ Na hrud' mu v malých parabolách dopadly sliny. „Co mi zabrání, abych vás všechny nešoupl na trojitou směnu? Co?“

Reesovi v pomalém povzdechu unikl vzduch z plic. Znal Rocha dobře. V baru U Provijant'áka se mu vždy vyhýbal, ať už byl Roch opilý nebo ne. Byl to napůl šílený výtržník, jemuž, jak Rees předpokládal, dovolili vyrůst jen díky velikosti jeho svalů.

Roch. Bylo nabíledni, že ho určí jako dozorčího směny Vědců.

Stále Reese upřeně pozoroval. „No? Už mlčíš? Co?“

Rees držel jazyk za zuby, ale Rochova zuřivost bez ohledu na to vzrůstala.

„Co je, vorařská sračko? Bojíš se trochy práce? Co? Ukážu ti, co práce znamená...“ Roch sevřel opěradla sedačky, prsty napjaté jako lana; postupnými, pomalými pohyby sesunul mohutné nohy z opěrných plátů a položil je na zrezivělý povrch.

„Oh, ke Kostem, Rochu, vysvětlils to dost důrazně,“ protestoval Rees. „Vždyť se zabiješ –“

„Já ne, vorařská sračko.“ Rochovy bicepsy ztvrdly, takže Rees přes propocené tričko spatřil strukturu svalů dozorce. Pomalu, se zavrčením, zvedl Roch mohutné tělo ze sedačky, kolena a lýtka se mu pod tou vahou třásla. Konečně stál, chvílku se kymácel a zvednutými pažemi udržoval rovnováhu. Pět gé působilo i na veliké břicho, takže vypadalo jako měch rtuti, pověšený přes opasek; Rees se téměř přikrčil, když si představil, jak se Rochovi musí opasek zařezávat do těla.

Rochovu zarudlou tvář rozřízl široký úsměv. „No, Voraři?“ Pomalu, s rozmyslem zvedl levou nohu o několik palců nad povrch a

posunul ji vpřed, pak pravou a opět levou, a tak Roch kráčel po povrchu hvězdý jako obrovité, groteskní dítě.

Rees ho pozoroval, neschopen slova.

Konečně byl Roch spokojen. Popadl opěradla sedačky a klesl na sedadlo. Vyzývavě pohlížel na Reese, jeho čin mu očividně vrátil dobrou náladu. „Tak dělej, vorařská sračko, práce čeká. Co?“

Pak otočil sedačku a vyrazil do nitra hvězdy.

Většinu Vědců přidělili na práci ve hvězdném dole. Kvůli různým smyšleným přestupkům je Roch už dávno všechny nasadil na dvojitou směnu.

Mezi směnami měli povolenu hodinovou přestávku – tohle jim dokonce ani Roch nemohl odepřít – a když nadešla pauza, setkali se Rees a Cipse pod jednou kulovou svítlnou.

Vědci chvíli seděli v družném tichu. Nacházeli se v jedné z větších pórovitých komor jádra; světla, rozptýlená po stropě jako polapené hvězdy, vrhala svit na hromady natěženého kovu a pochmurné tvary Krtků.

Navigátor vypadal ve své kolečkové sedačce jako kaluž tuku; drobné rysy a krátké, slabé údy byly pouhými přídávky drceného těla. Rees mu s jistým úsilím pomohl zvednout hadičku s vodou k ústům. Navigátor se pobryndal, voda se rozstříkla po zbytcích kombinézy a kapky bušily do železné podlahy jako kulky. Cipse se omluvně usmál. „Promiň,“ zasípěl.

Rees zavrtěl hlavou. „S tím si nedělejte starosti.“

„Víš,“ vyslovil konečně Cipse, „fyzické podmínky tady dole jsou dost hrozný, ale skutečně nesnesitelná je... ta strašná nuda.“

Rees přikývl. „Kromě dohlížení na Krtky toho tady nikdy nebylo mnoho na práci. Ti se většinou rozhodují sami a jen příležitostně jim do toho zasahují lidé. Ve skutečnosti to tady dokáží udržet v chodu jeden nebo dva zkušený horníci. Není potřeba, aby nás tady dole bylo tolik. To je jen Rochův banální způsob, jak nám ublížit.“

„Tak banální není,“ vydechl Cipse namáhavě; jednotlivá slova přerušovaly krátké pauzy. „Víš, docela mě trápí... zdravotní stav některých z nás. A myslím... myslím, že někde jinde bychom byli určitě užitečnější.“

Rees se ušklíbl. „Samozřejmě. Ale zkuste to říct Rochovi.“

„Víš, nechci, aby to znělo urážlivě, Reesi, ale ty máš zcela jistě... s těmito lidmi více společného, než ... my statní.“ Rozkašlal se a chytil se za hrud'. „Koneckonců, jsi jedním z nich. Nemůžeš jim... něco říct?“

Rees se tiše rozesmál. „Cipsi, nezapomeňte, že jsem odsud utekl. Nenávidí mě více než vás. Podívejte, jsem si jist, že se to časem spraví, horníci nejsou barbaři. Jen mají vztek. Musíme být trpěliví.“

Cipse ztichl a jen chraptivě oddechoval.

Rees si Navigátora v chabém světle prohlížel. Cipsova kulatá tvář byla bílá a zvlhlá potem. „Navigátore, říkáte, že máte starost o zdraví ostatních, ale co vaše?“

Cipse si masíroval hrudník. „Nemohu říct, že bych se cítil zrovna skvěle,“ zasípal. „Samozřejmě, jen prostý fakt, že jsme tady dole – v tomhle gravitačním poli – působí na naše srdce strašlivým tlakem. Zdá se, že lidské bytosti nebyly stvořeny, aby fungovaly za... takových podmínek.“

„Jak se cítíte? Bolí vás něco určitého?“

„Nestarej se, chlapče,“ vyštěkl Cipse s náznakem starého podráždění. „Jsem dokonale v pořádku. Víš, že já jsem z nás nejstarší. Ostatní... se na mě spoléhají...“ Slova zanikla v záchvatu kašle.

„Promiňte,“ ozval se starostlivě Rees. „Vy to, samozřejmě, musíte vědět nejlépe. Ale – ah – protože je vaše zdraví tak důležité pro naši morálku, dovolte mi, abych vám na téhle jediné směně pomohl. Jen zůstaňte tady; myslím, že dokážu odvést práci za nás oba. A můžu zaměstnat Rocha. Obávám se, že by vám před koncem směny nedovolil z hvězdy odejít, ale možná, když zůstanete tiše – třeba zkuste spát –“

Cipse se nad jeho návrhem zamyslel a pak chabě odvětil: „Ano. Spánek mi nejspíš udělá dobře.“ Zavřel oči. „Asi to tak bude nejlepší. Děkuji ti, Reesi...“

„Ne, nevím, co mu je,“ vrtěl Rees. „Vy, Gryei, máte zdravotnické školení. Když nastal čas vrátit se na povrch; sotva se

probudil. Možná jeho srdce nedokáže odolávat zdejší gravitaci. Ale co já vím?“

Cipse ležel volně přivázan k paletě, tvář měl zbrocenou potem. Grye se nakláněl nad ztichlou postavou Navigátora a nervózně si mnul ruce. „Já nevím, opravdu nevím,“ opakoval.

Ostatní čtyři Vědci z jejich skupiny postávali ustaraně za nimi. Maličká kabina, která jim všem byla přidělena, připadala Reesovi jako klec plná strachu a bezmocnosti. „Pořádně se zamysleme,“ řekl podrážděně. „Co by udělal Hollerbach, kdyby tu byl?“

Grye okázale zatáhl břicho a zamračil se na Reese. „Mám ti snad připomínat, že tu Hollerbach není? A kromě toho, na Voru jsme měli přístup k automatu na ty nejlepší léky – stejně jako k lékařským záznamům z Lodi. Tady nedostaneme nic, dokonce ani plné příděly –“

„Nemáme nic, jen sami sebe!“ vyštěkl Rees.

Kruh kulatých, ušpiněných tváří na něj dotčeně zíral.

Rees si povzdechl. „Omlouvám se. Podívejte, Grye, mě nic nenapadá. Přece jste se musel za celé ty roky z těch záznamů něco naučit. Prostě musíte udělat to, co pokládáte za nejlepší.“

Grye se zamračil a dlouhé vteřiny pozoroval Cipsovu bezvládnou postavu, pak začal Navigátorovi uvolňovat oděv.

Rees se odvrátil. Když splnil svou povinnost, rychle na něj padla klaustrofobie a raději vyrazil z kabiny.

Plížil se podél okraje Pásu. Potkal pár lidí: blížila se střední směna a většina obyvatel Pásu musela být v práci nebo v kabinách. Rees se zhluboka nadechl ovzduší Mlhoviny a zasmušile pozoroval až příliš dobře známé podrobnosti konstrukce kolonie; ošuntělé kabiny, stěny zjizvené generacemi procházejících rukou a nohou, zející otvory hubic trysek na střeších.

Vánek k němu přinesl vzdálenou vůni dřeva a on vzhlédl. Na nebi visely v těsné formaci stromy, se kterými sem z Voru přilétl. Mohutný trup zásobního stroje stále visel mezi nimi a Rees spatřil Pallisův strom; vznášel se vpovzdálí a na všechno dohlížel. Elegantní stromy, jemná vůně listoví, postavy, které šplhaly mezi větvemi: tahle nádherná létající podívaná Reesovi s náhlou ostroší připomněla, jak moc toho návratem na Pás ztratil.

Rotace Pásu hnala formaci přes horizont kabin. Rees se odvrátil.

Dorazil k Provijantákovi. Nos mu naplnil pach zvětralého alkoholu. Z náhlého podnětu vklouzl do šerého přitmí baru. Možná, že mu pár panáků něčeho ostřejšího zvedne náladu a snad se uvolní natolik, že se bude moci prospat, což už nutně potřeboval –

Barman Jame vyplachoval poháry ve vaku špinavé vody. Skrze šedivě prokvetlý vous se na Reese zamračil. „Už jsem ti to říkal,“ zavrčel. „Vorařské sračky tady neobsluhuju.“ Rees ukryl vztek za úšklebek. Krátce se rozhlédl po baru; kromě malého muže s nápadnou jizvou po spálenině, která mu pokrývala celé předloktí, zel prázdnotou. „Zdá se, že neobsluhuješ ani nikoho jiného,“ vyštěkl Rees.

Jame zabručel: „Ty to nevíš? Tuhle směnu už konečně vyloží zásobní automat ze stromů a všichni praceschopní lidi jsou tam. Víš, oni makají – ne jako ty, neschopná vorařská sračko –“

Rees cítil, jak v něm vztek roste. „Ale no tak, Jame. Narodil jsem se tady. Vždyť to víš.“

„A rozhodl ses odejít. Jednou Vorařem, navždy Vorařem.“

„Jame, tohle je malá Mlhovina,“ vyštěkl Rees. „Viděl jsem dost, abych se alespoň tohle naučil. A my všichni v ní, ať už na Pásu nebo na Voru, jsme lidé –“

Ale Jame se k němu otočil zády.

Podrážděný Rees opustil bar. Jak už to bylo dlouho? Kolik směn uplynulo od jejich příletu na Pás a horníci pořád jen přemýšleli, jak zásobní automat vyložit. A jemu, Reesovi, který měl zkušenosti s létáním na stromu i s podmínkami na Pásu, se dokonce ani nezmínili, co se chystají udělat...

Zakotvil se prsty u nohou na stěně Provijantáka, natáhl se do plné výšky a prohlížel si formaci stromů na vzdálenější straně Pásu. Teď, když se podíval pořádně, spatřil spoustu lidí, kteří se nemotorně drželi větví. Muži se hemžili kolem sítě, ve které visel mohutný otlučený zásobní automat. Uvázali lana kolem přístroje a odhodili ta, která visela směrem k Pásu.

Konečně od stroje splývala volná pavučina provazů. Ozývaly se slabé výkřiky a Rees pozoroval piloty. Stáli vedle kmenů svých velikých stromů, nad nimiž nyní rozkvetla vlna kouře. S úžasnou

majestátností se rotace stromů zpomalila a formace se pomalu začala pohybovat k Pásu. Koordinace byla dokonalá, Rees viděl, že se zásobní stroj ve vzduchu sotva zhoupl.

Dopravit ho na Pás byla zcela jistě nejobtížnější část operace. Pohyb formace se srovnal s rotací Pásu, takže stroj mohl být za volná lana přitažen k Pásu a jako nový komponent usazen v řetězci budov. Umožňovala to prastará konstrukce Pásu...

Jeden strom klesl trochu rychleji. Stroj se zhoupl. Dělníci vykřikli a zachytili se sítě. Piloti křičeli a mávali rukama. Kouř nad klesajícím stromem pomalu zhoustl a pohyb formace se zpomalil.

Sakra, pomyslel si zuřivě Rees, měl jsem být tam nahoře! Navzdory mizerným přidělům a hrozným podmínkám měl stále dost síly, aby byl schopen odvést dobrou práci –

Se vzdáleným, pomalým a trhavým zvukem začala síť praskat.

Reesovi, ponořenému do vzpomínek, které v něm jen vzbudily vztek, trvalo několik sekund, než pochopil význam toho, co vidí. Pak se pozornost celé jeho bytosti upřela na malý bod na nebi.

Piloti se zoufale činili, ale ze sítě se stal jen na cucky roztrhaný závoj; formace stromů zmizela v líně se převalující záplavě dřeva a kouře. Muži se v rotaci rozletěli na všechny strany. Zásobní stroj, uvolněný ze svých pout, balancoval, jako by rozvažoval, co udělat. Rees si všiml, že jeden muž dosud visí na boku stroje.

Automat začal padat a vzápětí už opisoval pozvolnou křivku k Pásu.

Rees padl na ruce a kolena a pevně se zachytil lan Pásu. Kam ta zatracená věc zamíří? Na stroj působila gravitační pole jak hvězdy, tak i Jádra Mlhoviny; pole Jádra bylo daleko silnější, ale možná se stroj přiblížil hvězdě natolik aby její pole převážilo.

Stroj mohl projít strukturou Pásu jako pět vlhkým papírem.

Okamžité ztráty na životech by samozřejmě byly obrovské a během pár minut by se celková soudržnost Pásu vlivem jeho vlastní rotace rozpadla.

Prstenci podobný shluk kabin, vodících kabelů, kusů provazů a rotujících lidí by se rozptýlil v ovzduší a pokud by někdo srážku přežil, mířil by neodvratným pádem do Jádra...

Reesova neodbytná představivost uháněla dál: co když stroj mine Pás, ale narazí do hvězdy? Připomněl si krátery, které na dně gravitační studny o pěti gé zanechávaly pouhé kapky deště; co by způsobily řvoucí tuny zásobního stroje? Představil si, jak roztavené železo stříká na Pás a jeho obyvatele. Nejspíš by byla narušena samotná soudržnost hvězdy...

Zásobní automat se vynořil nad ním a v pádu se převaloval. Rees fascinovaně zíral. Rozeznával podrobnosti výpustných otvorů a vstupních klávesnic a to mu připomnělo dávné časy, kdy stával ve frontě na zásoby na Okraji Voru. Nyní spatřil muže, který stále visel na odřené krytu stroje. Měl tmavé vlasy, dlouhé údy a zdálo se, že je docela klidný. Na okamžik se očima zaklesl do Reesových a potom pomalá rotace stroje způsobila, že muž zmizel Reesovi z dohledu.

Stroj stále rostl, až se zdálo, že je na dosah.

Pak se srdcervoucí pomalostí sklouzl stranou. Obrovská hmota prosvištěla kolem nejbližšího bodu Pásu. Kdy se stroj přiblížil k jádru hvězdy, jeho trajektorie se zakřivila a rotující stroj byl vymrštěn mimo Pás.

Mohutné zařízení i se svým mravenci podobným pasažérem mírnou křivkou mizelo směrem k Jádru, do nekonečna.

Nahoře nad Reesem se šest rozptýlených stromů začalo přibližovat k sobě. Piloti házeli lana dělníkům, kteří se stále vznášeli ve vzduchu.

Když bezprostřední strach ze smrti pominul, Rees začal pociťovat ztrátu stroje skoro jako fyzickou bolest. Další část malého lidského dědictví byla díky hlouposti a hrubé chybě ztracena... A s každým zmizelým kouskem se i jejich šance na přežití několika dalších generací stále zmenšovala.

Pak si vzpomněl, co mu Pallis říkal o Deckerových kalkulacích. Lstivý nastávající vůdce prohodil nejasnou narážku, že se neobává ztráty ekonomické nadvlády nad Pásem i navzdory tomu, že má v úmyslu darovat zásobní automat. Mohli něco takového skutečně udělat úmyslně? Zmařený lidský život, nenahraditelné zařízení zmizelé v nenávratnu a to vše jen kvůli krátkodobým politickým výhodám?

Reese zachvátil pocit, jako by se propadal do prázdnoty, jako by on byl tím nešťastníkem ztraceným při katastrofě; ale hlubiny, do kterých padal, nepředstavovaly prázdnotu vesmíru, ale podlost lidské povahy.

Na začátku další směny přemohla Cipse slabost, že se sotva mohl pohnout, takže Rees souhlasil s Gryem a ostatními, že by měl zůstat v klidu na Pásu. Když Rees dorazil na povrch hvězdného jádra, seznámil Rocha se situací. Mluvil klidně a tón zvolil pokorný a omluvný. Roch se zamračil, husté obočí se mu nakrčilo, ale neřekl nic a Rees pokračoval do hlubin hvězdy.

V polovině směny, když vyjel ven, aby si udělal přestávku – utkvěl jeho pohled na Cipsovi.

Navigátor seděl zabalen v ušpiněné příkrývce a zesláble se natahoval k řídicímu panelu své kolesové sedačky.

Rees k Cipsovi bolestivě dokodrcal přes malinké kopečky na hvězdném povrchu. Naklonil se a tak jemně, jak jen to tíha dovolovala, položil ruku na Vědcovu paži. „Cipsi co se to, k čertu, děje? Vždyť jsi, sakra, nemocný; mysleli jsme, že zůstaneš na Pásu.“

Cipse stočil pohled na Reese a na bledé tváři se mu objevil unavený úsměv. „Obávám se, můj mladý příteli, že jsem neměl příliš na vybranou.“

„Roch...“

„Ano.“ Cipse zavřel oči a šátral po ovládacím panelu sedačky.

„Máš nějaké námitky, vorařská sračko?“

Rees otočil vlastní sedačku. Proti němu se tyčil Roch a cenil zkažené zuby v širokém úsměvu.

Rees se pokusil vymyslet, jak tuhle situaci vyřešit – najít nějakou páku, která by ovlivnila tohoto obrovského muže a zachránila kolegu – ale zdravý rozum se mu rozplynul v záplavě vzteku. „Rochu, ty parchante,“ zasyčel. „Ty nás pozabíjíš. A tvá vina nebude o nic větší než těch nahoře, kteří ti dovolují takhle s námi zacházet.“

Na Rochově tváři se objevil předstíraný údiv. „Ty tady nejsi šťastný, vorařská sračko? Dobrá, tak já ti něco řeknu –“ Vztyčil se a postavil se na nohy. Mohutné ruce sevřel v pěst a se zarudlou tváří se na Reese zašklebil. „Proč s tím něco neuděláš? Tak pojď. Vylez z té

sedačky a postav se mi, teď hned. Jestli mě složíš – můžeš si vytáhnout toho svého přítelíčka nahoru.“

Rees zavřel oči. „Oh, ke Kostem –“

„Reesi, neposlouchej ho.“

„Obávám se, Cipsi, že už je příliš pozdě,“ zašeptal. Sevřel opěradla sedačky a zkusmo napjal záda. „Jsem hlupák, že jsem nedržel hubu. Po tom, co jsem mu řekl, mě už z téhle hvězdy živého nepustí. Takhle máte aspoň šanci –“

Zvedl levou nohu z opěrné plošiny. Měl pocit, jako by mu k noze někdo přivázal kus železa. Teď pravou...

A aniž by si dal čas na rozmyšlenou, jediným, žíly trhajícím pohybem se zvedl ze sedačky.

Bolest mu drtivě sevřela svaly na stehnech, lýtkách a zádech. V jediném strašlivém okamžiku si pomyslel, že se svalí a rozbije si tvář o železný povrch. Pak se narovnal. Sípavě oddechoval a cítil, jak mu srdce chrástí v hrudním koši; připadal si, jako by na zádech nesl obrovskou, neviditelnou váhu.

Vzhlédl a pokusil se usmát do Rochovy odulé tváře.

„Další pokus o sebeobětování, Reesi?“ zašeptal Cipse.

„Bůh s tebou, příteli.“

Roch se nenuceně usmíval, jako by pět gé pro něj neznamenal víc než jen těžký oděv. Nyní zvedl jednu mohutnou nohu, posunul ji a došlápl na zrezivělý povrch. Další krok a další. Konečně stál od Reese ne více než metr, dost blízko, aby Rees ucítil jeho kyselý dech. Pak zavrčel námahou a zvedl obrovitou pěst.

Rees se pokusil zvednout ruce nad hlavu, ale měl pocit, jako by mu je k bokům přivázali silnými provazy. Zavřel oči. Náhle si z neznámého důvodu představil mladou, bílou hvězdu na okraji Mlhoviny a strach se rozplynul.

Po tváři mu přeběhl stín.

Otevřel oči. Spatřil rudé nebe – a v hlavě mu vybuchla bodavá bolest.

Ale byl naživu a váha pěti gé zmizela. Ležel zády na hladném povrchu; přeběhl po něm rukou a ucítil drsný povrch železného plátu. Plát se pod ním zachvěl, žaludek se mu sevřel. Zkusil nasucho

polknout. V ústech měl hořkou pachut' a připadalo mu, že má jazyk ze dřeva. Zajímalo ho, jak dlouho ležel v bezvědomí.

Opatrně se vzepřel na loket. Plát měřil na šířku asi tři metry. Přes něj ležela přehozena hrubá síť, k níž byl kolem pasu přivázán provazem. Poblíž středu plátu se vršila hromada hrubě nařezaného železa. Na plátu seděl ještě jeden člověk: barman Jame. Žvýkal okoralý kus masáku a lhostejně Reese pozoroval.

„Tak ses přece jen probral,“ přivítal ho. „Myslel jsem že ti Roch prorazil lebku; byls mimo dlouhé hodiny.“

Rees na něj pohlédl, plát se opět zachvěl. Rees se posadil, prozkoumal gravitaci – velmi nízkou a kolísavou – a rozhlédl se kolem.

Pás, který obklopoval jádro hvězdy jako hrubý náramek dětské zápěstí, visel ve vzduchu necelý kilometr daleko.

Takže letěli. Na kovovém plátu? Projela jím závrat' a musel se pevně zachytit sítě.

Nakonec se pomalu přiblížil k okraji plátu a sklonil hlavu, aby se pod něj mohl podívat. Spatřil čtyři trysky, upevněné v rozích plátu. Malé pohonné jednotky zcela jasně pocházely ze střeš Pásu. Občas, jako reakce na Jameho trhnutí řídicími provazy, trysky vychrlily kouř a plát poskočil vzduchem.

Takže zatímco žil na Voru, horníci vynalezli létající stroje. Zajímalo ho, proč je tak najednou potřebovali?

Napřímil se a znovu se posadil proti Jamemu. Barman sál vodu z koule. Nejdříve se k Reesovu pohledu stavěl nevšímavě, ale nakonec mu s náznakem soucitu na široké vousaté tváři kouli podal.

Rees si nechal vodu stékat po jazyku a klouzat do vyprahlého hrdla. Vrátil kouli barmanovi. „No tak, Jame. Řekni mi, co se stalo. Co je s Cipsem?“

„S kým?“

„S Navi- s Vědcem. S tím nemocným.“

Jame se zatvářil bezvýrazně. „Jeden z nich tam dole zemřel. Slyšel jsem, že mu odešlo srdce. Tlustý starý chlápek. Toho jsi myslel?“

Rees si povzdechl. „Ano, Jame, přesně toho.“

Jame si ho pozorně prohlédl, pak vytáhl zpoza opasku láhev, otevřel ji a zhluboka se napil.

„Jame, proč nejsem také mrtev?“

„Měl bys být. Roch si myslel, že tě zabil, proto tě nepraštil podruhé. Vytáhl tě nahoru a přinesl k zatracenému Provijantákovi – věřil bys tomu? – a potom jsi začal trochu sténat a převalovat se. Roch to s tebou chtěl skoncovat hned na místě, ale já mu řekl: ‚Ne v mém baru‘ ... Pak se objevila Sheen.“

V Reesovi se probudila jiskřička naděje. „Sheen?“

„Věděla, že musím letět na tuhle cestu, takže hádám, že jí to vnuklo myšlenku dostat tě z Pásu.“ Jame sklouzl pohledem za Reese. „Sheen je slušná ženská. Možná to byl jediný způsob, který ji napadl, jak tě zachránit. Ale řeknu ti, že Rocha to docela potěšilo. Máš umírat pomaleji, bolestivěji; s tím byl Roch spokojen...“

„Cože? Kam mě to vezeš?“ naléhal zmatený Rees na Jameho, ale barman upadl do ticha a v náručí houpal láhev.

Pod Jameho vedením malé plavidlo klesalo do Mlhoviny. Atmosféra se stala hustší, teplejší, hůře dýchatelnou; páchla jako vzduch v dlouho nevětraném pokoji. Mlhovina tmavla, vyhasínající hvězdy v šeru jasně zářily. Rees strávil dlouhé hodiny na okraji plátu a zíral do bezedné hlubiny pod sebou. Představoval si, že v temnotě samotného srdce Mlhoviny by mohl dohlédnout až k Jádru, jako by seděl opět v observatoři.

Na plátu nebylo nic, podle čeho by se dal měřit čas a Rees odhadoval, že uběhlo několik směn, než Jame náhle vyhrkl: „Víš, nesmíš nás odsuzovat.“

Rees vzhlédl. „Cože?“

Jame pohupoval napůl vypitou láhví; s pohledem zamlženým alkoholem se nemotorně posadil na plát. „Všichni musíme přežít. A když dodávky zásob z Voru ustaly, zůstalo jen jediné místo, kam jít pro jídlo...“ Bouchl láhví do plátu a upřeně se na Reese zadíval. „Řeknu ti, že já jsem byl proti tomu. Přesvědčoval jsem všechny, že bychom měli raději umřít, než obchodovat s takovými lidmi. Ale rozhodla většina. A já jsem jejich vůli akceptoval.“ Zamával na Reese prstem. „Byla to volba nás všech a já jsem přijal svůj díl zodpovědnosti.“

Zmatený Rees jen zíral. Zdálo se, že Jame trochu vystřízlivěl. Pak se na barmanově tváři objevil výraz překvapení, dokonce úžasu.

„Ty nevíš o čem mluvím, že?“

„Jame, nemám ani páru. Nikdo nám, vyhnancům, vůbec nic neřekl –“

Jame se pousmál a poškrábal se na hlavě. Krátce se rozhlédl po nebi, podle několika jasnějších hvězd zjevně posuzoval pozici plátu. „No, brzo to zjistíš. Už jsme docela blízko. Podívej, Reesi. Dole pod námi, tam někde vpravo –“

Rees se překulil na břicho a vystrčil hlavu přes okraj plátu. Nejdřív ve směru, kterým Jame ukazoval, neviděl nic – pak přimhouřil oči a spatřil malou, temnou kuličku hmoty.

Přešly hodiny. Jame pečlivě reguloval zášlehy trysek. Kulička se zvětšila do koule barvy zaschlé krve. Konečně Rees spatřil postavy lidí. Stáli nebo se plazili po celém povrchu koule, jako by tam byli přilepeni; soudě z jejich velikosti musela mít koule asi třicet metrů v průměru.

Jame se k němu připojil. V náhlém záchvatu bezmyšlenkovitého přátelství podal Reesovi láhev. „Tumáš. Teď dávej pozor, chlapče; jestli tady chceš vydržet déle než půl směny, musíš si zapamatovat, že jsou lidskými bytostmi jako ty a já...“

Přibližovali se k povrchu. Kulový svět byl zcela přeplněn lidmi, dospělými i dětmi. Chodili nazí nebo v rozedraném oděvu a všichni měli malou, podsaditou a svalnatou postavu. Jeden muž na ně čekal a pozoroval přílet jejich malého plavidla.

Povrch tohoto světa tvořily plochy, připomínající suchou látku. Tu a tam z něj vyrůstaly chlupy. Na jednom místě bylo skrze protrženou díru vidět vnitřní strukturu planetky.

Rees spatřil bělost kostí.

Rozechvěle se napil z Jameho láhve.

Muž pod nimi zvedl hlavu, pohledem se setkal s Reesovým a Kosta pozvedl paže jakoby v gestu přivítání.

Kapitola 9

Jame s plátem hladce přistál na popraskaném povrchu tohoto malého světa. Tiše se pustil do odvazování hromady železa ze sítě.

Rees se pevně držel sítě a divoce se rozhlížel. Úzký horizont, tvořený plachtami chlupatého nahnědlého materiálu, se líně pohupoval. Rees opět zahlédl bělost kostí, jež prosvítala prasklinami v povrchu.

Cítil, jak mu povoluje močový měchýř. Zavřel oči a soustředil se, aby se nepomočil. No tak, Reesi, čelil jsi větším nebezpečím, než je tohle, daleko bezprostřednějšímu nebezpečí...

Ale Kostové pro něj od dětství představovali mýtus, příšery, kterými se strašily neposlušné děti. Přece ve vesmíru, ve kterém se nacházela tak vyspělá věc, jakou byl Můstek, nezbývalo místo pro takovou ohavnost?

„Vítej,“ ozval se vysoký chladný hlas. „Tak jsi nám, Jame, přivezl dalšího hosta?“ Muž, kterého Rees spatřil ze vzduchu, stál nyní vedle plátu a přijímal od Jameho náklad železa. U mužových nohou se kupilo několik běžných krabic na jídlo. Jame je rychle naházel na plát a připevnil k síti.

Podsaditý Kosta s hrudníkem jako sud měl hlavu jako vrásčitou, holou kouli. Oblečen byl v hrubě opracované oděvu ze stejného materiálu, jako byl povrch planetky. Široce se na Reese usmál a odhalil tak bezzubou jeskyni úst. „Copak, chlapče? Nepodáš starému Quidovi ruku?“

Rees si uvědomil, že křečovitě svírá provazy sítě. Jame stál s nákladem železa nad ním. „No tak, hochu. Vezmi to a vypadni z plátu. Víš, nemáš na vybranou. A jestli ukážeš, že máš strach, budeš to mít ještě horší.“

Rees cítil, jak se mu z hrdla dere zakňučení; rázem jako by se všechny odporné spekulace, které kdy o způsobu života Kostů slyšel, vrátily, aby ho připravily o mužnost.

Stiskl rty. Sakra, byl přece Vědcem druhé třídy. Představil si Hollerbachův pevný, unavený pohled. On by to zvládl. Rees musí také.

Přinutil rozumovou polovinu své mysli fungovat, uvolnil prsty ze sítě a vstal. Cítil se těžkopádný a pomalý; zaznamenal gravitaci asi jeden a půl gé. Takže hmotnost této planety musela být – kolik? Třicet tun?

Převzal železo a bez zaváhání vykročil z plátu na povrch. Ten se mu pod nohama o několik centimetrů prohnul. Byl měkký, připomínal hrubou látku a pokrývaly ho chlupy, které Reese škrábaly na kotnících, a, ach, bože, hřál jako kůže nějakého obrovského zvířete –

Nebo člověka.

Nyní mu k jeho hrůze močový měchýř konečně povolil, po nohou se mu začala šířit vlhkost.

Quid otevřel bezzubá ústa a zařval smíchem.

Z bezpečí svého plátu se ozval Jame: „To není žádná hanba, hochu. Na to nezapomeň.“

Podivný obchod skončil a Jame se znovu ujal řízení plátu. Trysky zabafaly, objevily se horké obláčky páry, plát se zvedl a zanechal v měkkém povrchu čtyři spálené krátery. Za pár sekund se na obloze změnil v hračku velikosti pěsti.

Rees sklopil zrak. Vlastní moč mu kolem nohou utvořila kaluž a začala prosakovat povrchem.

Quid k němu přistoupil, kroky zakřupaly. „Teď jsi Kosta, hochu! Vítej v téhle prdeli Milhoviny.“ Ukázal na louži u Reesových nohou. „S tímhle bych si nedělal starosti.“ Široce se usmál a olízl si rty. „Až dostaneš trochu větší žízeň, budeš za to vděčný...“

Reesovi proběhly hlavou odporné představy, otrásl se ale Quidovu pohledu neuhnul. „Co mám teď dělat?“

Quid se znovu rozesmál. „No, to záleží na tobě. Zůstaň tady a čekej na let, který nikdy nepřiletí. Nebo pojď za mnou.“ Mrkl na Reese a s železem pod paží vykročil po poddajném povrchu.

Rees zůstal pár sekund stát, zdráhal se opustit to poslední chabé spojení se světem, ze kterého sem přišel. Ale opravdu neměl jinou volbu a ta groteskní postava představovala jediný pevný bod, který tady měl.

Nadhodil si náklad železa v náručí a opatrně vykročil po horké, nerovné zemi.

Obešli asi polovinu obvodu malého světa. Míjeli hrubé chýše, nepravidelně rozptýlené po povrchu; většinu obydlí tvořily jen prosté stany z materiálu stejného jako povrch, které sotva chránily před deštěm, ale jiné, jak si Rees povšiml, byly pevnější, s kovovými rámy.

Quid se zasmál. „Překvapen, horníku? Stáváme se součástí společnosti, že? Víš, všichni se nás stranili. Vor, horníci, všichni. Pýcha jim nedovolila stýkat se s takovými, jako jsou Kostové, po ‚zločinu‘, který jsme spáchali... Ale teď začaly mizet hvězdy. Že, horníku? Náhle všichni začali bojovat o přežití a najednou se začali učit to, co my umíme už tisíce směn. Víš, všechno je jen obchod. Za kousek železa, trochu luxusu, naplníme horníkům prázdné krabice jídlem. Dokud budou krabice pěkně zabaleny, nemusí se příliš starat o to, co je v nich. Nemám pravdu?“ Znovu se zasmál a na Reesovu tvář dopadla sprška slin.

Rees ucouvl, neschopen slova.

Pár dětí vylezlo z chatrčí, aby si Reese prohlédlo. Nahá, podsaditá a špinavá těla doplňovaly tupé tváře. Dospělí si jich sotva všímali, seděli v těsných kroužcích v chatrčích a zpívali hlubokou, strašidelnou píseň. Rees nerozeznal slova, ale podmanivá melodie se stále opakovala.

Quid pokrčil rameny: „Je mi líto, že se zdáme nespolečenští. Víš, na nebi poblíž Jádra je velryba; brzy jí zazpíváme pěkně zblízka.“

Quid si olízl rty a jeho zrak náhle nabyl zasněného výrazu.

Když obcházeli obzvláště ošuntělou chatrč, probořila se Reesovi noha. Zjistil, že se až po kotník zabořil do odporné, páchnoucí hmoty. S výkřikem uskočil a začal si nohu otírat o čistší povrch.

Quid zařval smíchem.

Z chatrče se ozval hlas: „Nic si z toho nedělej. Zvykneš si.“

Rees prudce vzhlédl, rozrušen povědomým hlasem. Zapomněl na špínu, přistoupil blíž a nakoukl do šerého nitra chatrče. Zhlédl tam osamělého muže, malého vychrtlého blondáka, oděného do zbytků oděvu. Tvář mu zčásti zakrýval zcuchaný plnovous – „Gorde. Jsi to ty?“

Muž, který kdysi býval hlavním inženýrem Pásu, smutně přikývl. „Nazdar, Reesi. Nemůžu říct, že bych tě tady čekal. Myslel jsem, že jsi upláchl na Vor.“

Rees se krátce ohlédl. Zdálo se, že Quid na něj klidně počká, zjevně se výborně bavil. Rees si dřepł a v krátkých rysech načrtl svůj příběh. Gord soucitně přikyvoval. Jeho zarudlé oči se rýsovaly v temnotě.

„Ale co tady děláš ty?“

Gord pokrčil rameny. „Příliš mnoho implozí ve slévárnách. Příliš mnoho úmrtí. Nakonec se všichni shodli, že je to moje vina a poslali mě sem... Víš, je nás tady z Pásu pár. Přinejmenším nás sem pár přivezli... Od té doby, co jsi utekl, se časy zhoršily. Před několika tisíci směnami by bylo nemyslitelné poslat sem někoho do vyhnanství. Sotva jsme si existenci tohoto místa vůbec připouštěli; dokud jsme s nimi nezačali obchodovat, nebyl jsem si jist, zda ti zatracení Kostové vůbec existují.“ Natáhl se po kouli s jakousi tekutinou, zvedl ji ke rtům, potlačil zachvění a napil se.

Když ho Rees pozoroval, uvědomil si náhle vlastní strašnou žízeň.

Gord sklonil kouli a otřel si rty. „Ale řeknu ti, svým způsobem jsem byl rád, když mě uznali vinným.“ Pohlédl na Reese zarudlýma očima. „Víš, měl jsem všeho dost: mrtvých, popálených, obnovování zdí, které nemohly unést ani samy sebe.“ Sklopil zrak. „Víš, Reesi, ti z nás, které sem pošlou, si to zaslouží. Je to rozsudek.“

„Tomu nikdy neuvěřím,“ zamumlal Rees.

Gord se zasmál; přišerný, suchý zvuk trhal Reesovi uši. „No, radši bys měl.“ Napřáhl ruku s koulí. „Máš žízeň? Tumáš.“

Rees na ni toužebně zíral a představoval si, jak mu chladivá voda stéká po jazyku – ale pak ho představy o původu tekutiny naplnily odporem, zavrtěl hlavou a kouli odstrčil.

Gord se s očima upřenýma na Reese znovu zhluboka napil. „Dám ti radu. Oni nejsou žádní vrazi. Neublíží ti. Ale máš jednoduchý výběr. Buď přijmeš jejich způsob – budeš jíst a pít to, co oni – nebo skončíš v pecích. Takhle to chodí.

Víš, svým způsobem to dává smysl. Nic se nepromarní.“ Zasmál se a pak upadl do ticha.

Do chýše vnikla nemelodická, tajuplná píseň. „Quid povídal něco o zpívání velrybám,“ ozval se s vykulenýma očima Rees. „Mohla by to být –“

Gord přikývl. „Ty legendy jsou pravdivé... a podívaná stojí za to. Možná to pochopíš líp než já. Je jasné, že to dává určitý smysl. Potřebují přece i nějaké jídlo zvenčí, že? Něčím musí udržovat tenhle svět, aby z něj nezůstaly jen kosti a kůže – i když přirozený život Mlhoviny není jedinou výživou a je tu pár nepříjemností, kterých si časem všimneš – předpokládám, že z tohoto důvodu nedovolili původním Kostům vrátit se na Vor...“

„Jdeme, hochu,“ zavolal Quid a zvedl pod paži náklad železa.

Rees na něj pohlédl a pak se otočil ke Gordovi. Pokušení zůstat s Gordem, což by mu aspoň připomínalo minulost, bylo silné... Gordovi klesla hlava na hrud', z úst mu nepřestala vycházet slova. „Raději běž,“ zamumlal.

Jestli chtěl Rees někdy z tohoto světa uniknout, měl jedinou volbu.

Beze slova stiskl Gordovi rameno. Inženýr ani nezvedl hlavu. Rees vstal a vyšel z chatrče.

Quid obýval podstatně větší chýši, podepřenou konstrukcí ze železných tyčí. Okna nahrazovaly výplně dotenka oškrábané kůže, které propouštěly mdlé hnědé světlo.

Quid Reesovi dovolil, aby tam s ním zůstal. Rees se opatrně usadil do jednoho temného kouta a zády se opřel o stěnu. Ale Quid na něj sotva promluvil a poté, co snědl jakési maso neznámého původu, položil se Kosta na podlahu, pohodlně se uvelebil a usnul.

Rees seděl několik hodin s otevřenýma očima. Tajuplný nápěv velrybích zpěváků ho omýval jako zvuková tapiserie a on se schoulil do sebe, jako by unikal vši té neobvyklosti, která ho obklopovala.

Nakonec ho přemohla únava a klesl na zem. Hlava mu spočinula na pokrčené paži. Povrch vyzařoval takové teplo, že nepotřeboval žádnou pokrývku. Rees upadl do přerušovaného spánku.

Quid si Reese nevšímal, přicházel a odcházel za svými tajemnými pochůzkami. Žil sám, ale – soudě podle návštěv, které prováděl v sousedních stanech, kam nosil balíky železa a ze kterých se vracel a upravoval si a otíral ústa – železo mu vykupovalo samotou.

Nejprve se Rees domníval, že Quid je tady jakýmsi náčelníkem, ale brzy se ukázalo, že zde žádná společenská struktura neexistuje. Někteří z Kostů plnili zcela jednoznačně definované úkoly – například Quid působil jako hlavní osoba ve styku s návštěvníky z dolu. Ale ta příšerná ekologie se zdála z velké části soběstačná a nebylo třeba příliš ji udržovat. Jak se zdálo, pouze lov na velryby semkl obyvatelstvo v jakémsi druhu spolupráce.

Rees zůstal ve svém koutě asi dvě směny. Pak ho nesnesitelná žízeň donutila, aby nakřáplým hlasem požádal Quida o pití.

Kosta se zasmál – ale namísto aby mu nabídl jednu ze svých koulí s nápojem, kývl na Reese a vyšel z chýše. Ztuhlý Rees se vyškrábal na nohy a vyrazil za ním. Přešli čtvrtinu obvodu malého světa a dorazili k prasklině v koženém povrchu. Asi metr široká díra s roztřepenými okraji vypadala jako zaschlá rána. Vyčnívaly z ní úlomky kostí.

Quid si dřepel vedle díry. „Takže ty se chceš napít, horníku?“ zeptal se a jeho ústa připomínala temnou jámu. „No, starý Quid ti ukáže, jak můžeš dostat jídla a pití, kolik chceš... ale háček je v tom, že to jíme a pijeme i my ostatní. Tedy – buď naše jídlo nebo hladovění, hošánku, a Quid nebude litovat, když se tvá posměvačná tvář ztratí z jeho chýše. Jasně?“ Spustil nohy do díry a vklouzl do nitra planety.

Rees, rozechvělý strachem – ale žízeň ho v hrdle páčila stále víc – přistoupil k díře a nakoukl dovnitř.

Spatřil díru plnou kostí. Zápach podobný horkému masáku ho udeřil do tváře.

Zalupal po dechu, ale zachytil se povrchu.

Potřásl hlavou, aby si ji vyčistil od výparů, posadil se na roztržený okraj díry a našel si oporu pro nohy. Opatrně se postavil, zadržel dech a spustil se do spleti kostí.

Zdálo se mu, že prochází nitrem jakési obrovité, starodávné mrtvoly. Světlo, propouštěné silnou vrstvou kůže, bylo hnědé a mdlé. V šeru se třpytily Quidovy jasné oči.

A všude kolem Reese se povalovaly samé kosti.

S dechem stále uvězněným v plicích se rozhlédl. Všiml si, že stojí na plošině z kostí, zády se opíral o malou horu lebek a zívajících, bezzubých čelistí a rukama svíral sloup z propletených páteří. Hvězdný svit, jenž šikmo procházel vchodem, mu odhalil lebky, roztrštěné bérce a lýtkové kosti, hrudní koše jako vyhaslé lucerny; viděl předloktí dítěte dosud spojené s dlaní. Kosti, povětšinou holé, měly žlutou nebo hnědou barvu a jen tu a tam na nich lpěly útržky kůže nebo vlasů.

Planetu netvořilo nic jiného než řídká klec kostí, obalených lidskou kůží.

Cítil, jak se mu v hloubi hrudníku rozmáhá jekot. Přinutil se ho potlačit a v dlouhém výdechu vypustil vzduch z plic, aby pak byl nucen se na tomto odporném místě poprvé nadechnout. Horký, vlhký vzduch páchl rozkládajícím se masem.

Quid se na něj zašklebil a bezzubé dásně se mu zaleskly. „Jdeme, horníku,“ zašeptal tlumeně. „Ještě máme před sebou kousek cesty.“ A vyrazil hlouběji do nitra.

Rees ho po chvíli následoval.

Když začali sestupovat, gravitace lehce vzrostla. Pod nohama se jim povalovaly zbytky mrtvol; konečně se Rees protáhl kostěnou konstrukcí do opravdového stavu beztlíže. Kusy kostí, úlomky, klouby a části prstů mu narážely do tváře, až měl pocit, jako by procházel mračnem odpadků. Jak šli stále níž, světlo sláblo, ztrácelo se v mezivrstvách kostí, ale Reesovy oči přivykly temnotě, takže se mu zdálo, že vidí víc a víc z pochmurného okolí. Horko a zápach masa se stávaly nesnesitelnými. Propocený oděv se mu vlhce lepil na záda. Namáhavě, sípavě oddechoval – zdálo se téměř nemožné vydobýt ze zkaženého vzduchu trochu kyslíku.

Pokusil si připomenout, že poloměr tohoto malého světa měří pouhých patnáct metrů. Tahle cesta mu připadala nejdelší v celém životě.

Konečně dorazili do srdce kostěného světa. Rees se úkosem rozhlédl, aby našel Quida. Kosta na něj čekal s rukama v bok; stál na jakési temné hmotě. Quid se zasmál. „Vítej,“ zasyčel. Přebíhal prsty po lese kostí kolem sebe, zjevně něco hledal. Rees protlačil nohy poslední vrstvou žeber k povrchu, na kterém postával Quid. Šokovaně si uvědomil, že to je kov. Otlučенý a pokrytý tukem, ale přesto kov. Opatrně zůstal stát. Cítil zřetelné gravitační pole. Musel to být jakýsi artefakt, pohřbený zde, v srdci odporné kolonie Kostů.

Klesl na kolena a zkoumavými prsty přeběhl po povrchu. Přílišná tma znemožňovala rozeznat barvu, ale poznal, že to není železo. Mohl to být kov z trupu Lodi, podobně jako paluba Voru v oblasti ubikací Důstojníků? Zavřel oči a zkoumal povrch, pokoušeje si vzpomenout na dotek vzdálené paluby. Ano, rozhodl se s rostoucím vzrušením, tohle musí být artefakt z Lodi.

Rozhrnoval kosti a kráčel po povrchu. Artefakt tvořila krychle o straně asi tři metry. Strčil špičkou nohy do výčnělku kovu; ukázalo se, že je to zbytek jakési ploutve, která mu připomínala výstupky, které pozoroval na Krtcích v dole a na autobusech na Voru. Mohla být tahle kostka kdysi vybavena tryskami a létat vzduchem?

Úvahy, které potlačily žízeň, ošklivost i strach, mu zaplavily mysl... Představil si původní Loď, obrovskou, temnou a zmrzačenou, jak se otevírá jako květy kluzáků a vypouští roj malých plavidel. Jedno z nich, Mústek, mělo hladký a pevný povrch, další byly autobusy/Krtci, nejspíš uzpůsobené, aby nesly jedno – nebo dvoučlennou posádku nebo aby cestovaly samy a po přistání se mohly pohybovat po nejistých površích – a pak zde byl tenhle nový typ, krychle schopná pojmout – asi – tucet lidí. Představil si posádku, která vyrazila na tomhle mohutném plavidle, zřejmě hledat potravu nebo cestu, jak se vrátit k Bolderovu prstenci...

Ale krychlovou loď potkala neznámá nehoda. Nebyla schopna vrátit se na Loď. Posádce došly zásoby – a aby přežili, museli se uchýlit k jiným zdrojům.

Když se jim konečně podařilo vrátit – nebo je možná našla záchránná skupina – dostali v očích svých druhů cejch za to, že požívali maso tvorů Mlhoviny – a svých vlastních kolegů.

A tak zůstali opuštěni.

Nějak se jim podařilo dostat poškozené plavidlo na stabilní oběžnou dráhu kolem Jádra. A někteří z nich přežili, měli děti a žili tisíce směn, než naposled zavřeli oči... A zhrozené děti zjistily, že mrtvolky nemohou odhodit; v tomhle prostředí bilionu gé byla prostě úniková rychlost příliš vysoká.

A přešly generace, než původní vrak pokryly vrstvy kostí.

Quid zjevně našel, co hledal. Zaškubal Reesovi rukávem a Rees ho následoval na vzdálenější okraj plavidla. Quid poklekl a ukázal kamsi dolů. Rees sledoval směr ruky a nakoukl přes okraj plavidla. Ve stěně pod ním objevil prasklinu, kterou dovnitř pronikal dostatek světla, takže Rees mohl spatřit obsah plavidla.

Nejdřív mu smysl unikal. Loď byla přecpána válcovými balíky jakési lesklé červené hmoty. Některé balíky navzájem spojovaly klouby, zatímco jiné byly jako neforemné hroudy připevněny provazy ke stěnám.

Na některých kusech viděl spečenou šedočernou kůrku. Uvnitř vládl zápach rozkládajícího se, vysušeného masa.

Rees jen omráčeně zíral. Pak v jedné „hroudě“ spatřil oční dŭlky.

V šeru plula jako zmučená vrásčitá maska Quidova tvář. „Víš, horníku, my nejsme zvířata,“ zašeptal. „Tohle jsou pece. Vypékáme v nich z masa choroby... Obvykle je tady dole dost horko, aby nedocházelo k hnilobě, ale někdy musíme kolem stěn založit ohně...“

Všechna těla byla stará a opracovaná, stažená a naporcovaná, „balíky“ tvořily údy, trupy, hlavy a prsty –

Cukl hlavou. Quid se šklebil. Rees zavřel oči a potlačil žluč, která se mu drala hrdlem. „A nic nepřijde nazmar,“ zálibně šeptal Quid. „Vysušená kůže se přišije na povrch a my chodíme po kůži našich předchůdců –“

Měl pocit, jako by celý ten malý svět kolem něj pulzoval, takže se les kostí přibližoval a vzdaloval v ohromných vlnách. Zhluboka se

nadechl, vzduch mu zahvízdal v nozdrách. „Přivedl jsi mě sem, abych se napil,“ vyslovil tak klidně, jak jen dokázal. „Kde je voda?“

Quid vedl Reese k sestavě kostí. Tvořila ji sada skoro neporušených obratlů. Rees si všiml, že je to součást řady kostí, jež se větvila a dosahovala téměř k povrchu. Quid se dotkl páteře a prst se mu zaleskl vlhkostí. Rees se podíval zblízka a všiml si, že kostěným kanálkem stéká pomalá stružka tekutiny.

Quid přitiskl tvář k obratlům, vyplázl dlouhý jazyk a zachytával tekutinu.

„Víš, stéká z povrchu,“ poznamenal. „Jakmile se při občasném dešti zředí s dešťovou vodou a přefiltruje skrze všechny ty vrstvy, dá se pít. Skoro je chutná...“ Zasmál se a groteskním rozmáchlým gestem vyzval Reese, aby se také napil.

Rees zíral na kapalinu a opět na něj dopadla váha rozhodnutí mezi životem a smrtí. Snažil se být rozumný. Možná má ten Kosta pravdu, třeba ten hrubý filtrační mechanismus odstraní většinu nejhorších látek... Koneckonců Kosta vypadal dost zdravě na to, aby mu o tom mohl povědět.

Povzdech si. Pokud chtěl přežít příští směnu nebo dvě, skutečně neměl na vybranou.

Přistoupil blíž, vyplázl jazyk, až se téměř dotýkal obratlů, a nechal stékat pramének tekutiny do úst. Kapalina chutnala odporně a téměř ji nedokázal polknout, ale přemohl se a naklonil se pro další doušek.

Quid se zasmál. Sevřel Reesovi hranatou rukou zátylek a přitlačil mu tvář k tenkému sloupu kostí; výstupky Reese poškrábaly a smrdutá tekutina se mu přelila přes vlasy, oči –

S výkřikem hnusu začal Rees kolem sebe bušit pěsti. Cítil, jak narážejí do zpoceného těla, Kosta se zachroptěním odletěl a přistál uprostřed hromady kostěných úlomků. Rees si otřel tvář, vyrazil do soustavy kostí a začal šplhat ke světlu. Pod nohama drtil žebra a kostěné prsty. Konečně dorazil pod povrch, ale s hrůzou zjistil, že ztratil orientaci: kožený potah se nad ním rozprostíral jako obrovský, celistvý a temný strop. Se zdušeným výkřikem vrazil ruce do měkké látky a vrstvu protrhl. S úlevou se prodral do ovzduší Mlhoviny.

Vydrápal se z díry a s pohledem na zarudlý hvězdný svit zůstal vyčerpaně ležet.

Rees vyhledal Gorda. Bývalý inženýr ho beze slova přijal, Rees sebou hodil na zem a upadl do hlubokého spánku.

Následující směny zůstal u Gorda, většinu času mlčeli. Rees se přinutil pít – dokonce doprovodil Gorda na výpravě do nitra malého světa, aby znovu doplnil koule – ale jíst nemohl. Gord ho v temnotě chýše ponuře pozoroval. „Nemysli na to.“ Vhodil si kousek masa do úst, požvýkal tuhé sousto a spolkl. „Vidiš? Je to jen maso. A buď to nebo smrt.“

Rees si položil proužek masa na dlaň, představoval si, jak ho zvedne k ústům, rozkouše a spolkne.

Nedokázal se přinutit. Odhodil maso do kouta chýše a odvrátil se. Za chvíli uslyšel pomalé Gordovy kročeje jak inženýr přešel přes chatrč a proužek sebral.

S uplývajícími směnami Rees cítil, že mu ubývá sil. Když si přešel rukou po zbytcích uniformy, ucítil, jak mu pod kůží vystupují žebra a zdálo se, jako by se mu zvětšovala hlava.

Zpěv Kostů tepal jako krev.

Nakonec mu Gord položil ruku na rameno. Když se Rees posadil, zatočila se mu hlava. „Co to je?“

„Velryba,“ v Gordově hlase zazněl náznak vzrušení. „Kostové se připravují na lov. Musíš se jít podívat, dokonce i za téhle situace to je neuvěřitelná podívaná.“

Rees opatrně vstal a následoval Gorda z chýše.

Když se omámeně rozhlédl, spatřil obvyklé skupiny dospělých, usazených v těsných kroužcích v chýších. Rytmicky zpívali. Dokonce i děti vypadaly jako očarované: seděly ve skupinách poblíž dospělých a zpívaly a kolébaly se, jak nejlépe uměly.

Gord pomalu obcházel kolem malého světa. Rees ho klopýtavě následoval; zdálo se, že nyní zpívá celá kolonie, takže kožený povrch pulzoval jako buben.

„Co to dělají?“

„Volají velrybu. Ta píseň ji nějak přiláká.“

Otupělý a podrážděný Rees zavrčel: „Já žádnou velrybu nevidím.“

Gord trpělivě dřepěl na zemi. „Chvilku počkej a uvidíš.“

Rees se posadil vedle Gorda a zavřel oči. Nápěv mu pomalu zaplnil vědomí a on se začal kolébat v monotónním rytmu; rozprostřel se v něm pocit klidné odevzdanosti, snad dokonce očekávání.

Působí hudba na velrybu stejně?

„Gorde, odkud myslíš, že pochází slovo ‚velryba‘?“ Inženýr pokrčil rameny. „Ty jsi byl Vědec. Ty bys to měl vědět. Možná se tak jmenoval nějaký obrovitý tvor na Zemi –“

Rees se poškrábal ve zcuchaných vousech na bradě. „Zajímalo by mě, jak velryby na Zemi vypadaly –“

Gordovy oči se rozšířily a zvedl ruku. „Možná nějak takhle,“ ukázal. Velryba rostla nad koženým horizontem jako obrovské, průsvitné slunce. Tělo, koule o průměru asi padesáti metrů, vyčnívalo nad kostěným světem; pod průhlednou kůží se jí orgány kupily jako obrovské stroje. Vpředu velrybě vyčnívaly tři koule velikosti člověka. Způsob, jakým se otáčely směrem k malému světu a nedalekým hvězdám, Reesovi neodbytně připomínal oči. V zadní části vyrůstaly velrybě tři obrovité ocasy; tyto půlkruhy, veliké jako samotná hlavní koule, se mírně otáčely. K tělu byly připojeny tuhou, masitou trubicí. Velryba plula vzduchem, její ocasy se vznášely jen asi dvacet metrů nad Reesovou hlavou a chladivým větříkem mu omývaly rozjásanou tvář. „To je fantastické!“ vydechl.

Gord se chabě pousmál.

Kostové vyšli z chýší a nepřestávali zpívat. Oči upírali na velrybu a v rukou nesli harpuny z kostí a kovu.

Gord se naklonil k Reesovi, aby překřičel nápěv: „Občas k velrybám připevní provazy a nechají kolonii kousek odtáhnout. Víš, upravují tak oběžnou dráhu, jinak by už dávno padli do Jádra. Ale tentokrát se zdá, že potřebují maso.“

Rees byl zmaten. „Jak takového tvora můžete zabít?“

Gord mu to vysvětlil: „Není to nic těžkého. Stačí jen probodnout kůži. Víš, její struktura se zborťí. Prostě se zhroutí do gravitační

studny tohohle malého světa. Vtip je v tom, že musíme tu zatracenou věc rozřezat rychleji, než nás vlastním tělem zadusí...“

Vzduchem proletěly první harpuny. Píseň se změnila ve vítězoslavný řev. Zjevně rozrušená velryba začala rychleji otáčet ocasními ploutvemi. Harpuny čistě procházely průhledným masem nebo se zabodávaly do chrupavčitých plátů – až konečně Kostové zasáhli jeden z orgánů, což doprovodili obrovským křikem. Velryba se naklonila k povrchu planety a kůže se jí začala bortit. Obrovská masa prolétla ne více než tři metry nad Reesovou hlavou.

„Co na to říkáš, horníku?“ Vedle něj stál Quid a v ruce svíral harpunu. Kosta se široce usmíval. „Tohle je způsob života, co? Lepší než se hrabat ve vnitřnostech nějaké mrtvé hvězdy –“

Vzduchem zasvištěly další harpuny, stále přesněji procházely smíšeným gravitačním polem planety a velryby a nacházely cíl v měkkých částech těla zvířete. „Quide, jak dokážou mířit tak přesně?“

„To je snadné. Představ si planetu jako nějakou hmotu pod námi. A velrybu jako další malou hmotu někde támhle –“ Ukázal prstem. „Poblíž jejího středu. Tam směřuje přitažlivost, že? Pak si představ dráhu, jakou má tvá harpuna letět a – hod’!“

Rees se podrbl na hlavě. Zajímalo ho, jak by na tenhle výťah z orbitální mechaniky pohlížel Hollerbach. Ale potřeba Kostů – uvězněných na tomto maličkém světě – naučit se takové dovednosti ve vrhání harpun byla zřejmá. Harpuny létaly dál, až už se zdálo, že velryba nemůže uniknout. Břichem se nyní téměř otírala o střechy chýší. Muži i ženy teď vytáhli mohutné mačety a chystali se začít s řezničinou. Vyhladovělý Rees byl ve svém jakoby snovém stavu zvědav, zda velrybí krev páchne jinak než lidská –

A náhle si uvědomil, že téměř bezmyšlenkovitě běží. Snadno se vytáhl na střechu jedné pevnější chýše – pohyboval by se tak lehce, kdyby neztratil tolik váhy? – a s pohledem upřeným nahoru, na zvrášenou poloprůhlednou hmotu, která klouzala nad ním, se zastavil. Stále se vznášela mimo jeho dosah – ale pak se jeden kožnatý záhyb, hluboký několik decimetrů, k němu přiblížil jako klesající opona. Vyskočil a sevřel jej oběma rukama. Prsty mu pronikly suchým, drolivým masem. Zašátral po pevném úchytu, jeden děsivý okamžik přesvědčen, že spadne, a pak, s pažemi až po

lokty v měkkém mase, se prsty zaťaly do něčeho pevnějšího a on se vytáhl výš na velrybí tělo. Podařilo se mu švihnout nohama, zapřít se jimi v koženém stropě a tak se, zády k povrchu, plavil nad kolonií Kostů.

Zdálo se, že jeho příchod velrybu zburcoval. Ocasními ploutvemi bušila s obnovenou silou do vzduchu a se záškuby, které hrozily strhnout Reese z nejisté pozice, začala stoupat a vzdalovat se od povrchu planety.

K Reesovi dolehly vzteklé hlasy, harpuny mu hvízdaly kolem uší a zabodávaly se do měkkého masa. Quid a ostatní Kostové mu zuřivě hrozili pěstmi. Spatřil Gorda, kterému po bledé, zdvižené tváři stékaly slzy.

Velryba stále stoupala a kolonie se brzy změnila v malou hnědou kouli, která se ztrácela v prostoru. Lidské hlasy se vytratily v šumění větru. Teplá kůže velryby pulzovala stejnoměrným pohybem a Rees osaměl.

Kapitola 10

Veliké zvíře nechalo trýznitele daleko za sebou a obezřetně plulo vzduchem, ocasní ploutve se váhavě otáčely a obrovské tělo se zachvívalo. Zdálo se, jako by velryba zkoumala tupou bolest z bodných ran, které utrpěla. Skrze průhledné tělní stěny Rees spatřil trojici očí otočených dozadu, jako by si prohlížela vlastní nitro.

Pak se za zvuku, který připomínal svist větru, rychlost otáčení ocasních ploutví zvýšila. Velryba se řítila vpřed. Brzy vyšplhala z gravitační studny kostěného světa a Reesův dojem, že se drží stropu, se změnil v pocit, že je přišpendlen k měkké stěně.

Zvědavě začal zkoumat látku před obličejem. Prsty stále svíral chrupavku, obalenou patnácticentimetrovou vrstvou masa. Samotné maso nechránila žádná pokožka. Mělo matně růžovou barvu a hustotou připomínalo tuhou pěnovku. Rees nikde nespatrił ani stopu po krvi, ačkoliv a všiml, že má ruce i nohy pokryté jakousi lepkavou substancí. Připomněl si, že Kostové tohoto tvora lovili kvůli jídlu a v náhlém popudu zabořil tvář do masa a vyrval si sousto. Maso se mu rozpouštělo v ústech a z hmoty podobné cukrové vatě se měnilo v malou, tuhou žvýkačku. Chutnalo výrazně, s lehce nahořklou příchutí; rozžvýkal sousto a bez problémů je spolkl. Dokonce se zdálo, že mu tohle jídlo zmírňuje i žízeň.

Náhle ho přepadl strašlivý hlad. Zavrtal tvář do velrybího masa a zuby rval sousta.

Po několika minutách vykousal čtverec o straně asi třiceti centimetrů až na chrupavku a cítil, že má konečně plný žaludek. Uvědomil si, že mu velryba zajistí obživu na značnou dobu.

Rozhlédl se. Všude kolem něj se v obrovské pustině beze stěn a podlahy rozprostírala mračna a hvězdy. Tvor jej unášel zcela bezcílně po rudém nebi. Rees ztratil jakoukoliv naději, že kdy opět spatří lidskou tvář. Ta myšlenka ho neděsila; spíše v něm vyvolala

trochu nostalgickou náladu. Alespoň že unikl ponížení Kostů. Jestliže musí zemřít, ať se tak stane tímto způsobem, na cestě za novými divy.

Posunul se po těle velryby do pohodlnější polohy. Nečinilo mu žádnou velkou potíž udržet se na místě a rovnoměrný pohyb a bušení ocasních ploutví působily neuvěřitelně konejšivě. Mohl by tak přežít docela dlouhý čas, než zeslábné a spadne...

Rozbolely ho paže. Opatrně, jednu ruku po druhé, změnil polohu prstů, ale bolest se brzy rozšířila i do zad a ramen.

Jak se mohl tak rychle unavit? Úsilí, které bylo potřeba, aby se v beztlížném stavu udržel na velrybě, vyvíjel minimální. Nebo snad ne?

Ohlédl se.

Svět kolem něj se točil. Hvězdy a mračna rotovaly v obrovských kruzích okolo velryby; opět se musel pevně držet stropu, ze kterého mohl každým okamžikem spadnout... Málem se pustil. Zavřel oči a pevněji zaťal prsty do chrupavčitého plátu. Měl to, samozřejmě, předvídat. Velryba měla rotační symetrii; samozřejmě, šlo o odstředivou sílu. Tvor musel kompenzovat otáčení ocasních ploutví a rotace mu dodávala stabilitu, když se prodíral vzduchem. Všechno to bylo dokonale logické...

Vítr bičoval Reesovi tvář a rval mu vlasy. Velikost odstředivé síly rostla; cítil, jak je nucen prsty svírat chrupavku stále silněji. Kdyby před mnoha minutami přestal analyzovat tuhle zatracenou situaci a raději něco udělal, nebyl by setřesen.

Nohy ztratily chabou oporu. Tělo mu sklouzlo z velryby, takže zůstal viset jen za ruce. Chrupavka se v sevření jeho prstů kroutila jako guma a s každým zhoupnutím těla mu bicepsy a lokty proběhla bolest. Odstředivá síla stále rostla, jedno gé, jedno a půl, dvě gé...

Asi měl zamířit k jedné z pevných „tyčí“, možná ke spoji mezi ocasními ploutvemi a tělem. Podíval se k zadní části těla; tělními stěnami spatřil spojovací chrupavčitou trubici jako rozmazanou šmouhu.

Docela dobře mohla být na druhé straně světa. Nezbyvalo mu, než se držet na místě, kde byl.

Odstředivá síla se dále zvyšovala. Hvězdy pod ním se změnily ve šmouhy. Rees začal být vyčerpaný. Představil si, jak se mu v nohou

hromadí krev a odkrývá mozek. Téměř ztratil cit v pažích, před očima se mu dělaly mžítiky, a vtom mu levá, slabší ruka povolila.

Panicky vykřikl a do rukou se mu vlila čerstvá síla. Jakoby v křeči sevřel prsty.

A chrupavka se odtrhla.

Vypadalo to, jako by se podél švu párala opona. Z nitra velryby se na něj vyvalily horké a odporné plyny. Zalapal po dechu a začaly mu slzet oči. Natržená chrupavka dál povolovala. Brzy jí pod velrybím břichem visel velký kus, ale Rees se jí usilovně stále držel a bezmocně se houpal.

Po velrybím břichu se převalila třicet centimetrů vysoká vlna. Přestože nervový systém velryby reagoval pomalu, jistě cítila bolest téhle strašlivé tíhy. Vlna dosáhla k trhlíně. Volný kus chrupavky sebou začal škubat nahoru a dolů, zas a zas; Reese zaplavil pocit, že má vymknutá ramena a do kloubů ho bodají jehly.

Znovu mu začaly ochabovat prsty.

Trhlina v chrupavčité ploše nad ním vypadala jako úzké padací dveře.

Ramena se mu třásla, když se snažil přitáhnout k trhlíně a bradou dosáhnout úrovně pěstí. Uvolnil levou ruku – a málem doopravdy spadl; ale pravou rukou se stále držel chrupavky a levou rukou sevřel okraj zranění. Uvolnil pravou ruku. Levá, celá zdřevěnělá, mu po kluzké chrupavce začala trochu sjíždět, ale teď už svíral okraj otvoru oběma rukama.

Pár vteřin odpočíval, svaly v něm sténaly, prsty mu klouzaly.

Napjal zádové svalstvo a vytáhl nohy až před obličej, zvedl je nad hlavu a prostrčil otvorem. Pak nohy i záda snadno sklouzly po vnitřním povrchu chrupavky do těla velryby a Rees konečně mohl rozevřít prsty. Z posledních sil se odkulil od otvoru.

Ležel s roztaženými rukama na zádech uvnitř velrybího břicha a ztěžka oddechoval. Dole za průhledným masem kroužily hvězdy a vysoko nad ním se jako obří stroje ve veliké, matně osvětlené hale vznášely vnitřní orgány velryby.

V plicích mu chrastilo, paže a ruce měl v jednom ohni. Před očima se mu zatmělo a bolest zmizela.

Probudila ho trýznivá žízeň.

Zíral do dutého nitra velryby. Světlo se zdálo tlumenější; velryba nejspíš, z důvodů známých jen jí, letěla hlouběji do Mlhoviny.

Horký, vlhký a jakoby potem páchnoucí vzduch se dal dýchat normálně, přestože ho lehce bolelo v hrudi. Opatrně se vzepřel na loktech. Svaly na pažích ho bolely, jako by byly natržené. O nehty na obou rukou přišel při tom zoufalém šplhání, ale zdálo se, že kosti má celé a na patřičných místech.

Opatrně se vyškrábal na nohy.

Hvězdy stále kroužily kolem velryby, ale když odvrátil zrak, necítil žádnou závrať. Měl dojem, jako by stál ve stabilní gravitační studni o dvou gé. Pohlédl dolů a spatřil, že se mu bosé nohy zabořily několik centimetrů do pružné chrupavky. Po několika pokusech zjistil, že s lehkými obtížemi může chodit, musel však dávat pozor, aby na hladkém povrchu neuklouzl.

Znovu ho zaškrábalo ve vyprahlém hrdle, jako by měl krk ucpaný jakousi vyschlou hmotou.

Vydal se k otvoru, kterým vnikl do velryby. Zranění se již, až na úzkou štěrbinu o průměru jeho pasu, uzavřelo. Nedokázal říct, jak dlouho ležel v bezvědomí, ale jistě to musela být přinejmenším směna, když se zranění již natolik zhojilo. Poklekl na teplý, vlhký a chrupavčitý koberec a přiblížil tvář k otvoru. Přivítal ho závan čerstvého vzduchu. Spatřil kus chrupavky, po kterém se vydrápal do bezpečí: volně se houpala, utržená kůže zmatněla a pokryly ji jemné vrásky. Tvor nejspíš izoloval kus vně těla, aby atrofoval a nakonec odpadl.

Díky Reesovi bylo maso z chrupavky v okolí rány orvané docista; pouze pár kousků tu a tam viselo jako osamělé ostrůvky listoví na starém stromě. Rees ulehl na teplou podlahu, levou rukou se zachytil chrupavčitého záhybu, hlavu a pravou ruku protáhl otvorem ven. Šmátral po vnější stěně velrybího břicha a snažil se získat tolik masa, kolik jen mohl. Při práci mu vánek, způsobený rotací velryby, rovnoměrně omýval hlavu a nahé paže.

Když byl hotov, vyprostil se z otvoru a vtáhl své hubené zásoby dovnitř. Okamžitě si do úst nacpal plnou hrst jídla. Lepkává šťáva z velrybího masa mu hladce stékala vyschlým hrdlem a chomáčky

nadýchaného masa mu slepovaly už tak dost zacuchané vousy. Dřepěl na teplém povrchu, několik minut nerušeně jedl a myšlenky na nepředstavitelnou budoucnost pro tu chvíli odsunul. Když dojedl a částečně tak utišil hlad a žízeň, hromádka masa se mu zmenšila o více než polovinu. Té zatracené věci by snad neměl nikdy dost... Zbytek si nacpal do kapes ušpiněné kombinézy.

Ted' si uvědomil další problém. Tlak v močovém měchýři a ve střevech začínal být bolestivý. Cítil zvláštní odpor k tomu ulehčit si uvnitř těla jiného tvora; připadalo mu to jako hnusné zneuctění. Ale střeva mu naznačovala, že si nemůže příliš vybírat.

Nakonec si sundal kalhoty a dřepěl si nad nejužší místo trhliny v břišní stěně. Pobavila ho bizarní představa, jak se jeho výkaly coby hnědožlutý mrak řítí vzduchem. Bylo to, samozřejmě, vysoce nepravděpodobné, ale třeba jednoho dne dorazí na Pás nebo na Vor; kdyby někdo z jeho známých v hrůze vzhlédl a hledal zdroj tohoto hnusného deště – vzpomněl by si na něj?

Hlasitě se zasmál a měkké stěny okolo něj tento zvuk pohltily. Napadlo ho pár lidí, kterým by takovou zásilku docela rád poslal. Gover, Roch, Quid... Možná měl zamířit.

Když uspokojil své potřeby, začala ho znovu prohánět zvědavost a tak se rozhlédl po tajemném nitru velryby. Připadal si jako uvnitř nějaké obrovské skleněné lodi. Zepředu se podél osy velrybího těla dovnitř táhla široká trubice, která se k zadní části zužovala. Z ní se oddělovaly podivné vnitřnosti, které se jako tlustí bledí červi ovíjely kolem hlavního jícnu. Měchy, které by pojalý čtyři muže, visely kolem osově trubice a byly naplněny nejasnými nehybnými tvary. Orgány se převážně vinuly okolo hlavní osově trubice; další, obrovité a neznámé, byly připevněny tkáněmi k vnitřní tělní stěně.

Vzadu Rees spatřil spojenci s ocasionální ploutvemi a pak samotné velké půlkruhovitě ocasní ploutve, které s ohromnou jistotou a silou vířily vzduchem. Pohyb ploutví a kroužení stínů, vrhaných hvězdným svitem skrze průhlednou kůži, dodávaly tomuto místu zdánlivý dojem pohybu, ale na druhou stranu, když pominul tlumené hučení, byl obrovský prostor tichý a klidný. Rees četl o velikých katedrálách na Zemi; vzpomněl si, jak si prohlížel staré obrázky a

zajímalo ho, jaké by to bylo stát uvnitř takového starobylého, obrovitého, tichého prostoru.

Asi stejné nebo podobné jako tady.

Opatrně našlapuje na kluzký poddajný povrch pustil se Rees k přední části velryby.

Přiblížil se k orgánu, který lnul k podlaze. Tvořila ho neprůhledná zploštělá koule, dvakrát větší než on sám a její hmota jím lehce šubala. Přitiskl dlaň k tuhému neforemnému masu a pod povrchem ucítil víření horké tekutiny. Pomyslel si, že je to asi ekvivalent jater nebo ledvin. Dřepł si, aby viděl, jak je orgán připevněn k břišní stěně tuhým, zvrásněným a masitým prstencem dostatečně průhledným, aby spatřil, jak tekutina pulzuje mezi orgánem a neprůhlednou chrupavkou.

Z orgánu vyčnívala harpuna, špice vězela na délku paže v měkkém materiálu. Rees uchopil násadu a opatrně harpunu z orgánu vytáhl; hrot byl vlhký a lepkavý. Harpunu bezpečně opřel o záhyb kůže a pokračoval v průzkumu.

Když šplhal po svahu směrem k ose otáčení, podlaha začala náhle prudce stoupat. Nakonec se plazil po téměř kolmém povrchu, což ho donutilo zabořit ruce do chrupavky. Když šplhal k ose, dostředivá síla slábła, i když Coriolisova síla způsobovala, že klopýtal.

Zastavil se, aby popadl dech a ohlédl se za sebe, po svahu dolů. Orgány upevněné ke zdánlivé podlaze a stenám vypadaly jako tajemné stroje. Nad hlavou se mu do dálky táhla trubice jícnu. Povšiml si, že je těsně za očima obalena velkou, houbovitou hmotou – vlákna silná jako provazy spojovala oči s houbou – že by oční nervy? Spirálovitá hmota asi představovala velrybí mozek. Pokud se nemýlil, dala se jeho velikost vzhledem k tělu úspěšně srovnat s lidským.

Mohla být velryba inteligentní? Zdálo se mu to absurdní... ale pak si vzpomněl na loveckou píseň Kostů. Velryba musela mít slušně vyvinuté smysly, aby mohla reagovat na takové vábení.

Konečně dorazil ke spojnici jícnu s povrchem. Trojice velrybích očí nad ním visela jako obrovité lucerny, klidně zírající před sebe; připadal si, jako by se držel vnitřku jakési gigantické masky.

Povrch se zavlnil, až téměř spadl; sevřel chrupavku pevněji. Pohlédl nad sebe a spatřil, že střední část tváře velryby je rozdělena. Hleděl na otevřená ústa, která přecházela přímo do obrovitého jícnu.

Rees vyhlédl tváří ven.

Spatřil rozmazaný pohyb, který se pomalu přeměnil v roj bílých, duchům podobných platýzů, kteří vířili vzduchem před velrybou. Tito ploší tvorové měli v průměru okolo metru, někteří z nich, asi mladí, měřili daleko méně. Těla tvorů měla zvednuté okraje – bezpochyby kvůli aerodynamice – a Rees spatřil, jak vrchní část těchto kotoučů křížují nachové žíly.

Když se velryba blížila, tvorové se poplašeně rozptýlili. Trojice velrybích očí se upřela na plochá zvířata a s hladovou přesností je zaměřila. Záhy platýzi naráželi do veliké ploché tváře. Chrupavka rezonovala jako kůže na bubnu, až sebou Rees trhl. Platýzi, odsouzení k záhubě, dosud chabě vířili, když klouzali do velrybího chřtánu, mizeli v neprůhledném jícnu a brzy velkou trubicí procházela řada vyboulenin. Rees si představil stále živé platýze, jak se vrhají proti stěnám, které se kolem nich uzavírají a oddělují je od volnosti. Po několika minutách dorazila první boule k poloprůhlednému větvení vnitřností. Potlučení platýzi se vnořili do poměrného klidu střev, někteří sebou ještě chabě mrskali. Obrovské stahy průhledných svalů posunovaly těla vnitřnostmi, kde se rozpouštěla v nádržích trávicích plynů nebo šťáv.

Asi po třiceti minutách si velryba prorazila cestu mračnem plochých tvorů... a pak se na okraji Reesova periferního vidění něco rychle mihlo. Prudce sebou trhl a rozhlédl se.

Spatřil šmouhu něčeho červeného, hmotného, co se jako střela hnalo po obloze. Vzápětí další a třetí; vtom se z nebe jako déšť šípů sneslo celé hejno. Tito tvorové zuřivě udeřili na roj platýzů jako pohyblivé, krvavé šipky a když pak odlétli, zůstalo po nich mračno krve a útržků masa – a jedna šmouha vletěla Reesovi do tváře. Zaječel a trhl sebou, skoro se chrupavčité masky pustil; když se uklidnil, pohlédl na útočníka.

Ten se zastavil ve vzdálenosti pouhých několika metrů. Reese napadlo, že je to létající tlama. Rudé tělo bez údů, dlouhé asi dva metry, opatřené vpředu okrouhlou tlamou širší než Reesovo rozpětí

rukou. Oči se jako korále kupily kolem tlamy, lemované dlouhými zuby, jejichž jako jehla ostré hroty mířily dovnitř. Nyní se tlama zavřela, kůže na jednoduché kostře se napjala a zuby se setkaly v drtivém bílém záblesku.

Rees si téměř dokázal představit, jak si tenhle nebeský vlk při pohledu na něj mlsně olizuje rty.

Ale oči velryby vrhly na vlka povýšený pohled a po několika sekundách vlk vystřelil, aby se přidal ke svým kumpánům a mezi platýzi si ulovil snazší kořist.

Očividně sytá velryba vylétla z mračna platýzů do volného prostoru. Rees se ohlédl a spatřil, jak nebeští vlci hodují na nešťastných plochých tvorech.

Nebeští vlci byli tvorové z dětských pohádek a Rees se dosud nikdy s žádným nesetkal. Bezpochyby se stejně jako ostatní odrůdy fauny a flóry Mlhoviny i platýzi a vlci pečlivě vyhýbali příbytkům člověka. Byl snad prvním člověkem, který něco takového viděl? A zemře Mlhovina dříve, než lidský druh prozkoumá divy, které tento podivný vesmír nabízí?

Na Reese padla těžká deprese a tak přitiskl tvář k vnitřní stěně velryby.

Velryba se propracovávala do stále větších hloubek nitra Mlhoviny a vzduch venku potemněl.

Rees se probudil ze snu, ve kterém padal.

Odpočíval se zády opřenými o vnitřní stěnu a rukama zaháknutýma v chrupavčitých záhybech, teď opatrně uvolnil prsty a rozhýbal ztuhlé klouby.

Co ho probudilo? Pozorně si prohlédl dutý vnitřek velryby. Šípy paprsků hvězdného svitu stále pronikaly tělem jako světla svítlny – ale, samozřejmě, daleko pomaleji než dřív. Chtěla si velryba odpočinout?

Otočil se, aby se podíval ven... a ztuhl údivem. Z místa vzdáleného ani ne deset metrů na něj zírala trojice očí druhé velryby. Tvář tiskla k tváři „jeho“ velryby a Rees spatřil, jak se ústa těchto dvou obrovitých tvorů pohybují souhlasnými pohyby, skoro jako by spolu hovořily.

Nyní se druhá velryba někam rozletěla, bušila ocasioními ploutvemi do vzduchu a před Reesem se rozprostřelo ohromující panorama. Údivem až zalapal po dechu. Za druhou velrybou byla po straně ještě jedna, která se prodírala vzduchem – a za ní další a další; kam až oko dohlédlo, nad ním i pod ním byly samé velryby, které pluly Mlhovinou. Hejno se muselo rozprostírat na krychlové kilometry daleko: vzdálenější z nich vypadaly jako maličké lucerničky, ozářené hvězdným svitem.

Velryby proudily jako mohutná růžová řeka k Jádru.

Za Reesem se ozval hluboký skřípot, jako by tam pracoval nějaký obrovský stroj. Rees se otočil a spatřil, že spojnice velrybího těla s ocasioními ploutvemi se natáčí; kosti a svaly velikosti několika lidí se v hmotě rotujícího těla napínaly. Brzy se velryba v širokém oblouku naklonila, ocasioní ploutve cílevědomě bušily. Rotace velryby se znovu začala zvyšovat. Velrybí hejno se změnilo v kaleidoskop rozvířených ploutví a konečně se velryba usadila na své místo v této obrovské migrující skupině.

Po dlouhé hodiny mířilo hejno do vzrůstající temnoty. Vysoké stáří hvězd v těchto hlubinách se projevovalo tlumenou září a jak se Jádru přibližovalo, jejich proximita rostla. Rees spatřil dvě hvězdy, které se téměř dotýkaly: jejich unavený žár mohutně emitoval a ony kolem sebe vířily v piruetách dlouhých několik sekund. Později velryby minuly mohutnou hvězdou, která měla kilometry v průměru; její fúzní proces se zdál být ukončen, ale železo povrchu, stlačené gravitací, vydávalo matnou, temnou zář. Vzhled povrchu se neustále měnil: každých pár minut kousek ubyl, zanechávaje po sobě kráter asi metr v průměru a několik decimetrů do výšky vylétla sprška roztavených částíček. Kolem obra kroužily menší hvězdy po několikaminutových oběžných drahách a připomínaly Reesovi Hollerbachovo planetárium: tohle byl další model „sluneční soustavy“, který však netvořily kovové kuličky, ale hvězdy...

Hejno dorazilo k další skupině hvězd svázaných gravitací, ale tentokrát Rees nespapřil žádného obra: namísto toho sledoval desítku malých hvězd, z nichž některé stále žhnuly a vířily ve složitém, chaotickém tanci. V jednom okamžiku se zdálo, že se dvě hvězdy musí srazit... ale ne; minuly se jen o několik metrů, roztočily se a

vyrazily novým směrem. Pohyb této skupiny hvězd nevykazoval žádnou strukturu, žádné opakování – což Reese, který svého času na Voru studoval aspekty chaotického pohybu tří těles, vůbec nepřekvapilo.

Šero se stále prohlubovalo. Houstnoucí temnota napověděla Reesovi, že se Jádru blíží. Vzpomněl si na putování do Mlhoviny pomocí dalekohledu, které na začátku revoluce prováděl s mladým Vědcem třetí třídy – jak jen se jmenoval? Nead? Ani ve snu by ho nenapadlo, že tuhle pout' zopakuje osobně a takovýmhle fantastickým způsobem.

Opět krátce pomyslel na Hollerbacha. Co by ten stařík dal za to, aby tyhle divy mohl spatřit? Asi pod vlivem těchto vzpomínek se v Reesově duši usadila radostná nálada.

Nyní se stejně jako při jeho pouti pomocí dalekohledu začal z nitra Mlhoviny zvedat opar jako závoj z tváře a Rees spatřil kouli úlomků kolem samotného Jádra. Skrze pukliny ve skořápce suti probleskovalo růžové světlo.

Rees si pomalu začal uvědomovat, že pozoruje vlastní smrt. Co ho dostane jako první? Tvrdé záření emitované černou dírou? Asi mu slapové síly gravitace Jádra odtrhnou hlavu a údy od těla... nebo, když se zborčí měkkí struktura velryby, bude se možná bezmocně převalovat ve vzduchu a škvářit nebo dusit v atmosféře chudé na kyslík.

Ale pořád v něm přetrvávala podivně radostná nálada. Nyní uslyšel v hlavě pomalý, konejšivý hudební tón. Uvolnil se a pohodlně se opřel o vnitřní stěnu velryby. Měla-li to skutečně být cesta vstříc smrti, alespoň bude zajímavá.

A koneckonců – možná, že smrt není úplný konec. Vzpomněl si na jednoduchou náboženskou víru na Pásu. Co když duše nějak přežije tělo? Co když jeho pout' bude pokračovat v nějaké jiné rovině? Zasáhla ho představa hmotných duší, vystřelujících do vesmíru, jejich ocasní ploutve pomalu bušily –

Ploutve? Co to sakra –?

Potrásal hlavou, aby si ji vyčistil od bizarních představ a zvuků. Sakra, znal se příliš dobře, aby věděl, že by neměl smrti čelit s

elegickým úsměvem a představou posmrtného života. Měl by bojovat, hledat cestu ven...

Ale jestliže tyto myšlenky nebyly jeho vlastní, či pak byly?

Se zachvěním se otočil a zíral na obří mozek kolem velrybího jícnu. Mohlo to zvíře být polotelepatické? Pocházely představy v jeho hlavě z téhle velké hmoty, vzdálené od něj pouhých pár metrů?

Vzpomněl si, jak nápěv Kostů velryby přitahoval. Asi je nápěv jakýmsi druhem telepatické návnady, která velryby zmate a přiláká. S úlekem si uvědomil, že monotónní hudba, která mu zní v hlavě, má stejnou strukturu, stejný podmanivý rytmus a opakující se melodii jako píseň Kostů. Musela přicházet z bezprostředního okolí – ačkoli nedokázal rozeznat, zdali ji vnímá ušima nebo telepaticky. Takže Kostové, pravděpodobně náhodou, našli způsob, jak přesvědčit velryby, že neplují vstříc pomalé smrti z rukou maličkých zlomyslných lidiček, ale vstříc –

Vstříc čemu? Kam si myslí tyto velryby, plující k Jádru, že míří a proč jsou z toho tak šťastné?

Existoval jen jediný způsob, jak to zjistit. Zachvěl se při myšlence, že by měl otevřít svou mysl dalšímu zneužití, ale pevně se chytil chrupavky, zavřel oči a snažil se uvítat bizarní představy.

Velryby opět vystřelily jako blesk. Pokusil se pohlížet na tu scénu jako na fotografii. Byly ty věci skutečně velrybami? Ano, ale jejich objem se jakýmsi způsobem drasticky zmenšil, takže se staly tužkám podobnými střelami. Letěly proti minimálnímu odporu vzduchu do... kam? Začal sebou mlátit, hřbet jedné ruky si přitiskl na oči, ale nic se nestalo. No, ať už to bylo cokoliv, „jeho“ velryba necítila nic, pouze radost z naděje.

Pokud nemohl spatřit cíl své cesty, musel vidět alespoň jeho původce. S rozmyslem ohnul ruku. Představa mu v mysli sklouzla, jako by dalekohledem sledoval oblohu.

A spatřil cíl letu velryb.

Bylo jím Jádru.

Otevřel křečovitě zavřené oči. Takže tito tvorové se nehnali vstříc smrti. Nějakým způsobem využívali Jádru, aby dosáhli obrovských rychlostí, které by je vymrštily ven – ven, uvědomil si s náhlým výbuchem pochopení, ze samotné Mlhoviny.

Velryby věděly, že Mlhovina umírá. A tímhle fantastickým způsobem migrovaly, opouštěly trosku Mlhoviny a křižovaly vesmír k novému domovu. Asi tak cestovaly už desetkrát, stokrát předtím; asi takto létaly mezi mlhovinami stovky tisíců směn...

A co mohly dělat velryby, mohl, samozřejmě, člověk napodobit. Přes Reese se převalila obrovská vlna naděje. Cítil, jak mu hoří líce.

Jádro se nyní velmi přiblížilo, šípky pekelného světla zářily skořápkou úlomků a ozařovaly sutiny. Před sebou spatřil velryby, kterým z tlam vycházely obrovské chocholy vlhkého vzduchu; těla se jim smršťovala jako pomalu ucházející míče.

Rotace Reesovy velryby se zpomalila. Brzy vstoupí do prohlubujícího se hrdla gravitační studny Jádra... a Rees pochopitelně zemře. Jiskřička naděje, která mu svítila, stejně rychle uhasla a zmizela spolu s posledními stopami klamné radosti. Zbývaly mu nejspíš jen minuty života a v jeho mysli, odsouzené k zániku, bylo uzamčeno tajemství přežití lidské rasy.

Z hrdla se mu vydralo zoufalé zavytí a křečovitě sevřel chrupavčitou tkáň velrybí tváře.

Velryba se zachvěla.

Rees si nevěřícně zíral na ruce. Až dosud velryba nevykazovala žádné známky, že by jeho přítomnost považovala za něco více než jakéhosi mikrobiálního parazita. Ale pokud jeho fyzická činnost velrybu neobtěžovala, možná, že vlna jeho zoufalství zapůsobila na obrovský, jen několik metrů vzdálený, pomalu reagující mozek...

Možná, že našel způsob, jak se odsud dostat.

Zavřel oči a představil si tváře. Hollerbacha, Jaen, Sheen, Pallise, pečujícího o les, nechal se zaplavit agónií jejich neodvratné smrti, svou touhou vrátit se a zachránit tyto lidi a pak své pocity soustředil do jediného bod bolesti. Fyzicky škubal chrupavkou, jako by chtěl brutální silou strhnout velrybu z její cesty k Jádru.

Nyní Reese přepadl obrovský smutek, kterým tato lidská nákaza chtěla odvrátit velrybu od úmyslu následovat své stádo do bezpečí. Rees se utápěl ve smutku. Soustředil mysl na jedinou představu: údiv na tváři mladého Vědce třetí třídy, Neada, když pozoroval nádherný okraj Mlhoviny, rozprostřený na monitoru dalekohledu; a velryba se znovu zachvěla, tentokrát prudčeji.

Kapitola 11

Útok hornických lodí na Vor trval teprve třicet minut, ale vzduch nad Plošinou už naplnily výkřiky raněných.

Pallis se plazil listovým stromu a horečnatě obsluhoval kotlíky s ohněm. Krátký pohled mezi větvemi mu napověděl, že pokrývka kouře je rovná a tlustá. Strom hladce stoupal; navzdory situaci cítil, jak ho hřeje profesionální uspokojení.

Zvedl hlavu. Tucet stromů letky, sešikován v široké, listnaté křivce, kopíroval oblouk Voru stovky metrů nad nimi: skrývali se přímo pod Plošinou, v souladu s jeho plány. Jeho stromy stoupaly tak rovnoměrně, jako by je spojovaly železné tyče, a za pár minut by se měli vynořit nad horizontem Voru.

Viděl piloty na bližších stromech, jak se zarputilými výrazy obsluhují ohně.

„Nemůžeme zrychlit?“ Před ním stál Nead s tváří staženou úzkostí a napětím.

„Hled' si své práce, hochu.“

„Copak je neslyšíte?“ Mladík si zakázal zamrkat a zahrozil pěsti směrem k Plošině, odkud se nesla slabá ozvěna bitvy.

„Samozřejmě, že slyším.“ Pallis nedovolil, aby se mu na zjizvené, masce podobné tváři objevil výraz vzteku. „Jestli tam přiletíme ve zmatku a nepřípraveni, jen se necháme zabít, nemyslíš? Naopak jestliže zůstaneme ve formaci a podržíme se našeho plánu, máme šanci ty parchanty porazit. Zamysli se nad tím, Neade, býval jsi Vědcem že?“

Nead si dlaní otřel nos a oči. „Jenom třetí třídy.“

„Přesto tě však učili používat mozek. Tak dělej, člověče, máme tu práci a já na tebe spoléhám, že ji zvládneš. Tak tedy, myslím, že kotlíky u kmene potřebují doplnit...“

Nead se vrátil k práci a Pallis ho chvíli pozoroval. Mladík měl vychrtlou postavu s úzkými rameny a vyčnívajícími lokty; záplatovaná kombinéza Vědce už sotva připomínala oděv, natožpak uniformu. Pallis si všiml, že má kruhy pod očima.

Neadovi bylo sotva sedmnáct tisíc směn. Ke Kostem, pomyslně si Pallis vztekla, co to těm našim mladým děláme?

Kdyby aspoň mohl věřit svým vlastním povzbudivým řečem, cítil by se líp.

Letka vyplula ze stínu Voru a listy v náhlém svitu hvězd zlatohnědě zazářily. Pallis cítil, jak ve větvích víří míza, rotace stromu vzrůstala jako u dychtivého kluzáku a zdálo se, že vyskočí až na hvězdu, která visela na nebi nad Vorem.

Okraj se nyní ocitl jen několik metrů nad ním. Cítil, jak se mu z hrdla dere temné, prvotní vrčení. Zvedl pěst nad hlavu; ostatní piloti zamávali pažemi v tichém pozdravu.

... A linie stromů se vznesla přes okraj Voru.

Před Pallisem se rozprostřelo panorama krve a plamenů. Všude pobíhali lidé. Paluba byla plná plátěných střech a přístřešků; všechny stály v plamenech. Kde již střechy shořely, spatřil Pallis velké hořící hromady papíru. Náhlý závan větví stromů způsobil, že ohně zablikaly a vychrlily oblaka kouře.

Tři hornické lodi – železné pláty s připevněnými tryskami – se vznášely asi deset metrů nad Plošinou. Trysky vyfukovaly mračna horkých zplodin; Pallis uviděl na Voru lidi, kteří se svíjeli v bolestech a na spálených údech jim praskaly puchýře. Horníci, dva nebo tři na plavidle, leželi na břichu na plátech a házeli na Vor láhve, které rozkvétaly ohněm jako obscénní květiny.

Tohle byl zatím nejhorší útok. Dříve se horníci zaměřovali na sít zásobních automatů – jejich hlavních cílů – a většinou byli odrazeni s malými ztrátami na obou stranách. Ale tentokrát udeřili na srdce správy Voru.

Objevovaly se nepatrné známky organizované obrany. Dokonce i Pallisova letka již končila hlídku na spodní straně, když horníci zaútočili; kdyby nebylo pilotova bystrého zraku, Vor by nebyl schopen provést účinný protiútok. Ale konečně začali obyvatelé Plošiny útok opětovat. Harpuny a nože svištěly vzduchem ke

vznášejícím se plavidlům a nutily horníky ukrývat se za své létající štíty – až, jak si Pallis všiml, jedna harpuna přeletěla přes plát a šťastnou náhodou se zabodla do ramene jednomu z horníků. Muž zíral na zkrvavený hrot, který mu čněl z probodeného svalu. Popadl jej zdravou rukou a začal ječet.

Neřízené plavidlo se naklonilo.

Ostatní dva muži na plátu křičeli a pokoušeli se dosáhnout na řízení, ale během několika sekund se plavidlo zakymácelo a začalo se propadat k palubě. Muži z Voru, navzdory horkým spalínám z trysek, přiskočili k plátu a stovka rukou popadla okraj. Trysky zaprskaly a zhasly. Ječící horníky stáhli z plátu a ti brzy zmizeli pod pěstmi obyvatel Voru.

Letka stromů se nyní nacházela asi deset metrů nad krajem a bojovníci ji poprvé spatřili. Z chaotických řad obránců se zvedl radostný křik, horníci otočili hlavy a nadšení jim z tváří zmizelo. Pallis cítil krutou pýchu, když si představil, jak tento strašlivý úsvit stromů a listů musí připadat prostým lidem z Pásu.

Pallis se otočil k Neadovi. „Už je skoro čas,“ zamumlal. „Jsi připraven?“

Nead stál vedle kmene stromu. V ruce držel láhev s palivem; hrubou zápalkou podpálil knot a hořící cupaninu si držel před obličejem. Oči mu potemněly nenávisť. „To tedy jsem,“ zavrčel.

V Pallisovi se zvedla vlna studu.

Otočil se k bitvě. „Dobrá, hochu,“ vyhrkl rychle. „Na můj povel. Pamatuji, že pokud nemůžeš trefit horníka, plamen uhas; nejsme tady proto, abychom bombardovali vlastní lidi.“ Strom se hnál nad šarvátku a Pallis spatřil tváře, které se otáčely do stínu stromu jako ožehnuté květy kluzáků. Nejbližší plavidlo bylo vzdálené jen několik metrů.

„Tři... dva...“

„Pallisi!“

Pallis se prudce otočil. Jeden z pilotů balancoval na kmene svého stromu a ruce držel jako kornout u úst. Otočil se a ukázal k nebi. Nad ním letěly další dvě hornické lodě, roztřepené okraje se rýsovaly proti obloze. Pallis přimhouřil oči a spatřil horníky, kteří se na něj

šklebili a v rukou se jim třpytily skleněné láhve. Horníci se zcela jasně pokoušeli dostat nad jeho strom.

„Kurva.“

„Co budeme dělat, Pallisi?“

„Podcenili jsme je. Dostanou nás, číhali v záloze. Sakra. Dělej, hochu, nestůj. Musíme se zvednout, než se dostanou nad nás. Postarej se o kotlíky u okraje a já půjdu ke kmeni.“

Nead zíral na siluety připravených horníků, neschopen připustit tohle vyrušení. Chtěl se účastnit bitvy, která zuřila pod ním.

„Hni sebou!“ vyštěkl Pallis a uhodil ho do ramene.

Nead vyrazil.

Pod stromy se rozprostřela podlaha kouře a zakryla bojiště. Veliká kola se kolébala a stoupala pryč od paluby... ale hornická plavidla byla menší, rychlejší a daleko lépe ovladatelná. Snadno se přesunula do polohy nad letkou.

Pallis cítil, jak mu poklesla ramena. Představil si zápalnou bombu, jak naráží do suchých větví jeho stromu. Listoví by vzplálo jako starý papír, struktura stromu by se rozpadla a na palubu by začaly přšet hořící zbytky –

No, ještě není mrtvý. „Rozptýlit se!“ zařval na své piloty. „Všechny nás dostat nemohou.“

Formace se rozpadla se zdánlivě těžkopádnou pomalostí. Dvě hornická plavidla se rozdělila a zamířila za stromy...

A jedním z pronásledovaných byl Pallisův strom.

Když plát klesal, pohled pilota stromu se setkal se zrakem horníka nad ním. Nead přistoupil blíž a postavil se vedle pilota. Pallis zašmátral rukou, našel Neadovo rameno a pevně je stiskl –

Pak stromem otřásl chladný vánek a přes tvář se mu převálil strašlivý, nečekaný stín. Před hvězdu nad Vorem vyplul obrovitý oblak.

„Velryba...“ Pallis ucítil, jak mu poklesla čelist. Gigantické zvíře se vznášelo méně než sto metrů nad palubou Voru; za celý svůj život neviděl velrybu přiletět tak blízko.

Když horníci, kteří útočili na Pallise, spatřili pouhých pár metrů nad sebou ohromný, průhledný strop, vykřikli hrůzou a trhli řízením. Plát sebou škulbl, roztočil se a pak vystřelil pryč.

Zmatený Pallis se otočil, aby přehlédł bitvu na Plošině. Temný stín velryby přelétl přes malinké bojující postavičky. Muži odhodili zbraně a rozprchli se. Zbývající hornická plavidla vyrazila a zmizela za okrajem Voru.

Kromě mrtvých a raněných byla Plošina brzy pustá.

Na několika hromadách trosek se mihotaly nepravidelné plameny.

„Je konec?“ vzlykl Nead.

„Nájezdu? Ano, hochu, je konec. Alespoň prozatím... Díky tomuto zázraku.“ Zíral na velrybu a představoval si, jak zmatení musí být lidé v ulicích a továrnách Voru, když se dívají na tohle monstrum na obloze. „Ale horníci se vrátí. Nebo možná,“ dodal ponuře, „my budeme muset jít za nimi...“

Hlas se mu vytratil.

K břichu velryby se tiskla chabě mávající lidská postava.

Když útok horníků propukl, Gover se přidal k davu, natlačenému na schodišti z Plošiny. Na útěku před létajícími láhvemi, křikem a plameny si razil cestu pomocí pěstí a loktů. Nyní útok skončil stejně rychle, jako začal. Gover se vyplížil z úkrytu pod Plošinou a opatrně vyšplhal po schodech opět nahoru.

Bojácně se rozhlížel po hořících přístřešcích a zčernalých tělech – dokud nespatrił Deckera. Velký muž procházel spouští, tu se sklonil, aby pomohl ošetřovatelům, tam vztekle kopl do spálených trosek knihovny. Působil dojmem člověka stíhaného frustrací a vztekem.

Ale během bitvy byl pochopitelně příliš zaměstnán, než aby sledoval, kde se vyskytuje Gover. Gover s úlevou pospíchal k Deckerovi, celý dychtivý, aby si ho všiml; kroky mu křupaly po rozbitém skle.

Po zpuštěné palubě sklouzl stín. Gover se zachvěł, prudce trhl hlavou a pohlédł vzhůru.

Velryba! A vznáší se ani ne sto metrů nad Vorem jako obrovský, průhledný balon. Co se to, sakra, děje? Goverova čilá mysl vřela nápady. Slyšel historky o tom, že velryby mohou být chyceny a uloveny. Možná by měl poradit Deckerovi, aby poslal nahoru někoho

z těch zatracených pitomců pilotů; blažila ho představa, že by z okraje stromu metal zápalné bomby do obrovského, zirájícího oka –

Někdo ho praštil do paže. „Sakra, uхни z cesty.“

Dva muži se pokoušeli projít kolem něj. Napůl vlekli ženu; tvář měla poničenu ohněm a ze zbylého oka jí vytékal nepřetržitý pramének slz. Rozzlobený Gover byl připraven jim něco odseknout – vždyť to nebyli ani členové Výboru... ale výraz unaveného napětí v jejich tvářích způsobil, že mlčky ustoupil.

Znovu vzhlédl a bez zájmu zaregistroval, že k velrybě stoupá strom... pak na velrybím těle spatřil tmavou, nepravidelnou skvrnu. Přimhouřil proti téměř přímému svitu hvězdy oči.

Ke Kostem, to je člověk. Govera zaplavil obyčejný údiv a na krátký okamžik se jeho egocentrismus vypařil. Jak se, sakra, mohl člověk dostat na velrybu?

Velryba se pomalu valila blíž a muže přivážela s sebou. Na nezřetelné postavě jezdce na velrybě bylo něco nepříjemně známého –

Gover neměl ani zdání, co se to vlastně děje, ale možná by o tom mohl něco zjistit.

Dech mu zasyčel mezi zuby a Gover vyrazil mezi zraněnými a bitvou vyčerpanými lidmi hledat Deckera.

V hodinách, které následovaly poté, co „přesvědčil“ velrybu, aby opustila hejno, si Rees častokrát přál být mrtvý.

Velryba rovnoměrně šplhala z hlubin Mlhoviny, zmítaná samotou a smutkem, že opustila své společnice. Rees se utápěl v obrovské bolesti, spalován ohromnou, krutou agónií velrybího zármutku. Nebyl schopen jíst ani spát, ležel na břišní stěně, sotva schopen pohybu, a dokonce i namáhavě dýchal; občas, téměř nevědomky, se plazil v teplém slizu.

Ale dokázal udržet soustředění. Jako plamen zápalky ve větru udržoval si před vnitřním zrakem představu Hollerbacha, Pallise a ostatních, a s Vorem pevně uloženým v myšlenkách si zas a zas broukal velrybí píseň.

Směny ubíhaly a Rees upadal do neklidného spánku. Pak, úplně náhle, pocítil změnu; k mentální bouři velryby se přidal vánek

zmatku a zdálo se, že zvíře pluje v těsných kruzích. Převalil se na břicho a vykoul zamlženou chrupavkou.

Nejprve nedokázal rozeznat, co vidí. Obrovský, rezavě hnědý kotouč, větší dokonce než velryba, řídký les stromů pomalu se otáčejících nad neosvětlenými kovovými ulicemi...

Byl to Vor.

S náhlou silou vrazil prsty do chrupavky před sebou a snažil se proniknout skrze tuhý, vláknitý materiál.

Strom rovnoměrně stoupal k valící se velrybě.

„Dělej, chlapče,“ vyštěkl Pallis. „Ať je tam nahoře kdokoliv, zachránil nám kůži. A teď mu pomůžeme my.“

Nead váhavě obsluhoval kotlíky s ohněm. „Jistě si nemyslíte, že sem tu velrybu přivedl úmyslně?“

Pallis pokrčil rameny.

„Máš nějaký jiný nápad? Kdy jsi viděl připlout velrybu tak blízko k Voru? Já ti to řeknu: nikdy. A jak často jsi viděl člověka jet na velrybě?“

Dvě nepochopitelné události za jednu směnu? Neade, zákon nejjednodušších hypotéz říká, že tohle spolu souvisí.“

Nead na něj zvědavě pohlédl. „Víš,“ Pallis se usmál, „dokonce ani Vědec třetí třídy nemá patent na rozum. A teď se postarej o ty zatracené kotlíky!“

Strom se vzdaloval od pokrývky kouře. Velryba brzy zaplnila nebe; byl to obrovitý, otočný strop, s pasažérem, který na něm rotoval stále dokola jako dítě na kolotoči.

Když se strom blížil, jeho rotace se navzdory Neadovu úsilí začala trhaně zpomalovat. Nakonec se asi dvacet metrů pod břichem velryby zastavila úplně.

Trojice velrybích očí se stočila k dužnatému listoví.

„Nic s tím nemůžu dělat,“ křičel Nead. „Vrstva toho utraceného kouře je tak silná, že by se po ní dalo chodit, ale on se ani nehne.“

„Neade, strom na velrybu působí stejně jako na tebe talíř masáku. Strom dělá, co může, jen ho drž v rovnováze.“ Přiložil si ruce k ústům a zakřičel: „Hej, ty! Ty na té velrybě!“

Odpovědí mu bylo váhavé zamávání.

„Poslouchej, nemůžeme se dostat blíž. Budeš muset skočit! Rozumíš?“

Po dlouhé pauze následovalo další zamávání.

„Zkusím ti pomoci,“ zakřičel Pallis. „Rotace velryby by tě měla dohodit až sem, stačí, když se v pravý čas odrazíš.“

Muž zabořil tvář do kůže velryby, jako by byl zcela vyčerpán. „Neade, ten chlápek nevypadá zrovna zdravě,“ zamumlal Pallis. „Až sem přiletí, nemusel by se udržet. Zapomeň na chvilku na kotlíky a připrav se vyrazit na místo, kam dopadne.“

Nead přikývl a napřímil se, prsty u nohou se zaklesl do větroví.

„Ty, tam nahoře... uděláme to při příští otáčce. Rozumíš?“

Další zamávání.

Pallis si představil muže, jak se odděluje od velryby. Měl by opustit velrybí tělo tangenciálně a letět víceméně přímo ke stromu. To by skutečně neměl být žádný problém – pokud by si velryba nevzala do hlavy, že v poslední sekundě odletí –

„Teď! Do toho!“

Muž zvedl hlavu – a s mučivou pomalostí skrčil nohy.

„Jsi příliš pomalý!“ vykřikl Pallis. „Drž se, jinak...“

Muž se odrazil a plul směrem, který rozhodně nebyl tangenciální k rotaci velryby.

„... Jinak nás mineš,“ dodal Pallis šeptem.

„Ke Kostem, Pallisi, bude to těsně.“

„Drž hubu a připrav se.“

Sekundy mýjely nekonečně pomalu. Zdálo se, že muž omdlel, údy se mu houpaly jako uvolněná lana. Rotace velryby muže vrhla vpravo od Pallise – ale to, jak se odrazil, ho naopak neslo doleva – a oba tyto vlivy společně způsobily, že letěl rovnou na Pallise. Náhle se muž změnil ve zmet' rukou a nohou, která se řtila z nebe. Muž v pádu narazil plnou váhou do Pallisova hrudníku a srazil ho do listoví.

Velryba se zachvěla úlevou a vznesla se k nebi.

Nead zvedl muže z Pallise a položil ho na záda. Pod zcuchaným, špinavým vousem měl muž na lících kostech napjatou kůži. Oči měl zavřené a zbytky potrhané kombinézy na něm visely.

Nead se poškrábal na hlavě. „Myslím... že toho chlápka znám.“

Pallis se zasmál a promnul si odřenou hrud'. „Reesi. Zatraceně, měl jsem hned vědět, že to budeš ty.“

Rees pootevřel oči a promluvil hlasem vyschlým na prach. „Nazdar, pilote. To byl tedy zatracený výlet.“

Pallis si v rozpacích uvědomil, že se mu zamžily oči. „To se vsadím. Málem ses netrefil, ty zatracený blázne. Bylo by to snadné, kdyby ses nerozhodl po cestě metat kozelce.“

„Měl jsem v tebe... plnou důvěru, příteli.“ Rees se namáhavě posadil. „Pallisi, poslouchej.“

Pallis se zamračil. „Co je?“

Reesovy rozbité rty se zkrřivily úsměvem. „Je to trochu složité na vysvětlování. Musíš mě zavést k Hollerbachovi. Myslím, že vím, jak tenhle svět zachránit...“

„Cože víš?“

Rees se zatvářil znepokojeně. „Je ještě naživu, že?“

Pallis se zasmál. „Kdo, Hollerbach? Zdá se, že zbavit se toho starého prevíta je stejně těžké, jako se zbavit tebe. Ted' si lehni a já tě vezmu domů.“

Rees se s povzdechem uložil mezi listí.

Jakmile strom zakotvil, zdálo se, že Rees pookřál. Vyprázdnil jednu Pallisovu láhev s vodou a provedl nájezd na tabulky masáku. „Krátkodobě mě velrybí maso udrželo naživu, ale kdo ví, jaký mám vitamínový a proteinový deficit...“

Pallis si pozorně prohlédl zbývající jídlo. „Ujisti se, že sis doplnil proteinový deficit dříve, než se pustíš do mého listoví.“

S Pallisovou pomocí sklouzl po úvazném laně na palubu. U základny mu Pallis doporučil: „Ted' běž do mé kabiny a odpočiň si, než –“

„Na to není čas,“ odporoval Rees. „Musím za Hollerbachem. Je tu spousta práce... musíme začít dřív, než příliš zeslábneme...“ Znepokojeně přelétl zrakem po houštině lanoví. „... Blíží se soumrak,“ řekl pomalu.

„Jak trefně řečeno,“ odvětil Pallis ponuře. „Podívej, Reesi, tady se to ani trochu nezlepšilo. Vede to tu Decker a on není blázen ani

netvor, ale faktem zůstává, že to tady jde z kopce. Možná, že už je příliš pozdě –“

Rees mu rozhodně pohlédl do očí. „Pilote, zaveď mě k Hollerbachovi,“ požádal mírně.

Pallis udiveně zjistil, že ho Reesova odpověď povzbudila. Rees se změnil; pod zesláblým zevnějškem se skrývala sebejistota – téměř nadšení. Ale asi by bylo divné, kdyby se po všech těch fantastických zkušenostech nezměnil –

„Nechceme žádné potíže, pilote.“

Hlas přicházel z šera houštiny lanoví. Pallis s rukama v bok vyšel návštěvě vstříc. „Kdo je to?“

Dva muži vykročili ze stínu, siluety jejich postav připomínaly mohutné zásobní stroje. Na sobě nosili ostentativně rozervaný oděv, který představoval uniformu funkcionářů Výboru.

„Seel a Plath,“ povzdechl si Pallis. „Vzpomínáš si, Reesi, na tyhle dva šašky? Deckerovy ochočené svaly... co chcete, kostěné hlavy?“

Menší, hranatý a holohlavý Seel píchl prstem Pallise do hrudi. „Hele, Pallisi, přišli jsme pro horníka, ne pro tebe. Víím, že jsme už dříve zkrátčili zbraně...“

Pallis zvedl paže a pod košilí napjal svaly. „Jak říkáš,“ kývl klidně. „Teď ti něco řeknu já. Proč to nedokončíme? Co?“

Seel udělal krok.

Rees vkročil mezi ně. „Na to zapomeň, pilote,“ řekl smutně. „Jednou se musím téhle bandě postavit, tak proč to neudělat teď...“

Plath hrubě popadl Reese za paži a začali se prodírat houštím provazů. Reesův krok byl bezstarostný, i když nejistý.

Pallis vztekle zavrtěl hlavou. „Proboha, vždyť ten chudák právě skončil jízdu na velrybě; to ho nemůžete nechat být? Co? Netrpěl už dost?“

Seel mu věnoval poslední dlouhý pohled a skupinka vyrazila.

Pallis zavrčel bezmocným vztekem. „Dokonči tady tu práci,“ vyprskl na Neada.

Nead, skloněný nad provazovou kotvou, se narovnal. „Kam jdete?“

„Za nimi, samozřejmě. Kam jinam?“ A pilot stromu zmizel mezi lany.

Když dorazili k Plošině, Rees si uvědomil, že vrávorá. Strážci ho podepřeli. Nejsou zas tak krutí, pomyslel si hořce. Když vyšplhali povlovným schodištěm na palubu plošiny, zamumlal: „Díky...“

Pak zvedl unavenou hlavu a zjistil, že pohlíží na bojiště. „Ke Kostem.“

„Vítej v sídle vlády Voru, Reesi,“ pronesl Pallis ponuře.

Reesovi něco zaskřípalo pod nohama; sklonil se a zvedl rozbitou láhev. Prohlížel si očazené, napůl roztavené sklo. „Další zápalné bomby? Co se tady stalo, pilote? Další povstání?“

Pallis potřásl hlavou. „To horníci, Reesi. Jsme v téhle zbytečné válce od doby, co jsme přišli o zásobní stroj, který jsme poslali na Pás. Je to hloupá, krvavá záležitost... je mi líto, že jsi to musel vidět, hochu.“

„Podívejme. Kohopak to tu máme?“ Ohromné břicho se zachvělo tak blízko, že Rees ucítil jeho ohromné gravitační pole; způsobilo, že se cítil slabý a nehmotný. Vzhlédl do široké, zjizvené tváře.

„Deckere...“

„Ty jsi ten, který šel po trámu. Je to tak?“ Deckerův hlas zněl lehce zmateně, jako by luštil dětskou hádanku. „Nebo jsi jedním z těch, které jsem poslal do dolu?“

Rees neodpověděl. Pozoroval vůdce Voru; Deckerovu tvář poznamenaly hluboké vrásky, oči měl propadlé a roztěkané. „Změnil ses,“ poznamenal Rees.

Decker přimhouřil oči. „Chlapče, všichni jsme se zatraceně změnili.“

„Důlní krysa. Myslel jsem si, že tě na té velrybě poznávám.“ Znělo to téměř jako zasyčení. Goverovu hubenou tvář hyzdila maska čiré nenávisti, zaměřené na Reese.

Rees se náhle cítil strašně unavený. „Gover. Nikdy by mě nenapadlo, že tě znovu uvidím.“ Pohlédl Goverovi do očí a připomněl si, kdy viděl tohohle učedníka naposled. Bylo to v době povstání, když se Rees tiše připojil ke skupině Vědců vedle Můstku.

Rees si vzpomínal na opovržení, které cítil vůči tomuto člověku – a připomněl si, jak si Gover jeho pohrdání uvědomil a hubené tváře mu zahořely.

„On je vyhnancem.“ Gover se přitočil k Deckerovi, zatínal a rozevíral pěstičky. „Viděl jsem ho, jak přiletěl na velrybě a nechal jsem ho předvést. Vyhodil jsi ho z Voru. Teď je zpátky. A je to horník...“

„Takže?“ zeptal se Decker.

„Nech toho parchanta přejít po trámu.“

Směs různých pocitů přeběhla jako stíny po Deckerově nevypočitatelné, únavou otupělé tváři. Rees si náhle uvědomil, že ten muž je unaven; unaven nečekanou složitostí své role, unaven krví, nekonečným strádáním a utrpením...

Unaven. A hledal pár minut rozptýlení.

„Takže ty ho chceš nechat shodit přes okraj, že?“

Gover, s očima stále upřenýma na Reese, přikývl.

Decker zamumlal: „Je hanba, že jsi neprokázal takovou odvahu, když se na obloze objevili horníci.“ Gover ucouvl. Únavu na Deckerově tváři vystřídal krutý úsměv. „Dobrá, Govere, souhlasím s tvým názorem. Ale s jednou výjimkou.“

„Jakou?“

„Trám ne. Tuhle směnu jsme si zbabělého zabíjení užili dost. Ne. Ať zemře jako chlap. V boji muže proti muži.“

Goverovy oči se rozšířily úděsem. Decker o krok ustoupil a nechal Reese a Govera stát tváří v tvář. Kolem nich se shromáždil malý dav, kruh od krve umazaných tváří, dychtivých po troše rozptýlení.

„Další krvavé hrátky, Deckere?“

„Drž hubu, Pallisi.“

Rees spatřil koutkem oka, jak ti dva hromotluci – Seel a Plath – pilotovi pevně sevřeli paže.

Rees pohlédl do Goverovy vztekem zkřivené, vystrašené tváře. „Deckere, urazil jsem dlouhou cestu. A něco ti musím říct... něco tak důležitého, že se ti o tom ani nesnilo.“

Decker pozvedl obočí. „Vážně? S radostí si to poslechnu... později. Nejdřív bojuj.“

Gover se přikrčil a ruce roztáhl jako pařáty.

Zdálo se, že nemá jinou možnost. Rees pozvedl paže a pokusil se soustředit na boj. Kdysi by Govera porazil s jednou rukou za zády. Ale nyní – po mnoha směnách u Kostů a jízdě na velrybě – si nebyl tak jistý...

Gover vycítil Reesovy pochybnosti. Zdálo se, že se jeho strach vypařil a postoj lehce změnil, stal se agresivnější. „Tak pojď, důlní kryso.“ Vykročil k Reesovi.

Rees v duchu zasténa. Na tohle nemá čas. Tak dělej, pomyslel si, copak ses během cesty vůbec ničemu nenaučil? Jak by tuhle situaci řešil Kosta? Vzpomněl si, jak velrybí harpuny svištěly vzduchem se smrtící přesností – „Dávej pozor, Govere,“ zavolal kdosi. „Má zbraň.“

Rees si uvědomil, že v ruce stále svírá napůl rozbitou láhev... a v mysli mu uzrál nápad. „Cože, tohle? Dobrá, Govere – muž proti muži. Jen ty a já.“ Zavřel oči, uvědomil si přitažlivost Voru a Plošiny, které působily na gravitační cit, jenž měl uložený v břiše – pak plnou silou mrštíł láhvi téměř kolmo vzhůru. Sklo se v hvězdném svitu zalesklo.

Gover vycenil zuby; byly pravidelné a hnědé.

Rees udělal krok. Čas jako by se zpomalil a svět kolem něj ztuhl; jediným pohybem bylo mihotání skla ve vzduchu nad ním. Všechno se zdálo náhle jasné a živé, jakoby osvětlené nějakou silnou svítilnou v jeho očích. Ostře a jasně ho zaplavily podrobnosti této scény; počítal krůpěje potu na Goverově čele, spatřil, jak učedníkovy nozdry bíle zazářily, když se nadechl. Reesovi se stáhlo hrdlo a cítil, jak mu v šíji buší krev, a rozbitá láhev, malá a ladná, zatím dokonale prolétala složitým gravitačním polem...

Až se nakonec začala vracet zpět k palubě. A zarazila se Goverovi do zad. Gover se zavytím padl k zemi. Několik sekund se svíjel na palubě a po kovové podlaze se kolem něj šířila krvavá skvrna. Pak konečně ztichl a krvácení se zastavilo.

Dlouhou chvíli se nikdo ani nepohnul, Decker, Pallis a ostatní tvořili zděšený živý obraz.

Rees poklekl. Goverova záda se proměnila ve zmrzlou krev a roztrhaného oděvu. Rees se přinutil sáhnout do rány a vytáhnout

střep láhve, pak vstal a zvedl příšernou trofej do výše. Po paži mu stékala Goverova krev.

Decker se poškrábal na hlavě. „Ke Kostem...“ Napůl se usmál.

Rees cítil, jak mu tělem probíhá chladný, prudký vztek. „Vím, co si myslíš,“ řekl tiše Deckerovi.

„Nečekal jsi, že někdo jako já bude bojovat nečestně. Švindloval jsem; nectil jsem pravidla. To si myslíš?“

Decker nejistě přikývl.

„Jenže tohle není žádná zatracená hra!“ Rees zaječel a poprskal Deckerovi tvář sprškou slin. „Neměl jsem v úmyslu nechat se od toho blbce zabít, ne dřív, než si vyslechneš, co jsem ti přišel říct. Deckere, můžeš mě zničit, jestli budeš chtít. Ale pokud chceš získat šanci zachránit svoje lidi, tak mě vyslechneš.“ Zamával Deckerovi před obličejem láhví. „Získalo mi to právo být vyslyšen? Získalo?“

Deckerova zjizvená maska byla bezvýrazná. Řekl tiše: „Raději si ho odveď domů, pilote. Ať se umyje.“ Vrhla na Reese poslední pohled přimhouřených očí a odvrátil se.

Rees odhodil láhev. Náhle na něj drtivou silou padla únava. Paluba se zachvěla a začala se zvedat, aby se setkala s jeho obličejem –

Kolem ramen a pasu ho objaly paže. Pozvedl kalný pohled. „Pallisi. Díky... víš, musel jsem to udělat. Ty to chápeš, že?“

Pilot stromu se vyhnul jeho očím, pohlédl na Reesovy zkrvavené ruce a zachvěl se.

Kapitola 12

V povětří nad Pallisem visel Pás jako ošuntělá hračka. Dvě plátová plavidla se vznášela mezi Pallisovým stromem a Pásem; každých pár minut vypustila obláčky páry a posunula se o pár metrů skrze mraky. Horníci zírali z plavidel přes zbývající metry na strom.

Plavidla byla skvrnkami kovu v obrovské hlubině rudě ozářeného povětří. Ale jak si Pallis s povzdechem uvědomil, znamenala totéž co pevná dřevěná nebo kovová stěna. Stál vedle kmene stromu, pohlížel vzhůru na hlídky a zamyšleně si mnul bradu. „Trčet tady není k ničemu,“ usoudil. „Budeme se muset přiblížit.“

Jaenina široká tvář byla umazaná od sazí z ohnišťových kotlíků. „Pallisi, ty jsi blázen. Je jasné, že nás nenechají projít.“ Zamávala svalnatou paží na horníky. „Pro smilování, Vor a Pás jsou ve válce!“

„Problém s vámi vyřazenými Vědci, kteří jste se stali učedníky stromařů, je ten, že kvůli každé hlouposti máte výhrady. Proč, sakra, prostě neuděláš to, co ti říkám?“

Jaenina široká tvář se roztáhla v úsměvu. „Chtěl bys raději zpátky Govera, pilote? Neměl by sis stěžovat, že ti revoluce přivedla posádku takového formátu.“

Pallis se narovnal a oprášil si ruce. „Dobrá, ty formáte; musíme se dát do práce. Přiložme do kotlíků.“

Zamračila se. „To myslíš vážně? Letíme k nim?“

„Slyšela jsi, co říkal Rees... Zprávy, co máme vyřídít horníkům, jsou pravděpodobně ty nejdůležitější od doby kdy do téhle Mlhoviny přiletěla Lod'. A my musíme přinutit ty zatracené horníky, aby nás poslouchali, ať už chtějí nebo ne. Pokud to znamená, že nás smetou z oblohy, nezbyvá nám, než to přijmout. A přiletí další strom a také bude zničen; a pak další a další, dokud si konečně ty zatracené, bláznivé důlní krysy neuvědomí, že si s nimi skutečně chceme popovídat.“

Během Pallisova improvizovaného proslovu stála Jaen se sklopenou hlavou a nervózně si pohrávala s dřevem v kotlíku; nyní vzhlédla.

„Myslím, že máš pravdu.“ Kousla se do rtu. „Jen bych si přála –“ „Co?“

„Jen bych si přála, aby to nebyl Rees, kdo se vrátil ze smrti, aby zachránil lidskou rasu. Ta malá důlní krysa byla dost namyšlená už kdysi...“

Pallis se zasmál. „Doplň kotlík, učednice.“

Jaen se pustila do práce. Když jí Pallis pomáhal, zažíval tichou radost. Pracovala jako stromař dobře, rychle a efektivně; jaksi věděla, co má dělat, aniž by jí musel radit a aniž by se mu pletla pod nohy...

Pod plošinou listoví zhoustla pokrývka kouře. Strom se roztočil rychleji a vyrazil k Pásu, listovým proudil vzduch a Pallis v nozdrách ucítil ostrou, známou vůni. Hlídková plavidla visela na rudé obloze jako nehybné stíny. Pallis se opřel nohama o kmen svého stromu – pevné dřevo tvořilo pohodlnou oporu – a přiložil ruce k ústům. „Horníci!“

Přes okraje plavidel shlížely zamračené tváře. Pallis přimhouřenýma očima zahlédl připravené zbraně: kopí, nože, hole.

Rozpřáhl paže. „Přicházíme v míru! To přece vidíte, pro lásku Kostí. Myslíte si snad, že mám ve větvích schovanou armádu?“

Jeden horník na něj zavolal: „Táhni domů, Voraři, než tě zabijeme.“

Cítil, jak mu vztek pomalu zbarvuje jizvy. „Jmenuji se Pallis a nejsem tady od toho, abych někam táhl. Mám nové zprávy, které ovlivní život každého muže, ženy a dítěte na Pásu. A vy mě necháte je doručit!“

Horník se podezíravě poškrábal na hlavě. „Jaké novinky?“

„Nechte nás projít a já vám je prozradím. Pocházejí od jednoho z vašich vlastních lidí. Od Reese –“

Horníci se mezi sebou poradili, pak se mluvčí obrátil zpět k Pallisovi. „Lžeš. Rees je mrtev.“

Pallis se zasmál. „Ne, není, a ty mé novinky popisují jeho příběh –“

S šokující nenadálostí přelétlo přes okraj plátu kopí. Pallis na Jaen varovně vykřikl; oštěp proklouzl listovím a zmizel v hlubinách Mlhoviny.

Pallis se rozkročil s rukama v bok a zíral vzhůru na horníky. „Vy jste mizerní posluchači, že?“

„Voraři, kvůli nenasytnosti Voru my tady hladovíme. A správní muži umírají při pokusech uvést všechno do pořádku –“

„Ať umírají! Nikdo je nenutil útočit na Vor!“ zařvala Jaen.

„Drž hubu, Jaen,“ zasyčel Pallis.

Odfrkla si. „Podívej, pilote, ti parchanti jsou ozbrojeni a my ne. Zcela jasně neposlouchají ani jediné slovo, které jim říkáme. Jestli se pokusíme dostat ještě blíže, nejspíš nám zapálí strom tryskami. Sebevražda není řešení, že? Budeme muset najít jiný způsob.“

Pallis se poškrábal ve vousech. „Ale žádný jiný způsob neexistuje. Musíme s nimi mluvit.“ A bez rozmyšlení natáhl nohu a skopl nejbližší kotlík s hořícím dřevem. Dřevo se rozletělo a zakrátko plamínky olizovaly listoví.

Jaen zůstala jako přimrazená a několik sekund jen zírala, pak vzrušeně vyrazila. „Pallisi, co to, sakra – vezmu deky –“

Mohutnou rukou jí stiskl předloktí. „Ne, Jaen. Jen ať hoří.“

Z vylekané tváře na něj upřela nechápavý pohled. Plameny se rychle šířily. Shora na ně pohlíželi zmatení horníci.

Pallis si musel olíznout rty, aby vůbec mohl promluvit „Víš, listy jsou strašně oschlé. Je to důsledek vyhasínání Mlhoviny. Ovzduší je příliš suché a spektrum hvězdného svitu už není příliš vhodné pro fotosyntézu, která probíhá v listech...“

„Pallisi,“ řekla Jaen odhodlaně, „přestaň žvanit nesmysly.“

„... Ano. Sázím na to, že nás naloží. To je jediná možnost.“ Přinutil se pozorovat zčernalé, zkroucené dřevo a spálené listí, jež se vznášelo ve vzduchu.

Jaen se dotkla Pallisovy zjizvené tváře; když ruku odtáhla, špičky prstů měla vlhké. „Tebe to skutečně rmoutí, že?“

Bolestně se usmál. „Jaen, držím se jen silou vůle, abych neskočil po dekách.“ Náhle jeho smutek přehlušil vztek. „Víš, ze všech mizerných, hnusných věcí, které lidské bytosti v tomhle vesmíru provedly, je tahle ta nejhorší. Ať si lidé mezi sebou dělají, co chtějí,

mně je to jedno; ale teď jsem byl donucen zničit jeden z mých vlastních stromů...”

„Můžeš mi tu ruku pustit.“

„Cože?“ Udiveně zjistil, že jí stále svírá předloktí. Uvolnil stisk. „Promiň.“

Smutně si promnula kůži. „Já tě chápu, pilote, nebudu se pokoušet zastavit tě.“ Napřáhla ruku. Vděčně ji, tentokrát jemně, stiskl.

Plošina se zhoupla, takže se oba zakymáceli. Plameny z nitra požáru sahaly nyní až nad Pallise.

„Postupuje to rychle,“ zamumlal.

„Ano. Myslíš, že bychom si měli vzít nějaké zásoby jídla?“

Tenhle nápad ho hlasitě rozesmál. „Cože, měli bychom si na cestu do Jádra vzít lehkou svačinku?“

„No dobrá, je to blbost. I když ne taková jako vysypat kotlík s ohněm na ten zatracený strom.“

„Možná máš pravdu.“

V tom okamžiku se ulomil celý okraj a zmizel ve spršce žhavých uhlíků; zkrácené větve hořely jako tlusté svíce. „Myslím, že nadešel čas,“ řekl Pallis. Jaen se krátce rozhlédla. „Nejlepší bude běžet k okraji a skočit. Získáme tak nejvyšší rychlost, a když připočteme rotaci stromu, doufám, že doletíme dost daleko, aby nás nezasáhly žhavé úlomky.“

„OK.“

Pohlédli si vzájemně do očí – a Pallisovy nohy zabušily do křehkého listoví. Okraj se blížil a on bojoval s pudem sebezáchovy, který ho nutil zůstat stát, pak měl náhle pod nohama okraj a –

– a plul prázdným, bezedným prostorem a Jaen stále pevně držel za ruku.

Bylo to téměř povznášející.

Převalovali se ve vzduchu plném kouře a jejich let se začal prudce zpomalovat, až Pallis zjistil, že visí na obloze, nohama k Pásu, po pravé ruce Jaen a před sebou strom.

Okraj stromu lemoval pás ohně. Kouř vystupoval z listoví a stoupal k plošině. S praskotem podobným výbuchům se tvarované větve propadly a celé výseče oválu, zachvácené plameny, se rozletěly

v záplavě jisker. Zanedlouho zbyl jen kmen; zdeformovaný zbytek ověncený pahýly větví.

Nakonec rozpadlý strom z oblohy zmizel a Pallis s Jaen zůstali ruku v ruce viset v prázdnotě.

Horníky nebylo nikde vidět.

Když Pallis pohlédl na Jaen, cítil se podivně v rozpacích. O čem by si tak měli povídat? ptal se v duchu. „Víš, děti na Voru vyrůstaly ve strachu z pádu. Myslím že plochý, pevný povrch pod nohama pokládali za samozřejmost. Zapomněli, že Vor není ničím jiným než listem vznášejícím se v povětří...

...že není zdaleka tak hmotný jako ty obrovské, neskutečné planety v tom jiném vesmíru, o kterém jste nám vy Vědci vyprávěli.

Ale děti na Pásu dospívaly na chatrném řetězci budek které obíhaly zcvrkou hvězdu. Oni žádnou bezpečnou plochu, na kterou by se mohli postavit, neměli. Takže teď se nebojí pádu, ale toho, že nebudou mít nic, na čem by mohli viset ...“

Jaen si odhodila vlasy z široké tváře. „Pallisi, bojíš se?“

Zamyslel se nad jejím dotazem. „Ne. Myslím, že ne. Předtím, než jsem kopl do toho zatraceného kotlíku s ohněm, jsem byl vyděšený víc.“

Pokrčila rameny a tohle gesto způsobilo, že se její tělo rozhoupalo. „Ani mně se nezdá, že bych měla strach. Jen jsem zklamaná, že sázka nevyšla –“

„No, za pokus to stálo.“

„Ráda bych věděla, jak všechno nakonec dopadne...“

„Jak dlouho myslíš, že vydržíme?“

„Možná dny. Měli jsme si vzít to jídlo. Alespoň, Pallisi, uvidíme zajímavé věci!“ Oči se jí náhle rozšířily hrůzou; pustila pilotovu ruku a začala máchat rukama a nohama, jako by se pokoušela plavat vzduchem.

Pallis polekaně pohlédl pod sebe.

Tvrdý povrch hornického hlídkového plavidla letěl vzhůru k němu; dva horníci se drželi sítě natažené přes kovový povrch. Plavidlo se na něj řítilo jako železná stěna –

Pallis ucítil v ústech pachut' krve.

Otevřel oči. Ležel na zádech na hornickém plavidle a přes košili cítil uzly sítě. Pokusil se posadit – a příliš ho nepřekvapilo, že má zápěstí a kotníky přivázané k síti. Uvolnil se a v duchu se pokoušel uklidnit.

Nad ním se objevila široká vousatá tvář. „Jame, tenhle je v pořádku, dopadl na hlavu.“

„Vřelé díky,“ vyštěkl Pallis. „Kde je Jaen?“

„Tady jsem,“ ozvala se z místa, kam neviděl.

„Jsi v pořádku?“

„Byla bych, kdyby mě tihle pitomci nechali posadit.“

Pallis se zasmál – a trhl sebou, jak se mu do obličeje zakousla bolest. Zjevně mu do sbírky přibude pár jizev. Nyní se z opačné strany objevila druhá tvář. Pallis zašilhal. „Na tebe si pamatuji. Hned jsem si myslel, že to jméno znám. Jame z Provijant’áka.“

„Nazdar, Pallisi,“ pozdravil barman zasmušile.

„Pořád pančuješ pivo vodou, barmane?“

Jame se zamračil. „Dali jsme ti šanci, pilote. Měli jsme tě nechat spadnout...“

„Ale nenechali jste.“ Pallis se usmál a uvolnil se.

Během krátké cesty s horníky na Pás si Pallis vzpomněl na svůj údiv, když poprvé slyšel Reesův příběh. Jako přítel navrátilšího se vyhnance seděl s Reesem, Deckerem a Hollerbachem v kanceláři starého Vědce, oči zaujaty jednoduchými pohyby Reesových rukou, které zdůrazňovaly některé aspekty jeho dobrodružství.

Znělo to stejně fantasticky jako staré legendy: Kostové, dutý svět, velryba, píseň... ale Reesův tón byl suchý, věčný a zcela přesvědčivý a na všechny Hollerbachovy dotazy odpovídal s rozvahou.

Nakonec se Rees dostal až k popisu obrovské migrace velryb. „Ale to je jasné,“ vydechl Hollerbach. „Vždyť je to tak samozřejmé.“ A bouchl svou starou pěstí do desky stolu.

Decker vyskočil, vytržen z okouzlení. „Ty starý blázne,“ zavrčel. „Co je jasné?“

„Tolik kousků skládačky do sebe zapadlo. Migrace mezi mlhovinami...! Samozřejmě, měli jsme na to přijít.“ Hollerbach se vztyčil, vstal z křesla a začal přecházet po místnosti, kostnatou pěstí bušil do dlaně druhé ruky.

„Dost té komedie, Vědče,“ vyštěkl Decker. „Vysvětli, co máš na mysli.“

„Nejdříve ze všeho velrybí písně: ty staré domněnky, které náš hrdina nyní potvrdil. Řekni mi, proč by velryby měly mít tak veliký mozek, tak vysokou inteligenci a tak důmyslné dorozumívání? Když se nad tím zamyslíte, v podstatě jsou to tvorové vhodní k lovu a – přes svou velikost – unikají pozornosti predátorů, jak potvrdil Rees. Jistě musí umět něco více než plout atmosférou, přezvykovat létající pamlsky a mít sotva více citu, než, řekněme, strom – musí se vyhnout tomu stínu, plavat kolem gravitační studny ...“

Pallis si promnul kořen nosu. „Ale strom by nikdy neletěl do Jádra – rozhodně ne úmyslně. Tohle máš na mysli?“

„Přesně, pilote. Aby se někdo podrobil takovým slapovým silám a nebezpečné radiaci, jasně musí mít vyšší mozkové funkce, prozíravou snahu překonat základní pudy, vysoký stupeň dorozumívání – asi telepatii – takže správné chování může být vštěpováno v každé generaci.“

Rees se usmál. „Velryby si také musí naprosto přesně zvolit trajektorii kolem Jádra.“

„Samozřejmě, samozřejmě.“

Deckerovu tvář pokrýval mrak zmateného vzteku. „Počkejte... Proberme si to krok po kroku.“ Poškrábal se ve vousech. „Jakou výhodu získávají velryby letem do Jádra? Nezůstanou tam uvězněny?“

„Ne, pokud zvolí správnou trajektorii,“ řekl Hollerbach trochu podrážděně. „V tom to celé je... Chápeš? Je to prakový efekt gravitačního pole.“ Napráhl hubenou pěst a zakroutil jí, napodobuje rotaci. „Tady je Jádro, pořád se otáčí. A –“ Vystrčil dlaň druhé ruky a klesal s ní směrem k Jádru. „Tady přichází velryba.“ Modelová velryba minula Jádro, aniž by se ho dotkla, její hyperbolická dráha se stočila stejným směrem jako rotace Jádra. „Na krátký okamžik jsou Jádro a velryba spojeni gravitací. Velryba získává něco z úhlového

momentu Jádra ... Tím vlastně čerpá určitou energii ze své interakce s Jádrem.“

Pallis potřásl hlavou. „Jsem rád, že tohle nemusím prodělat, pokaždé když letím se stromem.“

„Je to úplně jednoduché. Koneckonců, dokážou to velryby... A důvodem, proč tohle všechno podstupují, je získat dostatek energie k dosažení únikové rychlosti z Mlhoviny.“

Decker bouchl pěstí do stolu. „Už těch žvástů bylo dost. Jaký má to všechno význam?“

Hollerbach si povzdechl; prsty mu zašmátraly u kořene nosu, hledající dávno ztracené brýle. „To je přece prosté. Při dosažení únikové rychlosti mohou velryby opustit Mlhovinu.“

„Ony migrují,“ vyhrkl dychtivě Rees. „Cestují do další Mlhoviny... nové, se spoustou mladých hvězd a modrým nebem.“

„Hovoříme tady o grandiózním přemístění života mezi Mlhovinami,“ doplnil Hollerbach. „Není pochyb, že velryby nejsou jediným druhem, který plave mezi mračny... ale i kdyby byly, pravděpodobně přenesou dostatek výtrusů semen ve vlastním zažívacím traktu a umožní tak životu získat nový záchytný bod.“

„Všechno je to velmi vzrušující.“ Rees vypadal jako opilý. „Víte, migrace řeší ještě další, dlouho nezodpovězenou otázku: původ zdejšího života. Mlhovina je stará pouze několik milionů směn. Nebylo prostě dost času, aby se tady vyvinul takový život, jako se to stalo na Zemi.“

„A odpověď na tuto otázku,“ vpadl Hollerbach, „nabízí možnost, že se tady pravděpodobně vůbec nevyvinul.“

„Přistěhoval se do této Mlhoviny odjinud?“

„Správně, pilote; z nějakého jiného, vyhořelého mračna. A nyní je s touto Mlhovinou konec. Velryby vědí, že nadešel čas jít dál. Možná, že tu byly ještě jiné mlhoviny, předchůdci naší Mlhoviny: celý řetězec migrací, který se táhne do minulosti, kam až naše paměť sahá.“

„To je úžasná představa,“ zasnul se Rees. „Když už jednou někde v tomto vesmíru vznikl život, musel se šířit rychle; nejspíš jsou všechny mlhoviny již svým způsobem obývané, nepředstavitelnými druhy nekonečně křižujícími prázdný prostor –“

Decker pohlížel z jednoho Vědce na druhého. Tiše pohrozil: „Reesi, jestli okamžitě nepřejdeš k věci – srozumitelně a hned – pak tě vlastníma holýma rukama hodím přes ten zatracený Okraj. A toho starého prďolu taky. Jasně?“

Rees položil ruce na stůl dlaněmi nahoru a Pallis v jeho tváři opět spatřil tu novou, zvláštní jistotu. „Deckere, celý vtip je v tom, že když z umírající Mlhoviny mohou uniknout velryby, tak my můžeme také.“

Decker se zamračil ještě víc. „Objasni to.“

„Máme dvě možnosti.“ Rees sekl hranou ruky do stolu. „Jednu: zůstaneme tady, budeme pozorovat, jak hvězdy vyhasínají a rvát se o zbytky jídla. Nebo –“ Další seknutí. „Druhou: napodobíme velryby. Poletíme kolem Jádra a použijeme prakový efekt. Odstěhujeme se do nové mlhoviny.“

„A jak přesně to uděláme?“

„Já nevím přesně jak,“ odsekl kysele Rees. „Možná odřízneme stromy a necháme Vor padnout do Jádra!“

Pallis si to pokusil představit. „Jak zabráníte, aby to nezabilo posádku?“

Rees se usmál. „To já, Pallisi, nevím. To byl jen nápad; jsem si jist, že se najdou lepší způsoby.“

Decker se opřel, zjizvenou tvář změněnou v masku intenzivního soustředění. Hollerbach zvedl zkroucený prst. „Ty jsi, Reesi, samozřejmě nedobrovolně, už tenhle výlet téměř absolvoval. Kdybys nenašel způsob, jak velrybu obrátit, teď bys s ní cestoval mezi hvězdnými mračny.“

„Možná, že tohle je způsob, jak to provést,“ přikývl Pallis. „Vyříznout do velryb otvor, vést se v jídle a vodě a nechat je dopravit nás do nového domova.“

Rees zavrtěl hlavou. „Myslím, pilote, že by to nefungovalo. Vnitřek velryby není příliš vhodný pro život.“

Pallis znovu zápasil s podivnými nápady. „Tak budeme muset vzít Vor... ale mimo Mlhovinu se z Voru ztratí veškerý vzduch, že? Takže budeme muset postavit plavidlo, ve kterém se udrží atmosféra...“

Hollerbach, zjevně potěšen, přikývl. „Tohle je správné uvažování, Pallisi. Možná z tebe ještě uděláme Vědce.“

„Ty namyšlený starý prevíte,“ zamumlal Pallis s úsměvem.

V Reesovi se opět rozhořel oheň. Stočil upřený pohled na Deckera. „Deckere, někde v tomhle plácání je ukryt způsob přežití naší rasy. Tohle je tady v sázce. Můžeme to dokázat; o tom nepochybuj. Ale potřebujeme tvou podporu.“ Rees ztichl. Pallis zadržel dech. Cítil, že se účastní významné události, zlomového bodu v historii své rasy, a jakýmsi způsobem to všechno záviselo na Reesovi. Pallis pozorně sledoval mladého Vědce, a i když si všiml, že se mu lehce chvějí tváře, v očích se mu zračilo odhodlání.

Konečně se Decker tiše zeptal: „Jak začneme?“

Pallis pomalu vypustil vzduch z plic. Spatřil Hollerbachův úsměv a náznak vítězství v záři Reesových očí, ale nikdo z nich se moudře příliš ze svého triumfu neradoval. Rees řekl: „Nejdříve musíme kontaktovat horníky.“

„Cože?“ vybuchl Decker.

„Víš, oni jsou také lidé,“ upozornil jemně Hollerbach „Mají právo na život.“

„A my je potřebujeme,“ dodal Rees. „Pravděpodobně budeme potřebovat železo. Hodně železa...“

A tak Pallis a Jaen zničili strom a nyní seděli na střeše Pásu. Nad nimi viselo jádro hvězdy, skvrna na nebi; z mraku kolem nich mrholil déšť a Pallisovi lepil vlasy a vousy k tváři. Proti nim seděla Sheen a pomalu žvýkala tyčinku masáku. Za ní seděl se založenýma rukama Jame. Sheen řekla pomalu: „Pořád nevím, proč bych vás neměla prostě zabít.“

Pallis podrážděně zavrčel: „Přes všechny tvé chyby, Sheen, jsem tě nikdy neměl za blázna. Copak nechápeš význam toho, co jsme ti přišli říct?“

Jame se zlomyslně ušklíbl: „Jak máme vědět, že to není nějaký trik? Pilote, copak jsi zapomněl, že jsme ve válce?“

„Trik? Tak mi vysvětli, jak Rees přežil své vyhnanství z Pásu – a jak přijel domů na velrybě. Můj bože, když se nad tím zamyslíte, tak ten jeho příběh se blíží nejjednodušší hypotéze.“

Jame se poškrábal ve splených vlasech. „Čemu?“

Jaen se zasmála. Pallis se ušklíbl: „Někdy ti to vysvětlím... Sakra, říkám ti, barmane, že válka skončila. Její důvody pominuly. Rees nám ukázal cestu z téhle plynové komory, ve které se nacházíme... ale musíme spolupracovat. Sheen, nemůžeme se někde schovat před tím zatraceným deštěm?“

Po unavené tváři jí stékaly kapky. „Nejsi tady vítán. Řekla jsem ti to. Jsi tady jen trpěn. Nemáš právo na přístřešek...“

Od chvíle, co Pallis začal popisovat své poslání, mluvila pořád stejně – ale neznejistěl trochu její tón? „Podívej, Sheen, já nežádám o jednostranný obchod. My potřebujeme vaše železo, vaše umění zpracovávat kov – ale vy potřebujete jídlo, vodu, léky. Nebo snad ne? A ať tak či tak, Vor má pořád v zásobnících strojích monopol. Já ti teď říkám, s plnou podporou Deckera, Výboru a kohokoli, na koho si vzpomeneš, že se chceme s vámi rozdělit. Jestli chceš, přidělíme vám na Voru sektor s vašimi vlastními automaty. A z dlouhodobého hlediska... nabízíme horníkům místo pro jejich děti.“

Jame se naklonil a odplivl si do deště. „Kecáš nesmysly, pilote.“

Jaen vedle Pallise sevřela ruku v pěst. „Ty zatracený hňupe –“

„Oh, držte oba hubu.“ Sheen si z očí odhodila mokré vlasy. „Podívej, Pallisi, i kdybych řekla ‚ano‘ tak ještě není konec. My nemáme Výbor, šéfa ani nic podobného. My věci prohovoříme mezi sebou.“

Pallis přikývl a v srdci mu vzplála naděje. „To chápu.“

Pohlížel přímo do Sheeniných hnědých očí; pokusil se do svých slov vložit celé své já, všechny jejich společné vzpomínky.

„Sheen, ty mě znáš. Víš, že nejsem žádný blázen a ať už jsem se provinil čímkoliv... žádám tě, abys mi věřila. Promysli si to. Myslíš si, že bych se sem hnal, kdybych si nebyl jist svou věcí? Myslíš, že bych chtěl ztratit něco tak dokonalého jako –“

„Jako co, jako tvůj bezcenný život?“ ušklíbl se Jame.

Pallis se k barmanovi otočil s nefalšovaným údivem. „Jame, měl jsem na mysli svůj strom.“

Sheen přeběhl po tváři složitý výraz. „Já nevím, Pallisi. Potřebuji čas.“

Pallis zvedl ruce dlaněmi vzhůru. „Chápu. Máš tolik času, kolik potřebuješ, promluv si, s kým chceš. Mezitím... necháte nás tady?“

„U Provijant'áka nezůstanete, to je jisté.“

Pallis se příjemně usmál. „Barmane, kdybych se už nikdy neměl napít tvých ředěných chcanek, pořád by to bylo příliš brzy.“

Sheen potřásla hlavou: „Ty ses nezměnil, vid', pilote? Víš, i kdyby – kdyby – byla tvoje historka pravdivá, ten ztřeštěný plán je děravý jako cedník.“ Ukázala na hvězdné jádro. „My, kteří pracujeme na tamté věci, možná máme lepší cit pro gravitaci než vy, lidičky. Můžu ti říct, že ten prakový manévr bude zatraceně ožehavý. Budete to muset udělat úplně přesně...“

„Já vím. A dokonce zatímco jsme tady seděli, dostávali jsme v tomhle směru radu.“

„Radu? Od koho?“

Pallis se usmál.

Gorda probudil křik.

Namáhavě se na palandě napřímil. Mlhavě ho napadlo, jak dlouho asi spal... Tady samozřejmě nebyl žádný cyklus směn, žádné otáčení Pásu jako časomíra – nic, podle čeho by se dal měřit čas, kromě trpkého spánku, tupé práce, kterou po něm nikdo nevyžadoval a odporných výprav k pecím. Nicméně žaludek bývalému inženýrovi napověděl, že uběhlo přinejmenším pár hodin. Pohlédl na stále menší hromadu jídla, uloženou v koutě chýše – a otrásl se. Ještě chvíli a možná bude dostatečně hladový, aby něco z toho pozřel.

Křik sílil a v něm pomalu rostla zvědavost. Svět Kostů byl bezkonfliktní. Co mohlo způsobit takový rozruch? Velryba? Ale hlídky obvykle spatří velická zvířata mnoho směn před jejich přiletem a kromě toho – nezpívala se píseň.

Téměř váhavě se vyhrabal na nohy a zamířil ke dveřím.

Skupina asi deseti Kostů se zdviženými hlavami, dospělých i dětí, stála na koženém povrchu. Jedno malé dítě ukazovalo k nebi.

Zmatený Gord vykročil z chýše a přidal se k nim.

Ovíval ho vánek a přinášel vůni dřeva a listí, která nakrátko zahнала pach rozkladu, který mu tkvěl v nozdrách. Vzhlédl a zalapal po dechu.

Na obloze rotoval strom. Byl veliký a majestátní, kmen se vznášel asi padesát metrů nad Gordovou hlavou.

Gord neviděl strom od té doby, co byl z Pásu poslán do vyhnanství. Někteří Kostové nejspíš žádný neviděli za celý svůj život.

Z kmene visel vzhůru nohama snědý, hubený a podivně známý muž. Mával. „Gorde? Jsi to ty...?“

„Reesi? To nemůže být... ty jsi mrtvý. Ne?“

Rees se zasmál. „Pořád mi všichni říkají, že bych měl být.“

„Ty jsi ten skok na velrybu přežil?“

„Víc než to... vrátil jsem se s ní na Vor.“

„To nemyslíš vážně.“

„Je to dlouhá historie. Přiletěl jsem z Pásu, abych se s tebou setkal.“

Gord potřásl hlavou a rozpřáhl ruce, aby obsáhl pytel kostí, který byl jeho domovem. „Pokud je to pravda, tak jsi blázen. Proč se sem vracíš?“

„Protože potřebuji tvou pomoc...“ zavolal Rees.

Kapitola 13

Na mračnech páry se ploché plavidlo blížilo k Pásu. Sheen a Gryn stáli ve vchodu do Provijant'áka a pozorovali jeho přilet s nákladem Kostů. Sheen cítila, jak se v ní hromadí děs a otrásla se.

Otočila se ke Grynovi. Sheen si vzpomínala, jak byl tehle Vědec vypasený, když sem byl z Voru poslán do vyhnanství; nyní mu kůže visela z kostí v záhybech, jako by byla prázdná. Všiml si, že ho pozoruje. Přehodil si kouli s nápojem z ruky do ruky a sklopil zrak.

Sheen se zasmála. „Vidím, že se červenáš.“

„Promiň.“

„Podívej, už se můžeš uvolnit. Uvědom si, že jsi jedním z nás. Všichni tady jsme lidé, minulost je za námi. Tohle je nový svět.“

Vyhnul se jejímu pohledu. „Promiň...“

„Přestaň se omlouvat.“

„Je těžké zapomenout na ty stovky směn, které jsme museli až dosud prodělat.“ Hlas měl mírný, ale někde v hloubi byla pohřbena jiskra hořkosti. „Zeptej se Rocha, jestli je minulost za námi. Zeptej se Cipse.“ Nyní cítila Sheen, že rudne. Váhavě si vzpomněla na svou vlastní nenávist vůči vyhnancům, s jakou ochotou dovolovala, aby kruté týrání Vědců pokračovalo. Zalila ji horkost hanby. Teď, když Rees změnil vyhlídky – když dal, jak se zdálo celé rase nový cíl – se jí takové jednání zdálo víc než opovržením hodné.

Násilím se přinutila promluvit: „Jestli to má nějaký význam, tak se omlouvám.“

Neodpověděl.

Chvilí stáli v trapném tichu. Pak se Gryn trochu uvolnil, jako by se v její společnosti nyní cítil trochu příjemněji.

„No,“ usekla Sheen ostře, „aspoň vás už Jame víckrát nevyhodí z Provijant'áka.“

„Měli bychom být vděční za malé laskavosti.“ Usrkl nápoje a povzdechl: „Možná nejsou ani tak malé...“ Ukázal na přilétající plát. „Zdá se, že od té doby, co přiletěli první Kostové, jste nás vy horníci začali daleko víc akceptovat.“

„To chápu. Přítomnost Kostů připomíná nám ostatním, jak mnoho máme společného.“

„Ano.“

Rotace Pásu znovu donesla Provijant'áka pod přilétající plavidlo. Sheen spatřila, že malý plát nese tři Kosty, dva muže a ženu. Všichni byli podsadití a obhroublí, na sobě měli potrhaný oděv, dodaný lidmi z Pásu. Sheen slýchávala zkazky o tom, co nosí na své domovské planetce... Znovu se otřásla.

Pás se používal jako zastávka mezi světem Kostů a Vorem; Kostové, kteří cestovali na Vor, zde zůstávali několik směn, než se nalodili na zásobní strom. Sheen si uvědomovala, že se na Pásu zdržuje vždy jen hrstka Kostů... ale většina horníků měla dojem, že i ta hrstka je moc.

Kostové zírali na ni, silné čelisti měli pokleslé. Jeden z mužů zachytil Sheenin pohled. Mrkl na ni a sugestivně se zahoupal v bocích. Ucítila, jak se jí zvedl žaludek, ale dokud plát neminul úzký horizont Pásu, pohledem neuhnula „Chtěla bych věřit, že tyhle lidi potřebujeme,“ zamumlala.

Grye pokrčil rameny. „Jsou to lidské bytosti. A podle Reese si sami svůj způsob života nevybrali. Jen se pokoušeli přežít, tak jako my ostatní... Nicméně, potřebovat bychom je neměli. Naše práce s Krtky na jádru hvězdy postupuje dobře.“

„Opravdu?“

Grye se naklonil blíž; když se rozhovor přenesl na téma kterému dobře rozuměl, stal se sdílnějším. „Víš, co se tam dole pokoušíme udělat?“

„Milhavě...“

„Víš, jestli Reesův nápad s tím prakovým efektem bude fungovat, budeme muset s Vorem letět kolem Jádra po přesné dráze. Asymptotický směr je velmi závislý na počátečních podmínkách –“

Pozvedla ruce. „Raději to vyjádři jednoslabičnými slovy. Nebo ještě kratšími.“

„Omlouvám se. Poletíme po oběžné dráze velmi blízko Jádra. Čím blíže se dostaneme, tím více se naše cesta kolem něj stočí. Ale i malé odchylky mohou znamenat značné rozdíly. Představ si tužku s podobnými trajektoriemi, blížící se k Jádru. Když trajektorie dokončí oblouk, rozevřou se jako rozmotaná vlákna; a tak by malá chyba mohla udělit Voru konečný směr velmi odlišný od toho, jaký chceme.“

„Chápu... aspoň si to myslím. Ale na tom příliš nezáleží, že? Míříme přece do celé mlhoviny, do cíle velkého tisíce kilometrů.“

„Ano, ale je hrozně daleko. Bude to velmi precizní ukázka střeleckého umění. A pokud se netrefíme, stačí i jen pár kilometrů, budeme se plavit vzduchoprázdným vesmírem do nekonečna...“

„A jak nám pomohou Krtci?“

„Musíme zjistit všechny trajektorie tužky, abychom mohli vypočíst dráhu našeho přiletu k Jádru. Zabere nám to hodiny ruční práce, kterou pro původní Posádku zjevně prováděly poslušné stroje. Použít mozky Krtků byl Reesův nápad.“

Sheen si promnula bradu. „To by šlo.“

„Podle Reese to kdysi musely být létací stroje. A když se na ně podíváš zblízka, poznáš, kde byly upevněny rakety, křídélka a tak dál. Takže Rees tvrdí, že Krtci musí do určité míry orbitální dynamiku znát. Pokusili jsme se přesunout naše problémy na Krtky. Zabralo to hodiny dotazování na povrchu jádra... ale nakonec jsme začali dostávat použitelné výsledky. Nyní Krtci podávají přesné a výstižné odpovědi a my rychle postupujeme.“

Přikývla, pohrávající si s nápojem. „Úchvatné. A jste si jisti, že jsou ty výsledky správné?“

Zdálo se, že se trochu zarazil. „Tak jisti, jak jen to jde. Porovnali jsme vzorky výsledků s ručními výpočty. Ale nikdo z nás není odborníkem v této oblasti.“ Hlas mu opět ztvrdl. „Víš, naším Hlavním navigátorem byl Cipse.“

Na to ji žádná odpověď nenapadla. Dopila zbytek nápoje. „No, Grye, myslím, že je čas, abych –“

„Hele, kde by si tady mohl dát starý Quid něco k pití?“

Hlas byl hluboký a zazněla v něm vychytralost. Otočila se a trhla sebou, když zjistila, že zírá do široké tváře, jejíž úsměv odhaloval

pahýly zkažených zubů, a po těle jí putují černé oči. Nemohla si pomoci a od Kosty ucouvla. Mlhavě si vedle sebe uvědomovala rozklepaného Grye. „Co... chceš?“

Kosta pohládl lehce zahnuté kostěné kopí. Oči se mu rozšířily předstíraným údivem. „Tedy, drahoušku, zrovna jsem přiletěl a tohle má být přivítání? Co? Teď jsme všichni kamarádi...“ Přikročil blíž. „Až starého Quida poznáš, oblíbíš si ho –“

Zůstala stát na místě a ve tváři se jí zračilo neskrývané znechucení. „Ještě krok a zlomím ti ruku.“

Sebevědomě se usmál. „Rád bych viděl, jak to budeš zkoušet, drahoušku. Nezapomeň, že tuhle prima figuru jsem získal v prostředí vysokého gé... a ne v takové změkčilé mikrogravitaci pro děti, jakou tady máte vy. Jsi velmi přitažlivě svalnatá – ale vsadím se, že kosti máš křehké jako suché listí.“

Ostre na ni pohlédl. „Překvapuje tě, že starý Quid používá termíny jako je ‚mikrogravitace‘, děvče? Možná jsem Kosta, ale nejsem žádná příšera ani hlupák.“ Natáhl se a uchopil ji za předloktí. Stisk měl jako ze železa. „Tohle je lekce, kterou jsi zcela zjevně potřebovala –“

Oběma nohama vykoplá proti stěně Provijantáka, provedla rychlé salto dozadu a ruku tak setřásla.

Když dopadla, měla v ruce nůž.

S obdivným úsměvem zvedl ruce. „Dobrá, dobrá...“ Nyní stočil Quid pohled na Grye; Vědec se chvěl a tiskl si k hrudi kouli s nápojem. „Slyšel jsem, co jsi říkal. Všechny ty řeči o oběžných drahách a trajektoriích... Víš, to se vám nepovede.“

Gryeova napjatá tvář se chvěla. „Co tím chceš říct?“

„Co budete dělat, až poletíte na tom kousku železa kolem samotného Jádra – a zjistíte, že vaše dráha se v numerických tabulkách nenachází? V kritickém okamžiku – až budete nejbližší – budete mít na rozmyšlenou možná jen minuty. Co uděláte? Otočíte se a nakreslíte na papír pár dalších křivek? Co?“

Sheen si odfrkla: „Ty jsi na to odborník, že?“

Usmál se. „Konečně jsi poznala mou cenu, drahoušku.“ Poklepal si na hlavu. „Dávejte pozor. Tady je toho o oběžných drahách víc než na všech kouscích papíru v cele Mlhovině.“

„Kecy,“ vyprskla.

„Ano? Váš malý přítel Rees si to nemyslí, že?“ Potěžkal v pravé ruce kopí; Sheen nespouštěla oči z kostěného hrotu. „Ale na rozdíl od vás,“ pokračoval Quid, „Rees viděl, co s těmito věcmi dokážeme –“

Náhle se prohnul, takže byl otočen tváří k hvězdnému jádru, a s udivující elegancí kopí vrhl. Zbraň zrychlovala do gravitační studny jádra o pěti gé. Pohybovala se tak rychle, že z ní zbyla jen šmouha, minula železný horizont o pouhé metry a stočila se za hvězdu – a vzápětí prudce vyrazila na druhé straně jádra jako pěst. Sheen si hbitě dřepa a Gryn stáhla s sebou; kopí jí přeletělo pár metrů nad hlavou a odplulo do prostoru.

Quid si povzddechl: „Nebylo to zrovna přesné. Starý Quid to ještě potřebuje dostat do oka. Ale i tak –“ Mrkl. „Na první pokus to nebylo špatné, že?“ Dloubl Gryn do povislého břicha. „Tomuhle já říkám orbitální dynamika. A to všechno má Quid v hlavě. Úžasné, že? A proto potřebujete Kosty. A teď se Quid potřebuje napít. Nashledanou, drahoušku...“

Protáhl se kolem nich a vešel do Provijant'áka.

Gord si odhodil z očí řídnoucí světlé vlasy a bouchl do stolu. „To nepůjde. Sakra, vím, o čem mluvím.“

Jaen se vztyčila nad malým inženýrem. „A já ti říkám, že se mýlíš.“

„Dítě, mám více zkušeností, než ty kdy budeš mít –“

„Zkušeností?“ zasmála se. „Z tvých zkušeností s Kosty ti změkl mozek.“

Gord vyskočil. „Ty jedna –“

„Přestaňte, přestaňte,“ Hollerbach položil na stůl ruce pokryté stařeckými skvrnami.

„Ale on neposlouchá,“ bublala Jaen.

„Jaen. Ztichni.“

„Ale – sakra,“ nakonec se podvolila.

Hollerbach očima bloumal po chladných, dokonalých liniích observatoře Můstku. Podlahu pokrývaly tabulky a vývojové diagramy: Vědci a pár ostatních studovali náčrtky oběžných drah,

modely velkolepých ochranných obalů, které měly být postaveny kolem Voru, tabulky, v nichž bylo zaneseno, kolik bude potřeba jídla a kolik kyslíku v různých přidělových režimech. Místnost byla naplněna horečnatým, dychtivým hovorem. Zamyšlený Hollerbach si připomněl ticho, které zde panovalo, když se poprvé připojil k velké třídě Vědců; v oněch dnech bylo nebe ještě modré a zdálo se, že veškerý čas na světě má jen na své bádání...

Aspoň, že všechno to dychtivé úsilí míří správným směrem a zdá se, že dosahuje výsledků, které potřebovali, aby uskutečnili svůj plán. Tabulky a suchopárné diagramy vyprávěly pomalu se posouvající příběh o přeměně Voru, který má vyrazit na odvážnou cestu kolem Jádra; tihle střízliví Vědci a jejich pomocníci byli společně zaměstnáni na nejambicióznějším projektu lidstva od dob postavení Voru.

Ale teď přišel Gord se svou tužkou a útržky papíru... a ničivými novinkami. Hollerbach se přinutil věnovat pozornost Gordovi a Jaen, kteří se stále dohadovali – uvědomil si, že hledí do očí Deckerovi. Vůdce Voru stál netečně u stolu, zjizvenou tvář zataženu mrakem soustředění.

Hollerbach si v duchu povzdechl. Věř Deckerovi, s tím jeho instinktivním přesvědčením, že dojde ke krizi. „Prosím, projdeme si to, inženýre, ještě jednou,“ požádal Gorda. „A tentokrát buď rozumná, Jaen. Ano? Urážky nikomu neprospějí.“

Jaen se zamračila, široká tvář jí zrudla.

„Vědče, já jsem – byl jsem – hlavním inženýrem Pásu,“ začal Gord. „O chování kovů v extrémních podmínkách toho vím víc, než si dokážu vzpomenout. Viděl jsem ho téct jako umělou hmotu, zkréhnout jako staré dřevo...“

„Gorde, nikdo nepochybuje o tvé kompetenci,“ skočil mu do řeči Hollerbach, neschopen zakrýt podráždění. „Přejdi k věci.“

Gord poklepal špičkami prstů na své papíry.

„Studoval jsem slapové síly, kterým bude Vor vystaven v místě největšího přiblížení. A zvažoval jsem rychlost, jaké bude muset dosáhnout po prakovém manévru, aby unikl z Mlhoviny. A mohu ti říct, Hollerbachu, že nemáte naději. Všechno je to tady; můžete si to ověřit –“

Hollerbach mávl rukou. „Jistěže si to ověříme. Ted' nám o tom jen řekni.“

„Zprvė jde o slapové síly. Vědčė, ony roztrhají tenhle Vor na kusy dlouho předtím, než se dostane k místu největšího přiblížení. A ty zábavné konstrukce, které ta tvoje slavná děčka plánují postavit kolem paluby, se prostě rozletí jako hromada větví.“

„Gorde, tohle já neberu,“ vybuchla Jaen. „Jestli přestavíme Vor, asi některé části podepřeme, zajistíme, aby naše poloha v místě největšího přiblížení byla správná –“

Gord jí pohled vrátil a mlčel.

„Později jeho výpočty prověříš, Jaen,“ kývl Hollerbach. „Pokračuj, inženýre.“

„Dále je tu odpor vzduchu. Při rychlostech požadovaných při přiblížení v nejhustším ovzduší celé Mlhoviny prostě shoří všechno, co se tam dostane, jako meteorit. Bude z toho jen o něco víc než velkolepý ohňostroj. Podívejte, je mi líto, že jsem vás zklamal, ale ten váš plán prostě nebude fungovat. Tohle vám říkají fyzikální zákony, ne já...“

Decker se k němu naklonil. „Horníku,“ řekl mírně, „pokud je to, co říkáš, pravda, pak přece jenom zůstaneme odsouzeni k pomalé smrti na tomhle páchnoucím místě. Možná, že nedokážu lidi odhadnout dobře, ale nezdá se mi, že bys byl touhle vyhlídkou příliš zarmoucen. Máš nějaké náhradní řešení?“

Po Gordově tváři se pomalu rozšířil úsměv. „No, když na to přijde...“

Hollerbach se opřel a čelist mu poklesla. „Proč jsi nám to, sakra, neřekl hned?“

Gordův úsměv se ještě rozšířil. „Kdybyste se obtěžovali zeptat–“

Decker na stůl položil mohutnou ruku. „Už žádné slovní hrátky,“ nařídil tiše. „Horníku, ven s tím.“

Gordův úsměv zmizel; po tváři mu přeběhl stín strachu, který Hollerbachovi nepříjemně připomněl, co všechno tenhle nevinný mužik musel vytrpět. „Nikdo ti nevyhrožuje. Prostě nám to řekni.“

Gord se trochu uklidnil, vstal a vedl je ven z Můstku. Za okamžik všichni čtyři – Gord, Hollerbach, Decker a Jaen – stáli vedle matně lesklého trupu Můstku. Prudký hvězdný svit způsobil, že

Hollerbachovi na holé lebce vyrazily krůpěje potu. Gord udeřil dlaní do trupu. „Kdy jste se ho naposledy dotkli? Nejspíš jste tudy každodenně procházeli a pokládali jste to za samozřejmost, ale když se na to podíváme znovu, je to skvělý objev.“

Hollerbach ke stříbrnému povrchu přitiskl ruku a cítil, jak po něm hladce klouže... „Není tu žádné tření. Ano. Samozřejmě.“

„Vy tvrdíte, že než byla zabudována do paluby Voru, byla to kdysi loď,“ pokračoval Gord. „Souhlasím s vámi. A navíc si myslím, že tohle malé plavidlo bylo určeno k cestování vesmírem.“

„Žádné tření,“ vydechl znovu Hollerbach a dlaní stále hladil podivný kov. „Samozřejmě. Jak jsme mohli být tak hloupí? Podívej,“ upozornil Deckera, „tenhle povrch je tak hladký, že po něm bude vzduch klouzat a nezáleží na tom, jakou rychlostí poletíme. A nebude se zahřívat jako normální kov...“

A jeho struktura bude bezpochyby dostatečně pevná, aby vydržela slapové síly v blízkosti Jádra; přinejmenším bude daleko odolnější než zchátralé pláty, jež tvoří Vor. Deckere, my samozřejmě projdeme Gordovy výpočty, ale myslím, že zjistíme, že má pravdu. Chápeš, co to znamená?“ Hollerbachův starý mozek zaplavil údiv. „Nemusíme stavět železný zvon, abychom si zachovali atmosféru. Prostě jen zavřeme vstupní otvor Můstku. Poletíme v lodi, tak jako naši předkové... Dokonce budeme moci použít naše přístroje a studovat Jádro, když poletíme kolem. Deckere, jedny dveře se zavřely a jiné otevřely. Chápeš?“

Deckerova tvář tvořila temnou maskou. „Ach, já to chápu, Hollerbachu. Ale je tu jedna věc, která ti možná unikla.“

„Jaká?“

„Vor má v průměru více než půl kilometru. Tenhle Můstek je dlouhý pouze sto metrů.“

Hollerbach se zamračil; pak ho udeřilo poznání.

„Najdi Reese,“ vyštěkl Decker. „Za čtvrt hodiny se s vámi oběma setkám ve tvé kanceláři.“ Stroze pokývl na pozdrav, otočil se a odkráčel.

Rees měl dojem, že atmosféra v Hollerbachově kanceláři je nabitá elektřinou.

„Zavři dveře,“ zavrčel Decker.

Rees se posadil před Hollerbachovým stolem. Hollerbach seděl naproti a dlouhými prsty se tahal za jako papír tenkou kůži na ruku. Decker dýchal širokými nozdrami a se sklopenýma očima přecházel po malé kanceláři.

Rees se zamračil. „Proč ta pohřební nálada? Co se stalo?“

Hollerbach se nadechl. „Máme... problém.“ Nastínil Gordovy výhrady. „Samozřejmě, že jeho výpočty musíme ověřit. Ale –“

„Ale má pravdu,“ vpadl Rees. „Víte, že má, že?“

Hollerbach si povzdechl, v hrdle mu zašelestil dech. „Samozřejmě, že má pravdu. A kdybychom se my ostatní nezanášeli skvělými úvahami o prakovém efektu a kopulí o kilometrovém průměru, položili bychom si tytéž otázky. A došli ke stejným závěrům.“

Rees přikývl. „Ale pokud použijeme Můstek, budeme čelit nečekaným problémům. Domnívali jsme se, že zachráníme všechny.“ Šlehl pohledem po Deckerovi. „Teď budeme muset udělat výběr.“

Deckerova tvář potemněla vztekem. „A tak jste se obrátili na mě.“

Rees si promnul obočí. „Deckere, pokud náš odlet proběhne hladce, ti, co zůstanou, přežijí stovky, tisíce směn –“

„Doufám, že ti, kteří se nedostanou do té vaší zářivé lodi, to budou brát stejně stoicky,“ vyprskl Decker. „Vědci. Odpovězte mi na jednu věc. Bude tohle dobrodružství fungovat? Mohou cestující na Můstku skutečně přežít cestu kolem Jádra a pak vesmírem do nové mlhoviny? Hovoříme teď o situaci velmi odlišné od Reesovy původní myšlenky.“

Rees pomalu přikývl.

„Budeme potřebovat zásobní stroje, všechno, co stlačuje vzduch, můžeme umístit na Můstek, možná i rostliny, které přeměňují vydýchaný vzduch na –“

„Ušetři mě těch banalit,“ vyštěkl Decker. „Tenhle absurdní projekt bude znamenat úmornou dřinu, zranění, smrt. A odlet Můstku bezpochyby odsaje mnoho nejlepších mozků, což bude pro ty, kteří zůstanou, další pohroma.“

Pokud tahle mise nemá solidní naději na úspěch, pak ji nepodpořím. Takhle prostě to je. Nebudu zkracovat životy těch, za které jsem zodpovědný, jen aby hrstka hrdinů zažila potěšení z jízdy.“

„Víš,“ prohodil Hollerbach zamyšleně, „pochybuji, že když jsi – získal – moc na tomto Voru, představoval sis, že budeš muset dělat takovéhle rozhodnutí.“

Decker se zamračil. „Posmíváš se mi, Vědče?“

Hollerbach zavřel oči. „Ne.“

„Pojďme si to promyslet,“ navrhl Rees. „Hollerbachu, potřebujeme přemístit genetický fond, dostatečně velký pro zachování lidského druhu. Kolik je to lidí?“

Hollerbach pokrčil rameny. „Čtyři nebo pět set?“

„Dokážeme jich tolik pobrat?“

Hollerbach se na chvíli zamyslel a pak pomalu odpověděl: „Ano. Ale bude to chtít pečlivé vedení. Přesné plánování, přidělový systém... Nebude to příjemná cesta.“

Decker zavrčel: „Genetický fond? Vašich pět set lidí přijde do nového světa jako děti, nebudou mít žádné prostředky. Než se začnou rozmnožovat, budou muset najít způsob, jak zabránit pádu do Jádra nové mlhoviny.“

Rees přikývl. „Ano. Ale to musela Posádka původní Lodi udělat také. Naši přistěhovalci na tom budou materiálně hůře ... ale aspoň ví, co mohou očekávat.“

Decker se pěstí bouchl do stehna. „Takže mi říkáte, že ta mise může být úspěšná, že by nová kolonie mohla přežít? Je to tak, Hollerbachu?“

„Ano,“ přitakal Hollerbach tiše. „Musíme vyřešit mnohé detaily. Ale – ano. Máš mé slovo.“

Decker zavřel oči a mohutná ramena mu poklesla.

„Dobrá. Musíme pokračovat ve vašem plánu. A tentokrát zkuste problémy předvídat.“

Rees pocítil velikou úlevu. Kdyby se Decker rozhodl jinak – kdyby byl ten velký cíl zavržen – jak by si on, Rees, ukrátil zbytek života?

Pokrčil rameny. Bylo to nepředstavitelné.

„Teď budeme muset čelit dalším skutečností.“ Hollerbach zvedl kostnatou ruku a počítal na prstech. „Samozřejmě, musíme pokračovat ve výzkumech ohledně naší mise – vybavení, roztrídění, řízení Můstku. Kvůli těm, co zůstanou, musíme myslet na posunutí Voru.“

Decker vypadal udiveně.

„Deckere, ta hvězda nad námi jen tak sama od sebe nezmizí. Za normálních okolností bychom Vor zpod ní přesunuli už dávno. Teď, když je Vor odsouzen zůstat v téhle Mlhovině, musíme ho přesunout. A konečně...“ Hollerbachův hlas se vytratil.

„A konečně,“ doplnil hořce Decker, „se musíme zamyslet nad tím, koho vybrat, aby cestoval na Můstku. A kdo tu zůstane.“

„Asi nejspravedlivější by bylo losovat,“ navrhl Rees.

Decker zavrtěl hlavou. „Ne. Tahle výprava uspěje, pouze když budete mít ty správné lidi.“

Hollerbach přikývl. „Samozřejmě, že máš pravdu.“

Rees se zamračil. „Taky si to myslím. Ale – kdo vybere tu správnou posádku?“

Decker na něj ostře pohlédl, jizvy na tváři se mu prohloubily v masku bolesti. „A kdo myslíš, že to bude?“

Rees si pohrával s nápojovou koulí. „Takže tak to je,“ řekl Pallis. „Decker teď stojí před životním rozhodnutím.“

Pallis stál před klecí s mladými stromky a skrze dřevěné mřížoví se jich dotýkal. Roztržitě si uvědomil, že některé stromky jsou už skoro dost staré, aby je mohl vypustit. „Jak se zdá, moc přináší zodpovědnost. Nejsem si jist, že to Decker věděl, když vystoupil na vrchol toho jejich směšného Výboru. Ale teď to ví jistě... Decker udělá správné rozhodnutí; doufejme, že my ostatní také.“

„Co tím myslíš, my ostatní?“

Pallis zvedl klec z podstavce; i když byla velká, byla lehká, a podal ji Reesovi. Mladý Vědec odložil kouli s nápojem a s pohledem na vyplašené mladé stromky klec nejistě přijal. „Měl bys to vzít sebou,“ radil mu Pallis. „Možná bys jich měl vzít víc. Vypusť je do té nové mlhoviny, nech je se rozmnožit – a za pár stovek směn se

začnou tvořit nové lesy. Pokud už ten nový svět nebude mít své vlastní...”

„Proč mi to dáváš? Pilote, já to nechápu.“

„Ale já ano,“ promluvila Sheen.

Pallis se prudce otočil. Rees zalapal po dechu a úlekem málem upustil klec. Stála ve dveřích, hvězdný svit se jí zachytával na jemných chloupkách nahých paží.

Pallis se zastyděl, když si uvědomil, že začíná rudnout; její přítomnost způsobila, že se cítil jako puberták. „Nečekal jsem tě,“ řekl sklesle.

Zasmála se. „To vidím. Nikdo mě nepozve dál? Můžu dostat něco k pití?“

„Samozřejmě...”

Sheen se se zkříženýma nohama pohodlně usadila na podlahu. Reesovi pokývla na pozdrav.

Rees pohlédl z Pallise na Sheen a zase zpět a jeho tvář začala nabírat tmavší odstín. Pallise to překvapilo. Choval snad Rees vůči své bývalé vedoucí směny... dokonce i po útrapách během vyhnanství na Pásu, nějaké city? Rees vstal, nemotorně balancuje s klecí. „Ještě si promluvíme, Pallisi –“

„Nemusíš odcházet,“ zastavil ho Pallis rychle.

Sheen pobaveně zajiskřily oči.

Rees se znovu podíval z jednoho na druhého. „Myslím, že to tak bude lepší.“ Zamumlal slova na rozloučenou a odešel.

Pallis podal Sheen kouli s nápojem. „Takže on je do tebe zamilovaný.“

„Pubertácké touhy,“ odvětila strnule.

Pallis se ušklíbl. „Chápu. Ale Rees už není puberták.“

„Já vím. Teď je odhodlaný, žene nás všechny před sebou. Je to spasitel světa. Ale když chce, umí se chovat jako blázen.“

„Myslím, že žárlí...”

„A má na co, pilote?“

Pallis sklopil oči a neodpověděl.

„Takže,“ řekla hbitě, „ty na Můstku neodjedeš. To měl znamenat tvůj dárek Reesovi, že?“

Otočil se k místu, kde stávala klec, a přikývl.

„Moc života už mi nezbývá,“ řekl pomalu. „Bude lepší, když mé místo na Můstku dostane někdo mladší.“

Naklonila se blíž a dotkla se jeho kolen; ten dotek ho elektrizoval. „Řeknou ti, abys jel, jen když si budou myslet, že tě potřebují.“

Odfrkl si. „Sheen, než ti kluzáci v kleci vyrostou, bude mé ztuhlé tělo už dávno svrženo přes okraj. A jaký by ze mě byl užitek, když nebudou stromy, na kterých bych létal?“ Ukázal rukou k létajícímu lesu, ukrytému za střechou kabiny. „Ten les tam nahoře je můj život. Až Můstek odletí, Vor tady bude pořád. A ti, co zůstanou, ty stromy budou potřebovat.“

Přikývla. „Chápu, i když nesouhlasím.“ Pevně mu pohlédla do tváře svýma jasnýma očima. „Myslím, že si o tom můžeme promluvit, až bude Můstek pryč.“

Zalupal po dechu, pak se natáhl a uchopil ji za ruku. „O čem to mluvíš? Snad nemáš v úmyslu tady taky zůstat? Sheen, ty jsi blázen –“

„Pilote,“ vyštěkla, „já jsem tě kvůli tvému rozhodnutí neurázela.“ Nechala svou ruku spočívat v jeho. „Jak říkáš, Vor tady zůstane ještě hodně dlouho. A Pás také. Bude to tu dost pochmurné, až Můstek odletí a vezme s sebou všechny naše naděje. Ale někdo by tady měl dohlížet na chod věcí. Někdo musí vyhlašovat změnu směny. A tak jako ty, ani já nechci nechat svůj život za sebou.“

Přikývl. „Nemůžu říct, že souhlasím –“

„Pilote –,“ začala varovně.

„Respektuji tvé rozhodnutí. A –“ Cítil, jak mu tvář znovu polévá horkost. „A jsem rád, že tu zůstaneš.“

Usmála se a přiblížila tvář k jeho. „Co tím chceš naznačit, pilote?“

„Možná bychom si navzájem mohli dělat společnost.“

Natáhla se, hrábla mu do vousů a jemně za ně zatahala.

„Ano. Možná bychom mohli.“

Kapitola 14

Ladné linie Můstku zakrývala klec nosné konstrukce. Po konstrukci lezli členové posádky a upevňovali na trup Můstku trysky. Rees s Hollerbachem a Gryem obcházel pracovní prostor. Rees práce pozoroval kritickým pohledem. „Sakra, jde nám to příliš pomalu.“

Grye si založil ruce. „Reesi, jsem nucen podotknout, že naše podrobné znalosti tohoto projektu jsou žalostně malé. Pojď –“ Pokynul rukou. „Dovol, abych ti ukázal, jakého pokroku jsme dosáhli.“ Plácl baculatou rukou do dřevěné klece kolem Můstku; obdélníková konstrukce, bezpečně připevněná k palubě, zajišťovala tři široké obruče, jež obklopovaly samotný Můstek. „Bez toho bychom neměli žádnou šanci,“ vysvětloval Grye. „V poslední etapě před odletem odřízneme Můstek od paluby. Když to uděláme, jediným zajištěním Můstku bude tato konstrukce. Jakákoliv chyba by mohla mít katastrofální následky –“

„Já vím, já vím,“ řekl podrážděně Rees. „Ale skutečností zůstává, že máme zpoždění...“

Došli ke vstupnímu otvoru Můstku. Pod dohledem Jaen a ještě jednoho Vědce vynášeli dva mohutní dělníci z observatoře jakýsi přístroj. Přístroj – těžký spektrometr, jak si Rees všiml – byl promáčkнутý a poškrábaný a z mohutného podstavce zbyl jen roztavený pahýl. Spektrometr odložili ke skupince tajuplně vyhlížejících přístrojů několik metrů od Můstku; vyřazené přístroje vzhlížely slepým senzory k nebi.

Hollerbach se otrásl. „Tak tohle je věc, nad kterou bych určitě váhal,“ řekl napjatě. „Čelíme strašnému dilematu. Každý přístroj, který zdemolujeme a vyhodíme, nám poskytne prostor pro další čtyři nebo pět lidí. Ale můžeme si dovolit nechat zde tenhle teleskop,

tamten spektrometr? Je tenhle přístroj pouhý luxus – nebo v neznámém prostředí, kam letíme, zůstaneme v určité oblasti spektra slepí?“

Rees potlačil povzdech. Váhání, odklady, zmatky, další odklady... Samozřejmě, že se Vědci za pouhých pár hodin nemohli změnit v muže činu – a on s nimi v řešení jejich dilemat soucítíl – ale přál si, aby se naučili stanovit si priority a ty pak dodržovat.

Nyní dorazili ke skupině Vědců, kteří pečlivě zkoumali zásobní stroj. Ohromné zařízení se nad nimi tyčilo, výpustné otvory připomínaly tichá ústa. Rees věděl, že zařízení je příliš velké, než aby se dalo přenést do nitra Můstku a tak bude muset, zároveň s druhým podobným strojem, zůstat na první pohled nesmyslně na vnější chodbě Můstku poblíž vstupního otvoru.

Grye i Hollerbach začali hovořit zároveň, ale Rees pozvedl ruce. „Ne,“ zastavil je. „Dovolte mi zdůvodnit, proč pravděpodobně nemůžeme pohnout s tímhle problémem. Vypočetli jsme, že pokud během letu zavedeme přidělový systém, měly by nám stačit dva automaty. Tenhle má dokonce, jak jsme zjistili, zabudované zařízení na filtraci vzduchu a kyslíkovou jednotku...“

„Ano,“ vpadl Grye netrpělivě, „ale ten výpočet závisí na základním předpokladu: že stroje budou na Můstku podávat plný výkon. A my toho zatím o jejich zdroji energie nevíme tolik, abychom si tím mohli být jisti. Víme, že zdroj je nějak zabudován uvnitř stroje – ne jako přístroje na Můstku, které se pomocí kabelů dělí o jednu pohonnou jednotku – a podle starých příruček se domníváme, že je založen na principu mikroskopické černé díry – ale nejsme si tím jisti. Co když potřebuje k doplňování hvězdný svit? Co když produkuje nějaký zdraví škodlivý plyn, který nás na uzavřeném Můstku všechny udusí?“

„Chápu, že když si chceme být jisti, musíme to odzkoušet,“ souhlasil Rees. „Pokud výkonnost stroje klesne byť jen o deset procent, tak tu budeme muset zanechat dalších padesát lidí.“

Grye přikývl. „Pak tedy chápeš –“

„Sakra, chápu, že tahle rozhodnutí zabere čas. Jenže ten my nemáme...“ Cítil, jak v něm narůstá napětí: napětí, které nepovolí, dokud nebude Můstek vypuštěn, ať už to dopadne jakkoliv.

Kráčeli dál a potkali Gorda. Důlní inženýr a Nead, který pracoval jako jeho asistent, nesli k Můstku trysku. Gord jim čile pokývl na pozdrav. „Pánové.“

Rees si malého důlního inženýra pozorně prohlížel a na okamžik zapomněl na starosti. Gord se vrátil ke svému starému, výkonnému, úspěchanému a lehce ironickému já; Rees by v něm sotva poznal stín, který potkal na planetce Kostů. „Vidím, že se činíš, Gorde.“

Gord se poškrábal na holé lebce. „Postupujeme,“ prohlásil nezávazně. „To je všechno, co k tomu můžu říct, ale postupujeme.“

Hollerbach s rukama založenýma za zády se k němu naklonil. „Jak pokračuje řešení problému s řídicím systémem?“

Gord opatrně přikývl. „Reesi, dodržuješ časový harmonogram? K řízení pádu Můstku – ke změně jeho oběžné dráhy – potřebujeme nějakým způsobem ovládat trysky, které připevníme na trup, ale nechceme dělat v trupu žádné díry, kterými bychom vedli dráty. Když na to přijde, ani nevíme, jestli jsme schopni nějaké díry vůbec udělat.“

Zdá se, že budeme moci použít součástky z rozebraných Krtků. Některé z jejich pohonných jednotek fungují na principu dálkového ovládání. Já jsem jen prostý inženýr; možná, že vy Vědci pochopíte jeho vstupy a výstupy. Ale stručně řečeno, vtip je v tom, že možná budeme schopni ovládat trysky zevnitř Můstku pomocí řady spínačů, které s tryskami nemusí být fyzicky vůbec spojeny. Chystáme se rozběhnout řadu pokusů, abychom zjistili při jaké tloušťce trupu dochází k blokování signálů.“

Hollerbach se usmál. „Jak působivé. To byl tvůj nápad?“

„Ah...“ Gord se poškrábal na tváři. „Pár rad jsme získali z mozku Krtka. Když začnete dávat správné otázky – a dostanete se přes jeho stížnosti, že nastala ‚rozsáhlá porucha senzorů‘ – je udivující, jak...“ Hlas se mu vytratil a oči rozšířily.

„Reesi,“ zpoza Reese zahřměl mohutný hlas; Vědci ztuhli. „Věděl jsem, že se budeš poflakovat někde tady.“

Rees se otočil a vzhlédl do Rochovy tváře. Oči obrovitého horníka byly, jako vždy, zarudlé počínajícím vztekem; zatínal a rozevíral pěsti jako píсты. Grye tiše zakňučel a odsunul se za

Hollerbacha. „Mám práci, Rochu,“ řekl Rees tiše. „Ty taky; myslím, že by ses k ní měl vrátit.“

„Práci?“ Rochovy ušpiněné nozdry se rozšířily a on mávl pěstí k Můstku. „Makám jak d'as, jen abyste ty a tví zasraní kamarádíčkové mohli odletět v téhle zábavné věcičce.“

Hollerbach ho vážně oslovil: „Pane, seznam cestujících ještě nebyl zveřejněn a dokud nebude, jsme na tom všichni stejně –“

„Ani nemusí být. Všichni víme, kdo na tenhle výlet pojede... a nebudou to takoví jako já. Reesi, měl jsem ti tam dole na jádru vymlátit mozek z hlavy.“ Roch zvedl prst tlustý jako lano. „Vrátím se,“ zavrčel. „A když zjistím, že na tom seznamu nejsem, zatraceně dobře se postarám, abys na něm nebyl ani ty.“ Namířil prst na Grye. „To samé platí i pro tebe!“

Grye zbledl jako stěna a křečovitě se roztřásl.

Roch odkráčel. Gord potěžkal trysku a suše poznamenal: „Je dobré vědět, že v téhle převratné době zůstávají některé věci pořád stejné. Tak, Neade, pojďme tu trysku namontovat.“

Rees pohlédl na Hollerbacha a Grye. Trhl palcem přes rameno za odcházejícím Rochem. „Tohle je důvod, proč máme zpoždění. Politická situace na tomhle Voru – sakra, ne, mezilidské vztahy – se rychle zhoršují. Situace začíná být nestabilní. Každý ví, že se sestavuje ‚seznam‘... a většina lidí si myslí, že dobře ví, kdo na něm bude. Jak dlouho ještě můžeme očekávat, že lidé budou pracovat na úkolu, jehož výsledku se většina z nich nezúčastní? Kdyby došlo k dalšímu povstání, byla by to katastrofa. Upadli bychom do anarchie –“

Hollerbachovi unikl povzdech; náhle se zapotácel. Grye ho chytil za paži. „Hlavní Vědče, jsi v pořádku?“

Hollerbach upřel revmatické oči na Reese. „Víš, jsem unaven... strašně unaven. Samozřejmě, že máš pravdu, Reesi, ale co můžeme dělat jiného, než směřovat veškeré úsilí k našemu cíli?“

Rees si náhle uvědomil, že své vlastní pochybnosti složil na slábnoucí Hollerbachova ramena, jako by byl stále dítětem a starý muž jakýmsi odolným dospělým. „Promiňte,“ omlouval se. „Neměl jsem vás zatěžovat –“

Hollerbach mávl roztřesenou rukou. „Ne, ne, máš naprostou pravdu. Svým způsobem mi to pomáhá uspořádat – vlastní myšlenky.“ Oči se mu pobaveně zaleskly. „Dokonce i tvůj přítel Roch nám svým způsobem pomáhá. Srovnej si nás dva. Roch je mladý a silný; já jsem příliš starý, abych dokázal vůbec stát rovně – natožpak abych předával své chyby nové generaci. Kdo z nás by se měl vydat na tuhle výpravu?“

Rees byl zděšen. „Hollerbachu, my potřebujeme vaši inteligenci. Nemyslíte snad, že...“

„Reesi, spatřuji vážnou trhlinu ve způsobu, jakým žijeme, jak odmítáme přijmout své místo ve vesmíru. Obýváme svět, ve kterém je na prvním místě fyzická síla a odolnost – jak tvůj přítel Roch tak úspěšně demonstruje – a pohyblivost, postřeh a přizpůsobivost – jak dokazují například Kostové – a ne ‚inteligence‘. Jsme jen něco víc než neohrabaná zvířata, ztracená v bezedných hlubinách vesmírného prostoru. Ale naše dědictví v podobě stárnoucích přístrojů z Lodi, zásobních strojů a všeho ostatního nám dovoluje udržovat si představu, že jsme pány tohoto vesmíru, jako jsme asi byli pány světa, z něhož člověk pochází.“

Nyní nás tohle vynucené stěhování přinutí vzdát se většiny milovaných hraček – a s nimi i našich iluzí.“ Zamyšleně pohlédl do dálky. „Když nahlédneme do daleké budoucnosti, mozky nám pravděpodobně zakrní a stanou se zbytečnými; asi se staneme tvory podobnými velrybám a nebeským vlkům a budeme přežívat, jak nejlépe to půjde, mezi létajícími stromy –“

Rees si odfrkl. „Hollerbachu, jak stárnete, stává se z vás ubrblaný senilní stařík.“

Hollerbach zvedl obočí. „Chlapče, já jsem byl starý už tehdy, když ty jsi žvýkal na hvězdném jádru železnou rudu.“

„No, já o daleké budoucnosti nic nevím a už vůbec nic s ní nemůžu dělat. Jediné, co udělat můžu, je vyřešit současné problémy. A Hollerbachu, na rovinu – nevěřím, že bychom bez vašeho vedení měli naději tenhle výlet přežít.“

Pánové, máme spoustu práce. Myslím, že bychom se do ní měli pustit.“

Plát visel nad Vorem. Pallis se doplazil k okraji a pohlédl dolů.

Kouř pokrýval palubu jako maska známou tvář.

Náhle sebou plát prudce trhl a Pallis se překulil na záda. Se zavřením se natáhl a sevřel síť, jež pokrývala subtilní plavidlo. „Ke Kostem, hospodský, ty neumíš tuhle utracenou věc řídit?“

Jame se zamračil. „Tohle je skutečná loď. Tady nevisíš z jedné ze svých dřevěných hraček, pilote.“

„Nepokoušej své štěstí, důlní kryso.“ Pallis bouchl pěstí do hrubého plátu železa. „Jde jen o to, že tenhle způsob létání je – nepřírozený.“

„Nepřírozený?“ zasmál se Jame. „Možná máš pravdu. A možná jste vy lidičky strávili příliš moc času poflakováním ve svých listnatých altáncích a zatím vás horníci všechny přechcali.“

„Válka skončila, Jame,“ opáčil Pallis klidně. Nechal ramena poklesnout a napůl sevřel pěsti. „Ale možná, že zůstalo pár věcí, které by se měly dát do pořádku.“

Barmanova široká tvář se v očekávání rvačky zkroutila do úšklebku. „Nic mě nepotěší víc, stromovej kašpare. Řekni místo a čas a zvol zbraně.“

„Oh, žádné zbraně.“

„To mi vyhovuje –“

„Ke Kostem, zavřete už vy dva konečně hubu?“ Nead, třetí pasažér plátu, zvedl oči od tabulek a nástrojů v klíně. „Jestli jste na to náhodou nezapomněli, tak tady máme práci.“

Jame a Pallis si vyměnili poslední nevraživý pohled, pak Jame obrátil pozornost k řízení plavidla. Pallis se přesunul po palubě plátu a posadil se vedle Neada. „Omlouvám se,“ řekl nevrle. „Jak to jde?“

Nead si před obličejem přidržel otlučený sextant, pak se pokusil porovnat měření se zápisy v ručně psaných tabulkách. „Sakra,“ vrčel otráveně. „To nemůžu říct. Nejsem žádný expert, Pallisi. Cipse by to věděl. Kdyby jen –“

„Kdyby jen nebyl dávno mrtvý, všechno by bylo prima,“ kývl Pallis. „Já vím. Dělej, co umíš, hochu. Co si o tom myslíš?“

Nead znovu přeběhl prsty po tabulkách. „Myslím, že to trvá příliš dlouho. Pokousím se změřit stranovou rychlost Voru na pozadí hvězd a myslím, že se Vor nepohybuje dostatečně rychle.“

Pallis se zamračil. Položil se na břicho a znovu Vor přelétl pohledem. Mohutné staré plavidlo se pod ním rozprostíralo jako podnos plný fantastických hraček. Občasný chochol páry označoval místo, kde se pod palubou Voru vznášel druhý plát s dalšími pozorovateli tohoto velikého přesunu. Z jedné strany Okraje – ze strany přístaviště – šplhala vzhůru stěna kouře a navíc měl každý strom centrálního lesa vlastní kouřový příkrov. Kouř splňoval požadovaný účel – Pallis viděl, jak se lana stromů naklánějí stejnoměrně doprava, jako by létající rostliny chtěly uniknout stínu kouře – a představoval si, že slyší drnění napjatých lan, jak je Vor tažen. Stíny lan se začínaly prodlužovat přes palubu; Vor se skutečně posunoval zpod hvězdy, zavěšené nad ním. Byl to vzrušující pohled, který Pallis za svého dlouhého života viděl zatím pouze dvakrát, a spolupráce, které se při tom dosahovalo, po všech těch zmatcích za revoluce a války – a v době, kdy tak mnoho nejlepších lidí na Voru bylo zaměstnáno prací na projektu Můstku – byla, jak ho napadlo, obdivuhodná.

Ve skutečnosti byla potřeba posunout Vor asi tou věcí, která zatím držela společnost pohromadě. Tohle byl projekt, který zjevně sloužil všem.

Ano, bylo to obdivuhodné – ale pokud by všechno probíhalo příliš pomalu, nebylo by to k ničemu. Padající hvězda byla pořád ještě kilometry vzdálená a žádné bezprostřední nebezpečí srážky nehrozilo, ale pokud tah, který stromy udržovaly, bude trvat příliš dlouho, veliké rostliny se unaví. Nejen, že pak nebudou schopny potáhnout Vor, ale bylo by dokonce možné, že nějaké větší selhání ohrozí schopnost Voru bezpečně se udržet ve vzduchu.

Sakra. Svěsil hlavu přes okraj plátu a pokoušel se zjistit, v čem spočívá problém. Stěna kouře na Okraji vypadala dostatečně hustá; vzdálené hvězdy vrhaly dlouhé stíny na dělníky v rouškách, kteří pracovali u základny kouřové clony.

Pak tedy musel problém spočívat v samotných uvázaných stromech. Na každém stromě byl pilot a jeho pomocník a každý z nich se pokoušel udržet si vlastní hradbu kouře. Tyhle malé bariéry byly pravděpodobně nejdůležitějšími faktory, které působily na

pohyb jednotlivých stromů. A dokonce i odsud shora mohl Pallis pozorovat, jak potřhané a necelistvé některé z těchto bariér jsou.

Bouchl pěstí do paluby plavidla. Sakra. Revoluční čistky a vzrušení a hlad, které následovaly, způsobily, že v jeho pilotním sboru, stejně jako ve většině dalších odvětví na Voru, byl nedostatek kvalifikovaných lidí. Připomněl si, jak přesuny probíhaly v minulosti: nekonečné výpočty, porady, které trvaly celé směny, pohyb stromů jako součástek v dokonalém stroji...

Nyní na nic takového nebyl čas. Někteří z nových pilotů byli rádi, když se na svém stromě jen udrželi a nespadli. A vytvoření boční stěny bylo jednou z nejobtížnějších dovedností pilotů; byla to hodinářská práce s kouřem...

Všiml si skupiny stromů, jejichž bariéry byly zvláště potřhané. Ukázal je Jamemu.

Barman se ušklíbl a trhl za řídicí lana. Pallis se pokusil ignorovat zápach zplodin, který ho udeřil do tváře; zapomněl na nostalgii, která ho zachvátila při pohledu na nádhernou majestátnost stromů. Vedle sebe uslyšel klít Neada, kterému se papíry rozletěly jako listí. Plát se snesl mezi stromy jako nějaký velký, neobvyklý kluzák; Pallis proti své vůli ucouvl, když větve začaly švihát necelý metr od jeho tváře. Konečně se plavidlo zastavilo. Odsud vypadaly bariéry dokonce ještě řidší a Pallis bezmocně pozoroval, jak nezkušení piloti zoufale mávají pokrývkami na chomáče kouře.

Zvedl ruce k ústům. „Hej, vy tam!“

Maličké tváře se k němu zvedly. Jeden pilot klopýtl.

„Přiložte do kotlíků!“ zvolal Pallis vztekle. „Nech kouř klesnout. Tím zatraceným máváním to svinstvo jen rozháníte...“

Piloti se přesunuli ke kotlíkům a začali přikládat do malých ohničků palivo.

Nead zatahal Pallise za rukáv. „Pilote. Je támhleto v pořádku?“

Pallis pohlédl naznačeným směrem. Dva stromy, obklopené potřhanými pokrývkami kouře, se k sobě slepě blížily, jejich amatérští piloti byli evidentně zabráni do obsluhy kotlíků.

„Ne, to, sakra, není v pořádku,“ vyštěkl Pallis. „Barmane! Dostaň nás tam a rychle –“

První dotek stromů byl téměř něžný: šustění listoví, jemný praskot větvíček. Pak došlo k prvnímu nárazu a obě plošiny se otřáslly a zaklesly do sebe. Posádky na sebe zůstaly s hrůzou zírat.

Stromy se nepřestávaly otáčet; vzápětí se odtrhly okrajové části a vzduchem začaly létat dřevěné úlomky. Jedna z větví se s křikem připomínajícím raněné zvíře ulomila u kmene. Stromy se začaly do sebe zaplétat v ohromné, pomalé, hlučné srážce. Hladké plochy listoví se roztržily. Jako pěst velcí kluzáci se přehnali nad plátem; Nead zavyl a zakryl si hlavu rukama.

Pallis zíral na posádky umírajících stromů. „Vypadněte odtamtud! S těmi zatracenými stromy je konec. Zachraňte aspoň sami sebe. Slezte po provazech.“

Vyděšeně a zmateně na něj zírali. Pallis na ně nepřestával křičet, dokud neuviděl, že se konečně začali spouštět po volných lanech na palubu.

Stromy už byly zaklesnuty ve smrtícím objetí. Jejich úhlové momenty se smísily, kmeny obíhaly ve víru listoví a pahýlů větví. Části stromů velké jako stěny se třísily a vzduch byl naplněn skřípotem praskajícího dřeva. Pallis spatřil letět vzduchem kotlíky a děkoval bohu, že posádky předvídavě uhasily plameny.

Brzy zbyly jen zaklesnuté kmeny, zapletené do sebe pokroucenými větvemi; nyní se vyrvala kotvící lana jako ramena z kloubů a uvolněné stromy se začaly nejistě otáčet v podivně ladných piruetách.

Nakonec kmeny narazily na palubu, kde se rozletěly v záplavě úlomků. Pallis spatřil, jak lidé prchají o život z deště dřevěných štěpin. Třísky padaly několik minut jako krupobití zubatých dýk; pak se muži začali váhavě vracet k místu nehody, překračující lana stromů, které ležely mezi troskami jako údy mrtvol.

Pallis tiše pokynul Jamemu. „Tady se už nedá nic dělat, jedem zpátky.“ Plát se zvedl a zamířil k místu jejich hlídky.

Několik dalších hodin Pallisův plát kroužil kolem létajícího lesa. Ke konci Jame s tváří zčernalou kouřem vztekle reptal a Pallis měl od křiku rozbolavělé hrdlo. Konečně Nead složil sextant do klína a s úsměvem zůstal nečinně sedět. „A je to,“ oddechl si. „Aspoň myslím...“

„A je co?“ zavrčel Jame. „Už je Vor pryč zpod té zatracené hvězdy?“

„Ne, ještě ne. Ale má dostatečný moment hybnosti a už nepotřebuje pomoc stromů. Za pár hodin se zastaví a bude dostatečně daleko od dráhy padající hvězdy, aby byl v bezpečí.“

Pallis si lehl na záda na síť plátu a zhluboka se napil nápoje z koule. „Tak jsme to dokázali.“

Nead zasněně prohodil: „Pro Vor to ještě neznamená skončení akce. Když bude hvězda prolétat rovinou, ve které Vor leží, dojde k několika zajímavým slapovým vlivům.“

Pallis pokrčil rameny. „To není nic, co by Vor nezažil už dříve.“

„Musí to být fantastický pohled, Pallisi.“

„Ano, je,“ zamyslel se pilot. Vzpomněl si, jak pozoroval stíny lan, když stále delší padaly na Vor. Nakonec se obvod hvězdného disku dotkne horizontu a světlo hvězdy ozáří celou palubu. A když větší část hvězdy klesne pod Okraj, nastane dosvit, kterému Vědci říkají korona...

Jame zašilhal k nebi. „Jak často se tohle děje? Jak často se Vor dostává do cesty padající hvězdě?“

Pallis pokrčil rameny. „Často ne. Jednou dvakrát za generaci. Dost času na to, abychom se naučili, jak se s tím vypořádat.“

„Ale potřebuješ k tomu Vědce – jako je tady ten –“ Jame trhl palcem k Neadovi – „abys věděl, jak to udělat.“

„No, samozřejmě,“ poznamenal Nead pobaveně. „Nemůžete tyhle věci dělat pomocí nasliněného prstu, který nastavíte větru.“

„Ale většina Vědců odpálí na tom zatraceném Můstku.“

„To je pravda.“

„Tak co se stane, když začne padat další hvězda? Jak potom pohnou Vorem?“

Nead nenuceně upil nápoje. „Naše pozorování ukazují, že než další hvězda – tam daleko nahoře –“ ukázal vzhůru – „ohrozí Vor, uplyne mnoho tisíc směn.“

Pallis se zamračil. „Tohle není odpověď na Jameho otázku.“

„Ale ano, je.“ Neadova mladá, nevinná tvář vypadala rozpačitě. „Víš, předpokládáme, že v té době už v Mlhovině žádný život existovat nebude. Takže je to problém spíše akademický, že?“

Pallis a Jame si vyměnili krátký pohled, pak se Pallis otočil k rotujícimu lesu pod plavidlem a pokusil se zaměřit myšlenky na tuhle poklidnou vyrovnanost.

Rees během poslední pauzy určené k odpočinku před odletem Můstku spal špatně.

Kdesi začal vyzvánět zvonek.

Konečně nastal čas. Rees vstal z palandy, rychle se opláchl a vyšel z dočasného útulku. Cítil pouze obrovskou úlevu, že čekání skončilo.

Můstek v podpůrné konstrukci se nacházel v centru horečné činnosti. Ležel ve středu oploceného prostoru, který měl v průměru dvě stě metrů a stal se miniaturním městečkem. Bývalé důstojnické ubikace byly zrekvírovány, aby měli budoucí kočovníci dočasně kde bydlet. V této chvíli váhavě kráčely k Můstku skupinky lidí. Rees rozeznával zástupce všech kultur Mlhoviny; Voru, Pásu a dokonce i pár Kostů. Každý z odjíždějících si nesl pár povolených kilogramů osobního majetku. V otevřeném vstupním otvoru Můstku se začala tvořit fronta. Za lidským řetězem, který postupoval do nitra, bylo ještě pár posledních zásob, knih, přístrojů ke sledování prostředí. Panovala zde atmosféra rozhodnosti a cílevědomosti a Rees pomalu začínal věřit, že se to všechno skutečně povede...

Ať už budoucnost přinese cokoliv, byl rád, že tohle období čekání, plné rozvratnictví a hořkostí, skončilo. Po přesunutí Voru se společnost rychle rozpadla. Byl to závod s časem, dokončit přípravu dřív, než se všechno zhroutí úplně; a jak čas běžel – a oni se potýkali s dalšími problémy i odklady – Rees cítil, jak v něm roste napětí, až se zdálo, že to už nesnese.

Prekvapovalo ho množství osobního záští, kterému musel čelit. Toužil vysvětlit lidem, že on nezpůsobil, že Mlhovina umírá; že on nestanovil fyzikální zákony, které určily počet vysídlenců.

...A že to nebyl on – sám – kdo sepsal seznam.

Sestavování seznamu bylo trýznivé. Nápad s losováním rychle zamítl; složení této kolonie nemohlo být ponecháno náhodě. Ale jak vybrat lidi – rodiny, řetězce potomků – určené k životu nebo vyhynutí? Snažili se postupovat vědecky a tak používali kritéria jako

fyzická zdatnost, inteligence, přizpůsobivost, plodný věk... A Rees, zmaten a znechucen celou tou záležitostí, zjistil, že on sám je na většině seznamů kandidátů.

Ale smířil se s tím. Ne proto, že by chtěl pouze přežít, ale doufal, že odvede nejlepší práci, jakou jen dokáže. Po výběrovém řízení se cítil nečistý a nepoctivý a pochyboval dokonce o vlastních pohnutkách.

Nakonec byl pod Deckerovým přísným dohledem sepsán konečný seznam, který sestával ze směsice mnoha desítek lidí. Rees na něm byl. Roch ne. A tak si Rees s novým výbuchem znechucení sebou samým uvědomil, že přemítá, co teď provedou Roch a jemu podobní.

Kráčel k obvodovému oplocení. Asi by měl zajít za Pallisem, využít poslední možnosti rozloučit se. Plot hlídali statní strážníci, kteří v rukou nejspíše potěžkávali hole. Když se Rees díval podél plotu, cítil se sklíčeně. Ještě nebylo vše dokonale připraveno... a nepokoje již začaly; kdo mohl říct, k čemu by došlo, kdyby nebylo plotu a hlídek? Strážný zachytil jeho pohled a pokývl na pozdrav. Jeho široká tvář byla bezvýrazná a Reese překvapilo, jak snadné by pro tohoto muže bylo odrazit své vlastní lidi, jen aby zachránil hrstku privilegovaných...

Někde na druhé straně Můstku se ozval výbuch, jako by na Vor dupla obrovitá noha. Nad podpurnou konstrukcí se začal zvedat příkrov kouře.

Strážníci se otočili, aby se podívali, co se děje. Rees si pospíšil kolem Můstku.

Vzdálený jakot, výkřiky... v délce asi tří metrů byl plot stržen a hořel. Strážníci se rozběhli k průlomu, ale dav byl v přesile jak co do počtu, tak co do zuřivosti; Rees spatřil hradbu obličejů, starých i mladých, mužských i ženských, sjednocených zoufalým, strašlivým hněvem. K Můstku začaly pršet zápalné láhve a rozstříkovat se po palubě.

„Co tady, sakra, děláš?“ zahřměl Decker; velký muž popadl Reese za paži a táhl ho k Můstku.

„Deckere, copak to nechápou? Nemohou se zachránit, prostě tam není místo. Jestli teď zaútočí, mise se nezdaří a nikdo –“

„Hochu,“ Decker ho popadl za ramena a prudce jím zatřásl. „Čas na řeči už skončil. Neudržíme je příliš dlouho ... Musíte nastoupit a odletět. Ted' hned.“

Rees zavrtěl hlavou. „To není možné.“

„Já ti ukážu, co, sakra, není možné.“ Z rozbité zápalné bomby vyskočil malý plamen. Decker se sklonil, zapálil kus dřeva a mrštil jej na podpůrnou konstrukci obklopující Můstek. Vyschlé dřevo začaly téměř ihned olizovat plameny –

Rees zůstal zírat. „Deckere –“

„Sakra, už žádné diskuse!“ zařval mu Decker do tváře a Reese zasáhla sprška slin. „Seber, co můžeš a zmiz odsud –“

Rees se otočil a rozběhl. Jedinkrát se ohlédl. Decker se už mezitím ztratil v pranicí u průlomu.

Rees dorazil ke vstupnímu otvoru. Uspořádaná fronta se rozpadla. Lidé svírali svá neforemná zavazadla, drželi je nad hlavami a s křikem se pokoušeli prodrat do nitra Můstku. Rees použil pěstí a loktů, aby se probojoval dovnitř. V observatoři panoval hlučný chaos, lidé i zařízení tvořili zmatenou směsici; jediný velký přístroj, který zde zůstal – dalekohled – se rýsoval nad davem jako nějaký lhostejný robot.

Rees si razil cestu davem, dokud nespátl Gorda a Neada. Připojil se k nim. „Odlétáme za pět minut!“

„Reesi, to není možné,“ vydechl Gord. „Sám vidíš, jaká je situace. Budou zranění i mrtví jak mezi cestujícími, tak mezi těmi tam venku –“

Rees ukázal průhledným trupem. „Podívej se ven. Vidíš ten kouř? Decker zapálil tu zatracenou konstrukci. Takže ty tvé skvělé výbušné svorníky za pět minut bouchnou. Jasně?“

Gord zbledl.

Náhle se hluk zvenčí změnil v řev; Rees spatřil, že byly strženy další části plotu. Přes pár strážných, kteří ještě bojovali, se přehnala lidská vlna.

„Jestli nás dostanou, je s námi konec,“ řekl Rees. „Musíme odrazit. Ne za pět minut. Ted'.“

Nead zavrtěl hlavou. „Reesi, pořád tam jsou lidé –“

„Zavři ty zatracené dveře!“ Rees popadl mladíka za rameno a postrčil ho k řídicímu panelu upevněnému na stěně. „Gorde, zapal ty svorníky. Dělej –“

Když malý inženýr mizel v tlačnici, mhouřil oči a tváře se mu třáslly strachem.

Rees si razil cestu k dalekohledu. Vyšplhal na stojan starého přístroje a pohlédl na zmatené lidské moře. „Poslouchejte!“ zařval. „Vidíte, co se venku děje. Musíme odrazit. Pokud můžete, lehněte si. Pomozte sousedům; dávejte pozor na děti –“

Do trupu začaly bušit pěsti, na průhlednou stěnu se tlačily zoufalé tváře – a se synchronizovaným praskáním se na podpůrné konstrukci vznítily výbušné svorníky. Křehký dřevěný rám se rychle rozpadl a nic už nespojovalo Můstek s Vorem. Podlaha se propadla. Jekot se šířil jako požár; cestující se k sobě vzájemně tiskli. Za průhledným trupem se zvedala paluba Voru kolem Můstku jako tekutina a gravitační pole Voru zvedlo cestující do vzduchu a téměř komicky jimi bouchlo o strop.

Od vchodu se linulo crescendo výkřiků. Nead se ke vstupnímu otvoru nedostal včas; opozdilci přeskakovali stále širší průrvu mezi Můstkem a palubou. Dveřmi, které se už zavíraly, se prodral poslední muž. Kotník mu zůstal uvězněn mezi křídlem a zárubní a Rees uslyšel, jak náhle odporně zapraskala kost. Teď spadla z paluby Voru celá rodina, lidé narazili na trup a s udivenými výrazy sklouzli do nekonečna...

Rees zavřel oči a pevně se chytil dalekohledu. Konečně všechno skončilo. Vor se jim stal stropem, vzdáleným a abstraktním; chabý nápor útočníků na trup ustal a čtyři stovky lidí náhle poprvé v životě začaly padat volným pádem. Jakoby z dálky se ozval řev. Rees vzhlédl. Roch s hořící holí v ruce vyskočil dírou uprostřed Voru. Zbývající metry padal s rozpaženými rukama a vytřeštěnými očima zíral skrze sklo na vystrašené cestující.

Obrovitý horník se rozplácl na průhledné střeše observatoře. Upustil hůl a zašmátral na hladké stěně po nějakém úchytu, ale začal bezmocně klouzat po povrchu a zanechával za sebou krvavou stopu z rozbitého nosu a úst. Nakonec se překulil přes boční stranu – pak, v poslední sekundě, sevřel hrubý výčnělek trysky.

Rees slezl z dalekohledu a vyhledal Gorda. „Sakra, musíme něco udělat. On tu trysku utrhne.“

Gord se poškrábal na bradě a pozoroval visícího horníka, který zíral na ohromené cestující. „Mohli bychom tu trysku spustit. Zplodiny by ho, samozřejmě, minuly, když visí pod nasávacím otvorem – ale spálilo by mu to ruce – to ano, to by ho setřásl...“

„Nebo,“ navrhl Rees, „bychom ho mohli zachránit.“

„Cože? Reesi, ten šašek se tě pokusil zabít.“

„Já vím.“ Rees upřeně pozoroval Rochovu zrudlou tvář a napjaté svaly. „Najdi kus provazu. Jdu otevřít dveře.“

„To nemyslíš vážně...“

Ale Rees už mířil ke vstupnímu otvoru.

Když konečně ležel obrovitý horník vyčerpaně na palubě, Rees se nad ním sklonil. „Poslouchej mě dobře,“ oslovil ho pevně. „Mohl jsem tě nechat zemřít.“

Roch si olízl krev z rozbitých úst. „Zachránil jsem tě jen z jednoho důvodu. Máš obrovskou vůli přežít. Ta tě přinutila riskovat život tímhle šíleným skokem. A tam, kam jdeme, takové lidi potřebujeme. Chápeš? Ale pokud si někdy – jen jednou – pomyslím, že svou zatracenou blbostí ohrožuješ tuto misi, otevřu dveře a nechám tě pád dokončit.“

Dlouhou chvíli se díval do horníkových očí, až Roch konečně přikývl.

„Dobrá.“ Rees vstal. „Takže,“ obrátil se ke Gordovi „co dřív?“

Ve vzduchu byl cítit zápach zvratků.

Gord pozvedl obočí. „Myslím, že školení o stavu beztlíže. A spousta práce s košťaty a kbelíky...“

Decker, který jednou rukou svíral útočnickovo hrdlo a druhou jeho ozbrojenou ruku, se ohlédl a spatřil, jak se podpurná konstrukce Můstku rozpadla na kousky. Veliký válec jen asi sekundu visel ve vzduchu, pak z trysek vylétly bílé obláčky zplodin a Můstek začal padat, zanechávaje po sobě díru, do které bezmocně padali lidé.

Byl konec; a Decker uvázl na Voru. Obrátil pozornost k protivníkovi a začal z něj vytloukat duši.

Zabíjení na Voru pokračovalo dlouhé hodiny.

Kapitola 15

První hodiny po pádu byly v plně naložené lodi téměř nesnesitelné. Vzduch čpěl zvratky a močí, všude se hemžili lidé všech věkových kategorií, naráželi do sebe, křičeli a rvali se.

Rees předpokládal, že problém nespočívá jen v samotném stavu beztlíže, ale i ve faktu, že si lidé náhle uvědomili, že s Můstkem padají vesmírem. Náhle čelili skutečnosti, že svět přece jen není nekonečný kotouč – došlo jim, že Vor je už nadobro pryč, že z něj zbylo jen zrunko záplatovaného železa, jež se vznáší na obloze – zdálo se, že tato zjištění dohnala některé cestující až na samou hranici zdravého rozumu.

Možná by byl býval dobrý nápad zatemnit během startu okna.

Rees strávil dlouhé hodiny dohledem na pavučinu provazů a lan, která křižovala observatoř. „Zaplníme vnitřek touto izotropní konstrukcí,“ doporučoval vážně Hollerbach. „Ať vypadá na všechny strany stejně. Pak aspoň nebudou takové zmatky, až dosáhneme Jádra a celý ten zatracený vesmír se obrátí naruby...“

Brzy cestující přehodili přes provazy deky a vytvořili si tak malé ostrůvky soukromí. Prostor Můstku, vybavený špičkovou technikou, začal získávat domácký vzhled, jako by se tam rozprostřelo městečko nouzových chýší; vzduch byl naplněn lidskými pachy, vůni jídla a křikem dětí.

Rees si udělal přestávku a vyrazil ven z přečpaného prostoru, který kdysi býval stropem observatoře. Trup byl stále průhledný. Rees přitiskl tvář k teplému materiálu a vykoukl ven. Okamžitě si vzpomněl, jak takto před časem vyhlížel z břicha velryby.

Můstek začal po odpojení od Voru prudce nabírat rychlost a přeorientoval se tak, že jeho krátká, silná před' zamířila do nitra Mlhoviny. Nyní uháněl prostorem „dolů“ a Mlhovina se změnila ve velkou, trojrozměrnou ukázkou pohybu. Všude kolem svištěla mračna,

středně vzdálené hvězdy odlétaly do dálky – a dokonce i stovky kilometrů vzdálené bledé hvězdy, které se hnaly „vzhůru“ byly zřetelné pouhým okem.

Trvalo dlouho, než se Vor stal zrnkem ztraceným v růžovém nekonečnu nad nimi.

Trup se krátce zachvěl. Nehlučný chochol zplodin vyrazil pár metrů nad Reesovou hlavou a okamžitě byl odváť, což jen potvrzovalo, že Gordův zchátrale vyhlížející řídicí systém odvádí svou práci.

Na tváři ucítil, že trup hřeje víc, než bylo obvyklé. Rychlost větru musela být značná, ale prakticky dokonale hladký materiál Můstku nechával vzduch neškodně klouzat po povrchu, přičemž se teplota sotva zvýšila. Reesova unavená mysl bloumala uličkami spekulací. Pokud bychom změřili nárůst teploty, přemítal, mohli bychom pravděpodobně odhadnout koeficient tření trupu. Ale, samozřejmě, potřebovali bychom data o tepelné vodivosti materiálu –

„Je to úžasné, že?“

Vedle něj stál Nead. Mladík držel v náruči sextant. Rees se usmál. „Co tady děláš?“

„Byl jsem pověřen měřením naší rychlosti.“

„A co?“

„Jsme na mezní rychlosti venkovní gravitační síly. Odhaduji, že dosáhneme Jádra asi za deset směn...“

Nead mluvil zasněně, protože upíral pozornost k výhledu; ale na Reese měla jeho slova elektrizující účinek. Deset směn... za pouhých deset směn pohlédne do tváře Jádra a bude rozhodnuto o osudu lidské rasy.

Přinutil se vrátit do přítomnosti. „Nikdy jsme nedokončili tvou výuku, že, Neade?“

„Jiné události byly naléhavější,“ odvětil Nead suše.

„Pojďme si najít nějaké útočiště, kde budeme mít vždycky čas na řádné vyškolení lidí... čas dokonce i na to podívat se z okna –“

Jaen začala mluvit ještě dříve, než k nim dorazila. „...A jestli, Reesi, neřekneš tomu nesnesitelnému starému šaškovi, že smysl pro určování priorit zanechal na Voru, pak za své činy neručím!“

Rees si v duchu povzdechl. Přestávka mu zjevně skončila. Otočil se. Jaen se k němu prodírala a Hollerbach pospíchal za ní a opatrně se přidržoval provazů sítě. Starý vědec brblal: „Takovým způsobem se mnou nemluvil Vědec druhé třídy od – od –“

Rees pozvedl ruce. „Oba se uklidněte. Jaen, začni od počátku. V čem je problém?“

„Problém je,“ vyprskla Jaen a trhla palcem za sebe, „že tenhle hloupý starý prd'ola, který –“

„Tedy, ty nestydatá –“

„Ticho!“ vyštěkl Rees.

Rozzuřená Jaen se viditelně pokoušela uklidnit. „Reesi, mám nebo nemám na starosti dalekohled?“

„Předpokládám, že máš.“

„A mým úkolem je zabezpečovat, aby Navigátoři – a jejich takzvaní pomocníci Kostové – dostávali všechna data, která potřebují k dodržení naší trajektorie kolem Jádra. A tohle je naše priorita číslo jedna. Že?“

Rees si nejistě promnul nos. „O to se nebudu přít...“

„V tom případě řekni Hollerbachovi, aby dal od mého přístroje ty své zatracené pracky pryč!“

Rees se otočil k Hollerbachovi a potlačil úsměv. „O co jde, Hlavní vědče?“

„Reesi...“ Stařec se dlouhými prsty tahal za volnou kůži. „Zůstal nám jediný důležitý vědecký přístroj. Já nechci znovu otevírat diskusi ohledně nákladu téhle lodi. Samozřejmě velikost genetického fondu byla prvořadá...“ Bouchl se pěstí do dlaně. „Nicméně právě v tomto okamžiku slepoty se blížíme k největší vědecké záhadě tohoto vesmíru: k samotnému Jádru –“

„Chce otočit dalekohled na Jádru!“ zavrčela Jaen. „Věřil bys tomu?“

„Poznání, které můžeme získat i jen pouhým zběžným pozorováním, je nevyčísitelné.“

„Hollerbachu, pokud nebudeme ten zatracený teleskop používat k navigaci, můžeme se na Jádru podívat z větší blízkosti, než nám všem bude milé!“ Jaen zírala na Reese. „No tak?“

„No tak co?“

Hollerbach na Reese smutně pohlédl. „Bohužel, hochu, mám dojem, že tenhle malý lokální problém je prvním z mnoha sporů, které budeš muset rozsoudit.“

Rees pocítil zmatek a osamění. „Ale proč já?“

„Protože Decker zůstal na Voru,“ vyštěkla Jaen. „A kdo jiný zbývá?“

„Skutečně, kdo?“ zabručel Hollerbach. „Je mi líto, Reesi, ale myslím, že nemáš příliš na vybranou...“

„Tak co bude s tím zatraceným dalekohledem?“

Rees se pokusil soustředit. „Dobrá. Podívejte, Hollerbachu, musím uznat, že Jaenina práce je právě teď důležitější –“

Jaen zavýskla a energickým pohybem vyjádřila spokojenost.

„Takže vaše pozorování musí počkat. Souhlasíte? Ale,“ pokračoval rychle, „až se dostaneme dostatečně blízko Jádra, trysky přestanou mít vliv. Takže navigace bude ztrátou času... Dalekohledu již nebude potřeba a Hollerbach se bude moci dát do práce. Možná vám Jaen dokonce pomůže.“ Hlasitě si oddechl. „Co vy na tenhle kompromis?“

Jaen se široce usmála a plácla ho po rameni. „Ještě z tebe uděláme člena Výboru.“ Otočila se a začala si razit cestu zpět do středu observatoře.

Rees cítil, jak mu poklesla ramena. „Hollerbachu, jsem příliš mladý, abych byl Kapitánem. A rozhodně po téhle práci netoužím.“

Hollerbach se mírně pousmál. „To poslední, Reesi, tě činí k této práci stejně způsobilým jako kohokoliv jiného. Obávám se, že se s tím budeš muset vyrovnat: jsi jediným člověkem na palubě, který má osobní zkušenosti z Pásu, Voru, světa Kostů... a tak jsi jediná vůdčí osobnost přijatelná pro všechny různorodé frakce na lodi. A koneckonců je to tvůj let, tvé rozhodnutí nás dostalo až sem. Obávám se, že se budeš muset se svou zodpovědností smířit.“

A pár pěkně těžkých rozhodnutí máš teprve před sebou. Za předpokladu, že úspěšně obletíme Jádro, budeme postaveni před přidělový systém, extrémní teploty v neznámém prostředí vně Mlhoviny – dokonce i nuda bude životu nebezpečný hazard! Budeš nás muset udržet v činnosti za neobvyklých podmínek. Pokud ti budu moci jakýmkoliv způsobem pomoci, stačí říct.“

Hollerbach se smutně pousmál. „Ta mladá žena je docela energická.“

„Hollerbachu, co čekáte, že tam dole uvidíte? Myslím, že pohled zblízka na černou díru bude dostatečně velkolepý...“

Záblesk zaujetí přeběhl po Hollerbachových vrásčitých tvářích. „Daleko víc než to. Hovořil jsem s tebou někdy o svých teoriích gravitační chemie? Hovořil?“ Hollerbach vypadal zklamaně, že nedotáhl do konce výuku, ale Rees ho povzbudil, aby pokračoval; vděčně si uvědomil, že se na pár chvil může vrátit do učenických let, kdy Hollerbach a ostatní ho každou směnu učili mnoha tajemstvím vesmíru.

„Vzpomeň si na mé teorie o novém typu ‚atomu‘,“ začal Hollerbach. „Jeho jednotlivé částice – nejspíš samotné jednotnosti – budou vázány gravitací více než ostatními elementárními silami. Za určitých podmínek, při správném tlaku a teplotě, správných gravitačních gradientech bude nová ‚gravitační chemie‘ uskutečnitelná.“

„V Jádru,“ hlesl Rees.

„Ano!“ vyhlásil Hollerbach. „Když poletíme kolem Jádra, můžeme sledovat novou sféru, příteli, novou fázi stvoření, ve které –“

Za Hollerbachovým ramenem se vynořila široká zarudlá tvář. Rees se zamračil. „Co chceš, Rochu?“

Obrovitý horník se ušklíbl. „Jen jsem tě chtěl upozornit, na co jste zapomněli. Hele,“ ukázal rukou.

Rees se otočil. Nejdřív si nevšiml ničeho neobvyklého – pak přimhouřil oči a nakonec uprostřed záplavy hvězd uviděl slabou, matnou, hnědou skvrnu. Byla příliš daleko, než aby rozeznal podrobnosti, ale zbytek doplnily vzpomínky a on znovu spatřil kožnatý povrch napnutý na kostech, bílé tváře se otáčely za tečkou na obloze –

„Kostové.“

Roch otevřel ústa se zkaženými zuby a zasmál se; Hollerbach znechuceně zamrkal. „Tvé přechodné bydliště,“ řekl Roch drsně. „Nechtěl bys na chvilku zaskočit a navštívit staré přátele?“

„Rochu, vrať se ke své práci.“

Roch to se smíchem udělal.

Rees zůstal u trupu pár minut stát a díval se, dokud planetka Kostů nezmizela daleko „nahore“. Další kus jeho života byl pryč, zmizel nenávratně ve vzpomínkách...

Otřásl se, odvrátil od okna a s Hollerbachem se znovu ponořili do shonu a tepla Můstku.

Lidský náklad se v jeho nitru téměř bezmocně hemžil a otlučená stará loď se hnala k černé díře.

Nebe venku potmělo a naplnilo se fantastickými, zkroucenými hvězdnými sousošími, která Rees pozoroval při své první pouti do těchto hlubin. Vědci nechali trup průhledný. Rees přemítal, zda to bezmocné cestující ve stále se zhoršující situaci rozptýlí. A osvědčilo se to. Jak směna ubíhala, počet lidí, kteří trávili čas u velikých oken rostl a nálada na lodi se zklidnila a stala se téměř uctivou.

Místo největšího přiblížení k Jádru bylo sotva jednu směnu vzdálené. Mústek se blížil k hejnu velryb a okna pokryly lidské obličeje. Rees ohleduplně udělal místo Hollerbachovi. Bok po boku zírali ven.

V téhle hloubce byla každá velryba jako štíhlá raketa, zploštělá těla aerodynamicky obemýkala vnitřní orgány. Velryby měly dokonce i zavřené oči, takže letěly k Jádru poslepu – a byly jich řady a řady, nahore, dole a vůbec všude kolem Můstku, bylo jich tolik, že v nekonečném prostoru tvořily stěnu bledých těl.

Rees zamumlal: „Kdybych věděl, že to bude tak velkolepé, neotočil bych se posledně zpátky.“

„Nepřežil bys to,“ konstatoval Hollerbach. „Dobře se dívej.“ Ukázal na nejbližší velrybu. „Vidíš, jak žhne?“

Rees spatřil růžový žár kolem přední části velryby. „Odpor vzduchu!“

„Jistě,“ odvětil Hollerbach nedůtklivě. „V téhle hloubce je atmosféra hustá jako polévka. Teď dávej pozor!“

Rees upřel zrak na hlavu velryby – a byl odměněn pohledem na kus velrybí kůže o průměru dvou metrů, který vzplál, odloupl se a zmizel za uhánějícím zvířetem. Rees pohlédl na velryby novými očima: skrze změt' pohybů spatřil obdobné plaménky hořící kůže, jiskry odletujícího ohně. „Vypadá to, jako by se velryby rozpadaly,

jako by byl odpor vzduchu příliš velký... Nejspíš nesprávně odhadly svou cestu kolem Jádra; možná je rozrušila naše přítomnost –“

Hollerbach si znechuceně odfrkl. „Jak dojemné. Reesi tyhle velryby vědí, co dělají, daleko lépe než my.“

„Tak proč hoří?“

„Ty mě udivuješ, chlapče, měl jsi na to přijít v okamžiku, kdy jsi vylezl na velrybu a zkoumal její houbovitou vnější pokožku.“

„Tenkrát mě daleko víc zajímalo, jak sehnat něco k snědku,“ odvětil Rees suše. „Ale...“ Zamyslel se nad tím. „Vy tvrdíte, že vnější pokožka je určena k odstranění?“

„Přesně. Vnější vrstva vzplane a odpadne. Jeden z nejjednodušších, ale nejúčinnějších způsobů rozptýlení tepla vznikajícího odporem vzduchu... metoda používaná na nejstarších lidských vesmírných korábech, jak je uváděno v záznamech z Lodi – v záznamech, které jsou nyní, samozřejmě, navždy ztraceny –“

Náhle vybuchly plameny na vnější straně trupu. Cestující, kteří vyhlíželi z okna, uskočili od stěny plamenů vzdálené jen několik centimetrů od jejich tváří. Skončilo to stejně rychle, jako to začalo.

„No, tak tohle nebylo plánované odhození,“ řekl Rees ponuře. „Tohle byla jedna z trysek. K řízení naší polohy.“

„Ah,“ přikývl pomalu Hollerbach a sraštil čelo. „Přišlo to dřív, než jsem čekal. Doufal jsem, že nám nějaké řízení zůstane i v místě největšího přiblížení – kdy může být, samozřejmě, trajektorie lodi modifikována nejsnadněji.“

„Obávám se, že se budeme muset od tohoto okamžiku smířit s tím, co máme. Letíme bez kouře, jak by řekl Pallis... Musíme jen doufat, že jsme na vhodné dráze. Pojd'me si promluvit s Navigátory. Ale mluvte potichu. Ať bude výsledek jakýkoliv, není důvod rozpoutat paniku.“

Členové navigačního týmu odpovídali na Reesovy otázky v souladu s jejich zjištěními. Vědci studovali diagramy, které ukazovaly dráhy, jež pučely z Jádra jako rozevláté vlasy, a Kostové zatím vyhazovali do vzduchu tvarované kousky kovu a pozorovali, jak se snášejí k zemi.

Po několika minutách vyštěkl Rees: „No?“

Quid se k němu otočil a vesele pokrčil rameny. „Pořád jsme příliš daleko. Kdo ví? Musíme počkat a uvidíme.“

Jaen se poškrábala na hlavě, za uchem měla zastrčené pero. „Reesi, dostali jsme se do téměř chaotické situace. Kvůli vzdálenosti, ve které jsme ztratili kontrolu nad řízením, naše konečná trajektorie závisí na nejistých odchylkách od počátečních podmínek...“

„Jinými slovy,“ vrčel podrážděně Rees, „musíme počkat a uvidíme. Strašné.“

Jaen začala protestovat, ale pak se nad tím zamyslela.

Quid ji plácl po rameni. „Hele, nemůžeme s tím vůbec nic dělat. Dělali jste, co jste mohli... kdyby nic jiného, vzali jste starého Quida na zatraceně zajímavý výlet.“

„A tenhle pocit nemáš jen ty, příteli,“ zasáhl energicky Hollerbach. „Jaen! Předpokládám, že už dalekohled nepotřebuješ, že?“

Jaen se ušklíbala.

Trvalo třicet minut, než nastavili přístroj a zaostřili ho. Konečně se Rees, Jaen, Hollerbach a Nead shlukli kolem malého monitoru.

Zpočátku byl Rees zmaten; obrazovka, zaplněná hustým černým mračnem hvězdných úlomků, které obklopovalo samotné Jádro, připomínala pozorování z Voru. Ale jak minuty ubíhaly a Mústek se vnořil do vnějších vrstev úlomků, temný mrak se před nimi rozdělil a odhalil jejich hloubku a strukturu. Shora na ně zářilo bledé, růžové světlo. Brzy závoj rozdrčených hvězd obklopil celý trup a zdálo se, že loď je ve skutečnosti jen křehkou skořápkou.

Pak náhle mračna zmizela a oni pluli kolem samotného Jádra.

„Můj bože,“ vydechla Jaen. „Vypadá to... vypadá to jako planeta...“

Jádro tvořilo kolem své černé díry kompaktní masu, zploštělou kouli o průměru osmdesáti kilometrů. A skutečně to byl svět plný červených a růžových stínů. Jeho povrchové vrstvy – vystavené, jak Rees odhadoval, mnoha stovkám gé – byly viditelně ohraničeny a vykazovaly téměř topografické rysy. Nacházely se tam oceány jakési polotekuté látky, husté a rudé jako krev; omývaly pevniny, které se zvedaly nad celkově sférický povrch. Vinula se tam dokonce malá horská pásma jako vrásky na slupce seschlého ovoce a oblaka

podobná kouři uháněla nad hladinou oceánů. Panoval tam nepřetržitý pohyb: kilometry široké vlny křižovaly moře, zdálo se, že horské štíty se neustále prodlužují a dokonce i podivná pobřeží se jakoby svíjela. Vypadalo to, jako by nějaký obrovský tepelný zdroj způsoboval, že se vnější vrstva Jádra nepřetržitě zvrásňuje a bublá.

Vypadá to jako Země změněná v peklo, pomyslel si Rees.

Hollerbach byl u vytržení. Zíral na monitor, jako by jím chtěl prolézt. „Gravitační chemie!“ zaskřehotal. „Měl jsem pravdu. Strukturu tohoto fantastického povrchu může udržovat toliko vliv gravitační chemie; pouze gravitační vazby mohou bojovat proti přitažlivosti černé díry.“

„Ale všechno se mění tak rychle,“ divil se Rees. „Přeměny v měřítcích kilometrů probíhají několik sekund.“

Hollerbach dychtivě přikývl. „Ta rychlost je pro takové gravitační prostředí charakteristická. Nezapomeň, že změny gravitačních polí se šíří rychlostí světla a –“

Jaen vykřikla a ukázala na monitor.

Ve středu jednoho amorfního kontinentu, vyrytá do povrchu jako kilometry široká šachovnice, se nacházela pravoúhlá mřížka růžového a bílého světla.

Do Reesovy mysli se začaly tlačit myšlenky. „Život,“ zašeptal.

„A inteligence,“ dodal Hollerbach. „Dvě obrovská odhalení na první pohled...“

„Ale jak je to možné?“ zeptala se Jaen.

„Spíš bychom se měli zeptat: Proč by to tak nemělo být?“ Hollerbach propadl nadšení. „Základní podmínkou života je existence strmých energetických gradientů... Gravitační prostředí patří k těm, jež se vyvíjejí nejrychleji; vesmírné principy vnitřního řádu, jako Feigenbaumova řada, která ovládá strukturu rozvíjející se z chaosu, vyžadují, aby řád rostl.“

Nyní spatřili další mřížky. Některé pokrývaly celé kontinenty a zdálo se, jako by se snažily podpírat „pevninu“ proti obrovským vlnám. Cestám podobné linie uháněly kolem koule. A – při největším zvětšení – Rees dokonce spatřil jednotlivé stavby: pyramidy, tetraedry a krychle.

„A proč by tam neměla vzniknout inteligence?“ zasněně pokračoval Hollerbach. „Ve světě tak náhlých změn bude volba principů řádu velmi silným faktorem. Podívejte se, jak gravitační lidé bojují, aby uchránili své životní prostředí proti nájezdům chaosu!“

Hollerbach se odmlčel, ale Reesova mysl uháněla dál. Nejspíš tito tvorové stavějí své vlastní lodi, kterými cestují k jiným „planetám“, založeným na principu černé díry, a setkávají se se svými nepředstavitelnými příbuznými. V současnosti byla tato podivná biosféra zásobována přílivem materiálu z mračna sutí Mlhoviny – nepřetržitý déšť hvězdných úlomků opisoval oblouk na hyperbolických drahách do Jádra – a zevnitř radiačním přírůstkem kotouče kolem černé díry, hluboko v samotném Jádru; ale časem se Mlhovina vyčerpá a gravitační svět bude vystaven vesmíru, zásobován pouze žářem Jádra, a nakonec pomalu zmizí i samotná černá díra.

UVědomil si, že dlouho poté, co všechny mlhoviny zmizí, gravitační lidé budou chodit po svých rozbouřených světech. S pocitem zmatku pochopil, že tito tvorové jsou pravými obyvateli tohoto kosmu; měkcí, zlí a slabí lidé byli pouhými přechodnými vetřelci.

Blížili se k místu největšího přiblížení.

Cestující nyní mohli pozorovat krajinu Jádra. Křičeli a vzdychali, když Můstek přelétal pouhých patnáct kilometrů nad vřícím oceánem. Nad hladinou se vznášely velryby, bledé a chladné jako duchové.

Něco zašklubalo Reesovi nohama. Podrážděně chňapl po stojanu dalekohledu a přitáhl se zpět k monitoru, ale tah nemilosrdně vzrůstal, nakonec se stal nepříjemným...

Začal si dělat starosti. Můstek měl padat volným pádem. Bránilo mu v tom něco? Vyhlédl průhledným trupem ven. Napůl očekával – co vlastně? Že Můstek vletěl do nějakého lepkavého oblaku, jakéhosi nepředstavitelného výronu podivného oceánu pod nimi?

Ale nespátlil nic.

Obrátil pozornost zpět k dalekohledu – a zjistil, že Hollerbach je nyní hlavou dolů; rozpraženými rukama se držel monitoru a

odhodlaně se pokoušel vytáhnout tvář na úroveň obrazovky. Kupodivu se zdálo, že Hollerbach a Rees jsou taženi k opačným koncům lodi. Nead a Jaen se v přítomnosti tohoto podivného nového pole drželi podstavce dalekohledu.

Celou místností zněly výkřiky. Křehká konstrukce provazů a pokrývek se začala hroutit; šaty, přístroje i lidé klouzali ke stěnám.

„Hollerbachu, co se to, sakra, děje?“

Starý Vědec svíral a rozevíral ruce. „Sakra, tohle mé artritidě určitě nepomůže –“

„Hollerbachu...!“

„Slapové síly!“ vyštěkl Hollerbach. „Ke Kostem, chlapče, copak ses v mých hodinách orbitální dynamiky vůbec nic nenaučil? Jsme tak blízko Jádra, že se jeho gravitační pole významně mění v měřítku několika metrů.“

„Sakra, Hollerbachu, když jste o tom věděl, proč jste nás neupozornil?“

Hollerbach se netvářil nijak zahanbeně. „Protože to bylo jasné, chlapče...! A brzy zažijeme velkolepou věc. Když gravitační gradient převýší moment daný třením vzduchu – ach, už je to tu...“

Když se dalekohled uvolnil, obrázek na monitoru potměněl. Reese obklopil vířící oceán. Chatrná provazová konstrukce se zřítíla úplně a cestující do sebe zmateně naráželi. Na tělech, šatech a stěnách se začaly objevovat stopy krve.

Lod' se otáčela.

„Hlavy dolů!“ zakřičel Hollerbach, aby ho všichni slyšeli. Nepouštěl se dalekohledu. „Lod' se vyrovná, příd' klesne k Jádro –“

Příd' se zhoupala k Jádro, prolétla kolem a vrátila se zpět, jako by Můstek byl velikou magnetickou jehlou v blízkosti hromady železa. S každým zhoupnutím se situace v kabině zhoršovala; Rees mezi potlučenými cestujícími spatřil bezvládná těla. Nesmyslně mu to připomnělo tanec, který sledoval v Divadle světla. Můstek a Jádro prováděli vzdušný balet jako tanečníci, přičemž lod' tančila valčík v náručí gravitace černé díry.

Konečně se lod' stabilizovala a její osa mířila na Jádro. Cestující i s majetkem byli nakupeni na koncích válcovité i místnosti, kde byly slapové síly nejsilnější. Rees a ostatní Vědci stále viseli na podstavci

dalekohledu. Nacházeli se kousek od gravitačního středu lodi a, jak si Rees uvědomil, vyvázli poměrně lehce.

Za okny se míhal krvavě rudý oceán.

„Musíme být poblíž místa největšího přiblížení!“ vykřikl Rees. „Jestli přežijeme příštích pár minut, jestli se loď udrží pohromadě –“

Nead s rukama kolem stojanu dalekohledu zíral na oceán Jádra. „Myslím, že možná budeme muset přežít víc než to.“

„Cože?“

„Podívej!“ Nead ukázal rukou – a prsty druhé ruky mu začaly povolovat a on klouzal z dalekohledu. Zašmátral po kolmém povrchu přístroje, ruce se pokusily znovu zachytit, pak sevření povolilo. S pohledem stále upřeným z okna padal třicet metrů do hromady lidí, která se svíjela namačkaná na jednom konci válcové místnosti.

Když s praskotem dopadl, zaječel bolestí. Rees zavřel oči.

„Podívej se na to, co nám ukazoval,“ vykřikl naléhavě Hollerbach.

Rees se otočil.

Krvavé moře se stále převalovalo; ale nyní si Rees všiml zřetelného víru, který vznikl pod Můstkem. V tomto maelstromu se pohybovaly obrovské, cílevědomé stíny. A – vír se pohyboval zároveň se zmítající se lodí a sledoval její cestu...

Vír vybuchl jako puchýř a z oceánu se vynořil stometrový kotouč. Jeho černý povrch pulk a s úžasnou rychlostí z něj vyšlehly obrovské údy jako pěsti napínající gumovou plachtu. Kotouč se vznášel po dlouhé sekundy; pak se jeho rotace začala zpomalovat a nakonec spadl zpět do rozbouraného oceánu.

Téměř okamžitě se vír začal utvářet znovu.

Tvář starého Vědce zbledla. „Chystá se další erupce. Zjevně ne všechen zdejší život je tak civilizovaný jako my.“

„Je to živé? Co to vlastně chce?“

„Sakra, chlapče, zamysli se!“

Ve všem tom hluku se Rees pokusil soustředit. „Jak nás to ucítilo? Pro gravitační tvory jsme sotva hmotní, lehčí než pavučinka. Proč bychom je měli zajímat...?“

„Zásobní stroje!“ vykřikla Jaen.

„Cože?“

„Jsou poháněny malinkými černými dírami... gravitačním materiálem. Gravitační tvor vidí nejspíš jenom je, jako bychom byli lodí duchů, která obklopuje kousek...“

„Jídla,“ dodal Hollerbach unaveně. Tvor znovu vystřelil z moře, velryby se rozlétly jako listí. Tentokrát se úd o tloušťce Reesova pasu přiblížil tak blízko, že se loď oťrásla. Rees si na povrchu tvora povšiml jedné podrobnosti; vypadala jako černá rytina na černém povrchu. Malinké tvary – že by paraziti? – uháněly neuvěřitelnou rychlostí po pulzujícím povrchu, naráželi do sebe, mísili se a odráželi.

Kotouč znovu spadl dolů. S fantastickým, pomalým šplouchnutím narazil na hladinu moře, které ho zplodilo. Opět se začal tvořit vír.

„Hlad,“ řekl Hollerbach, „základní pud. Ta zatracená věc toho nenechá, dokud nás nespolkne. A my s tím nemůžeme nic dělat.“ Zavřel revmatické oči.

„Ještě nejsme mrtví,“ zamumlal Rees. „Jestli chce děťátko jíst, dostane jídlo.“ Mysl mu zaplavilo vztekklé rozhodnutí. Neurazil takovou dálku, nedosáhl toho tolik jen aby viděl, jak je z cesty srazí nějaká bezejmenná stvůra... i kdyby měla všechny atomy složené z černých děr.

Přelétl pohledem místnost. Provazová síť se zřítila a zanechala střed observatoře prázdný, ale některé provazy stále visely ze stěn a stropů. Jeden směřoval od stojanu dalekohledu přímo k východu na chodbu. Rees ho sledoval zrakem. Vedl téměř výhradně středem lodi, takže pokud by ho sledoval, mohl by zůstat poblíž beztížné zóny.

Opatrně, jednu ruku po druhé, uvolnil sevření stojanu dalekohledu. Když provaz převzal jeho hmotnost, začal se pomalu odchylovat k jednomu konci místnosti... ale příliš pomalu, než aby to bylo na závalu. Rychle ručkoval po provaze.

Když byl asi metr od dveřního otvoru, provaz se uvolnil a jako had se začal vlnit vzduchem.

Připlácí se dlaněmi na hladkou stěnu a snažil se dostat ke dveřím. Když se dostal do bezpečí rámu, na chvíli se zarazil, aby popadl dech. Ruce i nohy ho bolely.

Z oceánu znovu vyrazilo zvíře; svíjející se tělo se opět vrhlo k Můstku.

Rees překřičel vřavu cestujících: „Rochu! Rochu, slyšíš mě? Horník Roch...!“

Konečně se na jednom konci válcové chodby vynořila z hromady potlučených lidí Rochova široká tvář.

„Rochu, dokážeš se dostat sem nahoru?“

Roch se rozhlédl po provazech přilepených ke stěnách. Pak se široce usmál.

Překročil lidi kolem sebe, přičemž zašlapal několik hlav a údů do lidské změti, pak se se zvířecí ladností vytáhl k provazům, jež lnuly k velkým oknům. Když jeden provaz začal padat, chňapl po druhém a pak po dalším, až se konečně připojil k Reesovi ve dveřním otvoru. „Viděls? Nakonec se ta dřina v pěti gé vyplatila –“

„Rochu, potřebuji tvou pomoc. Dávej pozor –“

Jeden zásobní automat byl namontován hned u vstupního otvoru Můstku. Rees si uvědomil, že děkuje náhodě za úzké chodby. Kdyby tam bylo jen o trochu více prostoru, umístili by stroj do jedné z místností na koncích Můstku – a Rees nepochyboval, že ani Roch by při tak vysokém gé nevyvlekl automat o váze několika tun do střední části lodi.

Lod' se opět zachvěla.

Když Rees svůj nápad vysvětlil Rochovi, ten se jen usmál a oči mu divoce zaplály – sakra, ten chlap se na to těší – a dříve, než ho Rees mohl zarazit, bouchl širokou dlaní na ovládací panel vstupního otvoru.

Dveře sklouzly stranou. Vzduch venku byl horký, hutný a uháněl strašlivou rychlostí; rozdíl tlaků Reesem trhl jako neviditelná ruka a mrštil jím na boční stěnu zásobního automatu.

Otevřené dveře představovaly tři čtvereční metry chaosu. Veškerý výhled zakrývalo tělo gravitačního zvířete, které se před nimi svíjelo. Kilometr dlouhé chapadlo bičovalo vzduch, Rees ucítil, jak se Můstek při jeho přiblížení zachvěl. Stačil by jediný dotek chapadla a stará lod' by implodovala jako rozdrčený kluzák –

Roch se namáhavě přesunul mezi stroj a vnější stěnu observatoře.

Rees pohlédl na spodní část automatu; byla připevněna k palubě Můstku hrubými, jako pěst velkými nýty. „Sakra,“ překřičel řev větru. „Rochu, pomoz mi najít nástroje, nějaké páky...“

„Na to není čas, Voraři.“ Rochův hlas byl napjatý jako tenkrát, když obr v pěti gě vstal na hvězdném jádru ze sedačky. Rees vyděšeně vzhlédl.

Roch se zapřel nohama o stěnu observatoře a zády se opřel o zásobní stroj. Svaly na nohou se mu napjaly a na čele a hrudi vystoupily krůpěje potu.

„Rochu, ty ses zbláznil! To je nemožné...“

Jeden nýt praskl a úlomky zrezivělého železa prolétly vířícím vzduchem.

Roch na Reese nepřestával upírat vyboulené oči. Zdálo se, že mu svaly na šíji vystoupily až k bezděčnému úsměvu, z rozbitých úst se vysunul nafialovělý jazyk.

Nyní s rupnutím, jež připomínalo malou explozi, odletěl další nýt.

Rees opožděně přiložil ruku k dílu. Opřel se nohama v místě, kde se spojovala stěna s podlahou a rukama se opřel do stroje, až mu na pažích naběhly žíly jako provazy.

Další nýt praskl. Stroj se znatelně naklonil. Roch se trochu posunul a znovu se zapřel. Horníkovi zřítověla tvář, oči upíral na Reese. Obrovité tělo vydávalo praskavé zvuky a Rees si představil, jak Rochovi v páteři odcházejí obratle.

Konečně se v sérii malých explozí ulomily zbývající nýty a stroj vyletěl vstupním otvorem. Rees dopadl hrudí mezi pahýly utržených nýtů, plíce pumpovaly kyslík z téměř nedýchatelného vzduchu. Zvedl hlavu. „Rochu...?“

Horník byl pryč.

Rees se vyškrábal do kleku a zachytil se okraje vstupního otvoru. Nebe zakrývala gravitační bestie, obrovské, hnusné panorama pohybu – k ní klesal mohutný, otlučený zásobní automat. Na poškrábaném kovovém boku stroje ležel na zádech s roztaženými

rukama Roch. Přes vzdálenost několika metrů horník upřeně pohlížel Reesovi do očí.

Nyní lanu podobný úd zasvištěl vzduchem a přísál se k zásobnímu stroji. Strhl přístroj k vířivé černé mase. Pak dravec obalil sousto vlastním tělem a zjevně uspokojen, naposled klesl do temného oceánu.

Rees z posledních sil uzavřel vstupní otvor.

Kapitola 16

Jak let pokračoval, Rees byl znovu a znovu přitahován k malému prostoru u okna.

Tiskl tvář k teplé stěně. Tady byl blízko u střední části Můstku. Mlhovina, domov, který opustili, roztínala po levé straně jako karmínová bariéra nebe na dvě poloviny; mlhovina, kam mířili, byla napravo jen modravou skvrnou, kterou dokázal zakrýt jednou rukou.

Když se loď vzdalovala od Jádra, členové navigačního týmu strávili dlouhé hodiny se sextanty, diagramy a kousky zakřivených kostí, až nakonec oznámili, že se Můstek přece jen drží kurzu. Mezi cestujícími zavládla povznesená nálada. Navzdory úmrtím, zraněním a ztrátě zásobního automatu, směřovala cesta k úspěšnému závěru. Nejtěžší úkol již měli za sebou. Rees si uvědomil, že zažívá pocit triumfu.

Ale pak Můstek zanechal známé teplé světlo Mlhoviny za sebou.

Většinu trupu zatemnili, aby zamezili přístup skličující temnotě mezimlhovinové prázdnoty. Rekonstruované městečko chýší, které znovu ožilo přátelským teplem a vůněmi pokrmů, se koupalo v záři umělého osvětlení a většina cestujících se s radostí odvrátila od prázdnoty za věkovitými stěnami lodi.

Ale navzdory tomu radost z průletu pominula a nálada mezi lidmi se stávala stále zasmušilejší a pochmurnější.

A pak se začala projevovat ztráta zásobního stroje a přidělový systém vycenil zuby.

Venkovní nebe bylo nádherně temně modré a přerušovala jej pouze rozptýlená bledost vzdálených mlhovin. Vědci pomocí svých starověkých přístrojů prováděli výzkum a ujišťovali Reese, že mezimlhovinový prostor rozhodně není vzduchoprázdný, ačkoliv vzduch je příliš řídký, aby ho člověk mohl dýchat. „Zdá se,“ uvažovala Jaen vzrušeně, „že mlhoviny jsou místa o vysoké hustotě v

daleko větším mračnu, které má nejspíš svou vlastní strukturu s vlastním Jádrem. Možná, že všechny mlhoviny padají jako hvězdy do toho většího Jádra.“

„A proč by to tam mělo skončit?“ zazubil se Rees. „Tato struktura by mohla pokračovat. Možná, že ta větší mlhovina je sama pouhým satelitem dalšího, ještě mohutnějšího Jádra, které je také satelitem dalšího a tak dále až do nekonečna.“

Jaen zajiskřily oči.

„Zajímalo by mě, jak by vypadali obyvatelé těch větších Jader, co by za takových podmínek gravitační chemie stvořila...“

Rees pokrčil rameny. „Možná jednoho dne vyšleme loď, aby to zjistila. Aby putovala k tomu Jádru Jader... ale možná budou snazší způsoby, jak si tyhle otázky zodpovědět.“

„Jako například?“

„Nu, pokud naše nová mlhovina skutečně padá do většího Jádra, měly by tomu určité jevy nasvědčovat. Například slapové síly – mohli bychom sestavit hypotézy o hmotnosti a vlastnostech většího Jádra, aniž bychom ho spatřili.“

„A kdybychom věděli tohle, mohli bychom ověřit celé skupiny teorií o struktuře tohoto vesmíru...“

Rees se usmál, vlna intelektuální sebedůvěry se krátce vrátila a zahřála mu nitro.

Ale pokud nebudou mít dostatek potravin, všechny tyto sny vezmou za své.

Manévrem kolem Jádra loď nabrala obrovskou rychlost a nyní hodiny šplhala mezimlhovinovým prostorem. Již tak putovali pět směn... a dalších dvacet měli před sebou. Vydrží tak dlouho křehká sociální struktura na lodi?

Na rameno mu dopadla kostnatá ruka. Hollerbach naklonil vychrtlou tvář a vyhlédl oknem.

„Nádhera,“ zamumlal.

Rees mlčel.

Hollerbach mu ponechal ruku na rameni. „Vím, co cítíš.“

„Nejhorší na tom je,“ řekl Rees tiše, „že mě cestující pořád obviňují z těžkostí, kterým musíme čelit. Když procházím kolem, matky s vyčítavým výrazem zvedají hladové děti.“

Hollerbach se zasmál. „Reesi, nesmíš se tím trápit. Neztratil jsi ideály svého nedávného mládí – ideály, které nezmírnila ani dospělost,“ dodal suše, „a které tě hnaly, abys nasadil vlastní kůži a v době povstání se připojil na stranu Vědců. Ale vyrostl jsi v muže, který se naučil, že hlavní prioritou je přežití druhu... a naučil ses přenést tuhle kázeň i na ostatní. Předvedl jsi to tím, jak jsi porazil Govera.“

„Chcete říct, jak jsem ho zavraždil.“

„Kdybys kromě výčitek svědomí za tento skutek, který jsi byl nucen vykonat, cítil ještě něco jiného, nevážil bych si tě tolik.“ Stařec stiskl Reesovi rameno.

„Kdybys si jen mohl být jist, že jsem měl pravdu,“ odvětil Rees. „Možná jsem tyhle lidi falešnou nadějí přemluvil, aby šli vstříc vlastní smrti.“

„No, zatím se všechno zdá být v pořádku. Navigátoři mě ujišťují, že náš manévr kolem Jádra byl úspěšný a že jsme na cestě k novému domovu... A pokud potřebuješ ještě další důkazy, že nám štěstěna přeje –“ Ukázal rukou nad hlavu. „Podívej se tam nahoru.“

Rees poslechl. Migrující hejno velryb tvořilo plochu štíhlých těl, která křížovala oblohu. Na okraji této řeky života Rees zachytil záblesky platýzovitých tvorů, nebeských vlků s pevně zavřenými tlamami a dalších, ještě exotičtějších stvoření, a všichni hladce klouzali ke svému novému domovu.

V celé Mlhovině muselo takových obrovských hejn být více; jedno po druhém, jako rozptýlené siluety v temném svitu Mlhoviny, opouštěly toto umírající mračno plynů. Reese napadlo, že už brzy Mlhovinu opustí všecken život... zůstane jen pár přivázaných stromů a zbytek lidí, uvězněných v této pasti.

V proudu velryb se nyní pomalu zvedla vlna neklidu. Tři velká zvířata zamířila k sobě, ocasní ploutve se otáčely, až se velryby začaly pohybovat v ohromném kruhu vznešeného tance. Nakonec se přiblížily, ocasní ploutve se propletly a těla se dotkla; vypadalo to, jako by velryby vzájemně splynuly v jediného tvora. Zbytek hejna se uctivě vznášel kolem této trojice.

„Co to dělají?“

Hollerbach se usmál. „Samozřejmě to nevím jistě – a v mém věku je to hlavně otázka vzpomínek – ale myslím, že se páří.“

Rees zalapal po dechu.

„No a proč ne? Co je lepšího, než obklopit se přáteli daleko od stresů a nebezpečí života v mlhovině? Dokonce ani nebeští vlci nevypadají, že by chtěli zaútočit, že? Víš, překvapilo by mě, kdybychom si – během těch dlouhých hodin v uzavřeném prostoru, kdy není co na práci – také neužili populační exploze.“

Rees se zasmál. „Přesně tohle potřebujeme.“

„Ano, je to tak,“ zamumlal Hollerbach vážně. „Rozhodně já se na to dívám tak, příteli, že bychom asi ty velryby měli napodobit. Nedůvěra ve vlastní schopnosti je součástí lidské povahy... ale hlavní věcí je pokračovat ve snaze o přežití, jak nejlépe to půjde. A přesně tohle děláš.“

„Díky, Hollerbachu. Chápu, co se mi pokoušíte říct. Ale možná byste to všechno měl říct prázdným žaludkům cestujících.“

„Možná. Já... já –“ Hollerbach upadl do těžkého záchvatu chraptivého kašle. „Promiň,“ omluvil se nakonec.

Rees starostlivě pozoroval starého Vědce; v modrém mezimlhovinovém světle se mu zdálo, že vidí prosvítat linie Hollerbachovy lebky.

Můstek vstoupil do vnějších vrstev nové mlhoviny. Řídký vzduch svištěl kolem pahýlů řídicích trysek.

Rees a Gord přenesli Neada do chodby poblíž vstupního otvoru. Nohy mladého Vědce – nehybné díky zlomenině páteře, kterou si přivodil pádem v místě největšího přiblížení – byly svázané k sobě a vyztuženy kusem dřeva. Nead trval na tom, že od pasu dolů nic necítí, ale Rees si všiml, jak se mu tvář při každém prudkém pohybu zkřivila.

Když Neada pozoroval, cítil hlubokou, strašlivou vinu. Hoch byl starý pouhých osmnáct tisíc směn a už byl, díky tomu, že se přidal k Reesovi, mrzákem; a teď se dobrovolně přihlásil na další nebezpečnou akci. Pahýly utržených nýtů na místě, kde stával zásobní stroj, připomněly Reesovi Rochovu oběť. Rees zjistil, že se velmi zdráhá být svědkem další.

„Poslouchej, Neade,“ řekl vážně. „Velmi si cením, že ses dobrovolně přihlásil splnit tento úkol –“

Nead na něj pohlédl s náhlou obavou. „Musíš mě nechat jít,“ naléhal.

Rees Neadovi položil ruku na rameno. „Samozřejmě. Jen se ti pokouším říct, že chci, abys tam venku namontoval ty nové trysky... a bezpečně se vrátil. My ty trysky potřebujeme, abychom nespadli přímo do Jádra téhle nové mlhoviny. Ale nepotřebujeme dalšího mrtvého hrdinu.“

„Chápu, Reesi,“ usmál se Nead. „Ale co se může stát? Vzduch venku je zoufale řídký, ale kyslík obsahuje a já tam nebudu dlouho.“

„Ničemu nevěř. Proboha, hlavně nezapomeň, že senzory našich přístrojů byly zkonstruovány před dávnými léty a v jiném vesmíru... I kdybychom přesně věděli, co nám sdělují, stejně nevíme, jestli se můžeme spolehnout, že zde budou správně fungovat.“

Gord se zamračil. „Ano, ale naše teorie výsledky přístrojů potvrzují. Z důvodu rozšíření života, založeného na kyslíku, předpokládáme, že většina mlhovin má vzduch složený hlavně z kyslíku a dusíku.“

„Já vím,“ povzdechl si Rees. „Teorie jsou skvělé. Já jen říkám, že nevíme, co Nead najde na druhé straně těchto dveří.“

Nead sklopil oči. „Hele, Reesi, já vím, že jsem mrzák. Ale paže a ramena mám stejně silné jako kdysi. Víím, co dělám a tuhle práci zvládnou.“

„Já vím, že zvládneš... Jen se v pořádku vrať.“

Nead se usmál a přikývl, ve vlasech se mu na charakteristických šedinách zachytil odlesk světla, jež zářila v chodbě.

Rees s Gordem přivázali Neadovi k bokům provaz, na kterém byly připevněny trysky. Trysky byly mohutné, ale v této minimální gravitaci se s nimi dalo manipulovat. Další provaz uvázali mladíkovi kolem pasu a ukotvili ho k lodi.

Gord prověřil, zda jsou vnitřní dveře do observatoře pevně uzavřeny, aby cestujícím nehrozilo žádné nebezpečí, pak si beze slov naposledy potřásl rukama a Gord na ovládacím panelu dlaní stiskl tlačítko otevírání dveří.

Venkovní dveře sklouzly stranou. Podtlak vysál z Reesovy hrudi vzduch. Zvuk se změnil v tlumený šepot a Rees ucítil na jazyku pachů krve, která se mu spustila z nosu. Teplo a praskání v uších signalizovalo, že krvácí i tam.

Dveře odhalily daleko pod nimi oceán modrého světla. Již prošli vnější vodíkovou vrstvou mlhoviny, kde se rodily hvězdy a spatřili je nahoře i dole. Vysoko nad Reesovou hlavou se rýsovala malá červená skvrna, která označovala polohu Mlhoviny, ze které přiletěli. Napadlo ho, jak zvláštní je to pocit zvednout ruku a zakrýt svůj svět, všechna ta místa, která viděl a lidi, které znal: Pallise, Sheen, barmana Jameho, Deckera... Věděl, že Pallis a Sheen se rozhodli dožít zbytky svých směn spolu; nyní s očima upřenýma na tu vzdálenou skvrnu vyslal Rees tichou modlitbu, aby oni – a všichni ostatní, kteří toho tak mnoho obětovali, aby se on dostal tak daleko – byli v pořádku a v bezpečí.

Rees a Gord zvedli Neada a vystrčili ho vstupním otvorem. Nohy se mu houpaly jako vyřezané ze dřeva. Zmrzačený Vědec se odrazil k osazení trysek. Rees a Gord zůstali v otevřeném vstupním otvoru, čekali a rukama jistili provaz.

Asi metr od osazení Nead zpomalil. Rees úzkostlivě pozoroval, jak se Nead škrábe po hladkém povrchu trupu. Pak se dostal k osazení a vděčně po něm chňapl. Zahákl prsty kolem malých nepravidelností v železném povrchu.

Zatahal za provazy. Gord a Rees vystrčili ze vstupního otvoru první trysku a postrčili ji směrem k mladému Vědci. Odhadli to správně a zařízení se zastavilo necelý metr od Neada. Rychlými, ale přesnými pohyby odvázal provaz a zachytil přístroj. Nyní Vědec musel trysku alespoň přibližně srovnat s osou Můstku. Dlouhé sekundy se potýkal s rozměrnou tryskou.

Konečně byla nastavena správně. Nead z náprsní kapsy vytáhl samolepicí úchytky a připlácl je k osazení, pak se mu ve tváři objevilo napětí a přitáhl trysku k úchytkám. Nakonec od zařízení odvázal jistící lano a odhodil ho.

Nead pracoval rychle a dobře, ale už uplynulo nějakých třicet sekund. Vetší část práce se ještě musela vykonat a bolest v Reesově hrudníku se stávala nesnesitelnou.

Nyní se Nead začal škrábat k dalšímu osazení, které se nacházelo za zakřivením trupu mimo dohled ze dveří. Po nesnesitelně dlouhých sekundách přišlo škubnutí jedním provazem. Rees a důlní inženýr vyhodili druhou trysku. Když se mohutný stroj posouval kolem trupu, narážel do jeho hladkého povrchu.

Ztratili pojem o čase. Uběhly jen sekundy od doby, kdy vyhodili trysku?

Bez možnosti srovnání byl čas pružnou veličinou... Reesovi se zatmělo před očima.

Po pravé straně ucítil spěšný pohyb. Otočil se, plíce mu hořely. Gord začal tahat za provaz, tvář měl modrou a oči vypoulené. Rees se k němu přidal. Provaz se pohyboval příliš lehce, bez odporu klouzal po hladkém povrchu trupu.

V Reesovi vedle bolesti rozkvetl i pocit hrůzy.

Konec provazu volně přeletěl přes zakřivený povrch trupu. Lano bylo čistě odříznuto.

Gord padl se zavřenýma očima na podlahu, námaha, kterou vynaložil, mu zjevně způsobila ztrátu vědomí.

Rees, kterému se zatmívalo před očima, položil ruku na ovládací panel vstupního otvoru.

A čekal.

Gord klesl naproti dveřím. Rees měl plíce jako z rosolu a hrdlo mu drásal řídký vzduch...

Před ním se objevila nezřetelná skvrna, ruce sevřely rám dveří, tvář byla zkřivena kolem namodralých rtů, nehybné tělo se svázanýma nohama... Nead, uvědomil si matně Rees; Nead se vrátil a on musel něco udělat.

Jeho paže, jako by nezávisle na vůli, křečovitě udeřila do ovládacího panelu vstupního otvoru. Dveře se hladce zavřely. Pak se otevřely vnitřní dveře a Rees byl po zádech vtažen do dýchatelného vzduchu.

Později jim to Nead chraplavým hlasem vysvětlil: „Věděl jsem, že mám zpoždění a pořád jsem nebyl hotov. Tak jsem odřízl provaz a pracoval dál. Omlouvám se.“

„Jsi zatracený blázen,“ zašeptal Rees. Namáhavě začal zvedat hlavu z palandy, pak toho nechal, klesl na polštář a upadl do spánku.

Pomocí trysek, které Nead připevnil, zavedli loď na eliptickou oběžnou dráhu kolem horké žluté hvězdy hlouběji v této nové mlhovině. Velké dveře byly doširoka otevřené, po trupu se plazili muži přivázaní provazy a připevňovali další trysky. Průzračný, čistý vzduch zaplavil zatuchlé nitro lodi. Nakonec se rozptýlil pach recyklovaného natankovaného vzduchu a mezi cestujícími se rozšířila slavnostní nálada.

Zdálo se, že pohoda panuje dokonce i ve frontách na přiděly.

Těla těch, kteří cestu nepřežili, byla zabalena do hadrů a vypuštěna do prostoru. Rees letmo pohlédl na skupinku truchlících, která se shromáždila ve vstupním otvoru. Náhle si uvědomil, jaká směska lidí tady je: byli tu lidé z Voru, například Jaen a Gryn, vedle nich Gord a ostatní horníci a byl tady i Quid a jeho parta Kostů. Všichni se nevědomky promísili, spojení zármutkem a pýchou. Rees pochopil, že staré rozdělení již neznamená vůbec nic; na tomto novém místě byli pouze lidmi...

Časem se Mústek přesune od této hvězdy jinam, ale těla zůstanou na oběžné dráze mnoho směn a budou oznamovat příchod lidí do tohoto světa, dokud je tření vzduchu neodnese do plamenů hvězdy.

Navzdory přílivu čerstvého vzduchu Hollerbach nepřestával slábnout. Nakonec uleh na palandu, postavenou před průhlednou stěnou. Rees se připojil ke starému Vědci; spolu vyhlíželi do nového hvězdného svitu.

Hollerbachem zmítal záchvat kašle. Rees starci položil ruku na rameno. Konečně se mu dech uklidnil. „Říkal jsem ti, že jste mě neměli brát s sebou,“ zasípal.

Rees jeho poznámku ignoroval a naklonil se blíž. „Měl jste vidět vypouštění mladých stromů. Jen jsme otevřeli dvířka, už byli venku... Rozletěli se kolem té hvězdy, jako by se tady narodili.“

„Možná, že narodili?“ poznamenal Hollerbach suše. „Pallisovi by se to líbilo.“

„Myslím, že nikdo z nás mladších si neuvědomoval, jak zelené mohou být listy. A zdá se, že stromy už začaly růst. Brzy budeme mít

les dost velký, abychom mohli sklízet a budeme schopni se pohnout dál: najít velryby, možná čerstvé zdroje potravy...”

Nyní začal Hollerbach šmátrat pod palandou a s Reesovou pomocí vytáhl malý balíček zabalený v ušmudlané látce.

„Co je to?“

„Vezmi si to.“

Rees rozbil látku a objevil se jemně zpracovaný strojek o velikosti složených rukou; v jeho středu se leskla stříbrná koule, kterou obklopovaly mnohobarevné kuličky na drátěných kruzích. „Vaše planetárium,“ vydechl Rees.

„Přivezl jsem to sem jako svůj osobní majetek.“

Rees ukázal prstem na známý přístroj. Rozpačitě se zeptal: „Chcete, abych se o to staral, až odejdete?“

„Sakra, ne!“ Hollerbach se rozhořčeně rozkašlal. „Reesi, tvoje sentimentalita mě rozčiluje. Ne, přál bych si, abych tu zatracenou věc s sebou nebral. Hochu, chci, abys to zničil. Až mě vyhodíte z tamtěch dveří, pošli to za mnou.“

Rees byl zděšen. „Ale proč? Je to jediné planetárium v celém vesmíru... je doslova nenahraditelné.“

„To nic neznamená!“ starcovy oči se zaleskly. „Reesi, ta věc je symbolem ztracené minulosti, minulosti, na kterou musíme zapomenout. Byli jsme k takovým památkám připoutaní příliš dlouho. Nyní jsme tvory tohoto vesmíru.“

Náhle stařec Reese prudce popadl za rukáv a zdálo se, že se pokouší zvednout. Rees se zamračil, položil mu ruku na rameno a lehce ho zatlačil na lůžko. „Zkuste si odpočinout –“

„Kašlu na to,“ zachroptěl Hollerbach. „Nemám dost času, abych ho marnil na odpočinek... Musíš jim říct –“

„Co?“

„Aby se rozšířili. Aby se rozletěli po téhle mlhovině. Musíme zaplnit každé místo, které najdeme; už se víckrát nesmíme spolehnout na pozůstatky cizí minulosti. Jestli se nám tady má dařit dobře, musíme se stát domorodci, najít způsob, jak zde žít, pomocí vlastní vynalézavosti a prostředků...“ Přerušil ho další záchvat kašle. „Chci, aby proběhla populační exploze, o které jsme mluvili. Nemůžeme znovu riskovat budoucnost národa v jediné lodi, dokonce

ani v jediné mlhovině. Musíme obsadit celé tohle zatracené mračno a jít dál, do dalších mlhovin, a ty také osídlit. Nechci tady mít jen tisíce, ale miliony lidí, kteří si budou povídat a hádat se a učit.

A lodě... budeme potřebovat nové lodě. Vidím, jak mezi sebou obchodují obydlené mlhoviny, jako by to byla legendární města na staré Zemi. Vidím, jak najdeme způsob, jak navštívit dokonce i gravitační stvoření...

A vidím, jak jednoho dne postavíme loď, která proletí zpět Bolderovým prstencem, branou do vesmíru, odkud člověk pochází. Vrátime se a řekneme našim příbuzným, co se z nás stalo..."

Konečně se Hollerbachova energie vyčerpala; šedá hlava klesla na potrhaný polštář a oči se pomalu zavřely.

Když nastal konec, Rees ho odnesl k vstupnímu otvoru, v prstech stále svíral planetárium. Tiše vypustil tělo do jiskřivého povětří a pozoroval, jak odlétá, až se ztratilo na pozadí padajících hvězd; pak, jak si Hollerbach přál, poslal k nebi i planetárium. Za pár sekund bylo pryč.

Vedle sebe ucítil teplo – tiše tam stála Jaen. Vzal ji za ruku, jemně stiskl a myšlenky se mu rozběhly po nových neprobádaných stezkách. Teď, když tohle dobrodružství skončilo, možná mohli s Jaen začít přemýšlet o novém způsobu života, o svém vlastním domově –

Jaen zalapala po dechu. „Můj bože... podívej,“ ukázala rukou.

Z oblohy se cosi snášelo. Byl to celistvý, bledězelený kruh dřeva. Vypadal jako dva metry široký strom. Zarazil se pouhých pár metrů před Reesovým obličejem, vznášel se tam a rychlou rotací udržoval polohu. Krátké silné větve se klikatily od kmene a v různých částech okraje se nacházelo cosi, co připomínalo dřevěné a železné nástroje. Rees marně pátral po malinkých pilotech stromu.

„Ke Kostem, Reesi,“ vyštěkla Jaen, „co to, sakra, je?“

Čtyři oči, modré a překvapivě lidské, se prudce otevřely ve vrchní části kmene a upřely na ně vážný pohled.

Rees se široce usmál. Uvědomil si, že dobrodružství zdaleka není konec.

Ve skutečnosti sotva začalo.

Stephen Baxter
VOR

Obálka Oliviero Berni
Překlad Zdeněk Milata
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v LaTeXu
Vytiskla Tiskárna Havlíčkův Brod a.s.
Vydalo Nakladatelství Laser – books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 301 49
tel+fax: 019-7246407
v edici Laser jako 182. publikaci
Edice SF svazek 90.
Plzeň 2000, vydání 1.

Prodejní cena včetně DPH 149 Kč